

**UCHWAŁA NR XLIV/397/18
RADY POWIATU W KOSZALINIE**

z dnia 25 października 2018 r.

w sprawie przyjęcia raportu z wykonania "Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego" za lata: 2015-2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, poz. 650, poz. 1356, poz. 1564, poz. 1590, poz. 1592, poz. 1648 i poz. 1722) i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się raport z wykonania "Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego" za lata: 2015-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady

Henryk Kuriata

RAPORT z WYKONANIA
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
dla
POWIATU KOSZALIŃSKIEGO”
za lata: 2015-2017

Anna Chmieleńska- Bernacka

Izabela Osuch

Wioleta Nędzi

Małgorzata Sabisz

Małgorzata Kardasz

Beata Roszkowska

wrzesień 2018 r.

SPIS TREŚCI

1	Metodyka sporządzenia raportu.	5
1.1	Źródła danych do raportu:.....	6
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO		9
1	Położenie administracyjne i komunikacyjne	11
1.1	Położenie geograficzne.....	11
2	Budowa geologiczna i hydrogeologia	12
2.1	Geologia	12
2.2	Hydrogeologia	12
2.3	Zjawiska źródłiskowe.....	13
3	Klimat.....	14
4	Hydrologia.....	15
4.1	Jeziora.....	16
4.2	Rzeki	28
5	Stan zagospodarowania przestrzeni w powiecie.....	29
5.1	Demografia	31
MONITORING REALIZACJI ZADAŃ ZA LATA 2015-2017		33
1	Ocena stopnia realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2016	35
2	Realizacja zadań w ramach priorytetu 1- POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA.....	50
2.1	Wyniki oceny jakości powietrza za lata 2015- 2016.	50
2.1.1	Warunki wietrzne.	50
2.1.2	Temperatura powietrza.....	50
2.1.3	Opady atmosferyczne.....	51
2.1.4	Mięższość warstwy mieszania.	51
2.1.5	Klasy równowagi atmosfery.	52
2.2	Jakość powietrza w strefie	53
2.2.1	Poziomy kryterialne jakości powietrza ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludności	53
2.2.2	Źródła pochodzenia substancji i ich wpływ na zdrowie	53
2.3	Emisja zanieczyszczeń do powietrza na obszarze powiatu koszalińskiego.	65
2.4	Działania naprawcze dla strefy zachodniopomorskiej.	69
2.4.1	Podstawy prawne.....	70
2.5	Odnawialne źródła energii	73
3	Realizacja działań w ramach 2 i 3- DOBRY STAN WÓD.....	79
3.1	Jakość wód.	79
3.1.1	Wody powierzchniowe.....	79
3.1.2	Rzeki.	79
3.1.3	Jeziora.....	83
3.1.4	Wody przybrzeżne.....	83
3.1.5	Wody podziemne.	87
3.2	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań.....	90
3.3	Gospodarka wodno-ściekowa	93

4	Realizacja priorytetu 4- STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	98
4.1	Odpady inne niż komunalne.....	98
4.2	Odpady komunalne.....	104
4.3	System zbiórki odpadów komunalnych.....	105
5	Realizacja priorytetu 5- OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO i ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH (POŚ 2012-2015) ORAZ REALIZACJA OBSZARU INTERWENCJI- ZASOBY PRZYRODNICZE (POŚ 2017-2020).	113
5.1	Formy ochrony przyrody.....	113
5.2	Rezerваты przyrody.....	115
5.3	Obszary chronionego krajobrazu.....	134
5.4	Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000.....	138
5.5	Pomniki przyrody.....	144
5.6	Użytki ekologiczne.....	174
5.7	Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe.....	179
5.8	Chronione gatunki roślin naczyniowych zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego ...	179
5.9	Chronione gatunki grzybów zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego.....	180
5.10	Chronione gatunki zwierząt zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego.....	185
5.11	Ochrona zieleni na terenach zurbanizowanych miast i wsi.....	185
5.11.1	Usuwanie drzew z pasów dróg publicznych	186
5.12	Lasy.....	199
6	Realizacja priorytetu 6- POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	209
6.1	Poprawa klimatu akustycznego poprzez dostosowanie poziomu hałasu do poziomu dopuszczalnego.....	209
6.2	Hałas komunikacyjny.....	210
6.3	Ustanowienie „stref cisy”	225
6.4	Hałas przemysłowy.....	226
7	Realizacja priorytetu 7- OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI.....	227
8	Realizacja Priorytetu 8- ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM	248
8.1	Zdarzenia związane z anomaliami pogodowym i ratownictwem drogowym.....	248
9	Realizacja priorytetu 9- ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI	253
9.1	Zasoby złóż kopalin pospolitych.....	253
9.1.1	Torfy	253
9.1.2	Kruszywa naturalne.....	253
9.1.3	Osuwiska	255
10	Realizacja priorytetu 10- OCHRONA GLEB PRZED NAGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH	278
10.1	Ochrona gleb	278
10.2	Erozja gleb	279
10.3	Degradacja naturalna gleb	280
10.4	Degradacja chemiczna gleb	281
11	Realizacja priorytetu 11- WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ.....	287
11.1	Edukacja ekologiczna realizowana przez Starostwo Powiatowe w Koszalinie.....	287
11.2	Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie.....	287

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

11.3	Edukacja ekologiczna realizowana przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie.....	288
11.4	Edukacja ekologiczna realizowana w powiecie koszalińskim przez gminy (ogółem).	293
11.5	Kontrole i inspekcje na terenie Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2016.....	295
12	Finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska 2015-2017.	307
12.1	Wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w Województwie Zachodniopomorskim i w podregionie koszalińskim wg danych GUS.	307
12.2	Wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w gminach powiatu koszalińskiego wg sprawozdań OŚ-4g.....	307
12.3	Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.	308
13	Podsumowanie.....	315
14	Spis tabel.....	318
15	Spis rysunków.	322
16	Spis fotografii.	323
17	Spis wykresów.....	324

PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA RAPORTU

Realizacja programu ochrony środowiska to szereg przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym i strukturalnym, wymagających wspólnego działania wszystkich instytucji samorządowych w powiecie. Realizacja założonych celów przez samorządy gminne jest ściśle związana z ich kompetencjami. W tym zakresie możliwości samorządu powiatowego w dziedzinie ochrony środowiska są ograniczone i polegają głównie na podejmowaniu określonych inicjatyw i wspieraniu zadań samorządów gminnych oraz koordynacji wspólnych dążeń, w celu osiągnięcia wytyczonych celów na obszarze powiatu, a także prowadzenia działań poprzez podległe powiatowi jednostki.

Raport jest narzędziem monitoringu i umożliwia ocenę stopnia realizacji zamierzeń programowych i uzyskanych efektów ekologicznych.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, z wykonania programu organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport, który przedstawia się następnie Radzie Powiatu. Ostatni raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego” został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Koszalinie Nr XIV/101/15 w dniu 18 grudnia 2015 r. i dotyczył on zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012- 2015 z perspektywą do roku 2019.

Na podstawie przepisów przejściowych nowelizujących ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2014 poz. 1101), programy ochrony środowiska uchwalone przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, a realizujące Politykę Ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, zachowały ważność do 31 grudnia 2016 r.

Zarząd Województwa dokonał aktualizacji programu ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016, a Zarząd Powiatu w Koszalinie przyjął Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017- 2020, z uwzględnieniem perspektywy do 2024r.- uchwałą Rady Powiatu w Koszalinie Nr XXVII/243/17 z dnia 27 kwietnia 2017r.

Niniejszy Raport stanowi dokument z wykonania dwóch programów ochrony środowiska na lata: 2012- 2015 oraz na lata 2017- 2020, a prezentowany w materiale trzyletni okres sprawozdawczy dzieli się na trzy etapy, przedstawione poniżej, z czego jedynie dwa lata (rok 2015 i rok 2017) są objęte perspektywą czasową wynikającą z dokumentów planistycznych.

- **2015 r.- raport z Programu ochrony środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019;**
- **2016 r.- okres pomiędzy dokumentami planistycznymi, raportowany wg kryteriów Programu ochrony środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012- 2015 z perspektywą do roku 2019;**
- **2017 r.- raport z Programu ochrony środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020, z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.;**

1 Metodyka sporządzenia raportu.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego za lata 2015-2017 podzielono na dwie części:

- część I- stanowiącą „Ogólną charakterystykę Powiatu Koszalińskiego”,
- część II- „Monitoring realizacji zadań za lata 2015-2017”.

W celu oceny realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska użyto uproszczonego modelu pod nazwą „PSR” (presja, stan, reakcja), wykazując większość wskaźników proponowanych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016–2019 oraz większość wskaźników zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, a także sprawozdano dla części dostępnych danych za rok 2017, z realizacji „obszarów interwencji”- określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017- 2020, z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.

Należy zaznaczyć, że zarówno dane Głównego Urzędu Statystycznego jak i zbiorcze prace raportowe WIOŚ dotyczące roku 2017 są niepełne- stąd planuje się przygotowanie raportu 2017- 2018 r. po aktualizacji wszystkich danych statystycznych.

Przyjęte w systemie PSR wskaźniki opisuje się w następujący sposób:

- wskaźniki presji na środowisko- wskazują główne źródła problemów i zagrożeń środowiska, opisują korzystanie ze środowiska;
- wskaźniki stanu środowiska- odnoszą się, do jakości środowiska i jakości jego zasobów- wskaźniki te obrazują ostateczny rezultat realizacji celów polityki ekologicznej;
- wskaźniki reakcji działań zapobiegawczych- przedstawiają działania, mające na celu poprawę, jakości środowiska lub złagodzenia antropogenicznej presji na środowisko.

1.1 Źródła danych do raportu:

- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012- 2015 z perspektywą do roku 2019;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017- 2020, z uwzględnieniem perspektywy do 2024;
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działania na lata 2015-2020 (M.P. 2015 poz. 1207);
- Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej- TOM II- STREFA ZACHODNIOPOMORSKA, Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” Sp. z o.o. Gdańsk, 2013;
- Fizyczno- geograficzna regionalizacja Polski autorstwa Jerzego Kondrackiego;
- Ewidencja Gruntów i Budynków prowadzona przez Starostę Koszalińskiego, stan na dzień 20.09.2018 r.;
- Sprawozdania RRW-12 i RRW-11 za rok 2015, 2016 oraz 2017;
- Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2015 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r.;
- Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2017 r.;
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), stan na dzień 20.09.2018r.;
- Dane Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Koszalinie Sp. z o.o.;

- Dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Waloryzacje przyrodnicze gmin Powiatu Koszalińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego;
- Dane Powiatowego Zarządu Dróg w Koszalinie, stan na dzień 05.09.2018 r.;
- Dane Państwowej Straży Pożarnej w Koszalinie;
- Bilans zasobów złóż zasobów w Polsce 2015, 2016 i 2017 r.;
- Dane Państwowego Instytut Geologicznego w Szczecinie, 2015, 2016 r.;
- Dane Okręgowej Stacji Chemiczno- Rolniczej w Koszalinie;
- Dane z gmin powiatu koszalińskiego: Będzino (kompletne), Biesiekierz (kompletne), Bobolice(częściowe), Manowo (kompletne), Mielno (kompletne), Polanów (kompletne), Sianów (częściowe), Świeszyno (kompletne).

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017*

CZĘŚĆ I
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO
- Opis stanu środowiska przyrodniczego

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017*

---

1 Położenie administracyjne i komunikacyjne

Powiat koszaliński położony jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego i graniczy z powiatami: sławieńskim, szczecińskim, białogardzkim i kołobrzeskim, a od północy z Morzem Bałtyckim. w skład powiatu wchodzi 8 gmin:

- Bobolice,
- Będzino,
- Biesiekierz,
- Manowo,
- Mielno,
- Polanów,
- Sianów,
- Świeszyno.

Trzy z nich: Bobolice, Polanów i Sianów to gminy miejsko- wiejskie. Pozostałe pięć- to gminy wiejskie. Powiat koszaliński zajmuje powierzchnię 1668,42 km².

Przez teren powiatu i miasto Koszalin przebiega droga międzynarodowa **E28** (Berlin- Szczecin- Gdańsk- Kaliningrad), której część stanowi drogę krajową nr **6** (Szczecin-Gdańsk). Przez powiat koszaliński przebiegają również: droga krajowa nr **11** (Kołobrzeg-Bytom) oraz droga krajowa nr **25** (Bobolice- Oleśnica). w zakresie komunikacji kolejowej powiat obsługują:

- linia kolejowa nr 402: Koszalin- Goleniów,
- linia kolejowa nr 202: Stargard Szczeciński- Gdańsk Główny.

1.1 Położenie geograficzne

Według dziesiątej, fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski autorstwa Jerzego Kondrackiego, powiat koszaliński znajduje się w granicach następujących makroregionów:

- Pobrzeże Koszalińskie,
- Pojezierze Zachodniopomorskie,
- Pojezierze Południowopomorskie.

Tabela 1. Fizyczno-geograficzna regionalizacja Polski

Numeracja regionów	Jednostka fizyczno-geograficzna	Nazwa regionu
3	Megaregion	Pozaalpejska Europa Zachodnia
31	Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
313	Podprowincja	Pobrzeża Południowobałtyckie
314-316	Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
313.4	Makroregion	Pobrzeże Koszalińskie
313.41	Mezoregion	Wybrzeże Słowińskie
313.42	Mezoregion	Równina Białogardzka
314.4	Makroregion	Pojezierze Zachodniopomorskie
314.45	Mezoregion	Pojezierze Drawskie
314.46	Mezoregion	Wysoczyzna Polanowska
314.47	Mezoregion	Pojezierze Bytowskie

314.6-7	Makroregion	Pojezierze Południowopomorskie
314.68	Mezoregion	Dolina Gwdy

źródło: Fizyczno- geograficzna regionalizacja Polski autorstwa Jerzego Kondrackiego.

2 Budowa geologiczna i hydrogeologia

2.1 Geologia

Zgodnie z mapą geologiczną Polski Państwowego Instytutu Geologicznego, podstawę powierzchniowej budowy geologicznej terenu powiatu stanowią czwartorzędowe utwory plejstoceniowe zlodowacenia północnopolskiego, które dzieli się na następujące grupy:

- piaski i mułki rzeczne,
- piaski i mułki jeziorne,
- ility, mułki i piaski zastoiskowe,
- piaski i żwiry sandrowe,
- piaski i mułki kemów,
- żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych,
- gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe.

Z powyższych utworów największą powierzchnię powiatu zajmują gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, a także utwory z grupy piasków i żwirów sandrowych. Oprócz utworów plejstoceniowych na terenie powiatu występują czwartorzędowe utwory holoceniowe, do których można zaliczyć:

- **piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły,**
- **mułki, piaski i żwiry morskie,**
- **piaski, mułki, ility i gytie jeziorne.**

Wyłącznie na terenie gminy Mielno występują również piaski eoliczne, w tym piaski eoliczne w wydmach.

2.2 Hydrogeologia

Jednym z ważniejszych bogactw naturalnych, decydujących o rozwoju regionów, są wody podziemne- często jedyne źródła wody pitnej. Dzięki zasilaniu przez wody podziemne możliwy jest stały odpływ rzeczny, nawet w okresach długotrwałej suszy. Ilość wody podziemnej występującej na danym obszarze zależy przede wszystkim od charakteru budowy geologicznej oraz rodzaju skał osadów występujących w podłożu, a także od klimatu, który warunkuje zasilanie podziemnych zbiorników przez wody opadowe.

Na terenie powiatu koszalińskiego wody podziemne znajdują się głównie w osadach czwartorzędowych i są to zbiorniki międzymorenowe i powierzchniowe. Wszystkie udokumentowane zasoby wiążą się ze zbiornikami usytuowanymi na północnym skłonie Pomorza Zachodniego. Na terenie powiatu koszalińskiego zlokalizowane są częściowo dwa główne zbiorniki wód podziemnych, przy czym oba nie zostały dotychczas szczegółowo udokumentowane. są to:

- 1) **GZWP nr 118 - Zbiornik międzymorenowy Polanów (rozciągający się na wschód od Polanowa),**

2) GZWP nr 129 - Zbiornik Szczecinek (obejmujący swym zasięgiem południowe krańce powiatu koszalińskiego- na obszarze gminy Bobolice).

Zasoby wód podziemnych w obszarach bilansowania wód, w których częściowo położony jest powiat koszaliński:

- w roku 1994 udokumentowane zostały zasoby dyspozycyjne wód podziemnych w obrębie zlewni rzeki Wieprzy i strefy przymorskiej Bałtyku bezpośrednio związanej z tą zlewnią- łącznie dla obszaru 2572,2 km² ustalono wielkość zasobów dyspozycyjnych na 542 976 m³/d z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych (dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca powyższe zasoby została zatwierdzona przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 07.02.1997 r. znak: KDHz/013/6023/97),
- w roku 2007 udokumentowano zasoby dyspozycyjne wód podziemnych w obrębie zlewni rzeki Parsęty oraz zlewni Przymorza (tj. od rzeki Dębosznicy do rzeki Unieść)- łącznie dla obszaru 4081,47 km² ustalono zasoby dyspozycyjne w ilości 368 510 m³/d z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i jurajskich (dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca powyższe zasoby została przyjęta bez zastrzeżeń przez Ministra Środowiska zawiadomieniem z dnia 09.10.2008 r. znak: DGiKGkdh-4791-10/6689/5987/08/MJ).

2.3 Zjawiska źródłiskowe

Na terenie powiatu stwierdzono obecność różnorodnych form naturalnych wypływów wód podziemnych. Są one zróżnicowane pod względem położenia, charakteru wypływu, wydajności oraz występującej w ich obrębie szaty roślinnej. Największa koncentracja zjawisk źródłiskowych występuje w zlewni rzeki Radwi i Grabowej, na terenie gminy Bobolice i Polanów. Większość stałych odpływów wód podziemnych znajduje się w dużych niszach źródłanych, które powstały w miarę cofania się stromych zboczy pod wpływem erozji wstecznej źródeł (wypływu kilku źródeł położonych blisko siebie). Niekiedy źródła mają charakter pulsacyjny i wypływają pod wpływem ciśnienia hydrostatycznego. Wszystkie obszary źródłiskowe są bardzo cenne z przyrodniczego punktu widzenia i zasługują na szczególną ochronę.

W środkowej części gminy Biesiekierz, na osi północ- południe, w kierunku do pradoliny rzeki Radew, znajduje się dno doliny rzeki Czerwonej, gdzie występują tereny źródłiskowe o charakterze akumulacji torfowiskowo- rzecznej. w niszach źródłanych i w kompleksie erodujących torfowisk źródłiskowych spotyka się typowe zbiorowiska źródłiskowe z klasy *Montio- Cardaminetea*. Fitocenozy źródłiskowe budowane są głównie przez mchy i wątrobowce. Występowanie wielu cennych zbiorowisk źródłiskowych uzależnione jest w dużej mierze od aktywności procesów erozyjnych źródeł, udostępniających w ten sposób stale nowe siedliska dla mszaków i wątrobowców¹.

Na terenie gminy Bobolice różnorodne formy naturalnych wypływów wód podziemnych są zróżnicowane po względem położenia, charakteru wypływu, wydajności oraz występującej na ich powierzchni szaty roślinnej. Często badane źródła mają charakter pulsacyjny i wypływają pod wpływem ciśnienia. Zjawiska te można obserwować w dolinie Chocieli i Radwi na całej długości oraz w dolinie Chotli koło Wojęcina i w dolinie Debrzycy koło Drzewian. Większość źródeł na terenie gminy Bobolice ma charakter źródeł bagiennych. Rzadko występują źródła limnokreniczne w postaci

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Biesiekierz (2004).

nieckowatych zagłębień w ziemi, wypełniające się wodą od dna. Przeprowadzone badania potwierdziły obecność tego rodzaju źródeł tylko w dolinie Debrzycy koło Drzewian i koło Tyczewa w dolinie Chotli. w wielu miejscach nie tworzą się klasyczne źródłiska, lecz wytwarzają się zabagnione nisze źródlane, skupiające jednocześnie na swoim obszarze różne typy wypływów wód podziemnych. Są to najczęściej, przyjmując klasyfikację Gutra-Koryckiej i Wemer- Więckowskiej (1996): źródła (wypływy skoncentrowane), wycieki, wysięki i młaki (wypływy nieskoncentrowane) oraz wykapy (wypływy kropliste), które razem tworzą skupiony odpływ powierzchniowy. w takich miejscach zachodzą dodatkowo dynamiczne procesy erozji akumulacji torfowisk źródłiskowych. z wypływami wód źródłiskowych związane są torfowiska źródłiskowe, występujące licznie na terenie gminy. Typowe torfowiska źródłiskowe porośnięte są lasem z olszą czarną. Najcenniejsze torfowiska źródłiskowe zawieszane są na zboczach wzniesień kemowych koło Porostu i Opatówka w dolinie Chocieli².

Na terenie gminy Manowo również stwierdzono obecność naturalnych wypływów wód podziemnych. Zjawiska źródłiskowe skoncentrowane są głównie w dolinie Dzierżęcinki i Unieści oraz w obrębie małych dopływów Radwi³.

Na terenie gminy Mielno nie stwierdzono skoncentrowanych wypływów wód podziemnych, czyli wydajnych źródeł o charakterze helokrenu, wypływających pod wpływem dużego ciśnienia hydrostatycznego. Zjawiska źródłiskowe mają charakter wysięków i skoncentrowane są głównie w dopływach rzeki Strzeżenicy, Dzierżęcinki i Czerwonej (dopływ Baby)⁴.

Charakterystyczne dla terenu gminy Polanów, liczne obszary źródłiskowe, stanowią ostoje bardzo rzadkich, zagrożonych lub ginących w skali Europy, gatunków roślin zarodnikowych- mchów liściastych oraz wątrobowców. Swoiste dla gminy Polanów są również soligeniczne (wiszące- usytuowane na zboczach dolin rzecznych) torfowiska źródłiskowe, z płatami zbiorowisk mechowiskowych łąk.

3 Klimat

Zgodnie z podziałem Polski na krainy klimatyczne dokonany przez E. Romera (1949) obszar powiatu leży na terenie Krainy Pobrzeża Koszalińsko-Stupskiego i zalicza się do typu klimatów bałtyckich, zaś według klasyfikacji agroklimatycznej R. Gumińskiego (1948) teren ten zaliczony został do dzielnicy zachodniobałtyckiej. Klimat powiatu koszalińskiego cechuje się dużą zmiennością frontów atmosferycznych. Stanowią one efekt naprzemiennego oddziaływania morskich i kontynentalnych mas powietrza. Klimat powiatu kształtują masy powietrza napływające z Atlantyku, których cechy ulegają modyfikacji za sprawą sąsiedztwa Bałtyku i deniwelacji terenu na granicy Pobrzeży i Pojezierza Pomorskiego. Przeciętna roczna temperatura wynosi 7,0-7,7°C, przy przeciętnej temperaturze miesiąca najcieplejszego (lipca) około 18°C. Roczna suma opadów mieści się w granicach 650-800 mm (przy przeciętnej z wielolecia nieco przekraczającej 700 mm). Najmniej opadów notuje się w lutym i marcu, a najwięcej w lipcu. Na terenie powiatu zdecydowanie przeważają wiatry wiejące z kierunków południowo-zachodnich (sektor W-SE). w miesiącach zimowych wieją wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, które przynoszą odwilż oraz zmieniają pogodę. Na wiosnę wieją wiatry północne i północno-wschodnie, przynoszące pogodę dość suchą i silnie skonstrastowaną termicznie, zaś w lecie przewagę mają chłodne wiatry zachodnie i północnozachodnie, przynoszące wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno-morskiego. Zima na terenie powiatu jest łagodna i krótka, przeciętna

² Program Ochrony Środowiska i Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice (2004).

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Manowo do roku 2007.

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mielno (2005).

temperatura powietrza jest ujemna tylko w styczniu i lutym. Wiosna jest relatywnie długa i chłodna. Również lato jest chłodniejsze niż w Polsce centralnej, lecz różnice te są mniejsze aniżeli wiosną. Szczególnie charakterystyczna jest niewielka liczba dni gorących. Jesień jest długa i ciepła, znacznie cieplejsza od wiosny. Okres wegetacyjny trwa 200 do 208 dni.

4 Hydrologia

Powiat koszaliński w całości należy do Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Podstawą analizy stanu zasobów wodnych i bilansowania wód- zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych w Regionie Wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego- jest podział regionu wodnego na jednostki bilansowe zwane regionami bilansowania wód. Podział ten jest również stosowany dla potrzeb wyznaczania obszarów, dla których przygotowywane są projekty warunków korzystania z wód zlewni.

Ogółem w obszarze RZGW Szczecin wydzielono szesnaście głównych regionów bilansowania. Każdy region bilansowania otrzymał numer i nazwę. Nazwa regionu pochodzi od nazwy lub nazw głównych rzek lub cieków znajdujących się na danym obszarze i jest w pewien sposób umowna- to znaczy nie oddaje dokładnie pełnego zasięgu obszarowego danego regionu. Powiat koszaliński obejmuje swym zasięgiem trzy regiony bilansowania.

Tabela 2. Regiony bilansowania na terenie powiatu koszalińskiego.

Region bilansowania wód			Zlewnie i główne rzeki regionu bilansowania wód
Numer	Nazwa	Powierzchnia [km ²]	
14	Parsęta	3150,9	Zlewnia rzeki Parsęta.
15	Przymorze od Parsęty do Jeziora Jamno	687,0	Zlewnia Jeziora Jamno, to jest: Unieść, Dzierżęcinka-Wyszewka, dopływ spod Starych Bielic, Strzeżenica oraz zlewnie rzek: Czerwona, Malechowska Struga.
16	Wieprza i przyległe Przymorze	2535,0	Zlewnia rzeki Wieprza, zlewnia Jeziora Bukowo to jest: dopływ spod Bielikowa, dopływ spod Wierciszewa, Bagienica (Bukowa Młynówka), zlewnia Jeziora Kopań, Świdnik, Klasztorna, dopływ spod Złakowa oraz zlewnie rzek: Główniczka (Głowy Rów) oraz Potynia (Potena).

źródło: RZGW Szczecin.

Dzięki wykonanemu na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracowaniu „Analiza stanu zasobów wodnych w obszarze RZGW w Szczecinie. Ocena hydrologiczno-meteorologiczna wód powierzchniowych” aktualnie znane są zasoby bilansowe wód powierzchniowych dla całego obszaru działania RZGW Szczecin, a w tym całego powiatu koszalińskiego.

W wykonanych bilansach zasobów wód powierzchniowych parametrami charakteryzującymi zasoby tych wód są przepływy charakterystyczne, takie jak:

- SSQ [m³/s]- przepływ średni z wielolecia
- SNQ [m³/s]- przepływ średni niski z wielolecia
- Q_{nb} [m³/s]- przepływ nienaruszalny
- Q_d [m³/s]- przepływ dyspozycyjny

W przypadku zasobów wód powierzchniowych nie operuje się pojęciem zasobów eksploatacyjnych. Wyżej wymienione przepływy określono dla przekrojów zamykających wydzielonych w ramach zlewni

bilansowych- podzlewnie bilansowe i ustalono ich wielkości dla lat charakterystycznych, jakimi w tym przypadku są: rok suchy, rok mokry i rok średni- w układzie miesięcznym i średniorocznym.

Zasoby wód powierzchniowych wynikają głównie z aktualnego przepływu w rzece, a pobór tej wody zmniejsza zasoby ilościowe na odcinku od poboru do zrzutu.

Odrębnym zagadnieniem oddziaływania na zasoby wód powierzchniowych jest funkcjonowanie obszarów silnie nasyconych działalnością polegającą na hodowli pstrąga, gdzie presja na pobór wód jest tak duża, że spełnienie oczekiwań użytkowników mogłoby spowodować deficyt wód powierzchniowych na tym obszarze. Ten problem w powiecie koszalińskim dotyczy głównie rzeki Grabowej.

Wody powierzchniowe obejmują rzeki, mniejsze cieki, jeziora, liczne oczka polodowcowe i sztuczne zbiorniki wodne. Znaczne zasoby wodne zmagazynowane są również w torfowiskach.

4.1 Jeziora

Powiat koszaliński, podobnie jak całe województwa zachodniopomorskie, należy do obszarów bogatych w naturalne zbiorniki wodne. Ich rozmieszczenie nie jest jednak równomierne. Największa ilość jezior zlokalizowana jest w gminach Bobolice, Polanów i Manowo. Najmniej zbiorników wodnych występuje w gminach Biesiekierz, Mielno, Będzino i Świeszyno. Natomiast brak jest większych, naturalnych zbiorników wodnych w gminie Sianów. w granicach tej gminy znajdują się jedynie linie brzegowe Jeziora Jamno i Bukowo oraz dwa sztuczne zbiorniki- jezioro Topiele i jezioro Małe Świdno.

Fotografia 1. Jezioro Lubiatowo (jezioro morenowe)

fot. Tomasz Brzączek

Wszystkie jeziora na terenie powiatu są pochodzenia lodowcowego.

Największą atrakcją powiatu koszalińskiego są **jeziora rynnowe**. Charakteryzują się one tym, że są długie, wąskie, głębokie i o stromych brzegach. Ponadto jeziora te często układają się w jeden łańcuch, tworząc tzw. rynny jeziorne, które informują nas o kierunku spływu wód z topniejącego lodowca. Typowe jeziora rynnowe występują na terenie gmin Bobolice i Polanów.

Odmianą formę reprezentują **jeziora morenowe**, które są przeważnie kształtu owalnego, płytkie i bez stromych brzegów. Na terenie powiatu zlokalizowane są w strefie przejściowej pomiędzy krajobrazem morenowym a sandrowym oraz na terenie Pradoliny Pomorskiej. Utworzyły się one poprzez wytopienie brył martwego lodu, które pozostały w czasie cofania się lodowca. Do takich jezior możemy zaliczyć m.in. liczne jeziora na terenie gminy Manowo, w tym i największe jezioro Lubiato. Do takich jezior możemy zaliczyć m.in. liczne jeziora na terenie gminy Manowo, w tym i największe jezioro Lubiato.

Innym typem jeziora znajdującym się na terenie powiatu jest duże **jezioro przymorskie**. Jest to jezioro Jamno, które należy do największych zbiorników wodnych w regionie. Położone jest na terenie gminy Mielno i ma powierzchnię 2239,6 ha, długość: 10 km, szerokość do 3,9 km. Mierzeja oddzielająca jezioro od Morza Bałtyckiego jest wąska, piaszczysta i porośnięta lasem. Brzegi jeziora są płaskie, porośnięte trzciną i są trudno dostępne.

Ponadto charakterystycznym elementem krajobrazu powiatu koszalińskiego są bardzo liczne **oczka polodowcowe**. Masowo pojawiają się one w obrębie falistych i pagórkowatych wysoczyzn morenowych, gdzie występuje wiele zagłębień wytopiskowych o różnych wielkościach. Często te lejkowate zagłębienia terenowe, bez możliwości odpływu wód powierzchniowych, ulegają zatorfieniu, tworząc unikatowe w skali kraju torfowiska kotłowe.

Jak już wcześniej wspomniano powiat koszaliński to obszar o dużym nasyceniu w naturalne zbiorniki wód powierzchniowych. Na jego terenie znajdują się 23 jeziora powyżej 10,0 ha powierzchni lustra wody (Tabela 3) oraz trzy duże zbiorniki sztuczne, z których dwa wykorzystywane są na potrzeby energetyki wodnej (Tabela 4).

Tabela 3. Jeziora na terenie powiatu koszalińskiego o powierzchni lustra powyżej 10 ha.

Lp.	Gmina Nazwa jeziora	Bobolice	Polanów	Sianów	Będzino	Biesiekierz	Manowo	Mielno	Świeszyno
		[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1	Jamno	-	-	-	-	-	-	2.239,	-
2	Lubiato	-	-	-	-	-	159,1*	-	-
3	Nicemino	-	103,4	-	-	-	-	-	-
4	Kamienno	-	95,4	-	-	-	-	-	-
5	Kwiecko	-	83,5	-	-	-	-	-	-
6	Parnowo	-	-	-	-	55,1	-	-	-
7	Chlewo	54,3	-	-	-	-	-	-	-
8	Nidno	-	39,8	-	-	-	-	-	-
9	Wietrzno	33,8	-	-	-	-	-	-	-
10	Debro	-	-	-	-	-	30,1	-	-
11	Łozice	29,4	-	-	-	-	-	-	-
12	Trzebień	29,4	-	-	-	-	-	-	-
13	Wielkie	-	28,7	-	-	-	-	-	-
14	Pniewo	27,9	-	-	-	-	-	-	-
15	Przybyszewk	25,7	-	-	-	-	-	-	-
16	Policko	-	-	-	-	-	18,2	-	-
17	Łęczno	-	14,7	-	-	-	-	-	-

18	Trzebień	14,5	-	-	-	-	-	-	-
19	Płociczno	-	13,5	-	-	-	-	-	-
20	Wielin	-	13,1	-	-	-	-	-	-
21	Rącze	-	13	-	-	-	-	-	-
22	Szczawne	12,4	-	-	-	-	-	-	-
23	Niedalino	-	-	-	-	-	-	-	11
	RAZEM	227,4	405,1	0	0	55,1	207,4	2.239,	11

* Powierzchnia jeziora na terenie gminy całkowita powierzchnia jeziora- 265,0 ha/źródło: opracowanie własne, 2018r

Jednym z największych jezior położonych na terenie powiatu koszalińskiego jest jezioro Chlewo leżące nieopodal miejscowości Porost w gminie Bobolice. Powierzchnia jeziora Chlewo wynosi 54,3 ha, a maksymalna głębokość sięga 12 m. w skład akwenu wchodzi dwa zbiorniki połączone ze sobą przesmykiem. Jezioro posiada wyspę. Dno ma kamieniste i piaszczyste oraz posiada nieliczną roślinność nadwodną. Większa część akwenu otoczona jest pięknym lasem sosnowym i bukowym. Jezioro jest zbiornikiem o stosunkowo małej twardości wody, a także stosunkowo niskiej trofii. Akwen zaliczany jest do tzw. jezior lobeliowych, które swą nazwę zawdzięczają zimozielonej roślinie wodnej lobelii jeziornej- reliktu borealno-atlantyckiego. Niska trofia sprawia, że woda ma dużą przezroczystość. Jezioro Chlewo jest popularnym wśród wędkarzy łowiskiem oraz uczęszczanym miejscem wypoczynku.

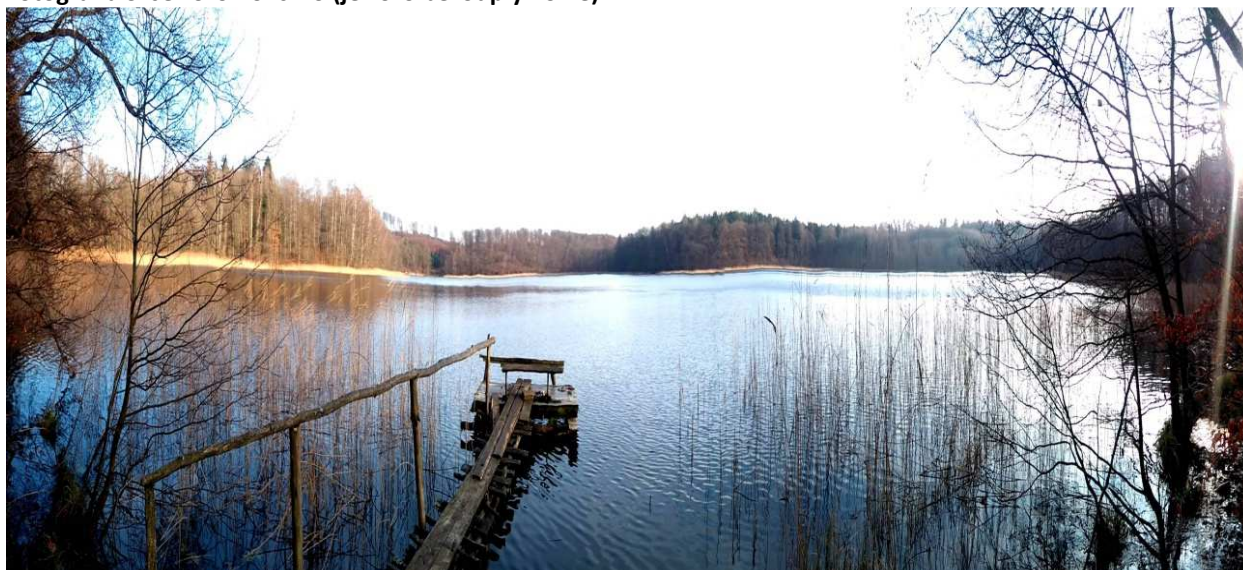
Fotografia 2. Jezioro Kwiecko (jezioro przepływowe)

fot. Anna Chmielińska-Bernacka

Fotografia 3. Jezioro Policzko (jezioro bezodpływowe)

fot. Tomasz Brzęczek

Tabela 4. Sztuczne zbiorniki powiatu koszalińskiego o powierzchni lustra powyżej 10 ha.

Lp.	Nazwa zbiornika	Bobolice	Polanów	Sianów	Będzino	Biesiekierz	Manowo	Mielno	Świeszyno
1	Rosnowo	-	-	-	-	-	190,0	-	-
2	Hajka	-	-	-	-	-	16,0	-	84,0
3	Topiele	-	-	35,0	-	-	-	-	-

źródło: opracowanie własne, 2018r.

Zbiorniki Rosnowo i Hajka pełnią funkcję retencyjną dla dwóch elektrowni wodnych ulokowanych na rzece Radwi. Wody jeziora Hajka są spiętrzone na wysokość 9,1 metra, zasilając zabytkową elektrownię wodną (rok budowy 1912), wyposażoną w trzy turbiny o mocy 1,27 MW. Jezioro pełni też funkcję zbiornika wyrównawczego hydroelektrowni w Rosnowie.

Jezioro Rosnowskie to sztuczny zbiornik wodny, powstały wskutek piętrzenia rzeki Radew zaporą ziemną z 1922 roku. To jeden z najstarszych zbiorników retencyjnych w Polsce, o powierzchni 190 hektarów i średniej głębokość w granicach do 8 metrów w dawnym korycie rzeki Radwi, a w pobliżu zapory ziemnej nawet 12 m. Zbiornik po dziś dzień wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej (elektrownia, moc 3,2 MW), ochrony przeciwpowodziowej, a także w celach rekreacyjnych.

Jezioro Topiele o powierzchni lustra ok. 35 ha utworzone w 2008r. na podstawie pozwolenia wodnoprawnego. Wcześniej zbiornik istniał do 2002 r., jednak wskutek przebiccia hydraulicznego został opróżniony. Obecnie zbiornik, po odbudowie urządzeń piętrzących użytkowany jest w charakterze łowiska prowadzonego przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Koszalinie. PZW systematycznie prowadzi gospodarke zarybieniową, która zaowocowała trofeami wędkarskimi w gatunkach: karp, amur, karaś pospolity, karaś srebrzysty, lin, szczupak, węgorz, płoć i okoń. Wokół jeziora został zorganizowany szlak rekreacyjny, który rozpoczyna się przy jeziorze Topiele i prowadzi do miejscowości Szczeglino. Na szlaku znajduje się 16 tablic edukacyjnych, służących do prowadzenia

zajęć ekologicznych dla dzieci i młodzieży, zlokalizowano również wiele miejsc odpoczynku, wiat oraz postojów rowerowych.

Na terenie powiatu koszalińskiego ulokowanych jest wiele innych, mniejszych jezior, których stan, według danych posiadanych przez Starostwo Powiatowe w Koszalinie prezentuje się jak poniżej.

Tabela 5. Jeziora o powierzchni mniejszej niż 10 ha.

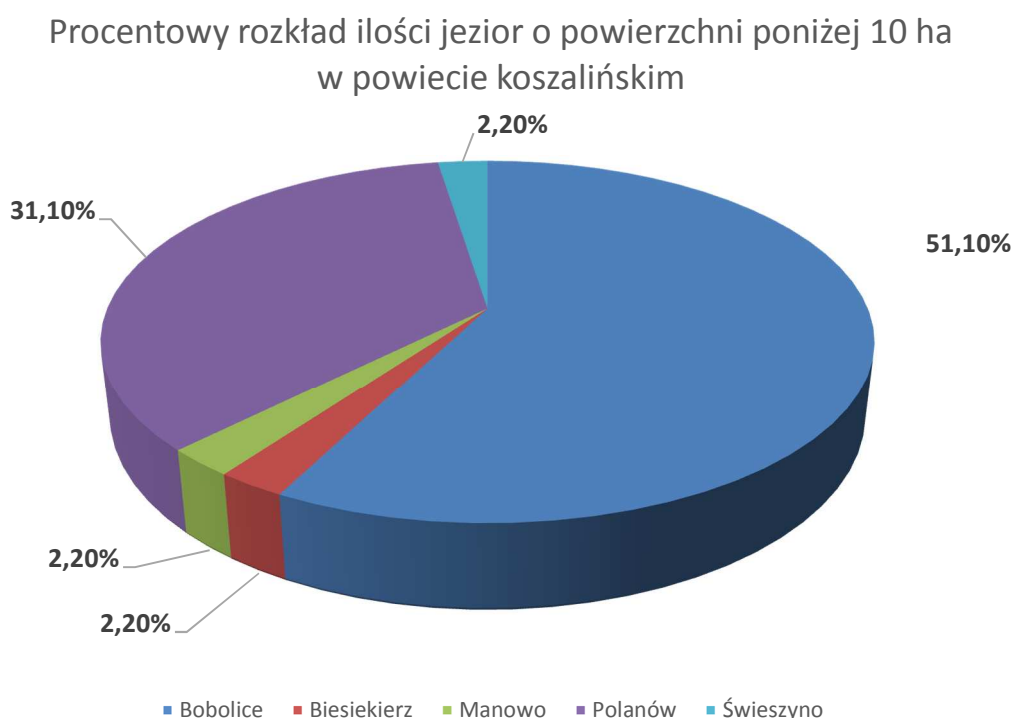
Lp.	Nazwa	Miejscowość	Bobolice	Manowo	Polanów	Świeszyno	Biesiekierz
1	Piekietko	Porost	9,95	-	-	-	-
2	Wyszewskie	Wyszebórz	-	9,05	-	-	-
3	Długie	Krąg	-	-	8,94	-	-
4	Żelberskie	St. Żelibórz	-	-	8,92	-	-
5	Pniewko I	Porost	8,77	-	-	-	-
6	Pniewko II	Porost	8,67	-	-	-	-
7	Trzebień Śr.	Trzebień	8,59	-	-	-	-
8	Szare	Porost	8,3	-	-	-	-
9	Czarne	Niedalino	-	-	-	8,02	-
10	Zgniłe	Świerczyna	-	-	8	-	-
11	Wapienne	Naclaw	-	-	7,94	-	-
12	Trzebień Mały	Trzebień	7,62	-	-	-	-
13	Chlewienko I	Porost	7,61	-	-	-	-
14	Wiejskie	Kurowo	6,78	-	-	-	-
15	Kąpielowe	Wyszebórz	-	6,78	-	-	-
16	Czerwone	Kurowo	6,26	-	-	-	-
17	Drzewiany I	Drzewiany	5,39	-	-	-	-
18	Jeziorko I	Gołogóra	-	-	4,9	-	-
19	Łabędzie	Kurowo	4,83	-	-	-	-
20	Ciemne	Porost	4,74	-	-	-	-
21	Morskie Oko	Krąg	-	-	4,53	-	-
22	Ludzkie	Wyszewo	-	4,41	-	-	-
23	Czarne	Porost	4,33	-	-	-	-
24	Rączy Dół	St. Żelibórz	-	-	4,31	-	-
25	Grabowiec	St. Żelibórz	-	-	4,29	-	-
26	Sarnowskie	Kurowo	4,28	-	-	-	-
27	Porost Duży	Porost	4,12	-	-	-	-
28	Jeziorko II	Gołogóra	-	-	3,88	-	-
29	Cetuń Mały	Cetuń	-	-	3,88	-	-
30	Rekówko	Krąg	-	-	3,35	-	-
31	Drzewiany II	Drzewiany	3,06	-	-	-	-
32	Chlewienko II	Porost	2,67	-	-	-	-
34	Żubrowo	Ubiedrze	2,18	-	-	-	-
35	Rackie	Wyszewo	-	2,14	-	-	-
36	Kąpielowe	Wyszewo	-	1,96	-	-	-
37	Małe	Kurowo	1,9	-	-	-	-
38	Drzewiany III	Drzewiany	1,74	-	-	-	-
39	Górne II	Świerczyna	-	-	1,74	-	-

40	Żabie	Wyszewo	-	1,7	-	-	-
41	Górne I	Gołogóra	-	-	1,52	-	-
42	Sarnie	Bukowo	-	-	1,48	-	-
43	Kłanino	Kłanino	1,24	-	-	-	-
44	Czarne	Kurowo	1,23	-	-	-	-
45	Strachomino	Strachomino	-	-	-	-	8,07
	RAZEM		114,26	26,04	67,68	8,02	8,07

źródło: opracowanie własne, 2015 r.

Wykres 1. Procentowy rozkład ilości jezior o powierzchni poniżej 10 ha w powiecie koszalińskim

Źródło: Opracowanie własne, wrzesień 2018

W latach 2011-2014 Starosta Koszaliński przejął od Agencji Nieruchomości Rolnych 29 jezior o powierzchni jednostkowej od 0,09 do 34,58 ha i łącznej powierzchni 136,57 ha. w latach 2015- 2016 Starosta Koszaliński zawarł nowe umowy dzierżawy z na 19 zbiorników wodnych o łącznej powierzchni 96,14 ha. Dla pozostałych dziesięciu zbiorników w raportowanym okresie kontynuowane są wcześniej zawarte umowy z Polskim Związkiem Wędkarskim. w sumie wszystkie 29 jezior jest wydzierżawionych, z czego 27 Polskiemu Związkowi wędkarskiemu, a dwa: jezioro Gostkowo (gmina Polanów) i jezioro Strachomino (gmina Będzino)- Stowarzyszeniu Wędkarskiemu „Karaś” z Kołobrzegu. W tabeli nr 7 przedstawiono stan zagospodarowania jezior stanowiących własność powiatu koszalińskiego

Fotografia 4. Jezioro Jamno (jezioro przybrzeżne)

Fot. Tomasz Brzęczek

Fotografia 5. Jezioro Jamno (jezioro przybrzeżne)

Fot. Tomasz Brzęczek

Tabela 6. Charakterystyka jezior powyżej 10 ha w zlewni Przymorza od Parsęty do Jeziora Jamno.

Lp.	Nazwa Jeziora	Wysokość m n.p.m.	Powierzchnia [ha]	Objętość [tys.m ³]	Głębokość maksymalna [m]	Głębokość średnia [m]	Długość maksymalna [m]	Szerokość maksymalna [m]	Długość linii brzegowej [m]	Rozwinięcie linii brzegowej	Wskaźnik odstonięcia	Charakter Jeziora
1	Jamno	0,1	2239,6	31528,0	3,9	1,4	10100	3400	28300	1,69	1599,7	przeptywowe
2	Parnowskie (Parnowo)	28,3	55,1	2395,0	9,2	4,3	1350	885	4425	1,68	12,8	przeptywowe
3	Dobre (Debro)	30,3	30,1	1154,0	12,1	3,8	1050	500	2600	1,34	7,9	przeptywowe
4	Lubiatowo Wschodnie	28,8	26,5	360,8	1,7	1,4	800	500	2600	1,43	18,9	przeptywowe
5	Cieszyno (Policzko)	34,7	18,2	800,8	9,5	4,4	630	490	1860	1,23	4,1	odpływowe
6	Lubiatowo Północne	28,8	176,0	1235,9	2,4	0,7	2665	1055	7000	1,49	251,4	przeptywowe
7	Lubiatowo Południowe	28,8	62,6	353,3	1,4	0,6	1410	585	3500	1,25	104,3	przeptywowe
8	Rącze (Rakowe, Recze Rekowo)	86,8	13,0	624,0	12,0	4,8	705	315	1880	1,47	2,7	przeptywowe

źródło: J. Jańczak „Atlas jezior Polski”, Poznań 1996

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 7. Stan zagospodarowania jezior stanowiących własność powiatu koszalińskiego

lp	Numer działki	Obręb Gmina	Pow. jeziora [ha]	Dzierżawca 2015	Dzierżawca 2016	Dzierżawca 2017	Oznaczenie umów dzierżawy 2015	Oznaczenie umów dzierżawy 2016	Oznaczenie umów dzierżawy 2017	Nr KW
1	52/3	Wyszewo Manowo	4.41	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/35/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1K/00089 813/3
2	78/9	Wyszewo Manowo	1.70	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/35/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1K/00089 813/3
3	215/2	Wyszewo Manowo	1.96	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/35/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1K/00089 813/3
4	216/7	Wyszewo Manowo	2.14	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/35/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1K/00089 813/3
5	370	Wyszewo Manowo	6.78	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/35/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1K/00089 812/6
6	391/2	Dęborogi Manowo	3.49	Dzierżawa Robert Kruk do dnia 31.12.2015r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 09.05.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 09.05.2026r.	-	IGN.6845.2 .2016.KS	IGN.6845.2 .2016.KS	KO1K/00086 247/3
7	137	Porost Bobolice	0.61	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/28/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO1I/00053 261/5

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

8	2	Kurowo Bobolice	1.90	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 811/8
9	3	Kurowo Bobolice	4.83	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 811/8
10	4	Kurowo Bobolice	6.26	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 811/8
11	5	Kurowo Bobolice	4.28	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 811/8
12	6	Kurowo Bobolice	1.23	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 811/8
13	302	Kłanino Bobolice	1.24	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00053 260/8
14	303	Kłanino Bobolice	0.54	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/27/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00053 260/8
15	352	Ubiedrze Bobolice	2.18	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 01.01.2016r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	42431/28/95	IGN.6845.1 3.2015.KS	IGN.6845.1 3.2015.KS	KO11/ 00052 831/5

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

16	5	Gołogóra Polanów	3.88	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102425/4
17	7	Gołogóra Polanów	4.90	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102424/7
18	54	Gołogóra Polanów	1.52	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102401/0
19	136	Gołogóra Polanów	14.21	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102429/2
20	23	Cetuń Polanów	3.88	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00092515/8
21	635	Krąg Polanów	3.35**	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102402/7
22	655	Krąg Polanów	4.53*	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102426/1

** Powierzchnie z umowy

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				do dnia 31.12.2024r.	do dnia 31.12.2024r.	do dnia 31.12.2024r.				
23	590	Świerczyna Polanów	1.48	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102400/3
24	601	Świerczyna Polanów	8.94	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/00102427/8
25	57	Bukowo Polanowskie Polanów	1.74	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie, 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.12.2024r.	42431/30/95	42431/30/95	42431/30/95	KO1K/0092514/1
26	109	Gostkowo Polanów	2.32	brak	Stowarzyszenie Wędkarskie Karp Team Rymań Kinowo 25 78-124 Gorawino gmina Rymań do dnia 09.05.2026r.	Stowarzyszenie Wędkarskie Karp Team Rymań Kinowo 25 78-124 Gorawino gmina Rymań do dnia 09.05.2026r.	-----	IGN.6845.2.2016.KS	IGN.6845.2.2016.KS	KO1K/00103375/5
27	452	Trzebień Mały Bobolice	7.62	brak	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia	-----	IGN.6845.9.2015.KS	IGN.6845.9.2015.KS	KO1I/00053771/3
28	2	Drzewiany Bobolice	34.58	brak	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Koszalinie 75-838 Koszalin, ul. Łużycka 55 do dnia 31.03.2026r.	-----	IGN.6845.9.2015.KS	IGN.6845.9.2015.KS	KO1I/00053770/6
29	89/3	Strachomino Będzino	8.0677	-	Stowarzyszenie Wędkarskie „Karaś” ul. Mazowiecka 26D/5 78-100 Kołobrzeg do dnia 07.06.2026r.	Stowarzyszenie Wędkarskie „Karaś” ul. Mazowiecka 26D/5 78-100 Kołobrzeg do dnia 07.06.2026r.	-----	IGN.6845.1.2016.KS	IGN.6845.1.2016.KS	KO1I/00109815/4

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych wydziału Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami, wrzesień 2018r

4.2 Rzeki

W granicach powiatu koszalińskiego znajdują się cztery zlewnie rzek i strefa bezodpływowa. Największą zlewnię tworzy rzeka Radew i jej dopływy- rzeka Kłósówka, Czarna, Chotła, Bielica, Mszanka, Drężnianka, Zgniła Struga i Chociel- rzeka Radew i jej dopływy należą do dorzecza Parsęty. Znaczna część obszaru powiatu znajduje się w zlewni rzeki Grabowej. Ponadto obszary z gmin Manowo, Sianów, Będzino należą do zlewni jeziora Jamno. Poniżej w tabeli zaprezentowano wykaz ważniejszych rzek powiatu koszalińskiego.

Tabela 8. Wykaz ważniejszych rzek powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa rzeki	Obszar występowania- gmina
1.	Bagnica	Manowo
2.	Chociel	Bobolice
3.	Chotła	Bobolice, Biesiekierz, Świeszyno
4.	Czarna	Koszalin, Manowo, Świeszyno
5.	Czerwona	Będzino
6.	Debrzyca	Bobolice
7.	Dzierżęcinka	Manowo, Koszalin
8.	Drężnianka	Bobolice, Polanów
9.	Grabowa	Polanów, Sianów
10.	Grzybica	Manowo
12.	Mielna	Polanów
13.	Mszanka	Manowo, Polanów
14.	Polnica	Polanów, Sianów
15.	Pustynka	Polanów
16.	Radew	Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Polanów, Świeszyno
17.	Raduszka	Świeszyno, Koszalin
18.	Strzeżenica	Będzino
19.	Trzebiegoszcz	Bobolice
20.	Tymienica	Będzino
21.	Unieść	Sianów, Mielno, Koszalin
22.	Wielinka	Polanów
23.	Zgniła Struga	Polanów, Bobolice

źródło: opracowanie własne, wrzesień 2018 r.

Największą rzeką powiatu jest Radew. Ten prawobrzeżny i jednocześnie największy dopływ Parsęty ma długość 85 km i powierzchnię zlewni równą 1058 km², co stanowi około 34% całej powierzchni zlewni Parsęty. Spadek rzeki wynosi 69 m. Ma ona bogato rozwiniętą sieć dopływów, a jej górne odcinki znajdują się na terenach wodonośnych, z których pobierana jest studniami głębinowymi woda pitna dla miasta Koszalina. Jako początek Radwi przyjmuje się jej wypływ z jeziora Kwiecko. Do tego jeziora wpada dopływ Debrzyca z łączną i kanał znajdującą się nad brzegami Kwiecka (charakteryzującego się kilkumetrowymi wahaniami poziomu wody) elektrowni szczytowo-pompowej z Jeziora Kamiennego (Żydowo). Rzeka praktycznie na całej swojej długości przepływa przez tereny zalesione. w górnym biegu Radwi do rzeki wpadają dwa lewobrzeżne dopływy: Chociel i Grzybica. Do prawobrzeżnych dopływów należy Drężnianka (odwadniająca szeroką pradolinę), Zgniła Struga i Mszanka. Całość doliny Radwi objęta jest programem NATURA 2000 o kodzie PLH320022 pn. Dolina

Radwi, Chotli i Chocieli. Jest to obszar o niepowtarzalnych walorach przyrodniczych w skali europejskiej. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje: największa koncentracja zjawisk źródłkowych na Pomorzu, strome wąwozy i jary oraz ogromne nisze źródłkowe z rzadkimi zbiorowiskami wapniolubnych mchów i wątrobowców oraz obecnością roślin naczyniowych o podgórskim charakterze, rozległe w dolinach rzecznych lasy łąkowe o charakterze źródłkowym ze storczykiem Fuchsa oraz udział łągów wierzbowych i zarośli wierzbowo-wiklinowych, jedyne w swoim rodzaju żyzne buczyny na trawertynach (martwicy wapiennej) ze storczykami leśnymi, unikalne torfowiska alkaliczne i torfowiska przejściowe z wieloma gatunkami ginącymi i zagrożonymi w skali Europy, Polski i Pomorza, unikalne torfowiska soligeniczne z największą populacją situ tępo kwiatowego na Pomorzu, wyjątkowo dobrze zachowane łąki w pełnym spektrum zróżnicowania, w tym największe skupienie pełnika europejskiego na Pomorzu, jedyne na Pomorzu stanowisko górskiego gatunku łąkowego-przytulii wiosennej- jedyne znane w Polsce stanowisko rzęśli- liczne i dobrze zachowane biotopy dla orlika krzykliwego, błotniaka stawowego, kani rudej, sokoła wędrownego (obszar introdukcji tego gatunku!), bielika, puchacza, bociana białego, bociana czarnego, derkacza, dzięcioła czarnego, zimorodka i żurawia oraz dla wydry i kumaka nizinnego, tarliska ryb łososiowatych oraz liczna populacja głowacza białopłetwego, cenne obszary dla zimowania ptaków wodno-błotnych (zbiorniki zaporowe Rosnowo i Hajka oraz jez. Kwiecko) oraz ważne na Pomorzu miejsce łąkowe dla czernicy nad jez. Kwiecko. Dolina Radwi i jej dopływy to również interesujący obszar pod względem krajobrazowym, geomorfologicznym i kulturowym, a także ważny naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym i regionalnym.

5 Stan zagospodarowania przestrzeni w powiecie

Ogólna powierzchnia powiatu wg bazy danych ewidencji gruntów na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosi 165 291 ha, w tym: użytki rolne - 77 017 ha, użytki leśne – 73 036 ha, pozostałe – 15 238 ha. Poniższa tabela przedstawia dane na temat użytkowania gruntów w powiecie koszalińskim z podziałem na poszczególne gminy.

Tabela 9. Użytkowanie gruntów w powiecie koszalińskim /ha/.

Gmina 2017	Pow. ogółem	Użytki rolne	Grunty leśne	Grunty zurbanizowane	Użytki kopalne	Wody	Użytki ekologiczne	Nieuzytki i tereny różne
Będzino	16 601	13 389	1 928	844	4	71	12	353
Biesiekierz	11 656	8 285	2 313	583	0	92	13	370
Miasto i Gmina Bobolice	36 764	15 048	18 770	918	4	412	662	950
Manowo	18 799	4 719	12 591	438	0	486	9	556
Mielno	6 250	2 247	701	659	0	2 437	0	206
Miasto i Gmina Polanów	39 332	14 895	21 864	863	8	608	152	942
Miasto i Gmina Sianów	22 658	11 009	10 145	902	42	133	184	243
Świeszyno	13 231	7 425	4 724	499	0	146	0	437
Powiat koszaliński	165 291	77 017	73 036	5 706	58	4 385	1032	4 057

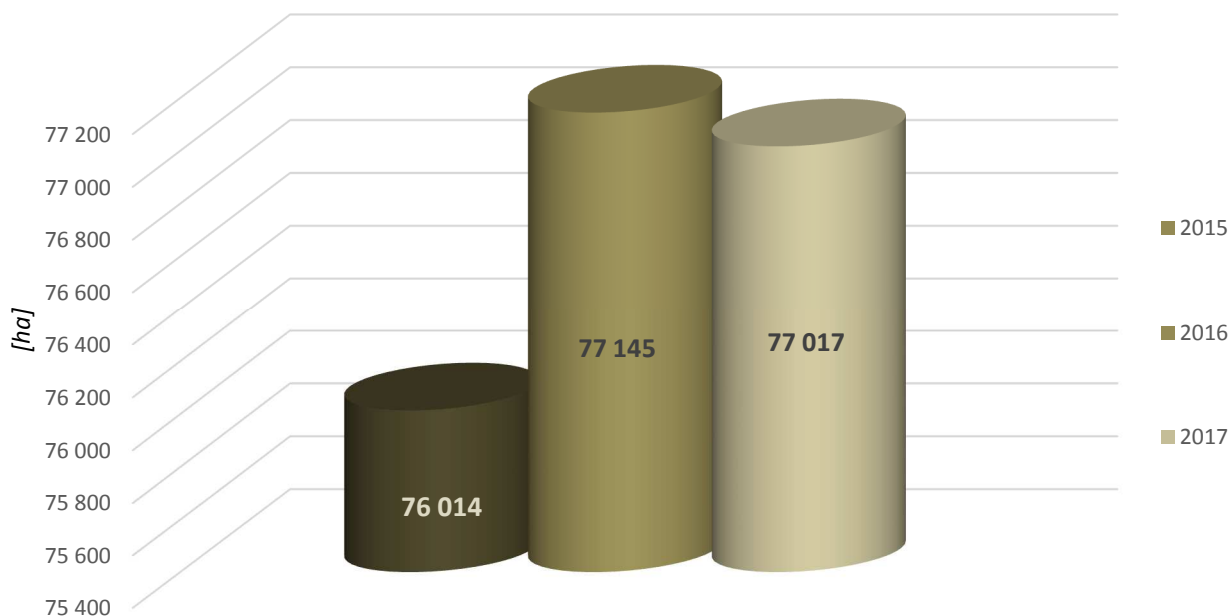
źródło: Starostwo Powiatowe w Koszalinie na podstawie prowadzonej ewidencji gruntów- stan na 31 grudnia 2014r.

Struktura użytkowania gruntu w powiecie koszalińskim wskazuje na największy procentowy udział gruntów użytkowanych na cele rolne 46% i leśne 45%. W stosunku do poprzedniego okresu raportowego 2011-2012 obserwuje się zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych o 262 ha na rzecz użytków leśnych i terenów zurbanizowanych.

W czteroletnim okresie 2011-2014 odnotowano wyłączenie z użytkowania 529 ha gruntów rolnych, co stanowi zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych o 0,7% w stosunku do ich powierzchni z roku 2011.

Wykres 2. Użytki rolne w powiecie koszalińskim w latach 2015- 2017.

źródło: opracowanie własne

Struktura użytkowania gruntu w powiecie koszalińskim wskazuje na największy procentowy udział gruntów użytkowanych na cele rolne 47% i leśne 44%. W stosunku do poprzedniego okresu raportowego 2013-2014 obserwuje się zmniejszenie powierzchni gruntów leśnych na rzecz użytków rolnych i terenów zurbanizowanych. Pozytywnym zjawiskiem odnotowanym w okresie 2015-2017 jest zmniejszenie powierzchni użytków kopalnianych z 63 ha do 58 ha, będące wynikiem ich rekultywacji.

Tabela 10. Zestawienie opłat i należności za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej na terenie powiatu koszalińskiego.

Gmina	2015		2016		2017	
	Opłaty roczne [zł]	Należności [zł]	Opłaty roczne [zł]	Należności [zł]	Opłaty roczne [zł]	Należności [zł]
Będzino	106 631	62	93 441	0	85 750	0
Biesiekierz	30 242	0	21 640	0	18 092	0
Gmina Bobolice	3 234	0	2 833	0	2 764	0
Manowo	9 146	0	7 157	0	6 882	18 048
Mielno	80 756	0	84 500	0	76 735	0
Gmina Polanów	29 309	67 093	4 560	12 762	8 984	54 875
Gmina Sianów	14 705	0	12 056	0	10 304	0
Świeszyno	59 273	0	29 367	0	19 624	0
Powiat koszaliński	333 296	67 155	255 554	12 762	229 135	72 923

źródło: sprawozdania RRW-12 za rok 2015 i 2017.

Opłaty za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej naliczane są na podstawie decyzji wydawanych przez Starostę Koszalińskiego i wnoszone na konto Zarządu Województwa w Szczecinie. Opłaty pobiera się za wyłączenie z produkcji rolniczej gruntów klasy III i gruntów organicznych klas IV, V i VI.

5.1 Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2014 r. w powiecie koszalińskim zamieszkiwało 66 962 osób, co oznacza wzrost w ostatnim dwuleciu liczby mieszkańców w stosunku do poprzedniego okresu raportowego o około 425 mieszkańców. tabela nr 11 Liczba mieszkańców w powiecie koszalińskim.

Tabela 11. Liczba mieszkańców w powiecie koszalińskim w latach 2010- 2017.

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gmina Będzino	8455	8505	8548	8555	8591	8576	8610	8634
Gmina Biesiekierz	5925	6144	6283	6420	6473	6556	6716	6829
Miasto i Gmina Bobolice	9797	9807	9720	9583	9450	9380	9270	9124
Gmina Manowo	6434	8809	6825	6870	6881	6836	6890	6945
Gmina Mielno	4942	5103	5011	5056	5082	5006	4975	4951
Miasto i Gmina Polanów	9235	9183	9147	9080	9010	8922	8867	8818
Miasto i Gmina Sianów	13516	13649	13665	13758	13734	13757	13765	13843
Gmina Świeszyno	6229	6518	6614	6659	6741	6811	6978	7125
Powiat Koszaliński	64533	67729	67825	65981	65962	65844	66071	66269

źródło: GUS, wrzesień 2018r

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017*

CZĘŚĆ II

MONITORING REALIZACJI ZADAŃ ZA LATA 2015-2017

*Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017*

---

1 Ocena stopnia realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2016

Tabela 12. Ocena stopnia realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2016

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Ocena realizacji celu i podjętych zadań oraz efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego dla powiatu koszalińskiego		
Cel operacyjny: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych		
1.	Podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej.	ZREALIZOWANO
2.	Termomodernizacja budynków	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
3.	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
4.	Modernizacja istniejących kotłowni.	ZREALIZOWANO W GMINACH
5.	Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych na obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców OZE.	ZREALIZOWANO
6.	Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo- gazowych.	REALIZOWANE NA BIEŻĄCO
7.	Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej.	REALIZOWANO na terenie gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Mielno, Sianów, Świeszyno
8.	Kontrola dotrzymywania standardów emisyjnych przez podmioty korzystające ze środowiska.	ZREALIZOWANO - WIOŚ prowadził planowane kontrole w zakresie ochrony atmosfery. Uruchomiono punkty stałych pomiarów czynników wpływających na jakość powietrza.
9.	Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze.	ZREALIZOWANO
10.	Usprawnienie komunikacji publicznej i zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin	REALIZOWANO NA BIEŻĄCO
11.	Budowa, przebudowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego dróg;	REALIZOWANO w obrębie gmin kategorii: gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych.
12.	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego	ZREALIZOWANO poprzez budowę tras rowerowych
13.	Prowadzenie monitoringu powietrza.	ZREALIZOWANO - Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi monitoring powietrza i co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach
14.	Wdrożenie programów ograniczania niskiej emisji (PONE)- np. dotacje na wymianę źródeł ogrzewania.	REALIZOWANO przez ZODR

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
15.	Ograniczenie emisji ze źródeł punktowych obiektu energetycznego spalania paliw poprzez kontrolę instalacji oraz wprowadzanie nowoczesnych technik spalania paliw i stosowanie wysokosprawnych urządzeń odpylających.	REALIZOWANO
16.	Konsekwentne wdrażanie krajowych programów redukcji emisji.	ZREALIZOWANO W CZĘŚCI
17.	Modernizacja, hermetyzacja i automatyzacja procesów technologicznych w zakładach przemysłowych.	REALIZOWANO poprzez wydawanie pozwoleń.
18.	Wdrożenie nowoczesnych technologii w zakładach, przyjaznych środowisku oraz systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14001)	REALIZOWANE głównie przez stacje dystrybucji paliw
Cel operacyjny: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii		
19.	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania alternatywnych źródeł energii.	REALIZOWANE przez kampanie edukacyjne
20.	Promocja wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszając materiałochłonność gospodarki.	ZREALIZOWANE
21.	Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii, tj. wykorzystanie biogazu, biomasy, energii słonecznej, energii wiatru, pomp ciepła, energii spadku wód, wód geotermalnych.	REALIZOWANO
Ocena realizacji celu i podjętych zadań oraz efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem w zakresie poprawy klimatu akustycznego dla powiatu koszalińskiego		
Cel operacyjny: Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas		
1.	Sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych, linii kolejowych.	ZREALIZOWANO - mapy opracowywali zarządcy dróg krajowych i wojewódzkich oraz zarządcy linii kolejowych.
2.	Opracowanie wynikających z map akustycznych Programów ochrony przed hałasem.	ZREALIZOWANO - opracowano Program ochrony przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego
3.	Kontrola jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.	ZREALIZOWANO
Cel operacyjny: Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców		
4.	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem poprzez: budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz z zabezpieczeniami akustycznymi), przeprowadzenie remontu nawierzchni, zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów.	REALIZOWANO poprzez remonty i modernizacje dróg zgodnie z opracowanymi planami.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
5.	Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości).	REALIZOWANO poprzez montowanie spowalniaczy, poprawiano organizację ruchu.
6.	Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków.	REALIZOWANO - gminy, zarządcy dróg, linii kolejowych oraz budynków zgodnie z wcześniej zaplanowanymi pracami modernizacyjnymi i remontowymi.
7.	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu (transport drogowy i szynowy) m.in. poprzez ich modernizację, naprawę trakcji).	REALIZOWANO
8.	Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o różnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.	REALIZOWANO - wprowadzono jako zasadę przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przez gminy.
9.	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej oraz promowanie komunikacji zbiorowej, transportu rowerowego oraz proekologicznego korzystania z samochodów.	REALIZOWANO - w gminach poprzez promocję „Dnia bez samochodu”
Ocena realizacji celu i podjętych zadań oraz efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem w zakresie pól elektromagnetycznych dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych		
1.	Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych.	ZREALIZOWANO - prowadzi WIOŚ zgodnie z opracowanym harmonogramem.
Cel strategiczny: Ograniczenie narażenia mieszkańców na oddziaływanie pól elektromagnetycznych		
2.	Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień pola elektromagnetycznego (pozostawienie w sąsiedztwie linii wysokich napięć wolnych przestrzeni).	REALIZOWANO - wprowadzono jako zasadę przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przez gminy.
3.	Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych na terenie gmin z uwzględnieniem ich mało konfliktowych lokalizacji oraz likwidacja sieci na potrzeby nowych uzbrojeń terenu.	REALIZOWANO - gestorzy sieci elektroenergetycznych trakcie prac modernizacyjnych.
4.	Przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urzędzeń nadawczych.	REALIZOWANO - właściciele obiektów realizowali zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko.
5.	Identyfikacja i kontrole zagrożeń promieniowania elektromagnetycznego.	REALIZOWANO - WIOŚ i WSSE w oparciu o plany kontroli.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
6.	Prowadzenie rejestru o terenach, na których odnotowano przekroczenia pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludności oraz przeznaczonych pod zabudowę.	ZREALIZOWANO - prowadzi WIOŚ.
7.	Podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych.	REALIZOWANO
Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych oraz dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych i skutecznej ochrony linii brzegowej dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych		
1.	Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych.	ZREALIZOWANO - Okręgowe Stacje Chemiczno- Rolnicze oraz RZGW prowadziło weryfikację obszarów zagrożonych.
2.	Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych.	ZREALIZOWANO
3.	Wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt.	REALIZOWANE poprzez Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Koszalinie.
4.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych.	ZREALIZOWANO WIOŚ zgodnie z planem monitoringu 2015-2017.
5.	Prowadzenie kontroli zrzutu ścieków przemysłowych i komunalnych.	ZREALIZOWANO - WIOŚ zgodnie z planem kontroli zakładów. Przeprowadzono kilkadziesiąt inspekcji w zakładach wytwarzających ścieki oraz w oczyszczalniach ścieków.
6.	Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowywanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO - wykonano zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni jeziora Jamno wraz z rewitalizacją rzeki Dzierżęcinki.
Cel strategiczny: Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych		
7.	Opracowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożeń i map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarach dorzeczy oraz w regionach wodnych.	ZREALIZOWANO - RZGW i KZGW przygotowało projekt „Planów zarządzania ryzykiem powodziowym” dla obszarów dorzeczy oraz dla regionów” oraz mapy zagrożeń i mapy ryzyka powodziowego.
8.	Opracowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych, map zagrożeń i map ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych.	ZREALIZOWANO - RZGW i KZGW w projekcie „Planów zarządzania ryzykiem powodziowym” ujęto zagadnienie wstępnej oceny ryzyka powodziowego od strony morza.
9.	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należyłym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt	ZREALIZOWANO -utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należyłym stanie technicznym. Prace były wykonywane przez ZZMiUW i spółki wodne w gminach: Bobolice. Mielno i Świeszyno.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
	cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych.	
10.	Podpiętrzanie jezior- retencja jeziorowa.	NIE PLANOWANO DZIAŁAŃ
11.	Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych, zbiorników retencyjnych.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
12.	Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych, takich jak plany zagospodarowania przestrzennego szczebla wojewódzkiego oraz mpzp.	ZREALIZOWANO- granice obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych uwzględnia się na bieżąco.
Cel strategiczny: Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek		
13.	Modernizacja istniejących urządzeń piętrzących poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławk, w tym przedsięwzięcia w ramach kontynuacji Programu budowy przepławk dla ryb na terenie powiatu	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO przez ZZMiUW na podstawie „Wieloletniego Programu Inwestycyjnego obejmującego lata 2008- 2030. Przepławki na rzekach Parsęta i Wieprza umożliwią migrację ryb na tarło do miejsc naturalnie określonych.
14.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych, w tym działania na rzecz retencji na obszarach cennych przyrodniczo i ochrona siedlisk wodnych i odwód zależnych.	ZREALIZOWANO - RDLP Szczecinku realizowało program budowy zbiorników retencyjnych. Projekt j ma na celu likwidację w lasach nizinnych skutków pogorszenia stosunków wodnych. w ramach przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu konserwowano i powiększono istniejące zbiorniki.
15.	Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO przez ZZMiUW na podstawie „Wieloletniego Programu Inwestycyjnego. Jest to zadanie ciągłe do realizacji w następnych latach.
Cel strategiczny: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód		
16.	Rozwój systemów zapewniających ograniczenie wprowadzania do wód morskich substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód.	REALIZOWANO- systematycznie realizuje się program budowy kanalizacji oraz budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków.
17.	Zagospodarowywanie terenów na wybrzeżu dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem.	REALIZOWANO - zadanie realizowane przy wydawaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji środowiskowych.
18.	Redukcja zrzutów z przydomowych oczyszczalni ścieków w celu osiągnięcia zgodności z zaleceniem HELCOM 28E/6.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO- prowadzona jest kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków i wydaje zalecenia ich usprawniania.

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Cel strategiczny: Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej		
19.	Realizacja zadań ujętych w „Programie ochrony brzegów morskich”.	ZREALIZOWANO
20.	Budowa, odbudowa bądź przywrócenie właściwych parametrów budowłom chroniącym brzeg morski.	ZREALIZOWANO
21.	Monitoring stanu brzegu morskiego, w tym linii brzegowej.	ZREALIZOWANO
PRIORYTET 11: WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ		
Cel strategiczny: Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców		
22.	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji, itp.).	ZREALIZOWANO- Powiat organizował imprezy edukacyjne o charakterze regionalnym.
Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie gospodarki wodno- ściekowej dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych		
1.	Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
2.	Wspieranie rozwoju lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
3.	Modernizacja i budowa kanalizacji deszczowej	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
Cel strategiczny: Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie		
4.	Budowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
5.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.	ZREALIZOWANO-działania polegały na budowie i modernizacji oczyszczalni ścieków, kontroli przestrzegania przepisów Prawa wodnego i prowadzonych działań profilaktycznych w tym szkoleń przez gminy, powiat, przedsiębiorstwa wod.- kan., WIOŚ, PSSE (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych).
6.	Przywrócenie właściwych standardów, w szczególności w zakresie kryterium sanitarnego, wodom wykorzystywanym jako kąpieliska.	ZREALIZOWANO
7.	Optymalizacja zużycia wody poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (modernizacja sieci wodociągowej) oraz wprowadzanie zamkniętych obiegów wody	ZREALIZOWANO- na bieżąco prowadzi się pomiar wody za pomocą przepływomierzy. Presja ekonomiczna przyczynia się do wdrażania oszczędzania wody.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
	w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników.	
PRIORYTET 11: WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ Cel strategiczny: Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców		
8.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania Edukacyjno-promocyjne.	ZREALIZOWANO – Samorządowe Centrum Edukacji Ekologicznej w Sarbinowie prowadziło zajęcia edukacyjne z ekologicznego stylu życia, w tym zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody.
9.	Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia).	ZREALIZOWANO
Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony kopalni przed negatywnym oddziaływaniem dla Powiatu Koszalińskiego (dane z powiatu i gmin)		
Cel strategiczny: Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego		
1.	Wykorzystanie nowoczesnych technik poszukiwawczych i wydobywczych.	ZREALIZOWANO - na bieżąco realizowały jednostki badawcze, WUG, PIG i kopalnie.
2.	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni.	ZREALIZOWANO
3.	Współdziałanie organów administracji publicznej w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem kopalni i ich ochroną przed trwałym zainwestowaniem nie górniczym.	W TRAKCIE REALIZACJI
4.	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego.	W TRAKCIE REALIZACJI
5.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.	W TRAKCIE REALIZACJI
6.	Kontrola w zakresie wykonywania postanowień udzielanych koncesji oraz eliminacja nielegalnych koncesji.	W TRAKCIE REALIZACJI
Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej		
1.	Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego, poprzez szkolenia rolników (zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody).	ZREALIZOWANO.
2.	Finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych.	ZREALIZOWANO - Zarząd Województwa na podstawie składanych wniosków przez zainteresowanych.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
3.	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.	ZREALIZOWANO - zgodnie z zaleceniami po przeprowadzonych badaniach przez Okręgową Stację Chemiczno- Rolniczą w Koszalinie.
4.	Ochrona gleb przed erozją i zakwaszeniem, ograniczenie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb również w innych sektorach gospodarki.	ZREALIZOWANO - zgodnie z zaleceniami po przeprowadzonych badaniach przez Okręgową Stację Chemiczno- Rolniczą w Koszalinie.
5.	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb.	REALIZOWANO systematycznie przez TZDR Koszalin. w wyniku szkoleń organizowanych przez TZDR rolnicy w większym zakresie stosują nawozy wapniowe.
Cel strategiczny: Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych		
6.	Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych, w tym: prowadzenie monitoringu azotu mineralnego w glebie, prowadzenie monitoringu azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby oraz prowadzenie monitoringu siarki siarczanowej i ogólnej w glebie.	ZREALIZOWANO
7.	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	ZREALIZOWANO - gminy prowadziły rekultywację w tym głównie „dzikich” składowisk.
Ocena realizacji celu i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2014		
1.	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno- edukacyjnej w tym zakresie.	ZREALIZOWANO - akcje prowadzone przez gminy i SCK Sarbinowo.
2.	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania.	ZREALIZOWANO na terenie Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie, wchodzą efektywne ekonomicznie i ekologicznie technologie odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
3.	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia egzekwowania prawa.	REALIZOWANO
4.	Wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów.	ZREALIZOWANO – zamknięto składowiska na: Boboliczkach, Wietrznie, Cewlinie i Niedalinie. Składowiska są właściwie rekultywowane.
5.	Zapewnienie dostępności odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów.	ZREALIZOWANO - zapewniono dostępność i odpowiednią przepustowość instalacji do przetwarzania odpadów Zakładu Odzysku Odpadów w miejscowości Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
6.	Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu.	ZREALIZOWANO - PSZOK (Manowo, Bobolice, Mielno, Polanów) i rozwija się odzysk odpadów w Zakładzie Odzysku Odpadów w Sianowie. Zawierane są umowy z firmami przetwarzającymi odpady z odzysku
7.	Wydawanie decyzji związanych z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.	ZREALIZOWANO – zadanie realizowane w sposób ciągły przez gminy, powiat i Marszałka.
8.	Zakończenie uporządkowania składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.	ZREALIZOWANO - składowiska nieeksploatowane zostały zamknięte i uporządkowane oraz poddane rekultywacji.
Cel strategiczny: Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi		
9.	Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych najpóźniej do 2015.	ZREALIZOWANO - w gminach objęto wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych i systemem selektywnego zbierania odpadów.
10.	Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015.	ZREALIZOWANO - w gminach objęto wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów.
11.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów.	ZREALIZOWANO - procesom odzysku poddano około 80% wszystkich odpadów.
12.	Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	ZREALIZOWANO - procesom odzysku poddano 79% wszystkich odpadów.
13.	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku.	ZREALIZOWANO - zadanie jest realizowane systematycznie ze wzrostem wskazującym na możliwe osiągnięcie założonych wskaźników do roku 2020. W tym celu zaplanowano nowe inwestycje w zakresie instalacji zagospodarowania odpadów.
14.	Uporządkowanie istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO - uporządkowano istniejący systemu gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze pomiaru
15.	Monitoring dzikich składowisk.	ZREALIZOWANO - gminy na bieżąco monitorują powstawanie dzikich składowisk systematycznie je likwidują.
Cel strategiczny: Prawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi		
16.	Prowadzenie bazy danych PCB.	ZREALIZOWANO - bazę prowadzi Urząd Marszałkowski.
17.	Rozwój istniejącego systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych oraz standaryzacji urzędzeń.	REALIZOWANE na bieżąco przez Organizacje odzysku, producentów i wytwórców olejów odpadowych.
18.	Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi(w pierwszej kolejności odzysk poprzez regenerację, oraz ze względu	ZREALIZOWANO przez WIOŚ Szczecin w ramach planowanych kontroli.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
	na stopień zanieczyszczenia poddanie olejów odpadowych innym procesom odzysku).	
19.	Zwiększenie nadzoru nad prowadzeniem gospodarki odpadami przez małych wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych w małej ilości (źródła rozproszone).	REALIZOWANE podczas kontroli WIOŚ
20.	Opracowanie i wdrażanie innowacyjnych technologii przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów, w szczególności alkalicznych.	REALIZOWANE
21.	Rozbudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej w zakresie zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.	REALIZOWANO
22.	Prowadzenie cyklicznych kontroli poszczególnych podmiotów wprowadzających pojazdy, punktów zbierania pojazdów, stacji demontażu prowadzących strzępiarki, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.	ZREALIZOWANO przez WIOŚ Szczecin w ramach planowanych kontroli.
23.	Realizacja działań zawartych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Koszalińskiego na lata 2010- 2032 oraz gminnych Programach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.	REALIZOWANO - gminy Będzino i Bobolice systematycznie inwentaryzowały i unieszkodliwiły odpady azbestowe.
24.	Rozbudowa infrastruktury technicznej zbierania zużytych opon, szczególnie w zakresie odbierania od małych i średnich przedsiębiorstw.	REALIZOWANO - budowane są PSZOK przez gminy oraz realizują w ramach działalności gospodarczej.
25.	Rozbudowa infrastruktury technicznej selektywnego zbierania, przetwarzania oraz ponownego wykorzystania odzysku, w tym recyklingu odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.	REALIZOWANO przez Przedsiębiorców, Właścicieli Instalacji przetwarzania odpadów z budowy.
26.	Zwiększenie wykorzystania osadów ściekowych w trakcie prowadzenia inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków.	REALIZOWANO - osady stosowane są w rolnictwie, do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne oraz składowane.
27.	Monitoring terenu po zlikwidowanych mogiłnikach.	ZREALIZOWANO
Ocena realizacji celu i działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu dla powiatu koszalińskiego- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych		
Cel strategiczny: Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych		
1.	Realizacja Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000.	ZREALIZOWANO - zostały ustanowione zarządzeniami Dyrektora RDOŚ Szczecin Plany zadań ochronnych dla X obszarów powiatu

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
2.	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.	ZREALIZOWANO - Prowadzono wiele działań edukacyjnych przez powiat i gminy.
Cel strategiczny: Stworzenie prawno- organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody		
3.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.	ZREALIZOWANO
Cel strategiczny: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej		
4.	Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach Natura 2000 i pozostałych obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu.	REALIZOWANO - Zadanie ciągłe.
5.	Czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk i pastwisk, wrzosowisk).	REALIZOWANE głównie przez Nadleśnictwa
6.	Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych (wykazane kwoty dotyczą kosztów sadzenia i kosztów sadzonek).	ZREALIZOWANO - realizacja ciągła w ramach Planu Urządzenia Lasu
7.	Opracowanie i wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych.	REALIZOWANO - Nadleśnictwo Karnieszewice prowadziło reintrodukcję cisa na obszarze 0,70 ha, łącznie 1500 sadzonek za 19 tys. zł w latach 2015 -2016 z funduszu leśnego.
8.	Tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej oraz służącej ochronie przyrody.	ZREALIZOWANO na terenie wszystkich nadleśnictw
9.	Wsparcie ochrony bioróżnorodności na obszarach wiejskich poprzez szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolnośrodowiskowych.	ZREALIZOWANO - ZODR, ARiMR realizowały zgodnie z planami rocznymi programów rolnośrodowiskowych.
Cel strategiczny: Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego		
10.	Sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.	ZREALIZOWANO - Zadanie w trakcie realizacji przez Urząd Morski w Słupsku.
Cel strategiczny: Ochrona ekosystemów leśnych		
11.	Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych (wykazane kwoty kosztów sadzenia i sadzonek).	ZREALIZOWANO - wszystkie nadleśnictwa.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
12.	Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych.	ZREALIZOWANO - wykonywana jest aktualizacja powierzchni siedlisk chronionych w ramach NATURA 2000.
13.	Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.	NIE REALIZOWANO
14.	Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych.	ZREALIZOWANO
15.	Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodno- błotnych, cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych w tym zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych- budowa obiektów wodnomelioracyjnych.	REALIZOWANE przez nadleśnictwa
16.	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnienie lasów poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzaniu bazy do edukacji ekologicznej, partycypacji w inwestycjach wspólnych z samorządami w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyleśnych.	ZREALIZOWANO
17.	Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem.	Realizacja ciągła
18.	Promocja turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej.	ZREALIZOWANO
19.	Monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach.	ZREALIZOWANO na terenie wszystkich nadleśnictw.
20.	Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach, w tym: a/ modernizacja sprzętu przeciwpożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania pożarów lasu, b/ modernizacja systemu obserwacji lasu, zakup kamer TV umożliwiających monitoring lasów, c/ zakup i wymiana sprzętu patrolowo-gaśniczego d/ koszty monitorowania e/ utrzymanie sprzętu p- poż.	REALIZOWANO
21.	Budowa lub przebudowa dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe.	ZREALIZOWANO
22.	Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody.	ZREALIZOWANO CZĘŚCIOWO
23.	Retencjonowanie wody na obszarach leśnych.	ZREALIZOWANO - Nadleśnictwo Polanów i Karnieszewice

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
24.	Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem).	REALIZOWANE w sposób ciągły
25.	Wyznaczenie ostoi różnorodności biologicznej.	ZREALIZOWANO – wyznaczono 108,53 ha ostoi.
Cel strategiczny: Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych		
26.	Określenie pojemności i chłonności turystycznej miejsc szczególnie cennych przyrodniczo.	ZREALIZOWANO
27.	Dostosowanie infrastruktury turystycznej oraz zasad zarządzania ruchem turystycznym do oszacowanych poziomów chłonności i pojemności turystycznej.	ZREALIZOWANO
28.	Opracowanie koncepcji najkorzystniejszego wykorzystania przyrodniczych zasobów regionu wraz z planem podziału obszarów cennych przyrodniczo na strefy (o różnym stopniu dostępności i zagospodarowania), z uwzględnieniem bogactwa siedlisk i ich odporności na presję turystyczną oraz włączenie tej strategii do wojewódzkiej strategii rozwoju turystyki.	ZREALIZOWANO
29.	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych poszczególnych regionów.	ZREALIZOWANO
PRIORYTET 11: WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ Cel strategiczny: Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów		
30.	Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.).	ZREALIZOWANO
31.	Budowa międzynarodowego ośrodka edukacji ekologicznej w Sarbinowie.	ZREALIZOWANO
32.	Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy dot. walorów środowiska przyrodniczego.	ZREALIZOWANO
Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie poważnych awarii dla powiatu koszalińskiego		
Cel strategiczny: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii		
1.	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych.	REALIZOWANO
2.	Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ).	Nie przewidywano wzrostu zatrudnienia w tych służbach.
3.	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych.	ZREALIZOWANO

Lp.	Działania	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Cel strategiczny: Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych		
4.	Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego.	ZREALIZOWANO
Cel strategiczny: Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych		
5.	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa.	REALIZOWANO
PRIORYTET 11: WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ Cel strategiczny: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem		
6.	Utworzenie i utrzymanie systemu do zarządzania informacjami o stanie środowiska.	ZREALIZOWANO
7.	Utworzenie platformy internetowej do prezentowania danych o stanie środowiska.	ZREALIZOWANO

Oddzielne zagadnienie stanowi raportowanie okresu planistycznego pn. „Program Ochrony Środowiska dla powiatu koszalińskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r”. Przedmiotowy dokument został opracowany w oparciu o nowe wytyczne Ministra Środowiska z 2 września 2015r., według których celem opracowania programów ochrony środowiska jest:

- weryfikacja priorytetów ekologicznych,
- weryfikacja celów ekologicznych i kierunków działań,
- opracowanie planu operacyjnego na lata 2017 – 2020.

Okres objęty tym programem ochrony środowiska dla powiatu koszalińskiego został podzielony na:

- okres operacyjny (lata 2017-2020), zdefiniowany przez cele krótkoterminowe i konieczne do podjęcia konkretnych działań;
- okres perspektywiczny (lata 2021 - 2024), który został określony jako jeden cel długoterminowy dla każdego z priorytetów ochrony środowiska w powiecie koszalińskim.

Raportowanie za rok 2017 w niniejszym dokumencie ma zakres ograniczony z uwagi na brak zestawień większości danych za ten rok na poziomie gmin w Głównym Urzędzie Statystycznym. Niemniej ujęto ten rok w raporcie, celem wykazania przed radą powiatu sprawozdawczości z dwóch lat objętych dokumentami planistycznymi, a kalendarzowo 3 lat z uwagi na ustawowe przedłużenie planu 2012 – 2015 też na rok 2016 (rok 2016 w żadnym z dokumentów nie miał przypisanych konkretnych zadań). W przyszłości zarząd podejmie decyzję, czy kolejny raport dotyczyć ma lat 2018-2019, czy powinien objąć dwulecie 2017-2018. Wydaje się, że powtórzenie w sprawozdawczości 2017 byłoby zasadne z uwagi na niezbędne uzupełnienie danych oraz ujednoczenie raportu także pod względem nazewnictwa, gdyż w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu koszalińskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r.” – priorytety realizacyjne zastąpiono obszarami interwencji, a tym w miejsce zadań przypisano cele, kierunki i zadania. I tak założono realizację następujących obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakość powietrza;

- zagrożenie hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze
- zagrożenia poważnymi awariami.

Wymienione obszary interwencji w sposób naturalny odpowiadają priorytetom z poprzednich okresów planistycznych, a przyjęte do realizacji cele są tożsame z założeniami programu 2012-2015. Niemniej jednak na nowo zdefiniowano kierunki interwencji i konkretne zadania, określając również wartości docelowe zakładanych do osiągnięcia wskaźników. Przyjęte zadania podzielono na dwulecia i czterolecia (okres obowiązywania planu). Stąd pełne raportowanie tego okresu stanie się możliwe dopiero po 2020 r. Część zadania realizowanych w trybie ciągłym na przestrzeni wielolecia, zostało przypisane dawnym priorytetom i została raportowana (jeżeli były dane) w poszczególnych rozdziałach tego dokumentu.

Zadania wspólne dla obu okresów planistycznych:

- **termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;**
- **montaż instalacji fotowoltaicznych;**
- **modernizacja systemów grzewczych;**
- **wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii;**
- **budowa farm wiatrowych;**
- **remonty dróg i ulic;**
- **inwentaryzacja źródeł emisji elektromagnetycznej;**
- **budowa przepławek dla ryb na rzekach;**
- **opracowanie aktualizacji planu zarządzania ryzykiem powodziowym;**
- **monitoring stanu jakości wód;**
- **budowa sieci kanalizacyjnej na terenach gmin;**
- **inwentaryzacja szamb;**
- **rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane;**
- **monitoring gleb ornych;**
- **usuwanie wyrobów zawierających azbest;**
- **kampanie edukacyjne;**
- **zapewnienie odpowiedniego sposobu zbiorki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;**
- **realizacja krajowego programu zwiększania lesistości;**
- **rekultywacja i zalesianie**
- **opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000;**
- **prowadzenie kontroli na terenie zakładów przemysłowych;**
- **rozbudowa ścieżek rowerowych.**

2 Realizacja zadań w ramach priorytetu 1- POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA

2.1 Wyniki oceny jakości powietrza za lata 2015- 2016.

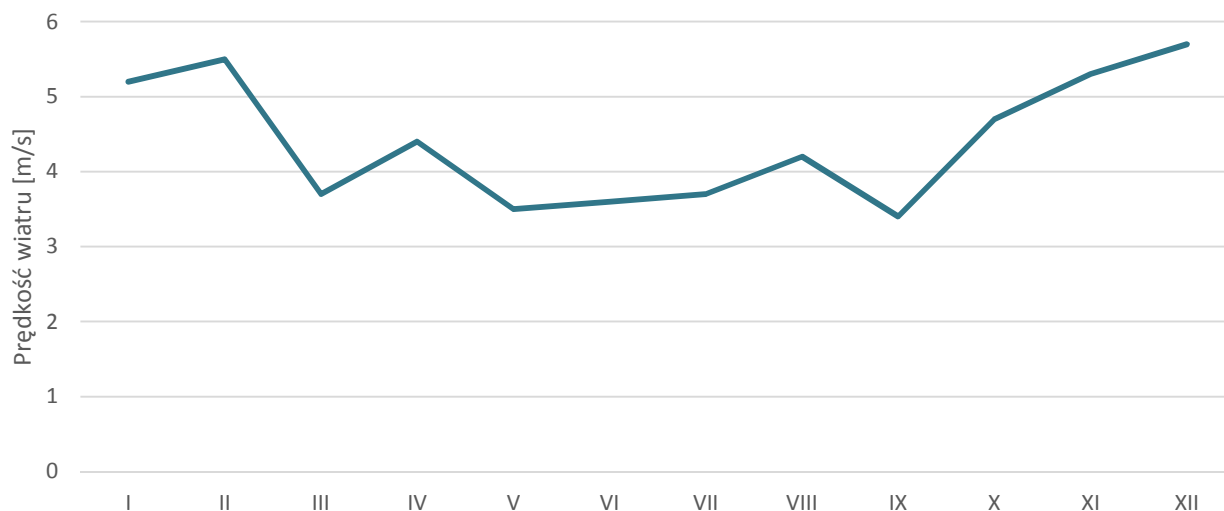
Analizowane na potrzeby powyższego raportu warunki meteorologiczne w 2016 roku pozwoliły na ustalenie, jaki jest wpływ warunków meteorologicznych na poziom stężeń substancji i wielkość obszarów przekroczeń, w kontekście skuteczności realizacji działań naprawczych w strefie zachodniopomorskiej.

2.1.1 Warunki wietrzne.

Na rozprzestrzenianie się substancji w powietrzu znaczny wpływ mają prędkości oraz kierunki wiatrów. Cisze wiatrowe i małe prędkości wiatru pogarszają poziomą wentylację powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich transportu.

Analiza średnich rocznych prędkości wiatru w strefie zachodniopomorskiej wykazała, że w roku 2016 wynosiła ona w granicach 4,0-4,5 m/s. Natomiast średnia miesięczna prędkość wiatru w 2016 r. najwyższe wartości przyjmowała w miesiącach zimowych- w lutym i w grudniu, a najniższe w miesiącach letnich- od czerwca do września.

Wykres 3. Średnie miesięczne prędkości wiatru w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: wykres na podstawie Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Na terenie strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. najczęściej występował wiatr określany jako łagodny o prędkościach z zakresu 3-5 m/s (ok. 42% godzin w roku). Jedynie ok. 1% godzin w roku miała miejsce wyższa frekwencja wiatru silnego (prędkość powyżej 10 m/s). Udział wiatrów słabych wraz z ciszami atmosferycznymi w 2016 r. to ok. 6% godzin w roku.

Tabela 13. Udziały [%] występowania prędkości wiatru w określonych przedziałach w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r.

Stacja	Prędkość wiatru [%]					
	<1,5	1,5-3,1	3,1-5,1	5,1-8,2	8,2-10,4	>10,4
Koszalin	6,1	21,9	40,0	25,9	5,1	1,0

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

2.1.2 Temperatura powietrza.

Temperatura wpływa pośrednio na jakość powietrza. w sezonie zimowym przy niskich temperaturach zwiększa się niska emisja z systemów ogrzewania.

W 2016 r. średnia roczna temperatura powietrza wyniosła od 8,7°C do 9,5°C. w 2016 r. najcieplejszymi miesiącami były czerwiec - lipiec (17,1°C-17,8°C). Ujemne wartości temperatur w analizowanych latach notowano na wszystkich stacjach strefy zachodniopomorskiej tylko na początku roku (w 2016 r. w styczniu- 1,7°C).

Wykres 4. Rozkład średnich miesięcznych wartości temperatury powietrza w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r.

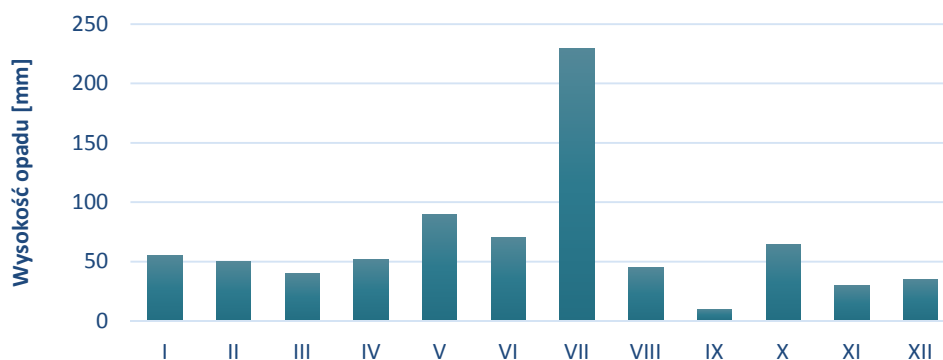

źródło: wykres na podstawie Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

2.1.3 Opady atmosferyczne.

Najwyższe sumy opadów atmosferycznych w strefie zachodniopomorskiej zanotowano w 2016 r. (od 779 mm w Świnoujściu do 1 005 mm w Szczecinku). Zaobserwowano przewagę opadów w półroczu letnim. Najniższe sumy opadów wystąpiły we wrześniu 2016 roku. Średnia roczna suma opadów dla Koszalina w 2016 r. wyniosła 810 mm.

Wykres 5. Rozkład miesięcznych sum opadów atmosferycznych wyznaczony w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

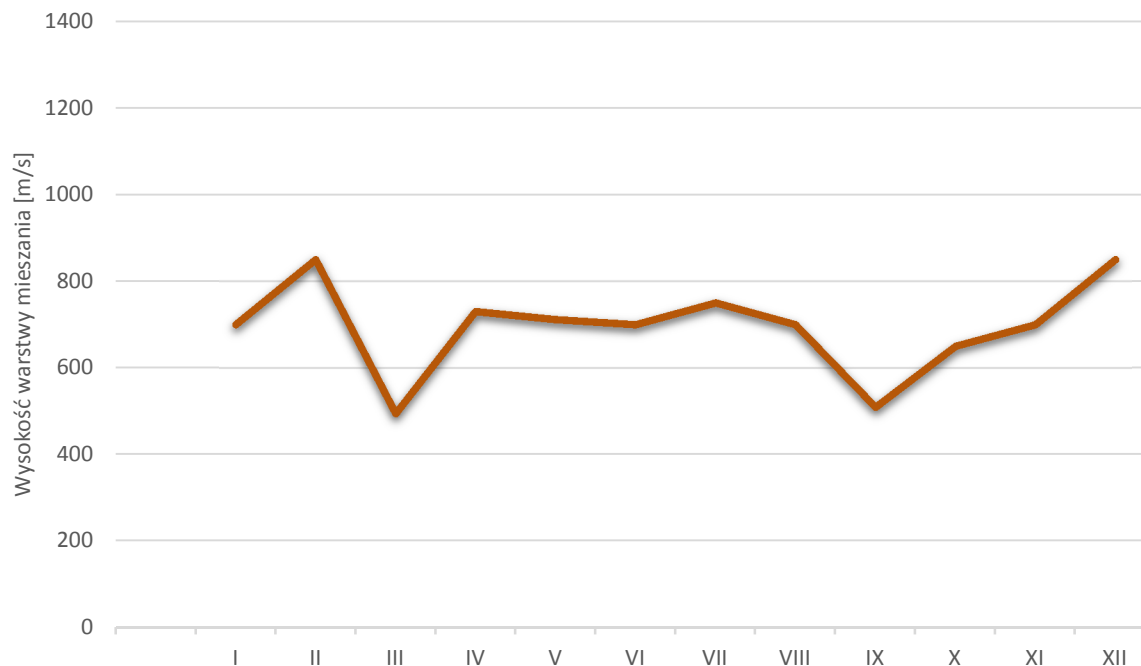
2.1.4 Miąższość warstwy mieszania.

Warstwa mieszana to objętość atmosfery, w której substancje zanieczyszczające ulegają rozprzestrzenianiu. Niewielka miąższość warstwy mieszania wiąże się z niskim położeniem warstwy inwersyjnej atmosfery, co skutkuje utrudnieniem w dyspersji zanieczyszczeń, szczególnie tych pochodzących z komunikacji oraz z ogrzewania indywidualnego. Warstwa mieszania charakteryzuje się obniżoną miąższością w okresie zimowym.

W 2016 roku przebieg średnich miesięcznych wartości warstwy mieszania wskazuje na występowanie niższych wartości w okresie zimowym (styczeń, marzec), a najwyższych w miesiącu wiosennym (maj) i letnim (lipiec), a także w lutym i w grudniu.

Wykres 6. Średnie miesięczne wysokości warstwy mieszanania w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

2.1.5 Klasy równowagi atmosfery.

Bardzo istotnym parametrem dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest klasa równowagi atmosfery Pasquilla, która opisuje pionowe ruchy powietrza związane z gradientem temperatury i prędkością wiatru, a które z kolei decydują o ruchu zanieczyszczonego powietrza w smudze.

W zależności od różnicy temperatur powietrza wznoszącego się i opadającego powietrza wyróżnia się w atmosferze trzy podstawowe stany równowagi: chwiejną, obojętną i stałą. Pomiedzy nimi wyróżnia się stany pośrednie.

W ochronie środowiska powszechnie przyjęty jest podział na 6 klas równowagi atmosfery:

- 1- ekstremalnie niestabilne warunki (równowaga bardzo chwiejna),
- 2- umiarkowanie niestabilne warunki (równowaga chwiejna),
- 3- nieznacznie niestabilne warunki (równowaga nieznacznie chwiejna),
- 4- neutralne warunki (równowaga obojętna),
- 5- nieznacznie stabilne warunki (równowaga stała),
- 6- umiarkowanie stabilne warunki (równowaga bardzo stała).

Spośród klas równowagi najmniej korzystne dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń są klasy 1 i 2, ze względu na to, iż smuga spalin na skutek intensywnych ruchów powietrza to wznosi się to opada, a bardzo niekorzystne są klasy 5 i 6, przy których występują warunki inwersyjne i zanieczyszczenia utrzymują się na niskich wysokościach (nie mają warunków do rozproszenia).

Na terenie strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. najczęściej występowała klasa równowagi atmosfery 4, która reprezentuje najkorzystniejsze warunki dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń (odpowiednio ok. 54% przypadków w roku). Bardzo rzadko (średnio ok. 0,3% w 2016 r. przypadków w roku) występowała klasa 1 określana jako bardzo niestabilna.

2.2 Jakość powietrza w strefie

2.2.1 Poziomy kryterialne jakości powietrza ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludności

W tabelach poniżej przedstawiono poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i docelowy benzo(a)pirenu, wyróżnione ze względu na ochronę zdrowia ludzi- do osiągnięcia i utrzymania w strefie, a także dopuszczalną częstość ich przekraczania oraz terminy osiągnięcia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1031). Poziomy dopuszczalne pyłu określone są w zał. nr 1, a poziom docelowy benzo(a)pirenu w zał. nr 2 ww. rozporządzenia.

Tabela 14. Poziomy dopuszczalne substancji w powietrzu, termin osiągnięcia oraz dopuszczalna częstość przekraczania.

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomu dopuszczalnego
Pył zawieszony	24 godziny	50	35 razy	2005
PM10	Rok kalendarzowy	40	-	2005

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Tabela 15. Poziom docelowy substancji w powietrzu oraz terminy osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu	Termin osiągnięcia poziomu docelowego
Benzo(a)piren	Rok kalendarzowy	1	2013

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 wynoszą odpowiednio: 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla stężeń średniodobowych oraz 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla stężeń średniorocznych. Wartości te powinny być osiągnięte na obszarze kraju do 2005 r.

Poziom docelowy benzo(a)pirenu wynosi 1 ng/m^3 i powinien zostać osiągnięty do 2013 r.

Zgodnie z definicją z art. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, poziom dopuszczalny jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza. Poziom docelowy natomiast jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Został ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość. Poziom docelowy nie jest standem jakości powietrza.

2.2.2 Źródła pochodzenia substancji i ich wpływ na zdrowie

Pył zawieszony PM10

Pył zawieszony, w tym pyły PM10 oraz PM2,5, jest mieszaniną bardzo drobnych cząstek stałych i ciekłych, które mogą pochodzić z emisji bezpośredniej (pył pierwotny) lub też powstają w wyniku reakcji między substancjami znajdującymi się w atmosferze (pył wtórny). Pył zawieszony PM2,5 to w głównej mierze

pył wtórny oraz bardzo drobne cząstki węgla w postaci węgla elementarnego oraz organicznego. Pewien udział w pyłe bardzo drobnym stanowi materia mineralna. w pyłe PM_{2,5} i PM₁₀ niesione są również wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA)- w tym benzo(a)piren oraz metale ciężkie takie jak ołów, kadm, nikiel, arsen i inne. Prekursorami pyłów wtórnych są przede wszystkim tlenki siarki, tlenki azotu i amoniak, ale także bardzo drobne cząstki w postaci węgla elementarnego oraz organicznego.

W zależności od typu źródła emisji udział pyłu zawieszonego PM_{2,5} stanowi od 60 do ponad 90% w pyłe zawieszonym PM₁₀. Pozostałą część pyłu zawieszonego PM₁₀ stanowi pył emitowany pierwotnie ze źródeł lub większe cząstki mineralne.

Źródła pyłu zawieszonego w powietrzu można podzielić na antropogeniczne i naturalne.

Wśród antropogenicznych wymienić należy:

- **źródła przemysłowe (energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne),**
- **transport samochodowy (pył ze ścierania oraz pył unoszony),**
- **spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym.**

Źródła naturalne to przede wszystkim:

- **pylenie roślin,**
- **erozja gleb,**
- **wietrzenie skał,**
- **aerozol morski.**

Według rocznych krajowych raportów wykonywanych przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) największy udział w emisji pyłów drobnymi i bardzo drobnymi ma sektor spalania paliw poza przemysłem, czyli między innymi ogrzewanie indywidualne budynków.

Czynnikiem sprzyjającym szkodliwemu oddziaływaniu pyłu na zdrowie jest przede wszystkim wielkość cząstek.

Według raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) frakcja PM_{2,5} uważana jest za wywołującą poważne konsekwencje zdrowotne, ponieważ ziarna o tak niewielkich średnicach mają zdolność łatwego wnikania do pęcherzyków płucnych, a stąd do układu krążenia. Raporty WHO wskazują na znaczący wpływ pyłu zawieszonego PM_{2,5} na zdrowie ludzi- od małych zmian chorobowych górnych dróg oddechowych i zaburzeniu czynności płuc, poprzez zwiększenie ryzyka objawów wymagających przyjęcia na izbę przyjęć lub podjęcia leczenia szpitalnego, do zwiększonego ryzyka zgonu przez obciążony układ krążenia i układ oddechowy oraz raka płuc. w szczególności skutkami długoterminowej ekspozycji na pył jest skrócona długość życia, która jest szczególnie powiązana z obecnością pyłu drobnego.

Grupami wysokiego ryzyka są osoby starsze, dzieci, oraz osoby cierpiące na problemy z układem krwionośnym i oddechowym.

Pył może powodować następujące problemy ze zdrowiem:

- podrażnienie górnych dróg oddechowych,
- kaszel,
- podrażnienie naskórka i śluzówki,
- alergię,
- trudności w oddychaniu,
- zmniejszenie czynności płuc,
- astmę,
- rozwój przewlekłego zapalenia oskrzeli,
- arytmie serca,
- atak serca,
- nowotwory płuc, gardła i krtani,
- przedwczesną śmierć związaną z niewydolnością serca lub chorobą płuc.

Dla pyłu zawieszonego Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje następujące wartości stężeń bezpiecznych dla zdrowia i życia:

- PM_{2,5}: średnie stężenie roczne poniżej 10 µg/m³, zaś średnie stężenie 24 godzinne poniżej 25 µg/m³.
- PM₁₀: średnie stężenie roczne poniżej 20 µg/m³, zaś średnie stężenie 24 godzinne poniżej 50 µg/m³.

Według badań WHO średnie stężenie roczne PM_{2,5} na poziomie 35 µg/m³ jest związane z wyższym o 15%, długoterminowym ryzykiem umieralności w stosunku do wartości 10 µg/m³. Długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM_{2,5} skutkuje skróceniem średniej długości życia. Szacuje się, że życie statystycznego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad 8 miesięcy. Życie statystycznego Polaka, w stosunku do mieszkańca UE, jest krótsze o kolejne 2 miesiące z uwagi na występujące w naszym kraju większe zanieczyszczenie pyłem aniżeli wynosi średnia dla krajów Unii. Krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest równie niebezpieczna, powodując wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia.

Pył zawieszony (wraz z niesionymi przez siebie zanieczyszczeniami) dociera praktycznie wszędzie - do powietrza, wody, gleby i tym samym do wszystkich organizmów, które oddychają, spożywają wodę i/lub roślinność wzrastającą na zanieczyszczonej glebie. Tak więc pyły oddziałują szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie, ale także na inne komponenty środowiska.

Pył, osadzający się na powierzchni roślin, zatyka ich aparaty szparkowe oraz blokuje dostęp światła, utrudniając tym samym fotosyntezę. Nie bez znaczenia jest też wpływ pyłu na inne elementy środowiska: obecność pyłu może prowadzić do ograniczenia widoczności (powstawanie mgieł); cząstki pyłu przenoszone są przez wiatr na duże odległości (kilkaset lub nawet kilka tysięcy kilometrów); osiadają na powierzchni gleby lub wody, zanieczyszczając je. Skutki zanieczyszczenia drobnym pyłem unoszonym obejmują również: zmianę pH (podwyższenie kwasowości jezior i wód płynących), zmiany w bilansie składników pokarmowych w wodach przybrzeżnych i dużych dorzeczach, zanik składników odżywczych w glebie, wyniszczenie wrażliwych gatunków roślin na terenie lasów i upraw rolnych, a także niekorzystny wpływ na różnorodność ekosystemów.

Pył obecny w powietrzu może mieć negatywny wpływ także na walory estetyczne otaczającego krajobrazu. Zanieczyszczenia mogą powodować ponadto uszkodzenia ważnych kulturowo obiektów, takich jak rzeźby czy pomniki i budowle historyczne.

Benzo(a)piren

Benzo(a)piren jest głównym przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), których źródłem może być: spalanie paliw w silnikach spalinowych, spalanie odpadów w spalarniach, procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, a także wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu (np. ogrzewanie indywidualne paliwami stałymi, tzw. niska emisja). Nośnikiem benzo(a)pirenu w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

Benzo(a)piren oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie, ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Podobnie, jak inne WWA, jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny, co oznacza, że reaguje z DNA, przy czym działa po aktywacji metabolicznej. W wyniku przemian metabolicznych benzo(a)pirenu w organizmie człowieka dochodzi do powstania i gromadzenia hydroksypochodnych benzo(a)pirenu o bardzo silnym działaniu rakotwórczym.

Przeciętny okres między pierwszym kontaktem z czynnikiem rakotwórczym, a powstaniem zmian nowotworowych wynosi ok. 15 lat, ale może być krótszy. Benzo(a)piren, podobnie jak inne WWA, wykazuje toksyczność układową, powodując uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego.

Poza wymienionymi na wstępie źródłami powstawania WWA, w tym benzo(a)pirenu, podkreślić należy również, że mogą się one tworzyć podczas obróbki kulinarnej, kiedy topiący się tłuszcz (ulegający pirolizie) ścieka na źródło ciepła. Do pirolizy dochodzi także podczas obróbki żywności w temperaturze powyżej 200°C. Ilość tworzących się podczas obróbki szkodliwych związków (WWA) zależy od czasu trwania procesu, źródła ciepła i odległości pomiędzy żywnością a źródłem ciepła.

Benzo(a)piren jest zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby. Jego stężenie jest normowane w każdym z tych komponentów:

- w powietrzu normowane jest stężenie benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10- norma- 1 ng/m³,
- w wodzie pitnej- norma- 10 ng/dm³,
- w glebie- norma- 0,02 mg/kg suchej masy (gleby klasy A) i 0,03 mg/kg suchej masy (gleby klasy B).

W powietrzu WWA ulegają, pod wpływem działania promieni słonecznych, zjawisku fotoindukcji, które powoduje wzrost podatności do tworzenia się połączeń z materiałem genetycznym- DNA. Badania toksykologiczne i epidemiologiczne wskazują na wyraźną zależność pomiędzy ekspozycją na te związki, a wzrostem ryzyka powstawania nowotworów. Skrócenie statystycznej długości życia ludzkiego w Europie wynosi średnio 8,6 miesiąca (od ok. 3 miesiące w Finlandii do ponad 13 miesięcy w Belgii, w Polsce ok. 8,5 miesiąca) (wg oszacowań programu CAFE).

Podsumowując wpływ omawianej substancji na zdrowie ludzi warto podkreślić również fakt, że wysokie stężenia oznaczają też wymierne, policzalne straty ekonomiczne, spowodowane np. zwiększoną absencją pracowników. Powoduje to straty w przedsiębiorstwach, mniejsze wpływy z podatków, większe obciążenia budżetu państwa i samorządów oraz zakładów opieki zdrowotnej.

Procentowy udział pyłu zawieszzonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w powietrzu wprowadzanego do powietrza przez podmioty korzystające ze środowiska na zasadzie powszechnego korzystania ze środowiska

W tabelach poniżej, zgodnie z § 3 pkt 1 lit. f i g rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz.U. z 2012 r., poz. 1028), przedstawiono bilanse emisji pyłu zawieszzonego PM10 oraz benzo(a)pirenu wprowadzane do powietrza przez podmioty korzystające ze środowiska na zasadzie powszechnego korzystania ze środowiska.

Tabela 16. Bilans emisji pyłu zawieszzonego PM10 dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji		Pył PM10	
Ze względu na lokalizację źródła	Ze względu na typ źródła	[Mg/rok]	%
NAPŁYWOWA	Punktowa z pasa 30 km	2 815,5	5,7
	Punktowa z wysokich źródeł	187,1	0,4
	Powierzchniowa z pasa 30 km	13 563,9	27,3
	Liniowa z pasa 30 km	4 164,6	8,4
	Z rolnictwa	924,3	1,8
Z TERENU STREFY	Punktowa	903,5	1,8
	Powierzchniowa	16 741,8	33,7
	Liniowa	8 775,2	17,7
	Z rolnictwa	1 569,7	3,2
Razem		49 645,5	100,0

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Tabela 17. Bilans emisji benzo(a)pirenu dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji		Benzo(a)piren	
Ze względu na lokalizację źródła	Ze względu na typ źródła	[kg/rok]	%
NAPŁYWOWA	punktowa z pasa 30 km	5,0	0,1
	punktowa z wysokich źródeł	7,1	0,1
	powierzchniowa z pasa 30 km	1 806,2	32,6
	liniowa z pasa 30 km	69,5	1,3

Z TERENU STREFY	punktowa	19,4	0,4
	powierzchniowa	3 610,1	65,4
	liniowa	6,1	0,1
Razem		5 523,4	100,0

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja napływowa pyłu zawieszony PM10

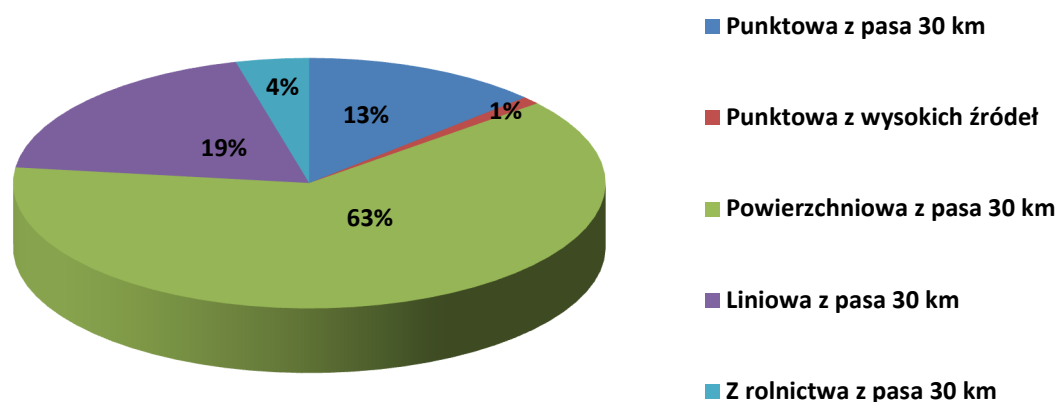
Emisja napływowa pyłu zawieszony PM10 dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. wyniosła blisko 22 tys. ton. Największy udział miała emisja z indywidualnych systemów grzewczych ze źródeł zlokalizowanych w pasie 30 km wokół strefy- 63%. Znaczący był ponadto udział emisji ze źródeł komunikacyjnych z pasa 30 km wokół strefy zachodniopomorskiej- 19% oraz emisji punktowej z pasa 30 km- 13%. Źródła zlokalizowane w pasie 30 km wokół strefy zachodniopomorskiej obejmują także źródła z terenu aglomeracji szczecińskiej oraz Koszalina.

Tabela 18 Bilans emisji napływowej pyłu zawieszony PM10 dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji	Pył zawieszony PM10 [Mg/rok]
Punktowa z pasa 30 km	2 815,5
Punktowa z wysokich źródeł	187,1
Powierzchniowa z pasa 30 km	13 563,9
Liniowa z pasa 30 km	4 164,6
Z rolnictwa z pasa 30 km	924,3
SUMA	21 655,4

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Wykres 7. Udział procentowy emisji pyłu zawieszony PM10 poszczególnych typów poza strefą zachodniopomorską w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszony PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja pyłu zawieszonego PM10 z terenu strefy

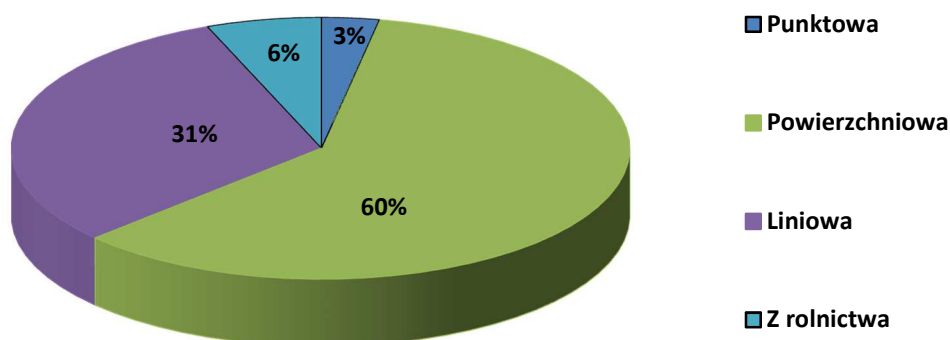
Emisja pyłu zawieszonego PM10 ze wszystkich typów źródeł na obszarze strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. została zinventaryzowana na poziomie blisko 28 tys. ton. Największy udział w strukturze emisji przypada na emisję z ogrzewania indywidualnego- 60%. Znaczący jest ponadto udział emisji z transportu- 31%.

Tabela 19. Bilans emisji pyłu zawieszonego PM10 z obszaru strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji	Pył zawieszony PM10 [Mg/rok]
Punktowa	903,5
Powierzchniowa	16 741,8
Liniowa	8 775,2
Z rolnictwa	1 569,7
SUMA	27 990,1

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

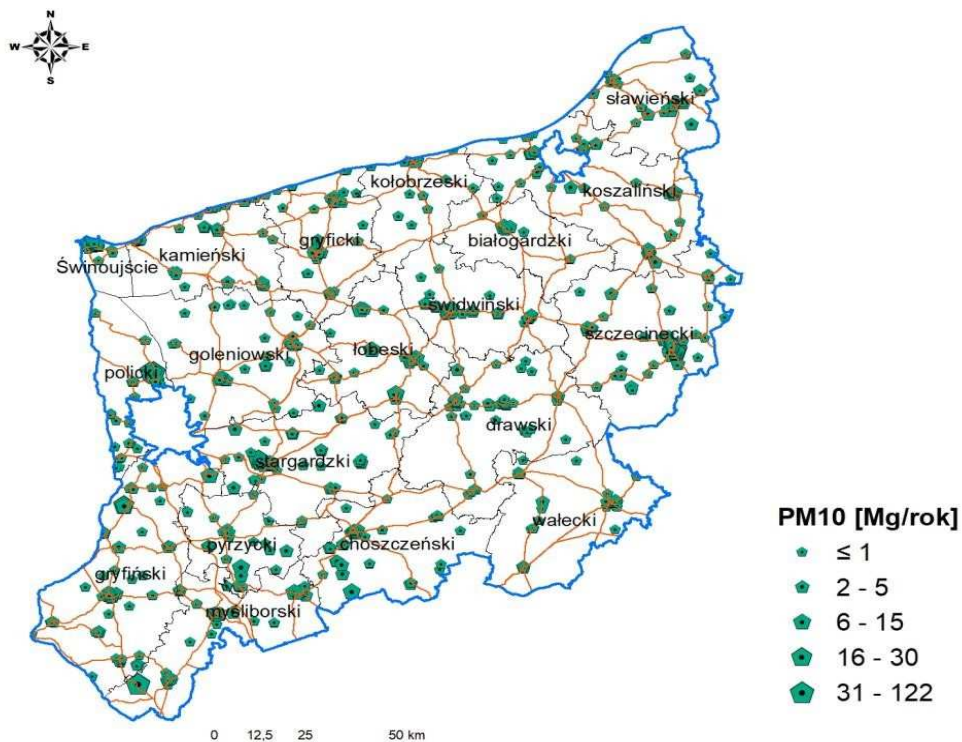
Wykres 8. Procentowy udział emisji pyłu zawieszonego PM10 poszczególnych typów w emisji całkowitej ze strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Rysunek 1. Emisja punktowa pyłu zawieszonego PM10 z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja punktowa

Wielkość emisji punktowej pyłu zawieszonego PM10 w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r. zinwentaryzowano na poziomie 903,5. Mg, co stanowiło 3% emisji całkowitej.

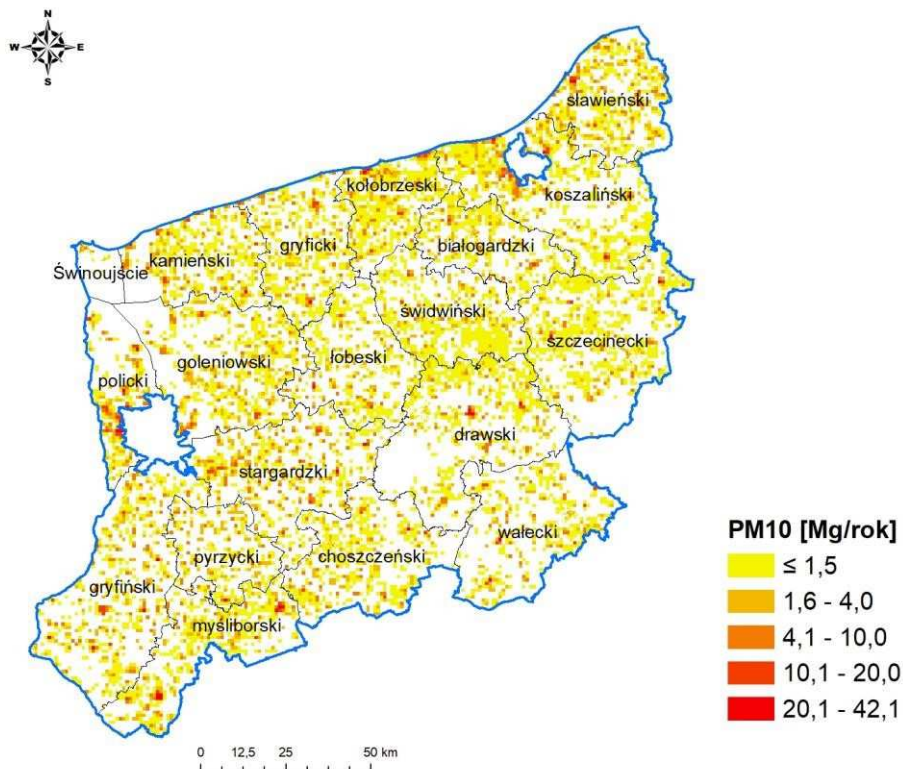
Obecnie wszystkie instalacje posiadające pozwolenia zintegrowane lub pozwolenia na emisję gazów i pyłów podlegają rygorystycznym, prawnym ograniczeniom ilości emitowanego pyłu całkowitego, co również w znacznej mierze redukuje pył zawieszony PM10.

Emisja powierzchniowa

Roczny ładunek pyłu zawieszonego PM10 z emisji powierzchniowej w strefie zachodniopomorskiej zinwentaryzowano na poziomie 16,7 tys. Mg, co stanowiło 60% całkowitej emisji z obszaru strefy.

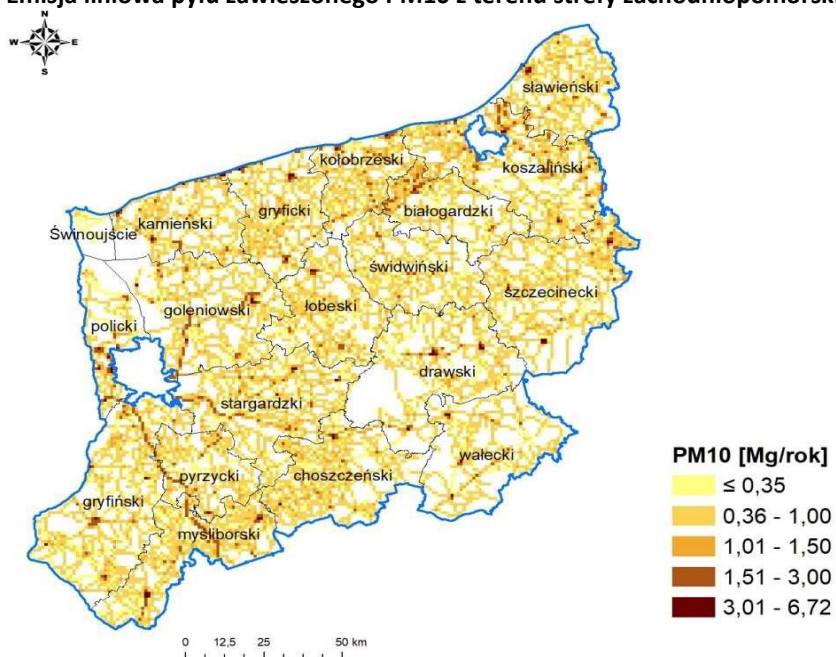
Rysunek 2. Emisja powierzchniowa pyłu zawieszonego PM10 z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017 r.

Emisja liniowa

Rysunek 3. Emisja liniowa pyłu zawieszonego PM10 z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017 r.

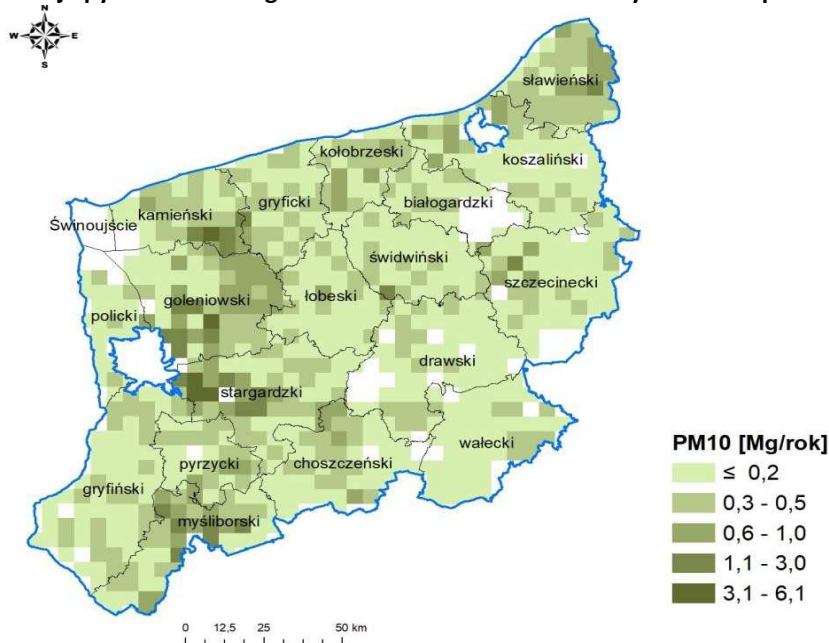
Emisja liniowa pyłu zawieszonego PM10 z obszaru strefy zachodniopomorskiej wyniosła w 2016 r. 8,8 tys. Mg, co stanowiło 31% emisji rocznej.

Emisja z rolnictwa

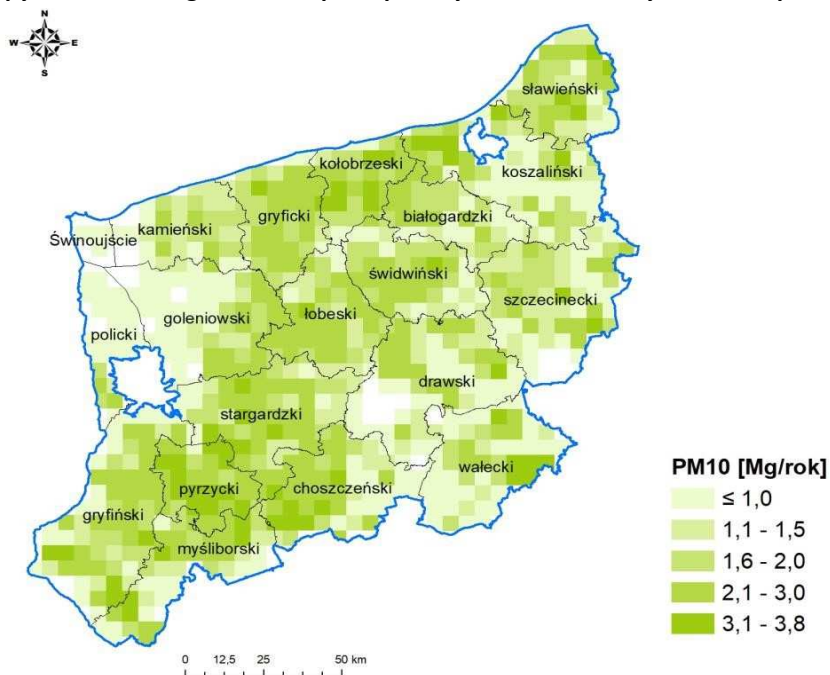
Emisja z rolnictwa pyłu zawieszonego PM10 z obszaru strefy zachodniopomorskiej wyniosła w 2016 r. 1,6 tys. Mg, co stanowiło 6% emisji rocznej.

Rysunek 4. Emisja pyłu zawieszonego PM10 z hodowli z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Rysunek 5. Emisja pyłu zawieszonego PM10 z upraw polowych z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja napływowa benzo(a)pirenu

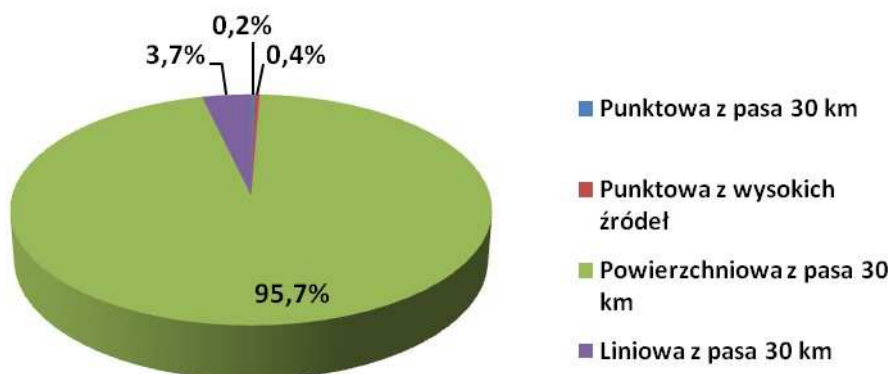
Emisja napływowa benzo(a)pirenu dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. wyniosła blisko 1,9 tys. kg. Dominujący udział miała emisja z indywidualnych systemów grzewczych ze źródeł zlokalizowanych w pasie 30 km wokół strefy- prawie 96%. Emisją napływową kształtują także źródła zlokalizowane na terenie aglomeracji szczecińskiej oraz Koszalina.

Tabela 20 Bilans emisji napływowej benzo(a)pirenu dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji	Benzo(a)piren [kg/rok]
Punktowa z pasa 30 km	5,0
Punktowa z wysokich źródeł	7,1
Powierzchniowa z pasa 30 km	1 806,2
Liniowa z pasa 30 km	69,5
SUMA	1 887,8

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Wykres 9. Udział procentowy typów źródeł emisji benzo(a)pirenu poza strefą zachodniopomorską w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja benzo(a)pirenu z terenu strefy

Emisja benzo(a)pirenu ze wszystkich typów źródeł w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r. została zinwentaryzowana na poziomie ponad 3,6 tys. kg. Największy udział przypadł na emisję z sektora komunalno-bytowego, ze źródeł zlokalizowanych w strefie- 99%.

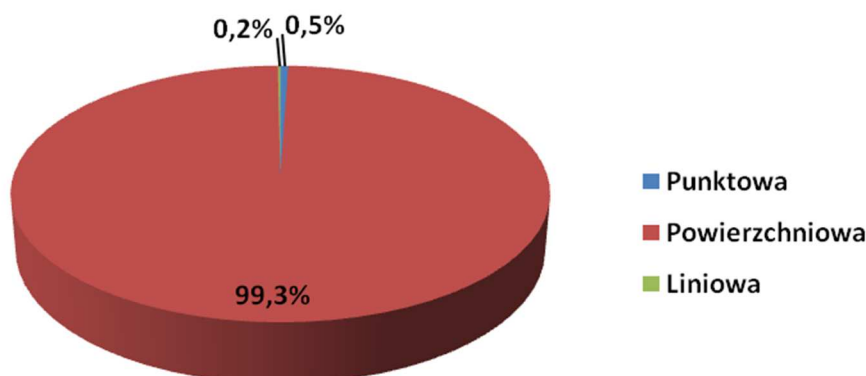
Tabela 21. Bilans emisji benzo(a)pirenu z obszaru strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

Typ emisji	Benzo(a)piren [kg/rok]
Punktowa	19,4
Powierzchniowa	3 610,1
Liniowa	6,1
SUMA	3 635,6

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Wykres 10. Udział procentowy typów źródeł emisji benzo(a)pirenu ze strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

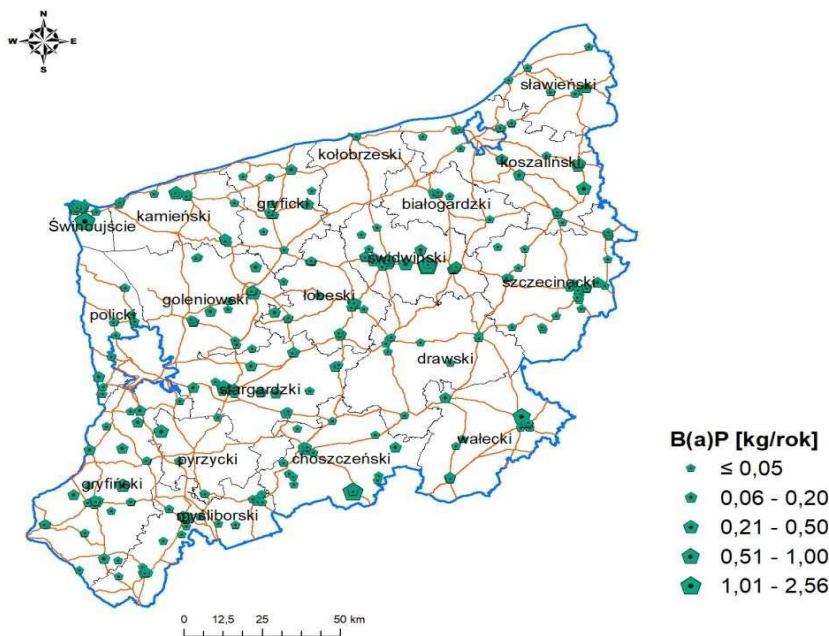
źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja punktowa

Wielkość emisji punktowej benzo(a)pirenu w strefie zachodniopomorskiej w 2016 r. zinventaryzowano na poziomie 19,4 kg, co stanowi 0,5% emisji całkowitej.

Obecnie wszystkie instalacje posiadające pozwolenia zintegrowane lub pozwolenia na emisję gazów i pyłów podlegają rygorystycznym, prawnym ograniczeniom ilości emitowanego pyłu całkowitego, co również w znacznej mierze redukuje benzo(a)piren niesiony w pyłe zawieszonym PM10.

Rysunek 6. Emisja punktowa benzo(a)pirenu z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

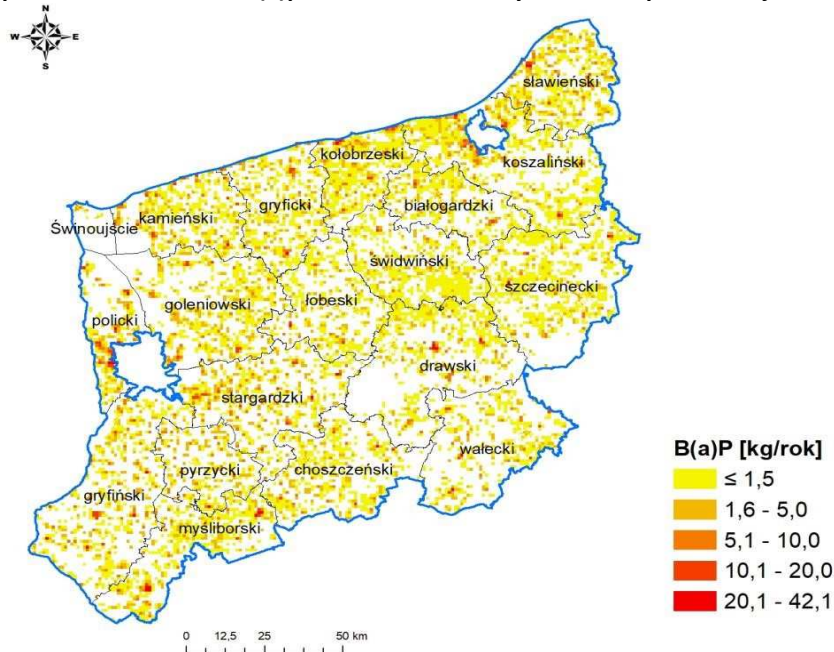
Emisja powierzchniowa

Roczny ładunek benzo(a)pirenu z emisji powierzchniowej w strefie zachodniopomorskiej zinventaryzowano na poziomie 3,6 tys. kg, co stanowi aż 99% całkowitej emisji z obszaru strefy.

Rysunek 7. Emisja powierzchniowa benzo(a)pirenu z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

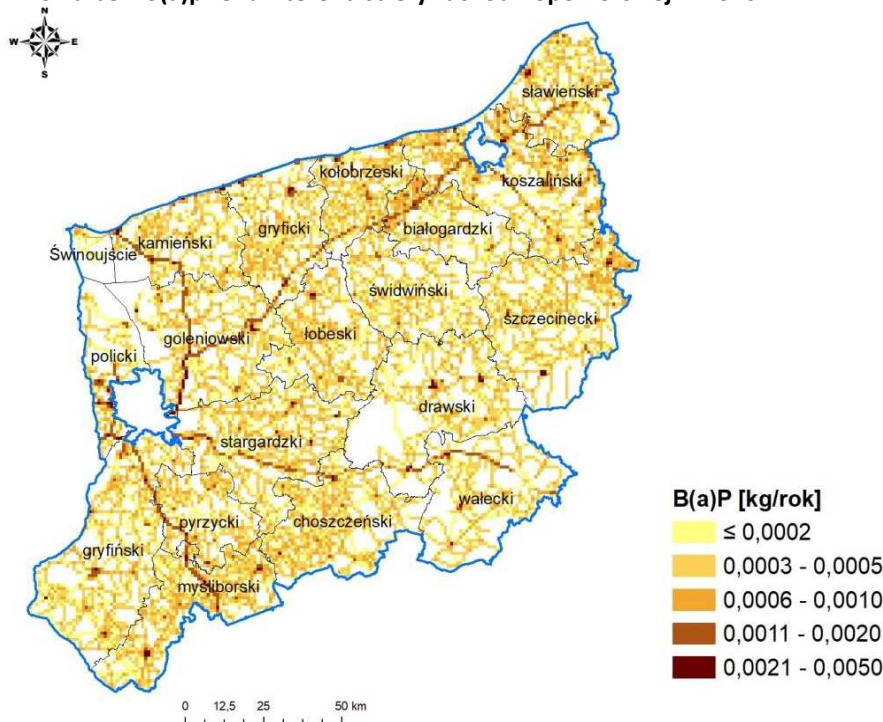

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

Emisja liniowa

Emisja liniowa benzo(a)pirenu z obszaru strefy zachodniopomorskiej wyniosła w 2016 r. 6,1 kg, co stanowiło zaledwie 0,2% emisji rocznej. Transport kołowy jest źródłem emisji mającym niewielki wpływ na wielkość emisji oraz poziom stężeń benzo(a)pirenu.

Rysunek 8. Emisja liniowa benzo(a)pirenu z terenu strefy zachodniopomorskiej w 2016 r.

źródło: Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, Szczecin, 2017.

2.3 Emisja zanieczyszczeń do powietrza na obszarze powiatu koszalińskiego.

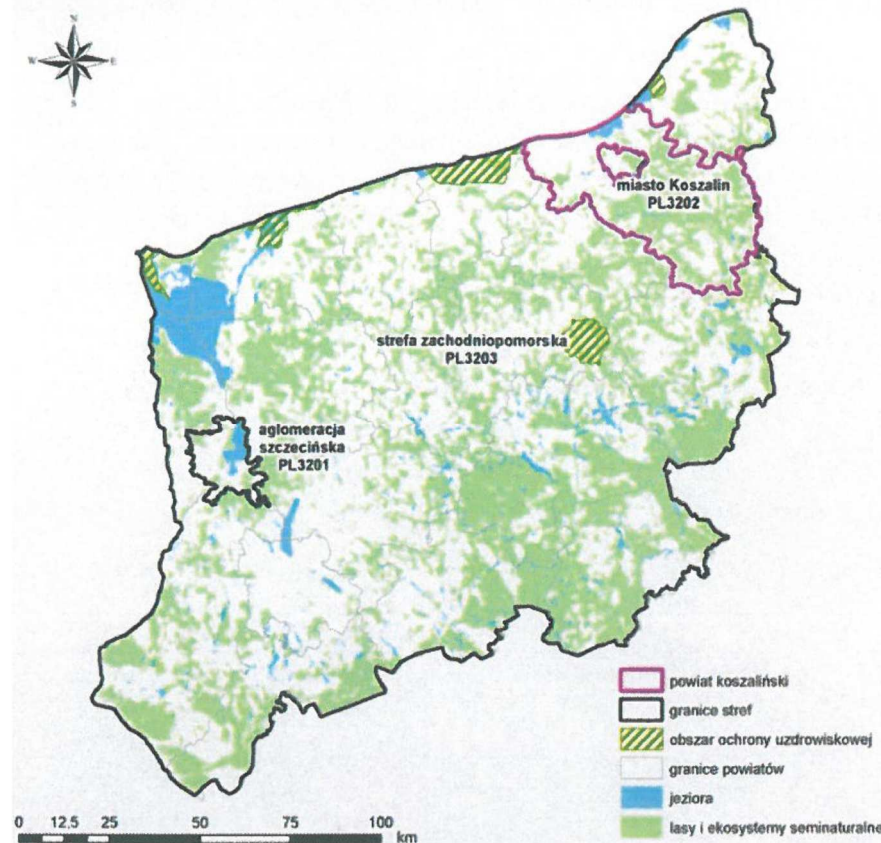
W województwie zachodniopomorskim wyodrębnione zostały trzy strefy, dla których Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadza roczną ocenę jakości powietrza. Strefami takimi są:

- aglomeracja szczecińska- miasto Szczecin,
- miasto Koszalin- miasto o liczbie ludności powyżej 100 tys.,
- strefa zachodniopomorska (obszar województwa zachodniopomorskiego z wyłączeniem obszaru aglomeracji szczecińskiej i Koszalina).

Zgodnie z przyjętym podziałem stref, powiat koszaliński wchodzący w skład strefy zachodniopomorskiej, podlegał rocznej ocenie jakości powietrza.

Ocenę poziomu substancji w powietrzu na obszarze stref województwa dokonuje się na podstawie: pomiarów automatycznych i manualnych w stałych punktach, pomiarów pasywnych w stałych punktach oraz na podstawie metod obiektywnego szacowania i obliczania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu.

Rysunek 9. Podział województwa zachodniopomorskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r.

W latach 2015- 2017 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził automatyczne pomiary zanieczyszczeń powietrza z wykorzystaniem 6 stacji automatycznych- 3 stacje w aglomeracji szczecińskiej; 1 stacja w strefie miasto Koszalin (ul. Armii Krajowej) oraz 2 stacje zlokalizowane w strefie zachodniopomorskiej w miejscowości Widuchowa (powiat gryfiński) i w Szczecinku.

Manualne pomiary pyłu PM10 i pyłu PM2,5 prowadzone były na 8 stacjach (po dwie w aglomeracji szczecińskiej, w Szczecinku i w Koszalinie oraz po jednej w Widuchowej i w Myśliborzu). Łącznie było to 12 stanowisk pomiarów pyłowych (8 stanowisk pyłu PM10 i 4 stanowiska pyłu PM2,5).

Na 7 stanowiskach oznaczano stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, a na stacji tła miejskiego w Szczecinie, pozostałe WWA (benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(j)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen).

Na 4 stanowiskach (Szczecin, Koszalin, Szczecinek i Widuchowa) prowadzono pomiary stężeń metali ciężkich (arsen, kadm, nikiel, ołów) w pyłe PM₁₀.

W latach 2015- 2017 WIOŚ w Szczecinie nie prowadził pomiarów stężeń substancji w powietrzu na terenie powiatu koszalińskiego. w ocenie jakości powietrza dla powiatu koszalińskiego wykorzystano obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu wykonane dla całego województwa zachodniopomorskiego. Obliczenia te prowadzono na podstawie danych o emisji do powietrza w połączeniu z danymi meteorologicznymi.

W latach 2015- 2017 WIOŚ w Szczecinie przeprowadził inwentaryzację wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza dla województwa zachodniopomorskiego. Inwentaryzacja obejmowała źródła punktowe (zakłady przemysłowe), źródła powierzchniowe sektora komunalnego (ogrzewanie indywidualne mieszkań) oraz źródła liniowe (emisja zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego). Uzyskane dane o wielkości emisji wykorzystano w obliczeniach rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (obliczenia modelowe), które stanowiły jedną z metod zastosowanych do oceny jakości powietrza. Obliczenia umożliwiły ponadto uzyskanie informacji o przestrzennym rozkładzie stężeń substancji w otaczającym powietrzu a także dały możliwość określenia potencjalnych obszarów przekroczeń dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji w powietrzu.

Ocena jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie zachodniopomorskiej w latach 2015-2017

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na gazowe oraz pyłowe. Gazowe zanieczyszczenia, takie jak: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, benzen, lotne związki organiczne, mają wpływ na jakość powietrza w skali lokalnej i regionalnej. Natomiast emisja do atmosfery takich zanieczyszczeń, jak: dwutlenek węgla, metan, tlenki azotu, może w skali globalnej mieć wpływ na efekt cieplarniany. Zanieczyszczenia pyłowe składają się z mieszaniny stałych i ciekłych cząstek zawieszonych w powietrzu. Mogą to być cząstki pochodzenia naturalnego (piasek, aerozol soli morskiej) lub związane z działalnością człowieka. Ze względu na rozmiar cząstek pyłu zawieszonego w powietrzu wyodrębnić można różne jego frakcje, w tym: pył PM₁₀ (wszystkie cząstki o wielkości 10 mikrometrów lub mniejsze) oraz pył PM_{2,5} (pył o wielkości ziaren 2,5 mikrometra lub mniejszych).

Klasyfikacja stref zanieczyszczenia: SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, Pb i B(a)P

W przeprowadzonej za lata 2015- 2017 klasyfikacji stref pod kątem zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, NO_x, PM_{2,5}, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, Pb strefa zachodniopomorska, w skład której wchodzi powiat koszaliński, otrzymała klasę A ze względu na ochronę zdrowia (tabela 22). w przypadku wystąpienia klasy A nie są wymagane działania naprawcze. Nie odnotowano również przekroczone poziomów dopuszczalnych określonych ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki (SO₂), ozonu (O₃) i tlenków azotu (NO_x) (tabela 22).

W przypadku ozonu w latach 2015- 2017, przekroczony został poziom celu długoterminowego, stanowiący dodatkowe kryterium oceny dla tego zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Strefa zachodniopomorska otrzymała klasę D2, zarówno ze względu na ochronę zdrowia jak i ze względu na ochronę roślin.

Tabela 22. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2015 -2017 rok (ochrona zdrowia).

Nazwa strefy	Rok oceny	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
			SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	2015	PL3203	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
	2016	PL3203	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
	2017	PL3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2015 i 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r. Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2017 rok; Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2018 r.

Tabela 23. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2015 -2017 (ochrona roślin).

Nazwa strefy	Rok oceny	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
			SO ₂	NO ₂	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	2015	PL3203	A	A	A	D2
	2016		A	A	A	D2
	2017		A	A	A	D2

dc- poziom docelowy, dt- poziom celu długoterminowego

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2015; 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r. 2017 r.; Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2017 rok; Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2018r.

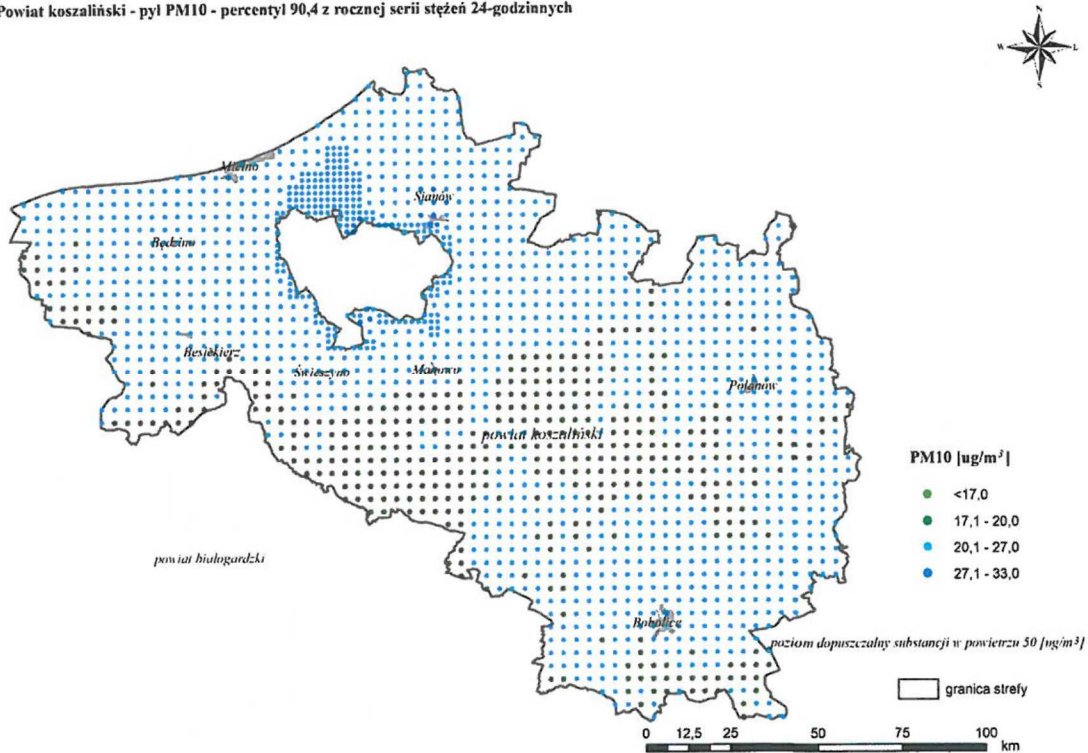
W latach 2015- 2016 wystąpiły problemy z dotrzymaniem standardów jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego związane z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszono PM10 oraz benzo(a)pirenu zawartego w tym pyłe, co skutkowało przypisaniem klasy C strefie zachodniopomorskiej. Klasa C oznacza, że przekroczenia te nie występują w całej strefie tylko są miejsca, które wymagają podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (opracowanie programu ochrony powietrza), w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

Na podstawie wyników pomiarów oraz rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń WIOŚ w Szczecinie określił w latach 2015 -2016 w strefie zachodniopomorskiej- 1 obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego 24-godz. stężeń pyłu PM10 oraz wskazano 22 obszary z przekroczeniami normatywnych stężeń benzo(a)pirenu. Wśród nich nie wskazano terenów z powiatu koszalińskiego. Problem przekroczeń poziomu docelowego jest wynikiem spalania paliw słabej jakości do celów indywidualnego ogrzewania mieszkań. Obszarami przekroczeń poziomu docelowego są głównie większe miasta powiatów, o dużych skupiskach ludności, w których istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja pyłów związana z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań.

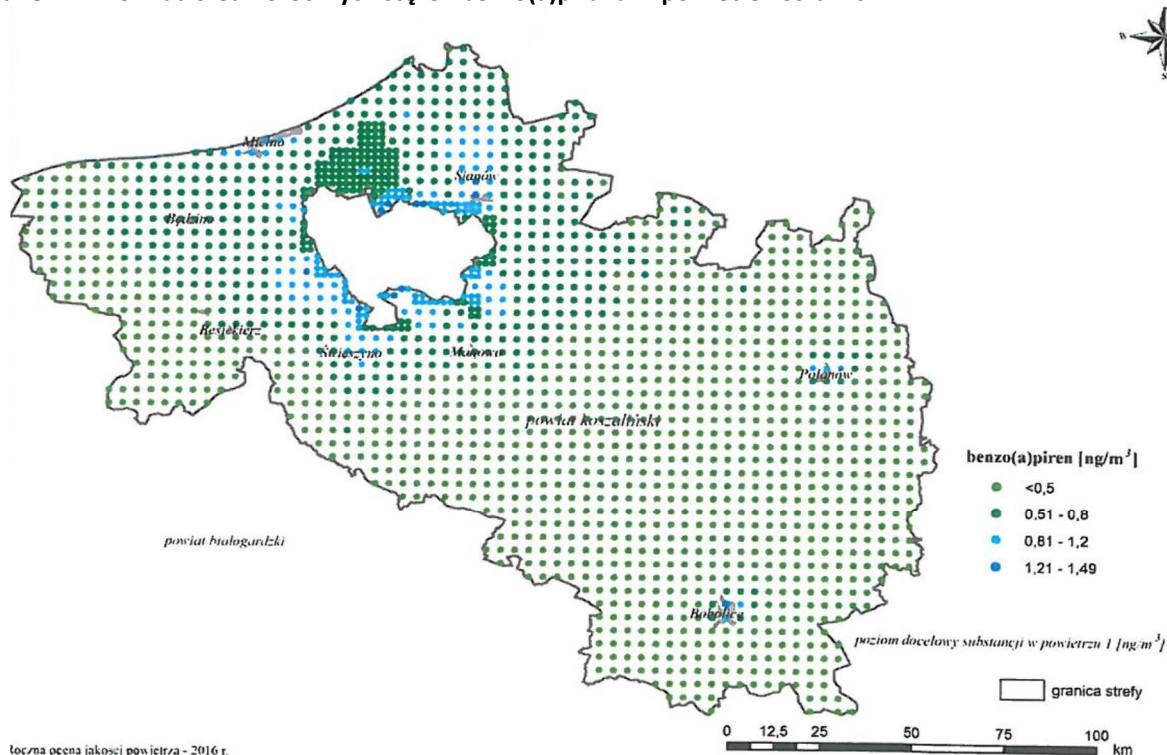
Rysunek 10. Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 (24-godzinne) na obszarze powiatu koszalińskiego w 2016 r.

Powiat koszaliński - pył PM10 - percentyl 90,4 z rocznej serii stężeń 24-godzinnych

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r.

Rysunek 11. Rozkład średniorocznych stężeń benzo(a)piranu w powiecie koszalińskim

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2016 r.

Na obszarze strefy zachodniopomorskiej w okresie letnim 2016 roku rejestrowano wysokie stężenia ozonu troposferycznego. Poziomy stężenie ozonu mierzone w sposób automatyczny na stanowiskach pomiarowych w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku nie wykazały przekroczeń poziomów

docelowych, obowiązujących ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin, natomiast na wszystkich stanowiskach pomiarowych wystąpiły stężenia ozonu wyższe od dodatkowego kryterium- poziomu celu długoterminowego. w związku z tym wszystkie strefy województwa sklasyfikowano w klasie D2. w tym przypadku nie są wymagane działania naprawcze, jednak w wojewódzkich programach ochrony środowiska powinny zostać uwzględnione działania zmniejszające emisje prekursorów ozonu- tlenków azotu, węglowodorów i lotnych związków organicznych.

W 2017 roku wszystkie strefy województwa zachodniopomorskiego otrzymały klasę A ze względu na pył PM10. Nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia 24-godzinnego i średniorocznego pyłu PM10. Najwyższe wartości stężeń dobowych pyłu PM10 w 2017 roku zarejestrowano w okresach grzewczych. w okresie letnim nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego przez stężenia dobowe

W 2017 roku dwie strefy województwa- aglomeracja szczecińska i strefa zachodniopomorska- otrzymały klasę C ze względu na przekroczenie średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu. Przekroczeń nie odnotowano w strefie miasto Koszalin (klasa A). Przekroczenia wartości docelowej przez stężenia średnioroczne wystąpiły w Szczecinie oraz w strefie zachodniopomorskiej na stanowiskach w Szczecinku i Myśliborzu, (odnotowano tu najwyższe stężenia).

Podobnie jak w latach poprzednich, również w 2017 roku znacznie wyższe stężenia występowały w okresach grzewczych, co pozwala na sformułowanie wniosku, że za podwyższone wartości stężeń, a w konsekwencji za przekroczenie poziomu docelowego, odpowiedzialna jest przede wszystkim niska emisja z systemów grzewczych, związana z sektorem komunalno-bytowym. w okresie zimowym częstym zjawiskiem są ponadto szczególnie niekorzystne scenariusze meteorologiczne, które mogą wpływać na powstawanie i utrzymywanie się warunków utrudniających dyspersję zanieczyszczeń. Najmniej korzystne warunki wiążą się z niską temperaturą powietrza, która skutkuje wzmożoną emisją z systemów grzewczych, niską prędkością wiatru, uniemożliwiającą dyspersję zanieczyszczeń oraz niskim położeniem warstwy mieszania i stanem stałym równowagi atmosfery, co oznacza stagnację lub niewielki ruch mas powietrza.

W 2017 roku w przypadku ozonu, aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin oraz strefa zachodniopomorska otrzymały klasę A (wg poziomu docelowego) ze względu na ochronę zdrowia, natomiast klasę D2 ze względu na ochronę roślin. Podstawę klasyfikacji ze względu na ozon dla aglomeracji szczecińskiej i dla strefy zachodniopomorskiej stanowiły wyniki, wykonywanych w tych strefach, pomiarów automatycznych. w przypadku Koszalina, przy klasyfikacji wykorzystano wyniki modelowania stężeń ozonu troposferycznego na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2017, wykonane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Stężenia pozostałych substancji: SO₂, NO₂, PM_{2,5}, O₃, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni i Pb, na całym obszarze województwa, w tym również na obszarze powiatu koszalińskiego były na niskim poziomie i nie przekraczały obowiązujących norm.

2.4 Działania naprawcze dla strefy zachodniopomorskiej.

Powiat Koszaliński lokuje się w strefie zachodniopomorskiej PL3203, obejmującej obszar całego województwa zachodniopomorskiego, z wyjątkiem aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin. Dla wszystkich z wyżej wymienionych stref województwa zachodniopomorskiego Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego opracował Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

2.4.1 Podstawy prawne.

Program Ochrony Powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu opracowano w oparciu o następujące akty prawne:

1) **Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (POŚ)** (Dz. U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.)- według której, na podstawie art. 91 ust. 5 zarząd województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref (o których mowa w art. 89 ust.1 pkt 4), przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, a wójt, burmistrz lub prezydent miasta i starosta są obowiązani do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza. Celem programu jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu dla stref, w których poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny. Dla stref, w których został przekroczony poziom więcej niż jednej substancji, sporządza się wspólny Program Ochrony Powietrza dotyczący wszystkich tych substancji.

2) **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych** (Dz. U. z 2012 r., poz. 1028). Minister Środowiska, w drodze rozporządzenia określił szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza oraz ich zakres tematyczny.

3) **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu** (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031). Rozporządzenie określa:

- poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin;
- poziomy docelowe dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin;
- poziomy celów długoterminowych dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin;
- alarmowe poziomy dla niektórych substancji w powietrzu;
- poziomy informowania dla niektórych substancji w powietrzu;
- pułap stężenia ekspozycji;
- warunki, w jakich ustala się poziom substancji, takie jak temperatura i ciśnienie;
- oznaczenie numeryczne substancji, pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację;
- okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów;
- dopuszczalną częstość przekraczania poziomów dopuszczalnych i docelowych;
- terminy osiągnięcia poziomów dopuszczalnych, docelowych i celów długoterminowych oraz pułapu dla niektórych substancji w powietrzu;
- marginesy tolerancji dla niektórych poziomów dopuszczalnych, wyrażone jako malejąca wartość procentowa w stosunku do dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu w kolejnych latach.

4) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012r., poz. 1034).

Zgodnie z § 6.1. Rozporządzenia informacja o uchwaleniu programu ochrony powietrza... obejmuje:

- opracowanie tekstowe programu ochrony powietrza;
- uchwałę sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza;
- zestawienie informacji o programie ochrony powietrza.

5) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.

Zanieczyszczenie benzo(a)pirenem

Za przekroczenia norm jakości powietrza w Polsce w zakresie zanieczyszczeń pyłowych oraz benzo(a)pirenu odpowiada tzw. emisja niska, pochodząca głównie z sektora bytowo-komunalnego, obejmująca zarówno indywidualne źródła wytwarzania ciepła i przygotowania ciepłej wody, jak również niewielkie ciepłownie komunalne oraz transport.

Ostatnie dane z pomiarów benzo(a)pirenu dla województwa zachodniopomorskiego zostały zawarte w dokumencie pn. „Program Ochrony Powietrza dla stref Województwa Zachodniopomorskiego za 2017 r.”, który został opublikowany w 2018 r. Wyniki zawarte w ww. dokumencie odnoszą się do strefy zachodniopomorskiej, której częścią jest powiat koszaliński.

Wyniki uzyskane na stanowiskach pomiarowych w dwóch punktach w Szczecinku oraz na stanowiskach w Widuchowej i Myśliborzu dają wynik wysokości stężenia b(a)p w całej strefie zachodniopomorskiej. Natomiast pomiary dokonywane w Koszalinie (ul. Spasowskiego) odzwierciedlają zanieczyszczenie powietrza występujące zarówno w Koszalinie jak i w pewnym stopniu w ościennych gminach powiatu koszalińskiego (które stanowią osiedla sypialniane miasta Koszalina). Tereny te występują w obszarze gminy Biesiekierz, Świeszyno, Manowo i są do siebie podobne pod względem struktury zabudowań oraz zamieszkania.

Program Ochrony Powietrza dla stref Województwa Zachodniopomorskiego za 2017 r., opracowuje się dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców, natomiast powiat koszaliński jest aglomeracją ok. 60 tys. mieszkańców, dlatego opracowania dla powiatu nie wykonano.

Wspomniany dokument zawiera przetworzone wyniki badań za lata 2015- 2017, wykonanych przez WIOŚ w Szczecinie, które wykorzystano dla opisu stanu jakości powietrza powiatu koszalińskiego.

Pomiary zanieczyszczeń powietrza benzo(a)pirenem

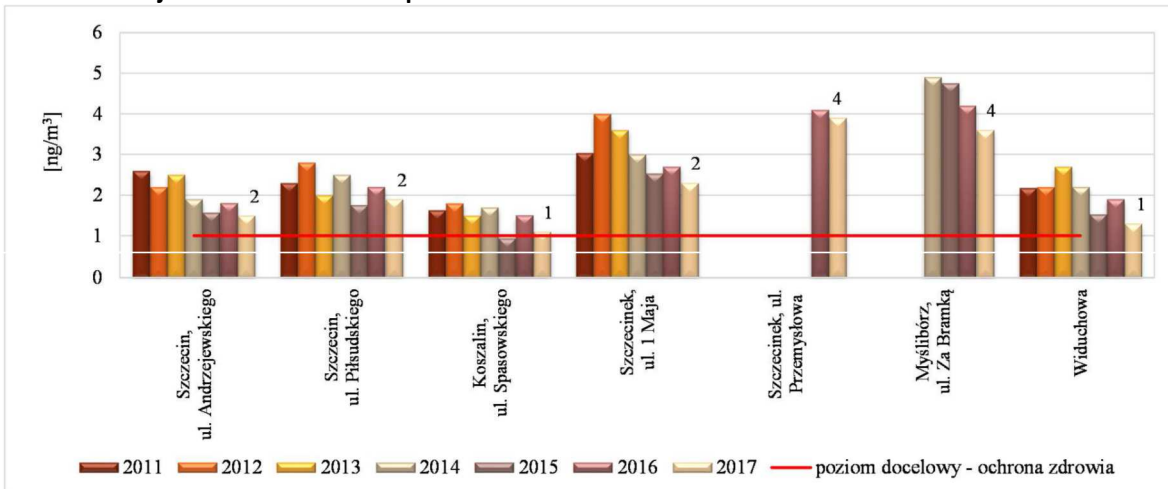
W okresie od 2015 do 2016 roku notowano przekroczenia na wszystkich stanowiskach pomiarowych w strefie zachodniopomorskiej oraz w mieście Koszalinie.

W 2017 na stacji pomiarowej w Koszalinie przy ul. Spasowskiego nie odnotowano przekroczenia b(a)p, wobec powyższego miasto Koszalin zaliczono do klasy A, natomiast aglomeracja szczecińska i strefa zachodniopomorska otrzymały klasę C ze względu na przekroczenie średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu. Na stanowiskach pomiarowych w Szczecinku i Myśliborzu odnotowano najwyższe średnioroczne stężenia b(a)p.

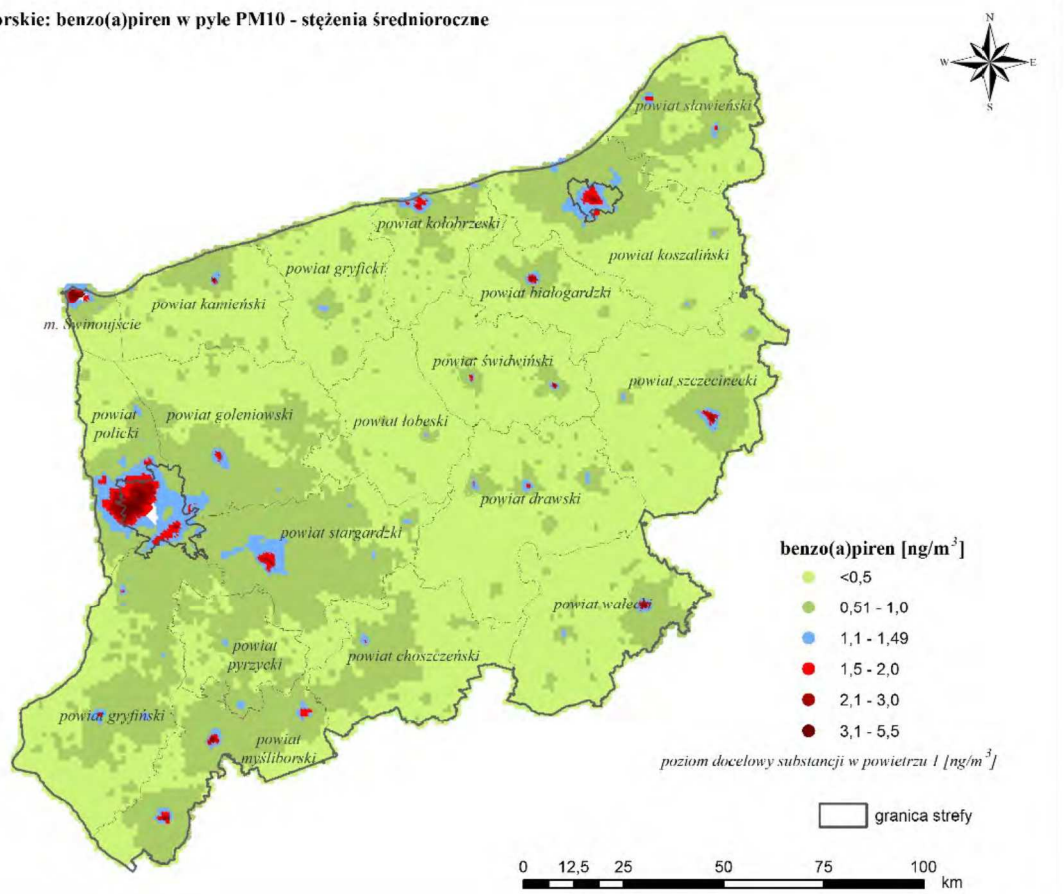
Wykres 11. Średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na stanowiskach pomiarowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2011-2017

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2017 rok; Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2018 r.

Rysunek 12. Przestrzenny rozkład średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu w województwie zachodniopomorskim w 2016 r.

Województwo zachodniopomorskie: benzo(a)piren w pyłe PM10 - stężenia średnioroczne

Źródło: Stan środowiska w woj. zachodniopomorskim- Raport 2017; WIOŚ Szczecin 2017 r.

2.5 Odnawialne źródła energii

Jedną z form przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza, oprócz wdrażania programów ochrony środowiska jest pozyskiwanie energii ze źródeł alternatywnych takich jak: energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna, biomasa czy biogaz.

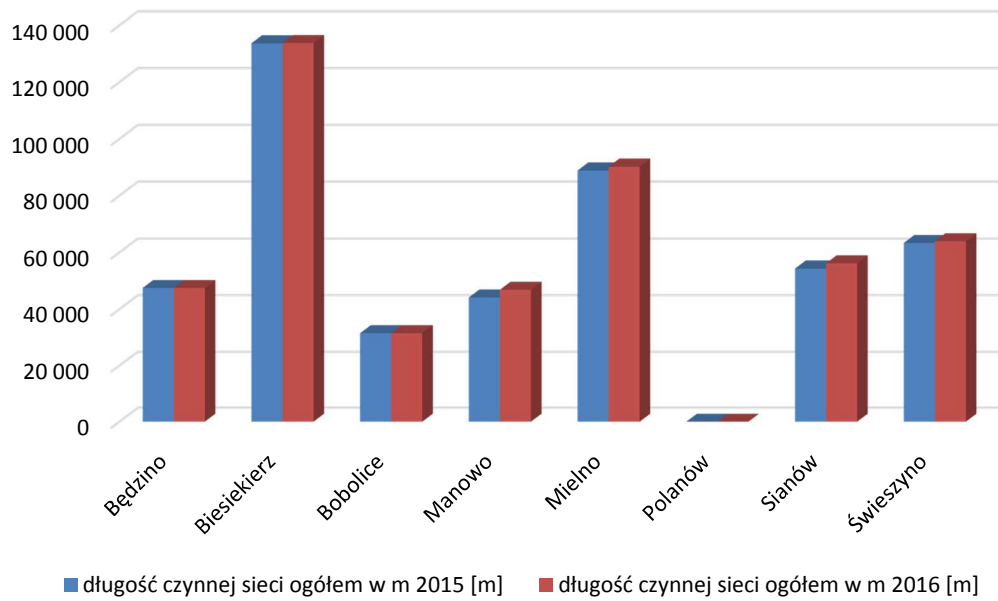
Podstawowym dokumentem regulującym politykę w zakresie OZE na szczeblu krajowym jest Polityka Energetyczna Polski, której głównym założeniem jest poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. PEP zakłada, że udział odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu ma wzrosnąć do 15% w 2020 r. i 20% w roku 2030. Planowane jest także osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych.

Działania zmierzające do obniżenia emisji i poprawy jakości powietrza w powiecie zyskały wsparcie finansowe Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW). w dyspozycji WFOŚiGW znajdowały się, oprócz statutowych środków, fundusze Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, środki przekazane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację między innymi programów takich jak KAWKA czy Prosument.

Zaopatrzenie w ciepło i gaz Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie ogółem w 2015 roku wyniosła 98,84 GJ. Energię ciepłą wytwarzano w 56 kotłowniach i przesyłano siecią o długości 6,8 km. Długość przyłączy wynosiła 3,9 km. Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Tworzenie sieci gazowej średniego ciśnienia związane jest z koniecznością zapewnienia dostawy paliwa ekologicznego dla rejonu. Pozwala to na stopniowe wdrażanie systemu ogrzewania gazowego mieszkań, zastępując tradycyjne systemy grzewcze, oparte na paliwach stałych węglowych. Realizacja inwestycji nie powoduje uciążliwych emisji zanieczyszczeń. Sieci gazowe nie mają wpływu na skażenie wód podziemnych i nie powodują zakłóceń w istniejących warunkach środowiska gruntowo- wodnego, a oddziaływanie na środowisko występuje wyłącznie w fazie realizacji. w 2015 roku na terenie powiatu koszalińskiego długość sieci gazowych wynosi 463483 m, a w 2016 roku 470 113 m. z gazu w 2015 r. korzystało 16 429 osób- to jest 25% ogółu mieszkańców, natomiast w 2016 r- 16917 osób, co stanowi 25,6% ogółu mieszkańców. Zużycie gazu w 2015 roku wyniosło 7989,9 tys. m³, natomiast w 2016 roku wyniosło 8 940,5 tys. m³. Statystycznie na jednego korzystającego z gazu przypadało 486,3 m³, a na 1 mieszkańca powiatu przypada średnio 121,4 m³ gazu. Przejście na paliwa gazowe ma istotny wpływ w ograniczeniu zanieczyszczeń.

Wykres. 12 Długość czynnej sieci gazowej w powiecie koszalińskim w latach 2016-2017.

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 24. Sieć gazowa i zużycie gazu w latach 2015-2016 na terenie powiatu koszalińskiego.

Jednostka Terytorialna	Długość czynnej sieci ogółem [m]		Długość czynnej sieci przesyłowej [m]		Długość czynnej sieci rozdzielczej [m]		Odbiorcy gazu [gospodarstwa]		Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gospodarstwa]		Zużycie gazu [tys. m ³]		Ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Będzino	47 500	47 500	16 517	16 517	30 983	30 983	781	800	689	694	980,4	1 046	2 476	2 504
Biesiekierz	133 696	133 775	48 826	48 826	84 870	84 949	1 247	1 308	1 101	1 089	1 979,0	2 250	4 065	4 251
Bobolice	31 544	31 579	21 796	21 796	9 748	9 783	216	223	61	75	215,3	230	639	651
Manowo	44 160	46 874	18 089	18 089	26 071	28 785	568	585	489	481	490,1	597	1 681	1 726
Mielno	88 886	90 236	16 027	16 027	72 859	74 209	1 179	1 238	1 049	1 040	2 534,5	2 733	2 342	2 349
Polanów	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0,0	0	14	17
Sianów	54 351	56 195	30 766	30 766	23 585	25 429	657	694	636	646	584,6	716	2 091	2 157
Świeszyno	63 346	63 954	13 096	13 096	50 250	50 858	1 010	1 066	933	923	1 206,0	1 367	3 121	3 262
Powiat koszaliński	463 483	470 113	165 117	165 117	298 366	304 996	5 658	5 916	4 958	4 948	7 989,9	8 941	16 429	16 917

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Odnawialne źródła energii (OZE) Podstawowe kierunki Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz wynikającego z niej Krajowego planu działania w zakresie OZE zakładają m.in. poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Polityka zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii:

- co najmniej do poziomu 15% do 2020 roku i dalszy wzrost w latach następnych,
- 10% udziału biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 roku.

Pozyskiwanie energii ze źródeł niekonwencjonalnych, takich jak energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna, biomasa czy biogaz jest, oprócz wdrażanych programów ochrony powietrza, jedną z form przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza. Uwarunkowania przyrodnicze oraz korzystne położenie geograficzne sprawiają, iż obszar Powiatu Koszalińskiego jest bogaty w zasoby niekonwencjonalnych nośników energii. Dzięki temu istnieje możliwość rozwoju energii wiatrowej, słonecznej i wodnej. Ich wykorzystywanie jest realizowane przy zastosowaniu różnych technologii i na różną skalę. Dużym potencjałem w produkcji energii charakteryzuje się biomasa.

- **Energia wiatru**

Powiat Koszaliński należy do III strefy energii wiatrowej, co oznacza, że na jego terenie występują korzystne warunki meteorologiczne dla rozwoju tego rodzaju energetyki. Na terenie gminy Będzino działa elektrownia wiatrowa składająca się z 25 wiatraków o mocy 50 MW eksploatowana przez firmę EEZ Sp. z o. o. z Warszawy. W latach 2012- 2016 w gminach prowadzono prace związane ze zmianami studium zagospodarowania. Opracowywane i uchwalane były plany zagospodarowania przestrzennego dla celów energetyki wiatrowej. Zaplanowano budowę farm wiatrowych: w gminie Polanów

- Farma Polanów I, Naclaw 7 turbin o mocy 17,5 MW;
- Farma Planów II, Bożenica, Bukowo Polanowskie, Dadzewo, Jacinki, Rzyszczewko,
- Świerczyna, Domachowo, Komorowo, Bożenice 19 turbin o mocy 27,5 MW.

W gminie Świeszyno

- Farma Giezkowo, Dunowo, Strzekęcino. odmowa zgody na realizację przedsięwzięcia z dn. 21.09.2016 r. WST-K.4210.12.2014.MC.35, postępowanie na etapie odwołania do GDOŚ od decyzji RDOŚ dla inwestora- Oleckie Elektrownie Wiatrowe Kot Sp. j.;
- Farma Mierzym. Wójt Gminy Świeszyno wyznaczył nowy termin wydania decyzji środowiskowej dla ENERGA Invest S.A. Gdańsk.

W gminie Będzino

- Farma Wierzchomino 13 turbin o mocy 65 MW;
- Farma Wierzchominko 4 turbiny o mocy 10 MW;
- Farma Strachomino 1;
- Farma Strzepowo 1;
- Farma Dobra 5 turbin o mocy 12,3 MW;
- 1 elektrownia wiatrowa Tymień.

W gminie Bobolice

- Farma Dobrociech 16 turbin o mocy 48 MW. Nałożono w 2013 raport i ocenę oddziaływania na środowisk dla inwestora Argemonia Sp. z o.o;

- Farma Drzewiany 16 turbin o mocy 48 MW. Wydano decyzje środowiskowe dla ENERGA Invest S.A. Gdańsk. Wydano decyzje środowiskowe dla ENERGA Invest S.A. Gdańsk;
- Farma Gozd 16 turbin o mocy 48 MW. Wydano decyzje środowiskowe dla ENERGA Invest S.A. Gdańsk;

W gminie Manowo

- Farma Bonin, Cewlino 4 turbiny o mocy 12 MW. Wójt Gminy Świeszyno wyznaczył nowy termin wydania decyzji środowiskowej dla przedsięwzięcia „Budowa farmy wiatrowej Manowo- Bonin z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą;
- w obrębie miejscowości Mierzym, Świeszyno gm. Świeszyno oraz obręb Bonin gmina Manowo dla ENERGA Invest S.A. Gdańsk.

W gminie Biesiekierz

- Farma Kraśnik Koszaliński, Warnino, Parsowo, Świemino 14 turbin o mocy 42 MW.

W gminie Sianów

- Farma Sucha Koszalińska- Skibno 6 turbin o mocy 12 MW;
- Farma Wierciszewo Zachód 5 turbin o mocy 12,5 MW;
- Farma Bielkowo 4 turbin o mocy 10 MW;

W każdej z powyższych spraw wydane zostały decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, ale nie uzyskano pozwoleń na budowę, w większości spraw postępowania są zawieszono.

Rozwój sektora przebiegał z dużymi opóźnieniami spowodowanymi przedłużającymi się procedurami administracyjnymi i był także uzależniony od akceptacji społecznej, stabilnych warunków legislacyjnych oraz dostępności lokalizacji, w których możliwa jest realizacja inwestycji. Zmiany wprowadzone Ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 poz. 961) zaostrzyły wymagania odnoszące się do lokalizacji turbin wiatrowych względem zabudowań, co przekłada się na zmniejszenie dostępnej powierzchni dla tego typu przedsięwzięć. Istotnym ograniczeniem przestrzennym jest natomiast występowanie i powiększanie obszarów chronionych, w tym obszarów włączanych do sieci Natura 2000, które wykluczyć należy z rozwoju energetyki wiatrowej.

- Energia wodna

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych (do 5 MW). Potencjał energetyczny tych wód jest niewielki, dlatego nie jest planowany intensywny rozwój dużej energetyki wodnej. Na terenie Powiatu Koszalińskiego eksploatowane są 2 elektrownie wodne przepływowe o mocy do 5 MW:

- elektrownia wodna przepływowa Rosnowo na rzece Radew o mocy 3,3 MW na terenie Gminy Manowo,
- elektrownia wodna przepływowa Niedalino na rzece Radew o mocy 1,1 MW na terenie Gminy Świeszyno.

Ponadto eksploatowane są małe elektrownie wodne

- Elektrownia „NIEDALINO”, Jan Tuschik- na rzece Radew o mocy 90 kW;
- Mała Elektrownia Wodna Marek Kowalski i Tomasz Walasek na rzece Dzierżęcince o mocy 47,5 kW

- Mała Elektrownia Wodna „JAMNO”, Jan Nowicki na rzece Dzierżęcince o mocy 25 kW;
- „SEMA” Spółka z o.o. Przydargiń na rzece Chociel o mocy 22 kW;
- Marcin i Dariusz Przesławscy s. c. KDM Oborniki na rzece Grabowa w gminie Polanów o mocy 236 kW;
- ACOMASS Ekoźródła Energii Robert Matera AM s Gorzebądź na rzece Uniesta o mocy 15 kW;
- Józef Paluszek ciek bez nazwy Polanów 1 o mocy 115 kW

Dodatkowo na terenie Powiatu Koszalińskiego (Miasto i Gmina Polanów) znajduje się elektrownia wodna szczytowo- pompowa Żydowo pomiędzy jeziorami Kwiecko i Kamienno. ENERGA zakończyła modernizację Elektrowni. w efekcie wartej ponad 116 32 milionów złotych inwestycji moc osiągalna elektrowni wzrosła o 10 MW, a sprawność turbin w ruchu pompowym osiągnęła poziom 93%. Źródło: *Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Terenowy Oddział w Koszalinie, stan na dzień 31.12.2016 r.*

- Energia słoneczna

Miejszem użytkowania energii solarnej są przede wszystkim budynki mieszkalne, (usługowe, rekreacyjne (parki wodne, pływalnie) użyteczności publicznej (szkoły, szpitale, ośrodki zdrowia). Ilość uzyskanej energii w technologii solarnej może mieć znaczny wpływ na poprawę lokalnych warunków środowiskowych, przede wszystkim stanu powietrza poprzez eliminowanie spalania paliwa węglowego. w latach 2012- 2015 wykonano montaż solarów w placówkach oświatowych. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie przyznał unijną dotację ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na budowę farmy fotowoltaicznej w Kraśniku Koszalińskim. Nominalna moc farmy fotowoltaicznej ma wynieść 0,99 MW i złożony się na nią 3960 modułów fotowoltaicznych, każdy o mocy 250 W. Inwestor- spółka ES Jutrzenka 2 Sp. z o.o.- zakłada, że produkcja energii wyniesie w skali roku 988 MWh energii elektrycznej. Koszt. projektu o nazwie „Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy zainstalowanej 0,99 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i przyłączeniem do sieci elektroenergetycznej w miejscowości Kraśnik Koszaliński” to ponad 4,4 mln zł. Dofinansowanie z Unii Europejskiej wynosi ponad 1,9 mln zł. Wydana została decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla farmy fotowoltaicznej do 300 kW w Będzinie.

- Biomasa

Znacznym potencjałem do produkcji energii odnawialnej na obszarze powiatu jest energia pozyskiwana z biomasy. Biomasa może być jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno-energetyczne. Biomasa może zasilać małe lokalne ciepłownie (część z nich spala słomę). ZODR propaguje temat. Prowadzi doradztwo i szkolenia w zakresie opracowywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej. Eksploatowane są biogazownie firmy Poldanor S. A. w Naclawiu gmina Polanów i Świetlinie gmina Bobolice. Są to instalacje o mocy 625 kWe. Powstała także biogazownia w Bobolicach o mocy 1,2 MW za 16,5 mln zł przy wsparciu RPO WZ w wysokości 8 mln zł. dla firmy Gospodarstwo Rolne Nubian Sp. z o. o, Sp. k. Koszalin. Planowana jest nowa biogazownia w miejscowości Czaple obręb Zegrze Pomorskie. Prowadzone jest postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dot. budowy farmy trzody chlewnej wraz z biogazownią rolniczą.

- Termomodernizacja budynków

Działania termomodernizacyjne dotyczą całej substancji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. Celem jest:

- obniżenie kosztów ogrzewania,
- podniesienie standardu budynków,
- zmniejszenie emisji gazów spalinowych dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na ciepło,
- całkowita likwidacja niskich emisji.

3 Realizacja działań w ramach 2 i 3- DOBRY STAN WÓD.

3.1 Jakość wód.

3.1.1 Wody powierzchniowe.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (RDW), która jest podstawowym aktem prawnym dotyczącym ochrony wód w Unii Europejskiej zmieniła podejście do systemu zarządzania wodami, w tym do badań i oceny ich jakości.

Zgodnie z RDW podstawową jednostką gospodarowania wodami stanowią tzw. jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub część strumienia, rzeki, kanału, wód przejściowych lub wód przybrzeżnych. Wyróżnia się naturalne i silnie zmienione lub sztuczne jednolite części wód.

Zarządzanie wodami musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na jednolite części wód. z tego powodu monitoring jest realizowany w jednolitych częściach wód powierzchniowych.

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa zachodniopomorskiego. Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze do ustawy- Prawo wodne.

Ocenę stanu JCWP wykonuje się z zastosowaniem zasady dziedziczenia wyników. Zgodnie z wytycznymi przez to pojęcie należy rozumieć przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy nie były one objęte monitoringiem. Jednak wyniki badań elementów biologicznych i fizykochemicznych nie mogą być starsze niż 3 lata, a w przypadku wskaźników chemicznych ocena może być dziedziczona przez 6 lat. Dziedziczenie oceny jest więc procesem aktualizacji wykonanej oceny o wyniki uzyskane w kolejnym roku realizacji państwowego monitoringu środowiska w zakresie wód powierzchniowych.

3.1.2 Rzeki.

Podstawą do prowadzenia badań w roku 2015 był „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013- 2015” natomiast podstawą do badań w roku 2016 był „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020”.

Zgodnie z nim system oceny jakości jednolitych części wód rzecznych realizowano poprzez badania i pomiary wykonywane w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, monitoringu obszarów chronionych i badawczego.

W 2015 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził badania 6 JCWP: Bielica, Czarna, Mszanka z jeziorem Nicemino, Radew do Chocieli z jeziorem Kwiecko, Radew od Chocieli do zbiornika Rosnowo, Radew od wpływu do zbiornika Rosnowo do dopływu w Niedalinie.

W roku 2016 przeprowadzono badania 6 JCWP. Zestawienie punktów pomiarowych w badanych JCWP wraz z rodzajem realizowanego monitoringu podano w tabeli nr 25, a ich lokalizację przedstawiono na rysunku nr 13. Prezentowane dane stanowią opracowanie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska i stanowią część informacji o stanie środowiska- za rok 2016, publikowanych na stronach internetowych WIOŚ Szczecin.

Tabela 25. Zestawienie jednolitych części wód badanych w powiecie koszalińskim w latach 2010-2016.

Lp.	Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowego	Rok badań	Rodzaj monitoringu
1	Unieść do Polnicy	Unieść- powyżej ujścia Polnicy (m. Gorzebądz)	2016	MO, MOEU
			2013	MO
			2010	MO
2	Unieść od Polnicy do ujścia	Unieść- ujście do jeziora Jamno (m. Kleszcze)	2016	MO, MOEU
			2013	MO
			2010	MO, MORY
3	Czerwona od Łopieniczki do ujścia	Czerwona- ujście do morza (m. Ustronie Morskie)	2016	MD, MO, MOEU
			2013	MD
			2011	MD, MO
4	Dzierżęcinka z jeziorami Lubiatowo Pn i Pd	Dzierżęcinka- ujście do jeziora Jamno (m. Dobiesławiec)	2016	MD, MO, MOEU
			2013	MD
			2011	MD, MO
5	Strzeżenica	Strzeżenica- ujście do jeziora Jamno (m. Strzeżenica)	2016	MD, MO
			2013	MD
			2011	MD, MO
6	Grabowa do Wielinki	Grabowa- m. Wielin	2016	MO
			2014	MD, MO, MOEU
			2011	MD, MO, MORY, MORE
7	Bielica	Bielica- ujście do Radwi (m. Kurozwęcz)	2015	MO
			2012	MO
8	Czarna	Czarna- ujście do Radwi (poniżej m. Dunowo)	2015	MO
			2012	MO, MORE
9	Mszanka z jeziorem Nicemino	Mszanka- ujście do Radwi (m. Karsina)	2015	MO
			2012	MO, MORY
10	Radew do Chocieli z jeziorem Kwiecko	Radew- powyżej ujścia Chocieli (m. Kurowo)	2015	MO
			2012	MO, MORE
11	Radew od Chocieli do zbiornika Rosnowo	Radew- poniżej ujścia Chocieli i Mszanki (m. Mostowo)	2015	MO
			2012	MO, MORY
12	Radew od wpływu do zb .Rosnowo do dopł. w Niedalinie	Radew- m. Mostowo (most drogowy)	2015	MORE
			2012	MO, MORY, MORE

źródła: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 roku. Praca zbiorowa WIOŚ. 2017.

Objaśnienia:

MD- program monitoringu diagnostycznego,

MO- program monitoringu operacyjnego,

MORY- program monitoringu operacyjnego jakości wód powierzchniowych, które są przeznaczone dla bytowania ryb w warunkach naturalnych,

MORE- program monitoringu operacyjnego jakości wód powierzchniowych, które są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych

MOEU- program monitoringu obszarów chronionych, które są wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami ze źródeł komunalnych.

Rysunek 13. Lokalizacja punktów monitoringu JCWP rzek w powiecie koszalińskim

źródło: skan mapy z dokumentu pn. Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016. WIOŚ, 2017.

Ocena stanu JCWP badanych w latach 2010-2015 wraz ze wskazaniem wskaźników wpływających na tę ocenę została przedstawiona w Tabeli 26.

Ocena stanu JCWP Bielica wskazuje na stan ekologiczny bardzo dobry, a JCWP Czarna na stan ekologiczny dobry. Ocena JCWP Mszanka z jeziorem Nicemino oraz Radew od Chocieli do zbiornika Rosnowo wskazuje na stan ekologiczny umiarkowany, o czym zdecydowały wyniki badań elementów biologicznych.

JCWP Radew do Chocieli z jeziorem Kwiecko należy do wód silnie zmienionych, a zatem ocenie podlegał jej potencjał ekologiczny (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych). Potencjał ekologiczny tej JCWP oceniono jako dobry i powyżej dobrego, o czym zdecydowały wyniki badań elementów biologicznych.

JCWP Radew od wpływu do zbiornika Rosnowo do doływu w Niedalinie należy do wód sztucznych, zatem ocenie podlegał także jej potencjał ekologiczny. Potencjał ekologiczny tej JCWP oceniono jako umiarkowany, o czym zdecydowały wyniki badań elementów biologicznych.

W przypadku klasyfikacji elementów hydromorfologicznych, obowiązuje zasada, iż jednolitej części wód, wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako naturalnej, w zakresie tych elementów nadaje się klasę I, a sztucznej lub silnie zmienionej- klasę II.

W 2015 roku nie prowadzono badań stanu chemicznego analizowanych JCWP.

Z uwagi na umiarkowany stan/potencjał ekologiczny stan JCWP Mszanka z jeziorem Nicemino, Radew od Chocieli do zbiornika Rosnowo i Radew od wpływu do zbiornika Rosnowo do doływu w Niedalinie oceniono jako zły.

W przypadku JCWP Bielica, Czarna oraz Radew do Chocieli z jeziorem Kwiecko, których stan ekologiczny oceniono jako bardzo dobry lub dobry nie można było wykonać oceny stanu, gdyż nie wykonywano badań stanu chemicznego.

W JCWP Radew od wpływu do zbiornika Rosnowo do doływu w Niedalinie spełnione były wymagania dla wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Tabela 26. Wyniki oceny jednolitych części wód na terenie powiatu koszalińskiego

Lp.	Nazwa JCWP	Typ abiotyczny	Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	Program monitoringu	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1- 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych- specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN JCWP
1	Unieść do Polnicy	17	T	MO	2013	II	II	PPD		UMIARKOWANY		N	ZŁY
2	Unieść od Polnicy do ujścia	24	T	MO	2013	III	II	II		UMIARKOWANY		N	ZŁY
3	Czerwona od Łopieniczki do ujścia	22	T	MD	2013	IV	II	PPD	I	SŁABY	DOBRY	N	ZŁY
4	Dzierżęcinka z jeziorami Lubiatowo Pn i Pd	23	T	MD	2013	IV	II	PPD	II	SŁABY	PSD_sr	N	ZŁY
5	Strzeżenica	17	N	MD	2013	III	I	II	I	UMIARKOWANY	DOBRY	N	ZŁY
6	Bielica	17	N	MO	2015	I	I	I		BARDZO DOBRY			
7	Czarna	23	N	MO	2015	II	I	I		DOBRY			
8	Mszanka z jeziorem Nicemino	18	N	MO	2015	III	I	II		UMIARKOWANY			ZŁY

9	Radew do Chocieli z jeziorem Kwiecko	18	T	MO	2015	II	II	I		DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO			
10	Radew do Chocieli do zbiornika Rosnowo	20	N	MO	2015	III	I	I		UMIARKOWANY			ZŁY
11	Radew od dopływu w Niedalinie do ujścia	19	T	MO	2015	III	II	I		UMIARKOWANY		T	ZŁY
12	Grabowa do Wielinki	17	T	MD	2014	III	II	I	I	UMIARKOWANY	PSD_sr	T	ZŁY

Objaśnienia:

PSD- poniżej stanu dobrego

Klasa elementów biologicznych, stan/potencjał ekologiczny

I	potencjał maks.
s II	potencjał dobry
III	potencjał umiarkowany
IV	potencjał słaby
V	Potencjał zły

Klasa elementów fizykochemicznych

I	potencjał maks.
II	potencjał dobry
PPD	potencjał poniżej dobrego

Stan chemiczny

DOBRY	stan dobry
PSD sr	przekroczone stężenia średnioroczne
PSDmax	przekroczone stężenia maksymalne
PSD	przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne

N- nie są spełnione wymagania dla obszaru chronionego

T- spełnione wymagania dla obszaru chronionego

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2015. WIOŚ, 2016.

3.1.3 Jeziora

W 2015 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie prowadził badań monitoringowych wód jezior na terenie powiatu koszalińskiego.

W 2016 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził na terenie powiatu koszalińskiego, zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016- 2020”, badania monitoringowe jeziora Jamno (monitoring operacyjny). w I półroczu 2017 roku WIOŚ w Szczecinie wykonał wstępną ocenę stanu wód jeziora Jamno.

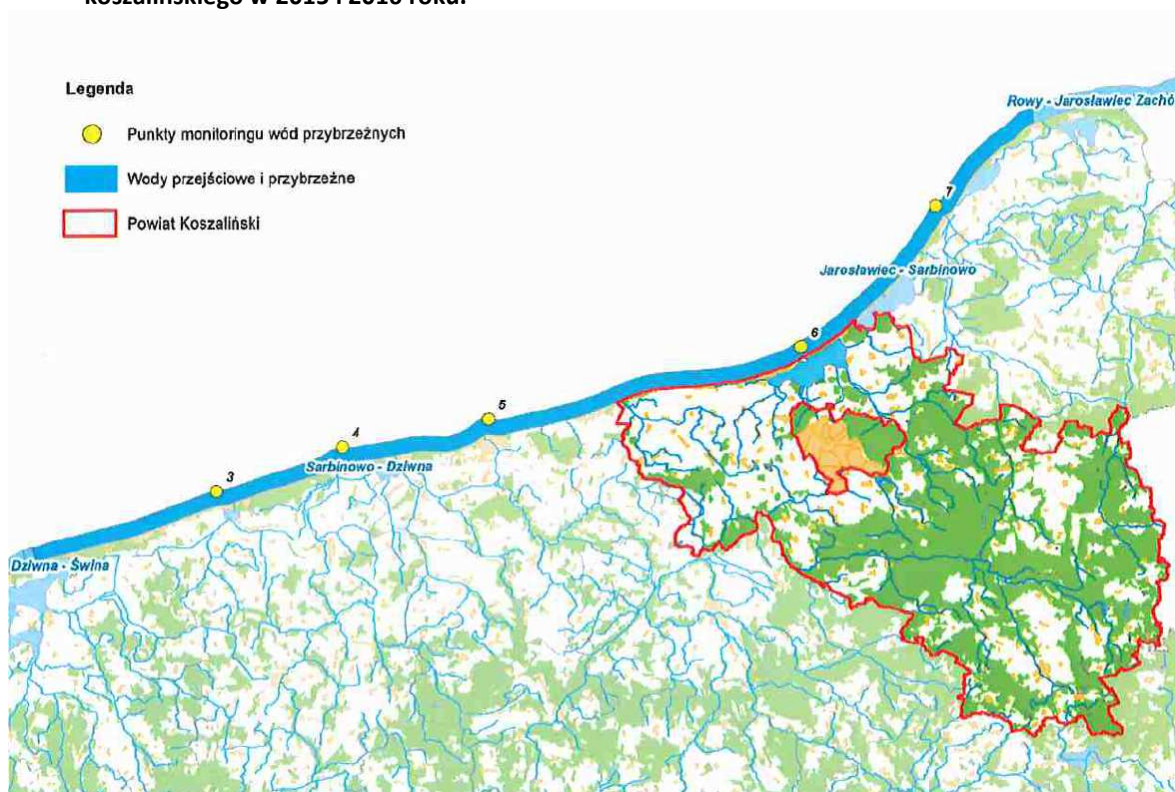
3.1.4 Wody przybrzeżne

Do granicy powiatu koszalińskiego przylegają dwie jednolite części wód przybrzeżnych: JCWP *Sarbinowo-Dziwna* (PLCWIIIWB8) oraz JCWP *Jarosławiec-Sarbinowo* (PLCWIIIWB7). Wody obu JCWP wyznaczone zostały jako naturalne.

W 2015 i 2016 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził badania obu JCWP w pięciu punktach pomiarowo-kontrolnych, w obszarze JCWP *Sarbinowo-Dziwna* w trzech punktach: 3 (kod PL02S0104 0448), 4 (kod PL02S0104 0449) i 5 (kod PL02S0104_0450), a w obszarze JCWP *Jarosławiec-Sarbinowo* w dwóch punktach: 6 (kod PL02S01040451) i 7 (kod PL02S0104 0452) (Rysunek 14).

Rysunek 14. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu wód przybrzeżnych przylegających do powiatu koszalińskiego w 2015 i 2016 roku.

źródło: skan mapy z dokumentu pn. Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016. WIOŚ, 2017.

W ramach realizowanego monitoringu badawczego i operacyjnego oznaczone były elementy biologiczne, fizykochemiczne oraz wskaźniki zanieczyszczeń chemicznych.

Ocena stanu JCWP wykonana została w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1482).

Na podstawie badań wykonanych w 2015 roku potencjał ekologiczny JCWP Sarbinowo- Dziwna oraz JCWP Jarosławiec-Sarbinowo oceniono jako zły (Tabela 28). Zdecydowały o tym elementy biologiczne (stężenia chlorofilu „a” w obu JCWP- V klasa, wyniki badań makrobezkręgowców bentosowych- IV i V klasa jakości) oraz fizykochemiczne (przezroczystość wód oraz stężenia substancji biogennej- poniżej potencjału dobrego).

Stężenia pozostałych badanych elementów fizykochemicznych: tlenu rozpuszczonego w wodzie, nasycenia tlenem, odczynu pH, zawartości ogólnego węgla organicznego oraz wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, spełniały wymagania określone dla potencjału dobrego.

Stan chemiczny JCWP Sarbinowo-Dziwna oraz JCWP Jarosławiec-Sarbinowo oceniono na podstawie badań przeprowadzonych w 2012 roku. z uwagi na ponadnormatywne stężenia eteru pentabromodifenylowego (PBDE), oktylofenoli i kationu tributyllocyny stan chemiczny obu JCWP oceniono poniżej dobrego.

W rezultacie, w **2015 roku stan JCWP Sarbinowo-Dziwna** oraz JCWP Jarosławiec-Sarbinowo, na podstawie potencjału ekologicznego (V klasa) i stanu chemicznego, **oceniono jako zły** (Tabela 27).

Tabela 27. Klasyfikacja potencjału ekologicznego wód przybrzeżnych JCWP Sarbinowo- Dziwna i JCWP Jarosławiec-Sarbinowo dla punktów pomiarowych badanych w 2015 roku.

Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowego	Fitoplankton- chlorofil „a” (µg/l)	Fitoplankton- całkowita biomasa [mm ³ /m ³]	Makroorganizmy bentosowe Multimetryczny indeks B	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydrograficznych	Przezroczystość (m)	Tlen rozpuszczony (mgO ₂ /l)	OWO (mgC/l)	Nasylenie tlenem (%)	Odczyn pH	Azot azotanowy (mgN-NO ₃ /l)	Azot ogólny (mgN/l)	Fosforany (mgP-PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mgP/l)	Azot mineralny (mgN/l)	Klasa elementów fizykochemicznych	Ocena substancji szczególnie szkodliwych (grupa3.6)	Potencjał ekologiczny
Sarbinowo-Dziwna	Sarbinowo-Dziwna- 3	V 3,8	IV 1685	V 1,8	V	II	PPD 3,8	I 7,4	II 6,5	I 104	I 7,7	PPD 0,26	PPD 0,33	PPD 0,025	PPD 0,033	PPD 0,378	PPD	II	ZŁY
	Sarbinowo-Dziwna- 4	V 3,4	III 1522	V 1,77	V	II	PPD 3,8	I 7,7	II 5,7	I 104	II 8,1	PPD 0,33	II 0,22	PPD 0,023	PPD 0,032	PPD 0,447	PPD	II	ZŁY
	Sarbinowo-Dziwna- 5	IV 2,7	III 1263	IV 2,04	IV	II	PPD 4,3	I 7,7	II 6,1	I 104	II 8,2	PPD 0,36	PPD 0,32	PPD 0,026	PPD 0,035	PPD 0,469	PPD	II	SŁABY
Jarosławiec-Sarbinowo	Jarosławiec-Sarbinowo -6	V 3,6	IV 1671	IV 2,3	V	II	PPD 2,9	I 8,1	II 5,8	I 103	I 7,8	PPD 0,09	II 0,29	PPD 0,021	PPD 0,035	PPD 0,135	PPD	II	ZŁY
	Jarosławiec-Sarbinowo -7	V 3,4	III 1533	IV 2,19	V	II	PPD 3,6	I 8,1	II 5,7	I 104	II 8,1	PPD 0,11	II 0,28	PPD 0,021	PPD 0,033	PPD 0,165	PPD	II	ZŁY

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2015. WIOŚ, 2016.

Tabela 28. Klasyfikacja potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz stanu wód przybrzeżnych JCWP Sarbinowo-Dziwna i JCWP Jarosławiec-Sarbinowo badanych w 2015 roku.

Nazwa JCWP		
Sarbinowo-Dziwna	V	Fitoplankton- chlorofil „a” (µg/l)
Sarbinowo	V	Fitoplankton- całkowita biomasa [mm ³ /m ³]
Sarbinowo	III	Makrobezkręgowce bentosowe Multimetryczny indeks B
Jarosławiec-Sarbinowo	IV	Klasa elementów biologicznych
Sarbinowo	V	Klasa elementów hydromorfologicznych
Jarosławiec-Sarbinowo	V	Przezroczystość (m)
Sarbinowo	PPD	Tlen rozpuszczony (mgO ₂ /l)
Jarosławiec-Sarbinowo	I	OWO (mgC/l)
Sarbinowo	II	Nasylenie tlenem (%)
Jarosławiec-Sarbinowo	I	Odczyn pH
Sarbinowo	II	Azot azotanowy (mgN-NO ₃ /l)
Jarosławiec-Sarbinowo	PPD	Azot ogólny (mgN/l)
Sarbinowo	II	Fosforany (mgP-PO ₄ /l)
Jarosławiec-Sarbinowo	PPD	Fosfor ogólny (mgP/l)
Sarbinowo	PPD	Azot mineralny (mgN/l)
Jarosławiec-Sarbinowo	PPD	Klasa elementów fizykochemicznych
Sarbinowo	PPD	Ocena substancji szczególnie szkodliwych (grupa 3.6)
Jarosławiec-Sarbinowo	II	Potencjał ekologiczny
Sarbinowo	ZŁY	Stan chemiczny ocena przeniesiona z 2012 r.
Jarosławiec-Sarbinowo	PSD	Stan wód
Sarbinowo	ZŁY	

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2015. WIOŚ, 2016.

3.1.5 Wody podziemne.

Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, lub które wykazywały słaby stan chemiczny i/lub ilościowy. Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny- Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest przynajmniej raz w ciągu 6- letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wydzielonych na terenie kraju (172). Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z wyłączeniem roku, w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu oraz te które wykazały słaby stan chemiczny i/lub ilościowy.

W granicach powiatu koszalińskiego znajdują się trzy JCWPd o numerach: 9, 10 i 28, które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego.

Badania wód podziemnych wykonywane są także na poziomie regionalnym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ) w zlewni rzeki Płoni (JCWPd nr 24), gdzie wyznaczono obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotanu ze źródeł rolniczych (OSN) wraz z wodami wrażliwymi, do których odpływ zanieczyszczeń z tego obszaru należy ograniczyć (od 2017 roku OSN obejmuje teren całego województwa). Monitoring regionalny wód podziemnych nie jest wykonywany na terenie powiatu (brak punktów pomiarowych WIOŚ).

Badania wód podziemnych na terenie powiatu wykonane zostały na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego w 3 punktach pomiarowych w miejscowościach: Bobolice (punkt nr 191), Polanów (punkt nr 194) i Świeszyno (punkt nr 382).

Lokalizację punktów pomiarowych przedstawiono na Rysunku 15.

Rysunek 15. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu krajowego wód podziemnych na terenie powiatu koszalińskiego w 2016 roku.

źródło: skan mapy z dokumentu pn. Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016. WIOŚ, 2017.

Ocena jakości wód podziemnych wykonana została przez Państwowy Instytut Geologiczny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016r., poz. 85). Zgodnie z tym rozporządzeniem klasy to wody bardzo dobrej jakości, klasa II- wody dobrej jakości, klasa III- wody zadowalającej jakości, klasa IV- wody niezadowalającej jakości, klas V- wody złej jakości. Klasy jakości wód I, II, III oznaczają ich dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają stan chemiczny słaby.

WIOŚ wykonał także ocenę wyników badań w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. Nr 241, poz. 2093) oraz ocenę przydatności wód do spożycia w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989). Otrzymane wyniki wskazują, iż we wszystkich trzech punktach pomiarowych stan chemiczny wód oceniono jako dobry (klasa II). w punkcie 191 (Bobolice) i 382 (Świeszyno) stwierdzono przekroczenia żelaza i magnezu.

Wyniki przeprowadzonej oceny zestawiono w tabeli 29.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 29. Zestawienie punktów pomiarowych i wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych w ramach monitoringu krajowego na terenie powiatu koszalińskiego w 2016 roku.

Numer punktu PIG-PIB	Miejscowość	Gmina	PUWG 1992 X	PUWG 1992 Y	Nr JCWPd	Stratygrafia	Głębokość do stropu warstwy wodonosnej	Zwierciadło wody	Typ ośrodka	Klasa jakości	Stan chemiczny	Wskaźniki przekraczające wartości progowe dla	Stężenie azotanów [mg/l]
191	Bobolice	Bobolice	342237,72	679508,08	9	Q	29,50	napięte	porowy	II	dobry	Mn, Fe	0,31
194	Polanów	Polanów	348702,55	696666,14	10	Q	13,50	swobodne	porowy	II	dobry		14,80
382	Świeszyno	Świeszyno	316414,25	698590,39	9	Q	30,00	napięte	porowy	II	dobry	Mn, Fe	0,04

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016. WIOŚ, 2017.

Nie stwierdzono zanieczyszczenia azotanami (stężenie azotanów powyżej 50mg NO₃/l) i zagrożenia takim zanieczyszczeniem (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l z tendencją rosnącą). Stężenie azotanów kształtowało się na niskim poziomie i odpowiadało II i III klasie jakości wód podziemnych.

3.2 Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań

Zagrożeniem powodziowym w powiecie objęte są obszary terenów wokół jezior przymorskich. Obszary zagrożone chronione są wałami przeciwpowodziowymi, a tereny polderowe odwadniane są pompowniami melioracyjnymi. W tabelach poniżej zestawiono stan urządzeń i obiektów chroniących przed powodzią. Tabela nr 30 przedstawia zestawienie polderów w zlewni Przymorza od Parsęty do Jeziora Jamno, tabela nr 31 zestawienie pompowni melioracyjnych w zlewni Przymorza od Parsęty do Jeziora Jamno, a tabela nr 32 aktualny wykaz wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu koszalińskiego. Utrzymaniem tych urządzeń, w latach 2015- 2016 oraz w 2017 r., zajmował się w obszarze RZGW Szczecin odpowiednio Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, Terenowy Oddział w Koszalinie. Od stycznia 2018 r. obiekty zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie.

Tabela 30. Poldery w zlewni Przymorza od Parsęty do Jeziora Jamno.

Nazwa polderu	Powierzchnia polderu [ha]	Pojemność polderu [mln m ³]	Forma zagospodarowania polderu	Użytkownik polderu	Rzeka / Akwen	Lokalizacja [km]
Gmina Będzino						
Czerwona I, II	643	1,29	użytki zielone, nieużytki	KOWR, rolnicy indywidualni	rz. Czerwona	L
Czerwona III	324	0,65	użytki zielone, nieużytki	KOWR	rz. Czerwona	L
Czerwona IV, V	694	1,39	użytki zielone, nieużytki	KOWR, rolnicy indywidualni	rz. Czerwona	P
Kazimierz Pomorski	530	1,06	użytki zielone, nieużytki	KOWR, rolnicy indywidualni	Strzeżenica	L
Strzeżenica	314	0,63	użytki zielone, nieużytki	KOWR, rolnicy indywidualni	Strzeżenica	P
Dobiesławiec	540	1,08	użytki zielone, nieużytki grunty orne	rolnicy indywidualni	j. Jamno	-
Łabusz	1850	3,70	użytki zielone, nieużytki	KOWR, rolnicy indywidualni	j. Jamno	-
Gmina Manowo						

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Bonin	443	0,89	użytki zielone, nieużytki	KOWR	rz. Dzierżęcinka	L
Gmina Mielno						
Gąski	125	0,25	użytki zielone, nieużytki grunty orne	KOWR	-	-
Chłopy	413	0,83	użytki zielone, nieużytki, grunty orne	rolnicy indywidualni	-	-
Mielno	20	0,04	użytki zielone, nieużytki	rolnicy indywidualni	j. Jamno	-
Barnowo	196	0,39	użytki zielone, nieużytki	rolnicy indywidualni	j. Jamno	-
Gmina Sianów						
Osieki	857	1,71	użytki zielone, nieużytki, grunty orne	KOWR	j. Jamno	-
Karnieszewice	20	0,04	użytki zielone, nieużytki	rolnicy indywidualni	-	-

źródło: RZGW Szczecin, „Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Poznań 2008- stan aktualny na rok 2015.

Tabela 31. Pompownie melioracyjne w zlewni Przymorza od Parsęty do Jeziora Jamno.

Nazwa i lokalizacja	Powierzchnia odwadniania [ha]	Wydajność [mln m ³]	Wysokość podnoszenia [m]	Zw. wody max. m n.p.m.	Zw. wody min. m n.p.m.
Gmina Będzino					
Czerwona I, II	198	1,05	4,0;5,0	-2,80	-3,70
Czerwona III	149	0,45	3,6;4,0	-1,03	-1,83
Czerwona IV, V	360	0,99	4,0;5,0	-2,51	-3,51
Kazimierz Pomorski	361	0,74	4,0;5,0;5,0	-2,10	-2,75
Strzeżenica	135	0,18	3,0;3,0	-0,67	-1,72
Dobiesławiec	285	1,03	4,0;4,0;5,0	-2,06	-2,66
Łabusz	700	2,50	4,9;4,9;5,4	-4,84	-5,24
Gmina Manowo					
Bonin	215	0,30	4,0;4,0	23,64	24,74
Gmina Mielno					
Gąski	35	0,42	4,0;4,0	-1,60	-2,0
Chłopy	117	0,30	4,0;4,0	0,00	-1,80

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Mielno	100	0,06	1,0	-0,28	-0,61
Barnowo	64	0,15	3,0	-	-
Gmina Sianów					
Osieki	597	0,60	3,0;4,0	-	-
Karnieszewice	40	0,30	3,0	26,63	26,93

źródło: RZGW Szczecin, „Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Poznań 2008- stan aktualny na rok 2015.

Tabela 32. Wykaz wałów przeciwpowodziowych powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa rzeki, kanału, jeziora	Lokalizacja	km ciek od-do	km wału od-do	Długość wału (km)	Obszar chroniony (ha)
1.	Wał nad jeziorem Jamno polder Łabusz	Łabusz m. Koszalin	-	0+000-1+646	1,646	700
2.	Wał lewy nad rzeką Uniestą	obr. Kleszcze gm. Sianów	0+000-2+560	0+000-2+560	2,560	
3.	Wały nad jeziorem Lubiatowo	m. Koszalin	-	nr 1. 0+000-2+550	2,550	-
		obr. Bonin gm. Manowo	-	nr 2. 0+000-0+890	0,890	-
4.	Wał nad jeziorem Jamno polder Barnowo	Mielno gm. Mielno obr. Strzeżenice gm. Będzino	-	0+000-2+344	2,344	490
5.	Wał nad jeziorem Jamno polder Strzeżenica	obr. Strzeżenice, Dobiesławiec gm. Będzino	-	0+000-0+910	0,910	
6.	Wał nad jeziorem Jamno polder Dobiesławiec	obr. Dobiesławiec gm. Będzino; Jamno m. Koszalin	-	0+000-3+460	3,460	
7.	Wał lewy nad rzeką Strzeżenicą polder Barnowo	obr. Strzeżenice gm. Będzino	0+000-0+184	0+000-0+184	0,184	
8.	Wał do wysypiska polder Barnowo	Mielno gm. Mielno obr. Strzeżenice gm. Będzino	0+000-0+510	0+000-0+510	0,510	
9.	Wał prawy nad Strugą Mścicką polder Strzeżenica	obr. Strzeżenice, Dobiesławiec gm. Będzino	0+000-1+566	0+000-1+566	1,566	
10.	Wał prawy nad rzeką Strzeżenicą polder Strzeżenica	obr. Strzeżenice gm. Będzino	0+000-0+688	0+000-0+688	0,688	70
11.	Wały nad rzeką Dzierżęcinką	Jamno m. Koszalin	0+000-2+370	L. 0+000-2+240	2,240	320
		obr. Dobiesławiec gm. Będzino	0+000-2+240	P. 0+000-2+370	2,370	

12.	Wały nad rzeką Strzeżenicą polder Kazimierz	obr. Łekno	5+460-8+490	L. 0+000-3+030	3,030	221
		Będzino gm. Będzino	5+460-5+960	P. 0+000-0+500	0,500	
13.	Wały nad rowem R1A polder Kazimierz	obr. Mielenko gm. Mieleno	2+520-3+100	L. 0+000-0+580	0,580	145
		obr. Łekno, Będzino gm. Będzino	0+000-3+960	P. 0+000-3+960	3,960	
14.	Wały nad rzeką Czerwoną	obr. Łopienica, Tymień, Pleśna, Kładno, Śmiechów	L. 0+000-6+730	L. 0+000-6+730	6,730	177
			P. 0+286-3+152	P. 0+000-2+866	6,730	
			P. 3+720-7+350	P. 2+866-6+730		
15.	Wały nad rowem CS	obr. Kładno gm. Będzino	L. 0+000-0+250	L. 0+000-0+250	0,250	177
			P. 0+000-0+250	P. 0+000-0+250	0,250	
16.	Wały nad rowem R-39	obr. Tymień gm. Będzino	L. 0+000-0+530	L. 0+000-0+530	0,530	110
			P. 0+000-0+430	P. 0+000-0+430	0,430	
17.	Wały nad rzeką Tymienicą	obr. Łopienica, Tymień gm. Będzino	L. 0+000-0+850	L. 0+000-0+850	0,850	110
			P. 0+000-0+960	P. 0+000-0+960	0,960	
18.	Wały nad rzeką Łopieniczką	obr. Łopienica gm. Będzino	L. 0+000-0+250	L. 0+000-0+250	0,250	54
			P. 0+000-0+250	P. 0+000-0+250	0,250	
19.	Wały nad Strugą Popowską	obr. Łekno gm. Będzino	L. 0+000-0+350	L. 0+000-0+350	0,350	15
			P. 0+000-0+350	P. 0+000-0+350	0,350	
Razem:					47,918	3302

źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, Terenowy Oddział w Koszalinie.

3.3 Gospodarka wodno-ściekowa

Zużycie wody

Działania podejmowane na terenie powiatu w latach 2013-2014, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w powiecie koszalińskim zestawiono dla charakterystycznych parametrów, opisujących w sposób porównawczy stan środowiska w tabelach poniżej.

Tabela 33. Ilość zużycia wody w powiecie koszalińskim w latach: 2015- 2017 z podziałem na poszczególne gminy.

JST	Woda dostarczona gospodarstwom domowym hm ³		
	2015	2016	2017
Powiat Koszaliński	3,0	3,3	2,3
Gmina Biesiekierz	0,3	0,3	0,3
Gmina Będzino	0,4	0,4	0,4
Gmina Bobolice	0,3	0,3	0,3
Gmina Manowo	0,3	0,3	0,3
Gmina Mielno	0,8	0,9	-
Gmina Polanów	0,3	0,3	0,3
Gmina Sianów	0,4	0,6	0,5
Gmina Świeszyno	0,2	0,2	0,2

źródło: Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), stan na dzień wrzesień 2018r.

Analizując powyższe zestawienie można stwierdzić, iż w skali rozpatrywanego okresu zaobserwować można stabilizację zapotrzebowania na wodę. Wykazana obniżka zużycia wody związana była z oszczędnością odbiorców w zużyciu surowca, na które prawdopodobny wpływ miały podwyżki wody.

Ścieki

Charakterystyka sieci wodociągowej

Całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej w powiecie koszalińskim w 2015 roku wynosiła 642,8km. Całkowita ilość mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną na terenie powiatu wynosiła 44 269, co stanowi około 67,2% ogólnej liczby mieszkańców. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu systematycznie się zwiększała- jest to wzrost o ponad 4% w stosunku do poprzedniego dwulecia sprawozdawczego. Charakterystykę istniejącej sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach powiatu koszalińskiego przedstawia tabela nr 34.

Tabela 34. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu koszalińskiego wg gmin w latach 2015-2017.

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej			ścieki odprowadzone			ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	km	km	km	dam3	dam3	dam3	osoba	osoba	osoba
Będzino	33,1	31,3	31,0	61,0	47,0	50,0	3 577	3 461	-
Biesiekierz	96,1	97,6	86,2	189,0	187,0	205,0	4 848	4 884	-
Bobolice (3)	102,5	102,5	102,7	193,0	196,0	185,0	8 682	8 515	-

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Bobolice- miasto (4)	14,2	14,2	14,3	111,0	115,0	115,0	4 130	4 084	-
Bobolice- obszar wiejski (5)	88,3	88,3	88,4	82,0	81,0	70,0	4 552	4 431	-
Manowo	45,5	46,6	46,6	185,0	186,0	170,0	4 819	4 959	-
Mielno	115,4	116,2	117,7	788,0	532,0	830,0	4 999	4 968	-
Polanów (3)	64,3	63,8	65,0	310,0	276,0	357,0	4 770	4 758	-
Polanów- miasto (4)	24,8	25,1	25,3	250,0	209,0	289,0	2 171	2 186	-
Polanów- obszar wiejski (5)	39,5	38,7	39,7	60,0	67,0	68,0	2 599	2 572	-
Sianów (3)	65,8	66,0	66,1	357,0	352,0	493,0	7 440	7 538	-
Sianów- miasto (4)	14,4	14,6	14,7	300,0	295,0	380,0	5 637	5 633	-
Sianów- obszar wiejski (5)	51,4	51,4	51,4	57,0	57,0	113,0	1 803	1 905	-
Świeszyno	120,1	122,2	122,4	162,0	178,0	211,5	5 134	5 327	-
Powiat koszaliński	642,8	646,2	637,7	2 245,0	2 280,0	2 501,5	44 269	44 410	-

źródło: Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), stan na dzień 11.07.2018r.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego długość sieci kanalizacyjnej wykazuje pewne spowolnienie rozwoju gospodarki wodno-ściekowej. Prawidłowość ta nie wynika z braku inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ale ze zmiany koncepcji odprowadzania ścieków. Organizacja odprowadzania ścieków z modelu rozproszonego została przekształcona w model zogniskowany. Powyższe skutkowało likwidacją niewielkich oczyszczalni ścieków i włączeniem odbiorców do magistrali prowadzących ścieki do kilku nowoczesnych obiektów w Bobolicach, Polanowie, Koszalinie oraz Biesiekierzu. Względnie liniową tendencję wykazuje również ilość ścieków kierowana do sieci. Powyższe wynika z korelacji pomiędzy zużyciem wody, a ilością nieczystości płynnych w kontekście oszczędności czynionych przez odbiorców usługi, wynikających ze wzrostu ich cen. Jednocześnie prowadzi się inwentaryzację i wyłączenie z użytkowania sieci technicznie przestarzałych.

Pozostałe parametry określające gospodarkę ściekową w powiecie koszalińskim zestawiono w tabelach 35- 39.

Tabela 35. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015-2017r.

Dane zbiorcze dotyczące oczyszczalni ścieków na terenie powiatu		2015	2016	2017
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków		41 052	38 860	39 329
Ludność obsługiwana	ogółem	41 052	38 860	39 329
	mechaniczne	0	0	0
	biologiczne	5 629	5 182	7 367

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

przez oczyszczalnie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	35 423	33 678	31 962
------------------------	--------------------------------------	--------	--------	--------

źródło: Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), stan na dzień 18.09.2018r.

Tabela 36. Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu koszalińskiego 2015 r.-2017r.

Lp.	Jednostka	Przepustowość 2015	Przepustowość 2016	Przepustowość 2017
		Ogółem [m ³ /dobę]	Ogółem [m ³ /dobę]	Ogółem [m ³ /dobę]
1	Będzino	3 446	3 296	3 296
2	Biesiekierz	1 022	1 022	1 022
3	Bobolice	1 738	1 718	1 718
4	Manowo	650	650	630
5	Mielno	6 500	6 500	6 500
6	Polanów	1 632	1 632	1 632
7	Sianów	1 900	100	100
8	Świeszyno	100	100	138
9	Powiat Koszaliński	16 988	15 018	15 036

źródło: GUS –(Bank Danych Lokalnych) lipiec 2018.

Ocena oczyszczenia ścieków w powiecie koszalińskim w latach 2015-2017 w relacji do lat poprzednich wskazuje na wzrost ilości zbiorników bezodpływowych (tabela nr 40). Analiza danych statystycznych wskazuje jednoznacznie, że omawiany wzrost zbiorników bezodpływowych miał miejsce w gminie Będzino. Tendencja ta wynika zapewne z urbanizacji terenów pozbawionych dostępu do komunalnych sieci kanalizacyjnych.

Tabela 37. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych na terenie powiatu koszalińskiego w 2012 do 2016r.

Lp.	Jednostka	Zbiorniki bezodpływowe			Oczyszczalnie przydomowe			Stacje zlewne		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1	Będzino	1 987	1 950	-n	50	55	-n	1	1	-n
2	Biesiekierz	196	196	-n	43	50	-n	1	1	-n
3	Bobolice	231	230	-n	32	39	-n	1	1	-n
4	Manowo	128	131	-n	49	52	-n	1	1	-n
5	Mielno	270	273	-n	10	10	-n	2	2	-n
6	Polanów	248	255	-n	34	46	-n	3	3	-n

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

7	Sianów	944	951	-n	163	171	-n	0	0	-n
8	Świeszyno	14	14	-n	91	92	-n	0	0	-n
9	Powiat Koszaliński	4 018	4 000	-n	472	515	-n	9	9	-n
Lp.	Jednostka	Zbiorniki bezodpływowe			Oczyszczalnie przydomowe			Stacje zlewne		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	Będzino	165	175	175	14	19	19	1	1	1
2	Biesiekierz	425	124	125	18	37	38	0	1	1
3	Bobolice	364	364	364	17	17	27	1	1	1
4	Manowo	100	114	125	52	42	46	2	1	1
5	Mielno	0	0	0	7	7	8	2	2	2
6	Polanów	284	261	245	22	32	31	3	3	3
7	Sianów	940	942	944	120	135	146	0	0	0
8	Świeszyno	26	27	14	95	95	84	1	0	0
9	Powiat Koszaliński	2304	2007	1992	345	384	399	10	9	9

źródło: Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), stan na dzień 18.09.2018r, -n- dana jeszcze nie dostępna, będzie dostępna w późniejszym czasie

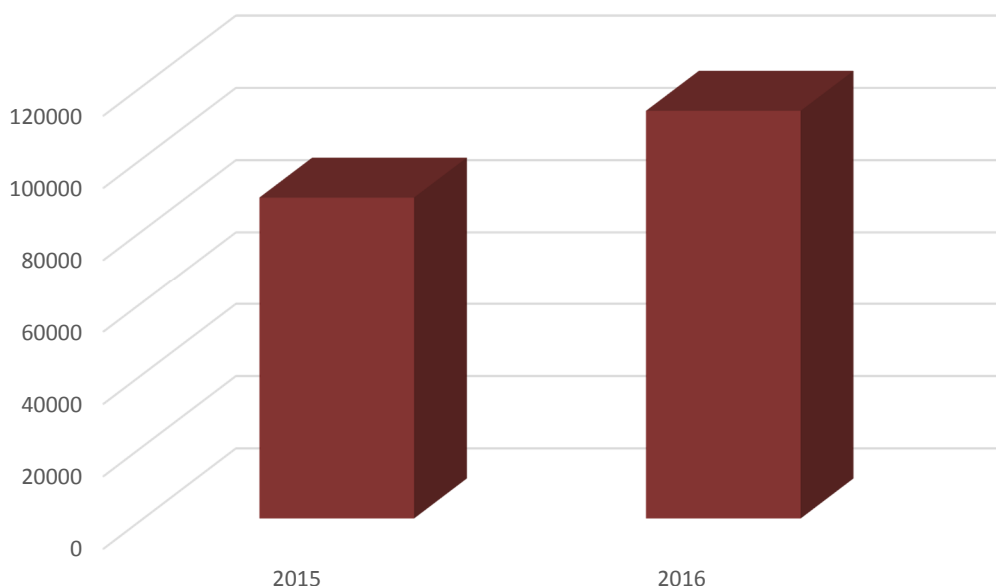
4 Realizacja priorytetu 4- STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

4.1 Odpady inne niż komunalne.

Na terenie powiatu koszalińskiego brak jest większych wytwórców odpadów, co związane jest ze słabym uprzemysłowieniem tego obszaru. Dominującymi są odpady z przemysłu drzewnego, oczyszczalni ścieków i przetwórstwa spożywczego.

Według danych zgromadzonych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym Urzędu Marszałkowskiego w roku 2015 na terenie powiatu koszalińskiego powstało około 89 tys. Mg odpadów z sektora gospodarczego, co stanowiło około 1,4% całego strumienia odpadów wytworzonych w województwie zachodniopomorskim. w roku 2016 na terenie powiatu koszalińskiego powstało około 113 tys. Mg odpadów z sektora gospodarczego, co stanowiło około 1,8% całego strumienia odpadów wytworzonych w województwie.

Wykres 13. Masa odpadów innych niż komunalne wytworzonych na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015- 2016.

źródło: opracowanie własne

W ogólnej ilości zagospodarowanych odpadów w 2015 roku procesom odzysku poddano 51,11% wszystkich odpadów z czego w instalacjach- 44,97%, poza instalacjami- 0,59%, przekazano osobom fizycznym 5,55%), unieszkodliwiono inaczej niż przez składowanie- 26,72%, przez składowanie unieszkodliwiono- 22,17%

W ogólnej ilości zagospodarowanych odpadów w 2016 roku procesom odzysku poddano 73% wszystkich odpadów z czego w instalacjach- 36%, poza instalacjami- 30%, przekazano osobom fizycznym 7%), unieszkodliwiono w instalacjach 27,0%.

W wytworzonym strumieniu odpadów innych niż komunalne dominują odpady z grup:

- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa, np. odchody zwierzęce kod 02 01 06,

- odpady z przygotowania i przetwórstwa produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego, np. Odpadowa tkanka zwierzęca kod 02 02 02,
- odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07) np. wyłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81) kod 02 03 80 oraz inne niewymienione odpady kod 02 03 99,
- odpady z produkcji napojów alkoholowych i bezalkoholowych (z wyłączeniem kawy, herbaty i kakao) np. inne niewymienione odpady kod 02 07 99,
- odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli np. trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04- kod 03 01 05,
- Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych np. odpady tworzyw sztucznych kod 07 02 13

Masa ogólna odpadów innych niż komunalne uległa zmniejszeniu o 22 Mg w stosunku do poprzedniego okresu raportowego 2013- 2014 o 22 tys. Mg.

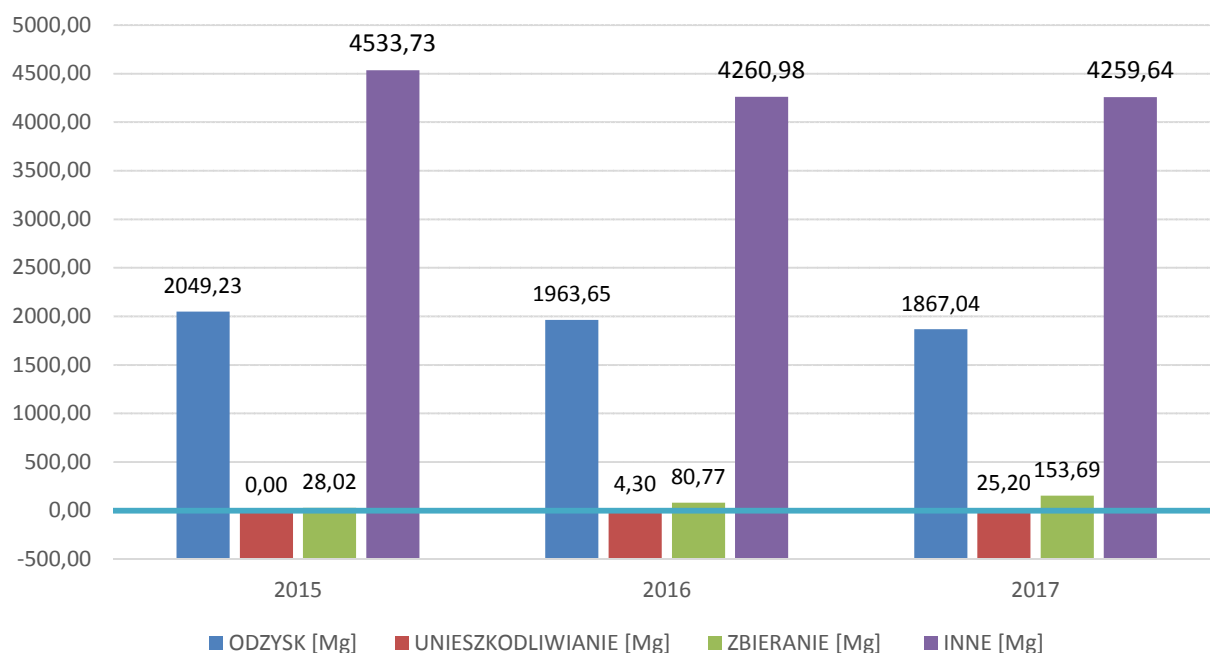
Tabela 38. Metody zagospodarowanych odpadów innych niż komunalne dla dominujących strumieni odpadów według bazy WSO.

	ODZYSK [Mg]	UNIESZKODLIWIANIE [Mg]	ZBIERANIE [Mg]	INNE SPOSOBY ZAGOSPADOROWANIA ODPADÓW [Mg]
2015	2 049,23	-	28,02	4 533,73
2016	1 963,65	4,30	80,77	4 260,98
2017	1 867,04	25,20	153,69	4 259,64

źródło: dane WSO- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Wykres 14. Ilościowe zestawienie metod zagospodarowanych odpadów innych niż komunalne w powiecie koszalińskim w latach 2015- 2017.

źródło: opracowanie własne

Objaśnienie: przyjęto skalę ujemną celem przedstawienia na wykresie proporcji pomiędzy poszczególnymi metodami zagospodarowania odpadów.

Z powyżej zamieszczonych danych wynika, iż najrzadziej wybieraną metodą zagospodarowania odpadów jest ich unieszkodliwianie. Odzysk odpadów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w okresie raportowania 2013-2015.

W poniżej zamieszczonej tabeli 39 wykazano przedsiębiorców, którzy na terenie powiatu koszalińskiego, uzyskali zezwolenia na zbieranie odpadów i zezwolenia na przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia zintegrowane. Największą ilość przedsiębiorców posiadających zezwolenia odnotowuje się na terenie gmin: Biesiekierz, Świeszyno oraz Sianów. Gmina Mielno, ze względu na swój turystyczny charakter, posiada najmniej przedsiębiorców wytwarzających odpady inne niż komunalne.

Tabela 39. Zestawienie podmiotów, które posiadają zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia zintegrowane wg gmin powiatu koszalińskiego.

GMINA BĘDZINO		
Lp.	Nazwa firmy	Rodzaj pozwolenia Kod- rodzaj odpadu
1.	PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO HANDLOWE MAR-TRANS Katarzyna Zabłocka	zezwolenie na zbieranie odpadów
2.	MARCIN JÓŹWIAK MEDIMAR ODBIÓR ODPADÓW MEDYCZNYCH	zezwolenie na zbieranie odpadów
3.	PRZEDSIĘBIORSTWO ZBOŻOWO-MŁYNARSKIE "PZZ" w STOISŁAWIU SPÓŁKA AKCYJNA	pozwolenie zintegrowane
4.	EKOPRZEDSIĘBIORSTWO Sp. z o.o.	zezwolenie na zbieranie odpadów

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

5.	SUNS Sp. z o.o.	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
GMINA BIESIEKIERZ		
6.	"DOMAR" KAZIMIERZ DOMARACKI	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
7.	GMINNE SŁUŻBY TECHNICZNE I KOMUNALNE	zezwolenie na zbieranie odpadów
8.	MOJSIUK SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
9.	PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO- HANDLOWE WACŁAW KRAKOWIAK	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
10.	MOJSIUK SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ AUTO KM SPÓŁKA KOMANDYTOWA	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
11.	HURT-DETAL "M-W" MIROSŁAW WOŚ	zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
12.	SYLTEX Sylwia Stańczak	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
13.	MOJSIUK CENTRUM BLACHARSKO-LAKIERNICZE SPÓŁKA AKCYJNA	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
14.	SCANIA POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
15.	BRODZIŃSKI ANDRZEJ ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWO-HANDLOWY "ANDZELO" EXPORT-IMPORT	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
GMINA BOBOLICE		
16.	Krzysztof Papajewski PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWO-USŁUGOWE "TRANS-KOKS"	zezwolenie na zbieranie odpadów
17.	FIRMA HANDLOWO-USŁUGOWA "AGROMIX" MONIKA TUZIAK	zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
18.	OŚRODEK HODOWLI ZARODOWEJ SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
19.	PRZEDSIĘBIORSTWO ROLNO-SPOŻYWCZE "AGROBAŁT" SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
20.	PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ Sp. z o.o.	pozwolenie zintegrowane
GMINA MANOWO		
21.	ZAKŁAD PRODUKCYJNO-USŁUGOWO-HANDLOWY "BERNACKI" Edward Bernacki	zezwolenie na przetwarzanie odpadów
22.	ENERGA WYTWARZANIE Spółka Akcyjna	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
23.	"DBK" SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
GMINA MIELNO		
24.	EKOPRZEDSIĘBIORSTWO Sp. z o.o.	zezwolenie na zbieranie odpadów
GMINA POLANÓW		
25.	MAGNUS-BIS SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwolenie na zbieranie odpadów

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

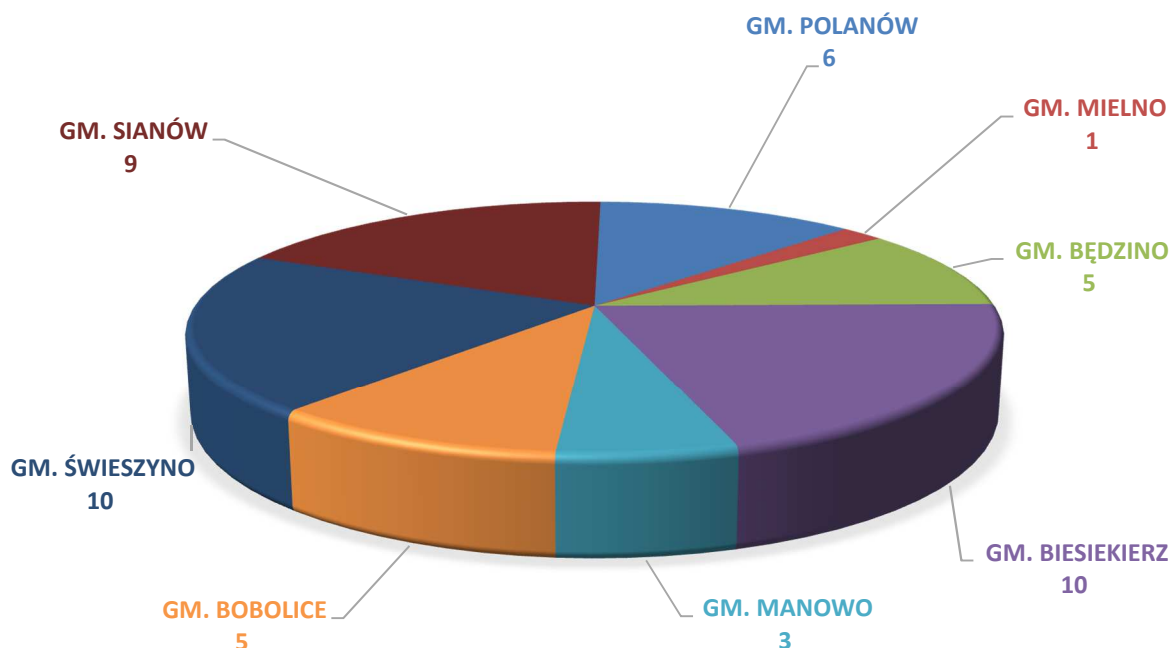
26.	"POLTRAN" S.C. P. DZIAMSKI, K. DZIAMSKA	pozwolenie zintegrowane
27.	ZAKŁAD USŁUG KOMUNALNYCH w POLANOWIE	zezwozenie na zbieranie odpadów
28.	GOODVALLEY AGRO SPÓŁKA AKCYJNA	pozwolenie zintegrowane
29.	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE FOLIMEX KAROLINA RYCHTER	zezwozenie na zbieranie odpadów
30.	ENERGA WYTWARZANIE Spółka Akcyjna	pozwolenie na wytwarzanie odpadów
GMINA SIANÓW		
31.	FIRMA "GURAZDA" LESZEK GURAZDA	zezwozenie na zbieranie odpadów; zezwozenie na przetwarzanie odpadów
32.	PRZEDSIĘBIORSTWO TRANSPORTOWO-USŁUGOWO- HANDLOWE "RAD-CAR" RADOSŁAW SAK	zezwozenie na przetwarzanie odpadów
33.	MARIAN MARSZAŁ EKO BALTIC MARIAN MARSZAŁ	zezwozenie na zbieranie odpadów
34.	Szymon Ostapiuk "HERKULES" USŁUGI ROZBIÓRKOWO- BUDOWLANE SZYMON OSTAPIUK	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
35.	FIRMA USŁUGOWO-HANDLOWA ANDRZEJ CHRUSZCZ	zezwozenie na zbieranie odpadów
36.	FIRMA B.L.M. Janusz Ruszczak	zezwozenie na wytwarzanie, zbieranie i przetwarzanie odpadów
37.	PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ Sp. z o.o.	pozwolenie zintegrowane
38.	RAJ-GUM RAJMUND BRZEZIŃSKI	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
39.	"AGROBUD" SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
GMINA ŚWIESZYNO		
40.	ANIELA REISKE FIRMA USŁUGOWO- HANDLOWA "AL- EKO"	zezwozenie na zbieranie odpadów
41.	RAJ-GUM RAJMUND BRZEZIŃSKI	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
42.	GOODVALLEY AGRO SPÓŁKA AKCYJNA	pozwolenie zintegrowane
43.	AUTO CENTRUM CĄKAŁA STANISŁAW CĄKAŁA	zezwozenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów
44.	EKOSAN SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwozenie na zbieranie odpadów
45.	KRZYSZTOF CĄKAŁA ZAKŁAD USŁUGOWO-HANDLOWY "KRZYŚ"	zezwozenie na zbieranie odpadów
46.	ENERGA WYTWARZANIE Spółka Akcyjna	zezwozenie na zbieranie odpadów
47.	COLAS POLSKA SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwozenie na wytwarzanie odpadów, zezwozenie na przetwarzanie odpadów
48.	Blacharstwo Lakiernictwo AUTO FIX OLGA CIEŚLIŃSKA	zezwozenie na wytwarzanie odpadów
49.	"HAKO TECHNOLOGY" SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	zezwozenie na wytwarzanie odpadów

źródło: opracowanie własne

Z powyższego zestawienia podmiotów, które posiadają zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia zintegrowane wg gmin powiatu koszalińskiego wynika, iż najwięcej jest wydanych zezwoleń na zbieranie odpadów.

Wykres 15. Ilości podmiotów posiadających zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów w podziale na gminy w powiecie koszalińskim.

Według danych zgromadzonych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym Urzędu Marszałkowskiego na przestrzeni lat 2015- 2017 na terenie powiatu koszalińskiego najwięcej wytworzono odpadów o kodzie 03 01 05 odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury- trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04. Drugim pod względem ilości są odpady z przygotowania i przetwórstwa produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego- odpadowa tkanka zwierzęca o kodzie 02 02 02. Kolejnymi są odpady z przemysłu tekstylnego- odpady materiałów złożonych (np. tkaniny impregnowane, elastomery, plastomery) o kodzie 04 02 09 oraz odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa- odchody zwierzęce o kodzie 02 01 06 i odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07)- wyłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81) o kodzie 02 03 80.

Tabela 40. Wykaz wybranych rodzajów odpadów innych niż komunalne w powiecie koszalińskim w latach 2015- 2017.

Kod odpadu [Mg]	LATA		
	2015	2016	2017
02 01 03	0,00	4,00	2,30
02 01 04	0,45	1,95	0,50
02 01 06	80,00	80,00	0,00
02 01 09	0,01	0,01	0,00
02 01 82	1,75	20,98	0,00
02 01 99	0,00	0,53	1,54
02 02 02	1645,67	1591,11	1282,30
02 02 03	27,44	1,66	3,30
02 02 04	6,80	0,00	0,00
02 02 99	11,60	0,00	0,00
02 03 04	9,05	13,89	0,00
02 03 80	38,06	14,20	15,00
02 03 99	283,69	438,00	599,95
03 01 01	0,02	0,02	0,00
03 01 04*	0,00	0,80	0,70
03 01 05	2322,94	1995,25	2238,66
04 02 09	75,446	73,18	67,82
07 02 80	0,374	0,12	0,92
07 02 99	0,00	0,00	0,01

źródło: dane z WSO Urzędu Marszałkowskiego

4.2 Odpady komunalne.

Ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (Dz.U. 2018 poz. 992) definiuje odpady komunalne jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Odpady komunalne klasyfikuje się, zgodnie z katalogiem odpadów w grupie 20 (odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie), która dzieli się na 3 podgrupy:

- **20 01- odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem podgrupy 15 01),**
- **20 02- odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy),**
- **20 03- inne odpady komunalne.**

Ponadto, do odpadów komunalnych zalicza się również powstające w gospodarstwach domowych: odpady opakowaniowe (podgrupa 15 01) oraz odpady budowlane i rozbiórkowe (grupa 17). Główną metodą „unieszkodliwiania” odpadów komunalnych jest ich składowanie. Na terenie powiatu koszalińskiego znajduje się jedno czynne składowisko odpadów działające w ramach Zakładu Odzysku Odpadów w miejscowości Sianów.

4.3 System zbiórki odpadów komunalnych

Na terenie powiatu koszalińskiego funkcjonuje zorganizowany system gospodarowania odpadami komunalnymi realizowany przez gminy w zakresie własnym. Rady gmin w drodze uchwały ustalają sposób naliczania opłaty za odbiór odpadów oraz stawkę. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454 t.j.) określa metody naliczania opłat za gospodarowanie opłatami od:

- liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość, (od osoby)
- ilości zużytej wody z danej nieruchomości, (od m³ zużytej wody)
- powierzchni lokalu mieszkalnego.

Tabela 41. System i stawki naliczania opłat za gospodarowanie odpadami w 2017 r.

Jednostka	System naliczania opłaty	Stawka [zł/miesiąc]	
		Zbiórka nieselektywna	Zbiórka selektywna
Będzino	od osoby	16,00	10,00
Biesiekierz	od osoby	15,00	9,00
Bobolice	od osoby	18,00	10,00
Manowo	od osoby	16,00	11,00
Mielno	od m ³ zużytej wody	6,60	3,30
Polnaów	od osoby	17,00	12,00
Sianów	od osoby	17,00	11,00
Świeszyno	od osoby	18	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PGK Sp. z o. o, wrzesień 2018

Zestawienie metod i stawek obowiązujących w 2017 r przedstawia tabela nr 41.

Jak wynika z powyższej tabeli w większości gmin powiatu koszalińskiego stosowany jest system naliczania opłaty od osoby. Mieszkańcy poprzez składane corocznie deklaracje wybierają sposób gromadzenia odpadów (selektywny/ nieselektywny). Selektywną zbiórkę odpadów w roku 2015 deklarowało 82,8% mieszkańców powiatu, w 2016 r.- 82,9 %, natomiast w 2017 r.- 84,1%. Zdecydowana większość mieszkańców powiatu prowadzi selektywną zbiórkę odpadów, na co wpływ mają, w głównej mierze korzyści ekonomiczne tj. różnica pomiędzy stawkami opłat za zbiórkę selektywną i nieselektywną. Zauważyć również należy, iż odsetek osób segregujących odpady w roku 2017 wzrósł o 1,4% w stosunku do roku 2015.

Gminy, pod rygorem kar, zobowiązane są do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz do uzyskania poziomów odzysku frakcji odpadów komunalnych zawierających papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło, a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Ilości zebranych odpadów z terenu powiatu koszalińskiego w latach

2015- 2017 przedstawiają tabele nr 44 i 45., natomiast tabela nr 42 przedstawia poziomy recyklingu uzyskane w latach 2015-2017 przez poszczególne jednostki.

Tabela 42. Osiągnięte poziomy recyklingu w latach 2015- 2017.

Jednostka	Poziomy recyklingu								
	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]			Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła [%]			Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Będzino	21,10	brak danych		23,51	brak danych		90,80	brak danych	
Biesiekierz	46,61	23,40	20,80	47,02	28,07	31,75	86,49	64,00	86,06
Bobolice	9,44	0	0	28,84	25,53	33,79	92,42	79,75	74,48
Manowo	58,01	100,00	100	35,97	23,87	20,94	72,30	80,01	68,36
Mielno	82,30	0	0,26	119,36	70,68	162,85	63,30	89,89	81,06
Polanów	22	0	0	22,32	24,14	26,44	44,89	43,05	59,19
Sianów	brak danych			20,80	19,40	32,70	brak danych		
Świeszyno	22,73	0,00	0,00	37,00	33,77	41,23	65,00	78,62	86,05

Źródło: PGK Sp. z o. o., wrzesień 2018 r.

Tabela 43. Ilość odpadów wytworzonych przez jednego mieszkańca powiatu koszalińskiego w latach 2011-2017.

Jednostka terytorialna	ogółem na 1 mieszkańca [kg/rok]					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Będzino	125,7	117,6	135,9	168,7	181,1	190,8
Biesiekierz	120,7	142,1	179,3	191,4	212,4	229,1
Bobolice	169,7	162,5	160,3	157,6	170,8	175,2
Manowo	220,1	152,6	197,6	183,6	223,2	238,9
Mielno	835,8	810,8	701,0	923,8	1 014,4	1 107,8
Polanów	114,7	114,6	129,5	156,0	163,2	180,3
Sianów	179,7	180,0	183,7	219,4	218,0	233,7
Świeszyno	102,4	108,4	142,4	147,3	169,1	182,5
Powiat koszaliński	204,3	195,5	202,8	235,5	255,3	273,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS., wrzesień 2018 r

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 44. Ilość odpadów komunalnych wg wybranych typów odbieranych z terenu powiatu koszalińskiego w latach 2015- 2017.

Jednostka	Odpady komunalne zmieszane 20 03 01 [Mg]					Odpady ulegające biodegradacji 20 02 01 [Mg]					Komunalne osady ściekowe 19 08 05 [Mg]				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Będzino	1146,6	1445,9	1528,5	1629,0	1675,3	3,0	7,3	0,36	54,2	108,7	0,00	0,00	-	-	-
Biesiekierz	1111,5	1206,8	1333,5	1462,6	1605,9	4,4	0,9	64,26	138,2	159,7	0,00	0,00	-	-	-
Bobolice	1096,3	1475,3	1586,7	1609,9	1583,9	14,1	22,2	69,93	101,5	134,7	0,00	0,00	-	-	-
Manowo	1319,9	1263,6	1536,5	1630,0	1655,6	0,0	8,9	83,36	132,3	146,5	0,00	0,00	-	-	-
Mielno	4510,5	4731,9	5109,1	5516,6	5294,2	19,7	104,6	166,20	203,7	374,3	0,00	0,00	-	-	-
Polanów	1178,8	1397,4	1452,9	1595,9	1633,3	0,8	0,0	-	-	-	0,00	0,00	-	-	-
Sianów	2440,0	2889,8	2896,7	3128,4	3196,3	227,0	234,1	255,72	362,6	411,3	315,8	182,8	37,9	-	-
Świeszyno	881,5	979,9	1115,2	1226,6	1231,1	0,0	9,6	54,31	147,2	262,9	0	0	5,0	-	-
Powiat koszaliński	13685,0	15390,5	16559,1	17799,0	17875,6	269,0	387,6	694,14	1139,7	1598,1	315,8	182,8	42,8	-	-

Źródło: PGK Sp. z o. o., 2018

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 45. Ilość selektywnie zebranych odpadów z terenu powiatu koszalińskiego w latach 2015- 2017.

Jednostka	Szkoło 15 01 07 [Mg]					Tworzywo sztuczne 15 01 06 [Mg]					Makulatura 15 01 01 [Mg]				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Będzino	47,9	102,1	95,1	126,3	126,2	39,1	72,5	82,6	94,5	135,5	10,7	32,2	28,4	29,5	25,1
Biesiekierz	66,4	113,5	-	-	-	38,1	80,8	-	-	0,3	20,2	40,3	0,3	-	-
Bobolice	51,4	87,4	107,7	135,8	119,9	39,6	64,7	67,9	76,7	112,4	11,2	26,8	27,1	25,2	15,6
Manowo	0	0,34	-	0,1	-	8,0	0	-	0,1	-	0	0,1	0,5	1,3	0,6
Mielno	10	2,58	-	-	-	37,9	127,1	90,5	329,3	538,9	2,8	11,3	67,7	-	4,7
Polanów	48,1	78,7	87,4	91,5	107,9	22,6	46,8	41,9	64,9	92,7	12,4	22,8	21,1	33,9	15,0
Sianów	51,4	142,2	142,0	144,5	158,9	29,1	108,7	112,9	134,4	207,7	16,4	71,2	40,2	45,3	28,4
Świeszyno	49	88,7	114,3	148,5	149,2	48,2	63,1	864,1	127,9	169,0	14,4	32,9	38,2	58,7	38,4
Powiat koszaliński	324,2	615,5	546,6	646,7	661,9	262,7	563,8	1259,9	827,7	1256,5	88,2	237,5	78,3	193,9	127,8

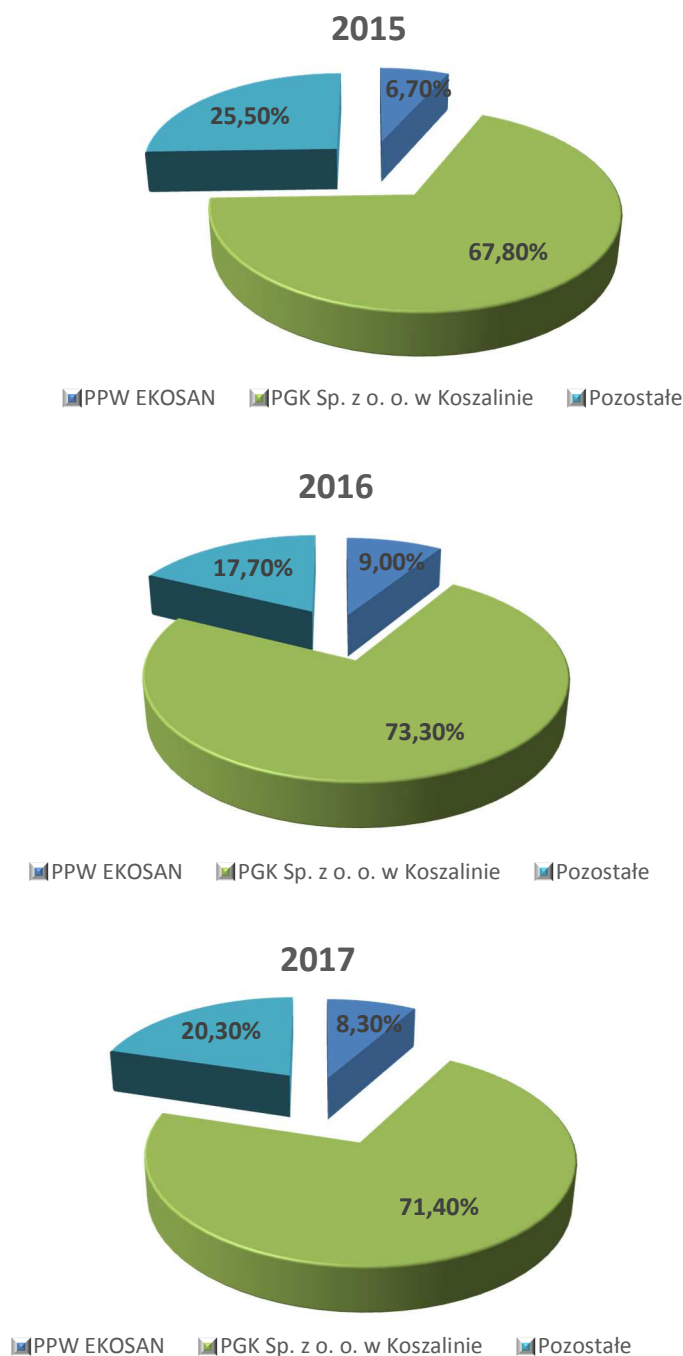
Źródło: PGK Sp. z o. o., 2018 r

W objętych raportowaniem latach obserwuje się stały wzrost odpadów odbieranych ogółem, w tym w szczególności zebranych z gospodarstw domowych.

Na terenie powiatu koszalińskiego odbiorem odpadów zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie- około 70% rynku, EKOSAN Sp. z o.o.- około 8%, a pozostałą część obsługują mniejsze firmy.

Wykres 16. Procentowy rozkład odpadów dostarczanych do Regionalnego Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie przez poszczególne firmy w latach 2015- 2017.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PGK Sp. z o.o.

Odpady zebrane na terenie powiatu kierowane są do Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie, którego całkowita powierzchnia wynosi około 34,8 hektara. Pojemność składowiska to około 2 112 923 m³, z czego całkowita ilość zeskładowanych odpadów od początku eksploatacji to 1 018 908 m³ (stan na dzień 31.12.2015 r.). Zakład wyposażony jest w jedną z dwóch, a zarazem największą znajdującą się na terenie województwa zachodniopomorskiego kwaterę do składowania odpadów zawierających azbest, jej pojemność wynosi 35 923 m³. Na terenie składowiska zainstalowany jest system odgazowywania, dzięki któremu odzyskiwany jest gaz i przetwarzany na energię elektryczną. w skład Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie, wchodzi również następujące obiekty i instalacje:

- Kompostownia odpadów zielonych ulegających biodegradacji,
- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych selektywnie zebranych,
- instalacja do produkcji paliwa alternatywnego,
- instalacja do rozdrabniania odpadów drewnianych,
- kwatera odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- kwatera balastu,
- kwatera azbestowo- cementowa
- budynek administracyjno- socjalny z portiernią,
- magazyn sprzętu i materiałów konserwacyjnych
- magazyn odpadów niebezpiecznych
- podczyszczalnia odcieków,
- kontenerowa stacja biogazu
- zespół wagowy z kontenerowym pomieszczeniem obsługi,
- wiata do rozdrabniania odpadów wielkogabarytowych,
- budynek kotłowni gazowej
- budynek myjni opakowań i środków transportu,
- otwarty zbiornik retencyjno- stabilizacyjny,
- pola osadcze,
- stacja tankowania ON,
- dwie stacje transformatorowe

Zakład prowadzony jest przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Koszalinie i stale podlega modernizacji i rozbudowie. Wraz z końcem roku 2015 r. zakończono etap inwestycyjny polegający na budowie instalacji biologicznego przetwarzania frakcji organicznej wydzielanej ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych. Instalacja ta umożliwi redukcję ilości odcieków wymagających zagospodarowania poprzez ograniczenie dostępu wód opadowych oraz innych czynników atmosferycznych do przyzmu z materiałem podlegającym procesowi biostabilizacji. w roku 2016 poczyniono kolejną inwestycję polegającą na budowie hali nad linią obróbki mechanicznej odpadów komunalnych. Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie obsługuje nie tylko teren powiatu, ale również Miasto Koszalin, niektóre gminy Powiatu Sławieńskiego, Białogardzkiego i Kołobrzeskiego. Z terenu Powiatu Koszalińskiego w latach 2015- 2017 dostarczono 61,31 Mg odpadów komunalnych.

Według stanu na 31.12.2016 roku w powiecie koszalińskim oprócz składowiska w Sianowie znajdowało się 5 nieczynnych składowisk. Ich lokalizację przedstawiono na rysunku nr 17, natomiast podstawowe dane zawarto w tabeli nr 46. Składowiska zlokalizowane w Polanowie i Manowie są

w trakcie rekultywacji, natomiast w składowiskach w Mielnie, Bobolicach i Świeszynie proces rekultywacji została już zakończony.

Według stanu na 31.12.2016 roku w powiecie koszalińskim oprócz składowiska w Sianowie znajdowało się 5 nieczynnych składowisk (rysunek 16).

Według danych GUS na obszarze powiatu koszalińskiego w 2015 roku zlikwidowano 20 z 23 dzikich wysypisk śmieci. W kolejnym roku zlikwidowano ich ponad dwukrotnie więcej (41 szt.). Z dostępnych źródeł wynika, iż wg. stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku pozostały 3 dzikie wysypiska, których łączna powierzchnia wynosiła 25 000 m².

Rysunek 16. Lokalizacja składowisk odpadów w powiecie koszalińskim.

Źródło- WIOŚ- stan środowiska w województwie zachodniopomorskim raport 2017

Tabela 46 Składowiska w powiecie koszalińskim (stan na dzień 31.12.2016 r.).

Lp.	Gmina	Miejscowość	Rok rozpoczęcia/zakończenia eksploatacji	Sposób uszczelnienia podłoża	Powierzchnia ogólna [ha]	Instalacja do zbierania odcieków	Instalacja do odrowadzania gazu składowiskowego	Eksploatujący składowiskiem	Ilość odpadów zdeponowana w 2016 r. [Mg]	Monitoring	Rekultywacja
1	Sianów	Sianów	1991-czynne	geomembrana PEHD	23,4	jest	Instalacja	PGK Sp. z o.o. Koszalin	25451	tak	Nie dotyczy
2	Świeszyno	Niedalino	1995/2012	folia	1,12	jest	spalanie biogazu w pochodni	nie dotyczy	0	tak	zakończona
3	Mielno	Mielno	1950/1997	brak	2,11	brak	brak	nie dotyczy	0	tak	zakończona
4	Bobolice	Boboliczki	1972/2009	brak	3,03	brak	kominki	nie dotyczy	0	tak	zakończona
5	Polanów	Wietrzno	1986/2009	brak	1,70	brak	brak	nie dotyczy	0	tak	2018
6	Manowo	Cewlino	1993/2009	brak	1,63	brak	brak	nie dotyczy	0	tak	2016

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ w Szczecinie, 2017

5 Realizacja priorytetu 5- OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO i ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH (POŚ 2012-2015) ORAZ REALIZACJA OBSZARU INTERWENCJI- ZASOBY PRZYRODNICZE (POŚ 2017-2020).

5.1 Formy ochrony przyrody.

Na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018r., poz. 1614) formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie powiatu koszalińskiego znajduje się:

- 15 rezerwatów przyrody (2 utworzone w 2018 roku),
- 4 obszary chronionego krajobrazu,
- 14 obszarów Natura 2000,
- 217 pomników przyrody,
- 105 użytków ekologicznych,
- 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Charakterystykę powierzchni obszarów chronionych w latach 2015-2017 przedstawiono w tabeli zbiorczej nr 48 pn. „Obszary prawnie chronione w powiecie koszalińskim, na tle województwa zachodniopomorskiego- powierzchnia ogółem w latach 201-2017”.

Obszary prawnie chronione w latach: 2007- 2017 uległy zmianie, ze względu na aktualizację powierzchni obszarów chronionego krajobrazu obliczonej na podstawie danych wektorowych, która została wykonana przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w 2013r. oraz w związku z podjętą uchwałą Nr XXII/297/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 lutego 2013 r. zmieniającą uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Zachod. Nr 66, poz. 1804 ze zm.). W roku 2017 zaktualizowano powierzchnię rezerwatów położonych na terenie powiatu koszalińskiego oraz utworzono na terenie gminy Bobolice rezerwat przyrody pod nazwą „Łąki Bobolickie”.

W roku 2017 powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu koszalińskiego wynosiła 33 815,0 ha, do powierzchni ogólnej 165 346,0 ha. Obszary objęte ochroną stanowiły w 2017 roku 20,45% powierzchni powiatu koszalińskiego.

Tabela 47. Obszary prawnie chronione w powiecie koszalińskim, na tle województwa zachodniopomorskiego- powierzchnia ogółem w latach 2007-2017.

Jednostka terytorialna	Obszary prawnie chronione na terenie powiatu koszalińskiego										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	8057,1	8057,1	8057,1	8057,1	8057,1	8057,1	8057,1	8057,1	8 047,8	8 038,0	8 039,2
Biesiekierz	209,6	202,7	202,7	202,7	202,7	202,7	202,7	202,7	211,8	211,8	215,3
Bobolice	2917,6	2917,6	2917,6	2917,6	2917,6	2917,6	2759,7	2759,7	2 759,6	2 742,4	2 871,4
Manowo	2804,9	2804,9	2804,9	2811,9	2811,9	2811,9	2811,9	2811,9	2 811,8	2 810,3	2 810,2
Mielno	6328,1	6328,1	6328,1	6328,1	6328,1	6328,1	6213	6213	6 213,0	6 213,0	6 213,0
Polanów	5329,0	5329,0	5329,0	5329,0	5329,0	5329,0	5523,9	5523,9	5 523,9	5 533,6	5 533,6
Sianów	6917,4	6917,4	6917,4	6917,4	6917,4	6917,4	7032,5	7032,5	7 032,5	7 032,5	7 032,2
Świeszyno	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0
Powiat koszaliński	33663,7	33656,8	33656,8	33663,8	33663,8	33663,8	33700,8	33700,8	33 700,6	33 681,7	33 815,0
Województwo zachodniopomorskie	492459,1	491647,6	482095,2	482419,0	482445,9	482578,0	496863,29	493888,90	493968,7	500206,4	499987,4

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

5.2 Rezerваты przyrody.

W brzmieniu ustawy o ochronie przyrody, rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, tj. ekosystemy, ostoje oraz siedliska przyrodnicze, również siedliska roślin, zwierząt, grzybów, a także twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi oraz walorami krajobrazowymi. Przedmiotem ochrony może być całość przyrody na terenie rezerwatu lub poszczególne jej składniki, tj. fauna, flora czy twory przyrody nieożywionej. Na terenie powiatu koszalińskiego występują 4 rezerваты florystyczne: Jezioro Piekietko (gmina Bobolice), Jodły Karnieszewickie (gmina Sianów), Wierzchomińskie Bagno (gmina Będzino), Łąki Bobolickie (gmina Bobolice), 3 rezerваты faunistyczne: Jezioro Lubiatowskie (gmina Manowo), Parnowo (gmina Biesiekierz), na Rzece Grabowej (gmina Polanów), 4 rezerваты torfowiskowe: Warnie Bagno (gmina Biesiekierz i Będzino), Łazy (gmina Sianów i Mielno), Sieciemińskie Rosiczki (gmina Sianów), Mechowisko Manowo (gmina Manowo), dwa rezerваты leśne: Buczyna (gmina Bobolice), Wapienny Las (gmina Bobolice i Polanów) oraz po jednym rezerwacie florystyczno-wodnym: Jezioro Szare (gmina Bobolice) i florystyczno-leśnym: Wieleń (gmina Polanów). Powierzchnię rezerwatów przedstawia tabela nr 48.

Tabela 48. Powierzchnia rezerwatów przyrody w powiecie koszalińskim w latach: 2007- 2017, ze szczególnym uwzględnieniem zestawienia za lata 2015- 2017.

Jednostka terytorialna	Rezerваты przyrody										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	422,7	422,7	422,7	422,7	422,7	422,7	422,7	422,7	413,5	413,5	413,5
Biesiekierz	196,5	189,6	189,6	189,6	189,6	189,6	189,6	189,6	198,7	198,7	202,2
Bobolice	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1	28,0	28,0	157,0
Manowo	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3	243,3
Mielno	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6
Polanów	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	7,9	7,7
Sianów	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6	89,6	89,7	89,7	89,3
Świeszyno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat koszaliński	1 151,3	1 144,4	1 144,4	1 144,4	1 144,4	1 144,4	1 144,4	1 144,4	1 144,3	1 148,7	1 280,8
Województwo zachodniopomorskie	10 903,4	12 177,3	12 423,8	12 676,4	12 838,9	12 885,9	12 935,0	12 935,4	12 904,6	12 957,3	13 168,5

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Rezerwat Jezioro Piekiełko - rezerwat o całkowitej powierzchni 10,47 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2017 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Piekiełko”, pierwotna powierzchnia wynosiła 9,95 ha), utworzony w 1965 roku. Znajduje się na terenie gminy Bobolice w rynn timerze jeziornej, wśród lasu bukowego mieszanego, porastającego strome zbocza. Brzegi jeziora są piaszczyste ze słabo rozwiniętą, piaszczystą ławicą przybrzeżną. w rezerwacie stwierdzone zostały interesujące elementy flory, m.in.: brzeżyca jednokwiatowa, elisma wodna, jeżogłówka pokrewna, nadwodnik naprzeciwlistny. Jest to obiekt o dużych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Występuje tam naturalnie wykształcony ekosystem jeziora rynnowego z żywotną populacją gatunków lobeliowych.

Rezerwat utworzony w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych jeziora i występujących w nim roślin reliktowych.

Rezerwat Jodły Karnieszewickie - rezerwat o całkowitej powierzchni pierwotna 36,81 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2017 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 26 września 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jodły Karnieszewickie”, pierwotna powierzchnia wynosiła 37,14 ha), utworzony w 1978 roku. Znajduje się w obrębie gminy i miasta Sianów. Skupia on enklawę starodrzewu jodłowego (jodła biała) leżącą poza granicą naturalnego zasięgu tego gatunku w Polsce. Starodrzew ten stanowi domieszczę w drzewostanie bukowym, reprezentującym dwa odrębne zespoły: buczyny pomorskiej i kwaśnej buczyny niżowej. w rezerwacie również rosną: mrzanka wonna, wiciokrzew pomorski i gnieźnik leśny.

Celem ochrony jest zachowanie starodrzewu jodłowego poza granicą naturalnego zasięgu jodły Abies alba oraz flory mszaków epifitycznych, w tym licznej populacji zagrożonego wyginięciem wątrobowca widlika krzaczkowego Metzgeria fruticulosa.

Rezerwat Wierzchomińskie Bagno - rezerwat obejmuje obszar jeziora, mszaru i lasu o łącznej powierzchni 43,60 ha w Leśnictwie Trachomino, Nadleśnictwo Gościno. Położony w gminie Będzino, utworzony w 1984r. Przedmiotem ochrony jest zarastający mszarem zbiornik wodny, z tworzącym się torfowiskiem wysokim (atlantyckim) i z właściwą mu roślinnością. Występują tu stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin, m.in.: wrzosiec bagienny, przygiełka biała, modrzewica zwyczajna, widłak jałowcowaty, rosiczka okrągłolistna i bagno zwyczajne. Jest to również jedno z największych w Polsce stanowisk wiciokrzewu pomorskiego.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie kompleksu jeziora dystroficznego i torfowiska mszarnego, w otoczeniu lasów typowych dla Pobrzeża Bałtyku.

Rezerwat Sieciemieńskie Rosiczki - został powołany w 2009 roku. Omawiany obszar jest rezerwatem torfowiskowym, a jego otulina położona jest na terenie gminy i miasta Sianów. Swym zasięgiem obejmuje torfowisko, na którym występują cztery gatunki owadożernych rosiczek. Rośliny te wabią ofiary do swych czulek kroplami lepkiej i błyszczącej cieczy. Po utknięciu owada następuje zamknięcie liścia trwające około 3 godzin. Ponowne otwarcie po "strawieniu" zdobyczy następuje po 24 godzinach. w rezerwacie znajduje się drewniany pomost z platformą widokową.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie torfowiska przejściowego z charakterystycznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin.

Fotografia 6. Rosiczka (Drosera).

(fot. Andrzej Kisiel)

Rezerwat Jezioro Lubiатовskie im. Profesora Wojciecha Górskiego - rezerwat o całkowitej powierzchni 375,8 ha, utworzony w 1956 roku. Znajduje się na terenie gminy Manowo i miasta Koszalina. Rezerwat obejmujący jezioro Lubiатовskie wraz z pięćdziesięciometrowym pasem przybrzeżnych szuwarów i oczeretów. Jezioro położone jest w niecce otoczonej wzniesieniami morenowymi. Przepływa przez nie rzeka Dzierzęcinka. Na jeziorze i wokół niego wykształciły się różnorodne zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej, torfowiskowej i łąkowej. w rezerwacie występują liczne gatunki roślin rzadkich i chronionych: grąźel żółty, wierzba borówkolistna, wrzosiec bagienny i inne. Rezerwat jest ostoją ponad 80 gatunków ptaków wodno-błotnych, a w tym ok. 35 lęgowych. Wśród nich znajdują się m.in. łabędź niemy, krakwa, płaskonos, perkoz dwuczuby, bąk, czapla siwa, żuraw, błotniak stawowy. Jezioro jest miejscem odpoczynku ptaków migrujących w okresie wiosennych oraz jesiennych przelotów.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego środowiska lęgowego wielu rzadkich, chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków wodno- błotnych.

Rezerwat Parnowo - rezerwat o całkowitej powierzchni 62,58 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2015 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 marca 2015r. w sprawie rezerwatu przyrody „Parnowo”, pierwotna powierzchnia wynosiła 59,12 ha), utworzony został w 1976 roku. Znajduje się na terenie gminy Biesiekierz. Ochroną objęty jest zarastający, wypłycony zbiornik wodny z licznymi pływakowymi wyspami. Otoczony jest szuwarem, w przewadze trzcinowo-pałkowym oraz zaroślami wierzbowymi. w obrębie rezerwatu występują następujące gatunki ptaków: myszołów, gęgawa, żuraw, łabędź niemy, świstunka, pustułka (żerująca), łyska, piegża, pokrzywnica, pliszka siwa, kwokacz, piskliwiec, kokoszka, błotniak stawowy, dymówka,

śmieszka, brzęczka i trzciniak. Celem ochrony jest zachowanie miejsc lęgowych rzadkich gatunków ptaków wodnych i błotnych.

Rezerwat na Rzece Grabowej - rezerwat o całkowitej powierzchni 5,86 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2016 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 grudnia 2016r. w sprawie rezerwatu przyrody „Rezerwat na Rzece Grabowej”, pierwotna powierzchnia wynosiła 1,5 ha), utworzony w 1970 roku. Rezerwat zlokalizowany jest w obrębie gminy Polanów. Obejmuje fragment górnego biegu rzeki Grabowej, który posiada cechy rzeki górskiej z właściwym składem ichtiofauny. Na terenie rezerwatu stwierdzono liczne stanowiska pstrąga potokowego, strzebli potokowej (gatunek objęty ochroną), głowacza białopłetwego i miętusa.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie naturalnych tarlisk pstrąga potokowego *Salmo trutta m. fario* i innych cennych gatunków ryb.

Rezerwat Warnie Bagno - rezerwat o całkowitej powierzchni 520,21 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2018 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018r. w sprawie rezerwatu przyrody „Warnie Bagno”, pierwotna powierzchnia wynosiła 518,92 ha), utworzony w 2005 roku. Znajduje się na terenie gminy Biesiekierz i Będzino (Powiat Koszaliński) oraz gminy Karlino (Powiat Białogardzki). Rezerwat jest jednym z największych obszarów torfowisk wysokich typu bałtyckiego na Pomorzu Zachodnim. Najcenniejszą florystyczną osobliwością jest masowe występowanie wrzośca bagiennego. Ponadto znajdują się tu stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin, m.in. przygiętka biała, modrzewica zwyczajna, widłak jałowcowaty, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, turzyca bagienna, wełnianka wąskolistna.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie kompleksu torfowiskowego obejmującego kopułowe torfowisko bałtyckie porośnięte mszarnikami wrzośca bagiennego, kompleks regenerujących się potorfii ze zbiornikami mszarnymi oraz ekosystemy boru bagiennego i boru wilgotnego.

Rezerwat Łazy - rezerwat obejmuje obszar lasów i bagien o łącznej powierzchni 220,13 ha, z czego 52,53 ha znajduje się na terenie gminy i miasta Sianów, natomiast 167,6 ha w obrębie gminy Mielno. Rezerwat powołany został w 2007 roku w celu zachowania niezwykle cennych ekosystemów torfowiskowych oraz leśnych z charakterystycznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin, w tym szczególnie cennymi populacjami woskownicy europejskiej i storczyka Fuchsa.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemów torfowiskowych i leśnych z charakterystycznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin, w tym szczególnie populacjami woskownicy europejskiej i storczyka Fuchsa.

Rezerwat Buczyna - rezerwat o całkowitej powierzchni 9,81 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2017 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody „Buczyna”, pierwotna powierzchnia wynosiła 9,78 ha), utworzony został w 1984 roku. Znajduje się na terenie gminy Bobolice. Obszar rezerwatu obejmuje piękne fragmenty drzewostanu bukowego z licznymi pomnikowymi okazami drzew. Na terenie rezerwatu dominują zespoły kwaśnej buczyny niżowej z przestojami dorodnych buków zwyczajnych i nieznaczną domieszką dębów bezszypułkowych. Najstarsze rosnące tu buki liczą od 120 do 150 lat i osiągają w pierśnicy 220-285 cm. Jest to naturalny las odnawiający się z samosiewów i stąd

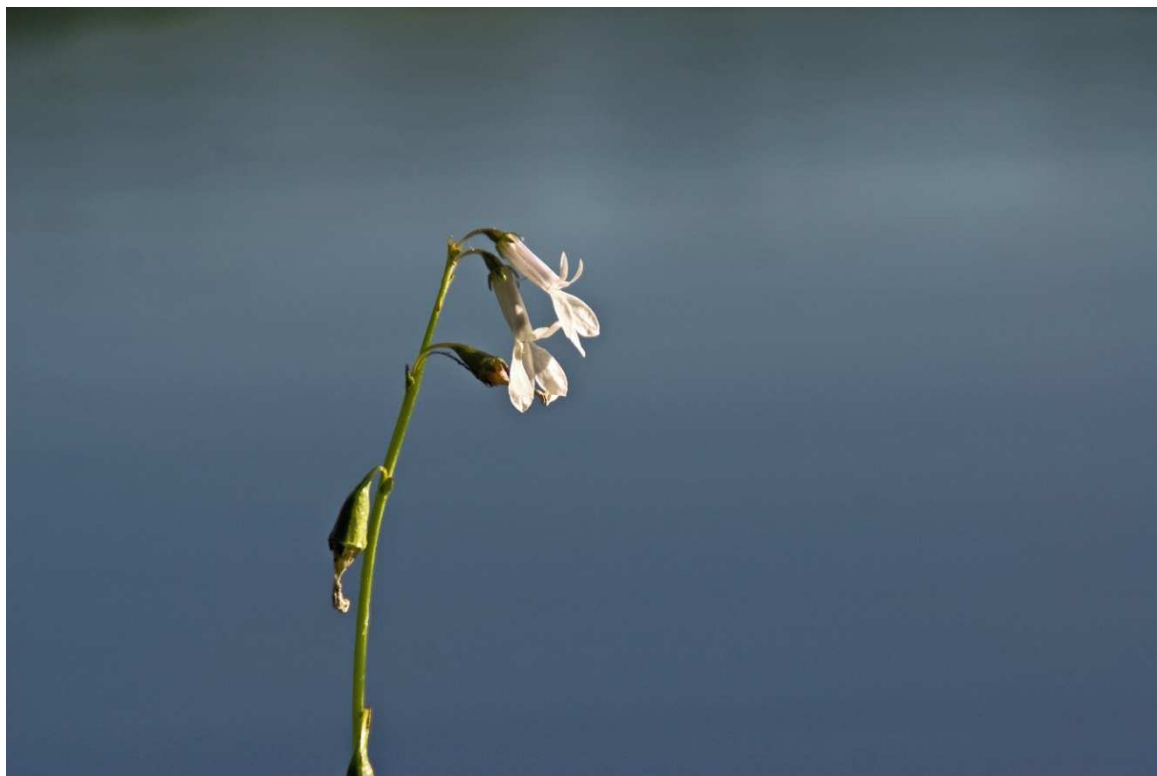
w miejscach, w których wypadły samoistnie bądź zostały wycięte stare egzemplarze drzew, pojawiła się różnowiekowa drągowina bukowa, będąca kontynuacją tego zespołu. Występują tu takie gatunki roślin, jak: marzanka wonna, konwalia majowa, kruszyna pospolita oraz porosty.

Celem ochrony przyrody rezerwatu jest zachowanie lasu bukowego wykazującego cechy lasu pierwotnego (kwaśna buczyna niżowa) z rzadko występującymi porostami z rodzaju *Cladonia* i *Parmelia*.

Rezerwat Jezioro Szare - rezerwat o całkowitej powierzchni 8,67 ha (aktualizacja powierzchni nastąpiła w 2017 r.- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Szare”, pierwotna powierzchnia wynosiła 8,30 ha), utworzony w 1974 roku. Zlokalizowany jest na terenie gminy Bobolice. Obejmuje swym zasięgiem jedno z najpiękniejszych jezior oligotroficznym Pomorza Zachodniego- jezioro Szare. Jest to jezioro lobeliowe z lobelią jeziorną, poryblinem jeziornym i brzeźcą jednokwiatową. Na przyległych do jeziora mszarach licznie rośnie rosiczka okrągłolistna i rosiczka długolistna. Można również tu spotkać bagno zwyczajne, bagnicę torfową i borówkę bagienną.

Celem ochrony jest zachowanie jeziora lobeliowego z roślinami reliktowymielem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie jeziora lobeliowego z roślinami reliktowymi, a w szczególności lobelii jeziornej i poryblinu jeziornego.

Fotografia 7. Lobelia (Lobelia).

(fot. Andrzej Kisiel)

Rezerwat Wieleń - rezerwat o całkowitej powierzchni 2 ha, utworzony w 1965 roku i leży na terenie gminy Polanów. Rezerwat stanowi odcinek głębokiego jaru z lasem bukowym. Zbocza porośnięte są kwaśną buczyną z dużym udziałem mchów. Na początkowo suchym dnie jaru pojawia się

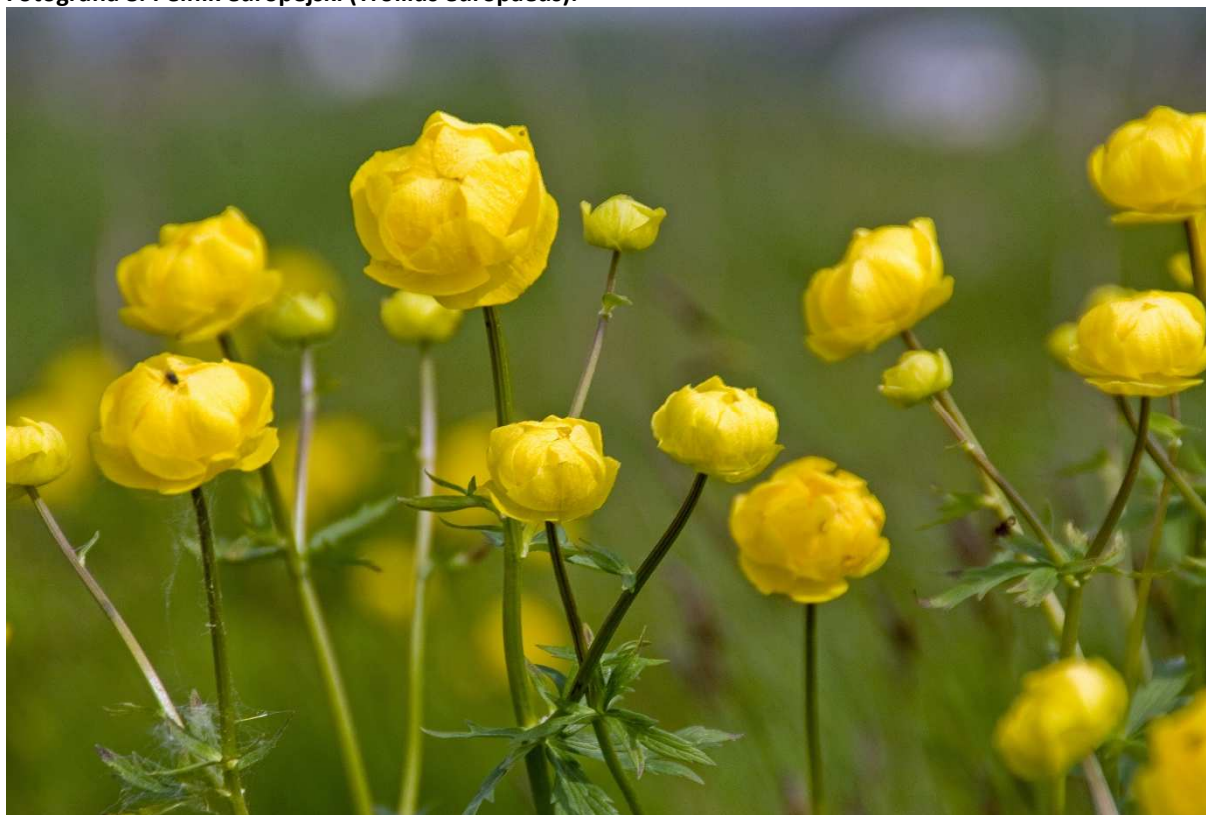
zasilany źródłami strumień, szybko przybierający w wodę, zasilany dodatkowo krótkimi, bocznymi dopływami spływającymi z bocznych źródeł. Niektóre ze źródeł porośnięte są szuwarami manny gajowej. Dno strumienia jest kamieniste, dzięki czemu przypomina on górski potok. w zachodniej części rezerwatu na kamieniach występuje krwistoczerwony nalot krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis*.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu bukowego z bogatą szatą mszaków i roślin naczyniowych, położonego w jarze.

Rezerwat Łąki Bobolickie - rezerwat o całkowitej powierzchni 128,07 ha, utworzony w 2017 roku, położony jest na terenie gminy Bobolice. Rezerwat obejmuje największe na Pomorzu skupiska łąk pełnikowych w dolinie Chocieli. Przedmiotowy obszar charakteryzuje się ponadlokalnymi walorami krajobrazowymi z uwagi na urozmaiconą rzeźbę terenu (wydłużone, nieregularne zagłębienia oddzielone wydłużonymi progami), górski charakter przecinającej obiekt rzeki (głębokość doliny dochodzi miejscami do 50 m) oraz różnorodne siedliska powstałe poprzez odmienne warunki wilgotnościowe podłoża (na zboczach doliny występują młaki i źródła) oraz zróżnicowane gleby torfowe. w granicach rezerwatu wykształciły się powiązane ze sobą przestrzennie różne typy ekologiczne — torfowiska pojezierne, przepływowe i zasilane wodami podziemnymi, naporowymi torfowiska źródliskowe.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie mozaiki łąk w dolinie rzeki Chocieli z występującymi tu rzadkimi gatunkami roślin oraz walorów krajobrazowych doliny.

Fotografia 8. Pełnik europejski (*Trollius europaeus*).

(fot. Andrzej Kisiel)

Wapienny Las - rezerwat o całkowitej powierzchni 21,71 ha, utworzony w 2018 roku, położony jest na terenie gminy Bobolice i Polanów. Specyficzna budowa geologiczna terenu, strome stoki morenowe, liczne źródła wapienne oraz wywłaszczenia przy dolinie rzeki Dobrzycy doprowadziły do wykształcenia się różnorodnych fitosocjologicznie i florystycznie zbiorowisk roślinnych. W glebie, na terenie rezerwatu, odkryto duże ilości wapnia, którego źródłem jest trawertyn zwany również martwicą wapienną. Ta porowata skata osadowa, składająca się głównie z kalcytu i aragonitu, powstaje w wyniku wytrącenia się wapnia z wód źródłanych pod wpływem gwałtownych zmian ciśnienia lub temperatury. Wyróżnia ją bogactwo barw- od białej, po przez żółtawą, czerwonawą do prawie czarnej. Duża ilość wapnia w glebie, duża wilgotność i żyzność skutkują powstawaniem specyficznych, jak na północną Polskę zbiorowisk roślinnych.

Celem ochrony przyrody jest zachowanie kompleksu lasów bukowych, grądowych i łąkowych na podłożu wapiennym wraz z rzadką roślinnością żyznych buczyn storczykowych i licznymi źródłami.

Mechowisko Manowo - rezerwat o całkowitej powierzchni 55,47 ha, utworzony w 2018 roku, położony jest na terenie gminy Manowo, w dolinie rzeczki Dzierżęcinki na południowy wschód od miejscowości Manowo. Należy on do największych (ponad 50 ha), dobrze zachowanych kompleksów torfowisk pojeziernych północno-zachodniej Polsce. Zidentyfikowano tu mechowiskowy zespół turzycy obłej *Caricetum diandrae* oraz zbiorowisko z dominacją turzycy dzióbkowatej i większym udziałem torfowców, oraz ich odmiany z trzciną. Zbiorowiska te charakteryzują się dużym udziałem mszaków, zarówno torfowców, jak i mchów brunatnych. Od strony zachodniej i południowej na powierzchni torfowiska rozwinęły się zbiorowiska zaroślowe i leśne, zaś w miejscach silnie uwodnionych występuje zespół trzciny pospolitej i narecznicy błotnej *Thelypteridi-Phragmitetum*.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie kompleksu torfowiska pojeziernego, w szczególności soligenicznego torfowiska alkalicznego w kompleksie z torfowiskiem przejściowym, łąkami i lasami bagiennymi wraz z charakterystycznymi fitocenoząmi wyróżniającymi się bogactwem flory i fauny.

Wykaz rezerwatów przyrody, które znajdują się na terenie powiatu koszalińskiego opisuje tabela nr 49.

Tabela 49 Wykaz rezerwatów przyrody w powiecie koszalińskim.

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
1	Jezioro Piekiełko	10,47	Bobolice	Florystyczny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1965 r. Nr 34, poz. 196). Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162). Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody "Jezioro Piekiełko" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 5141). Zarządzenie Nr 5/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 3 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Jezioro Piekiełko".
2	Jodły Karnieszewickie	36,81	Sianów	Florystyczny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. (Monitor Polski nr 4/78 poz. 20 z dnia 16.02.1978r.). Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						<p>Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 26.09.2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Jodły Karnieszewickie (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 3902).</p> <p>Rozporządzenie Nr 42/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu "Jodły Karnieszewickie" (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 116, poz. 2511).</p>
3	Wierzchomińskie Bagno	43,64	Będzino	Florystyczny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lipca 1984 r. (Monitor Polski nr 17/84 poz. 125; Dz. Urz. Woj. Zach Nr 62, poz. 1373 z 6.09.2002 r.).</p> <p>Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162).</p> <p>Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody Wierzchomińskie Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 5027).</p>

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						Rozporządzenie Nr 60/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 16 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Wierzchomińskie Bagno" (Dz. Urz. z 2007 r. Nr 106, poz. 1830).
4	Sieciemińskie Rosiczki	12,22; 23,19- otulina	Malechowo, Sianów otulina	Torfowiskowy	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie	Zarządzenie Nr 54/2009 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 68, poz. 1857 z dnia 07.10.2009). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2016r. zmieniającego zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Sieciemińskie Rosiczki" (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 1791). Zarządzenie Nr 8/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 marca 2010 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Sieciemińskie Rosiczki" (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2010 r. Nr 70, poz. 1286). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 02.08.2016r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Sieciemińskie Rosiczki" (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 3410).
5	Jezioro Lubiатовskie im. Profesora Wojciecha Górskiego	375,81- Koszalin 243,29- Bonin	Koszalin, Manowo	Faunistyczny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 10.07.1956 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1956 r. Nr 65, poz. 761) Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2002 r. Nr 8, poz. 162).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						<p>Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373).</p> <p>Rozporządzenie Nr 126/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rezerwatu przyrody Jezioro Lubiawskie im. profesora Wojciecha Górskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2007, Nr 1, poz. 1)</p> <p>Rozporządzenie Nr 3/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Jezioro Lubiawskie (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 15, poz. 268).</p> <p>Zarządzenie Nr 20/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Jezioro Lubiawskie im. prof. Wojciecha Górskiego" (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r. Nr. 16, poz. 652).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 grudnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Jezioro Lubiawskie im. prof. Wojciecha Górskiego" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 4976).</p>
6	Parnowo	62,58	Biesiekierz	Faunistyczny	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. (Monitor Polski nr 4/78 poz. 20 z dnia 16.02.1978r.).</p> <p>Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa</p>

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						<p>zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162). Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373). Zarządzenie Nr 2/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Parnowo" (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 6, poz. 153). Rozporządzenie Nr 47/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie rezerwatów przyrody (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 96, poz. 2078). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Parnowo" (Dz. Urz. z 2015 r. poz. 1081).</p> <p>Zarządzenie Nr 29/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Parnowo" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 48, poz. 1188). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Parnowo" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 3409).</p>
7	Rezerwat na Rzece Grabowej	5,86	Polanów	Faunistyczny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1965 r. Nr 34, poz. 196). Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów</p>

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						<p>przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162). Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 grudnia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Rezerwat na Rzece Grabowej" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 5064).</p> <p>Zarządzenie Nr 19/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Rezerwat na Rzece Grabowej".</p>
8	Warnie Bagno	520,21	Karlino, Biesiekierz, Będzino	Torfowiskowy	Regionalny Konservator Przyrody w Szczecinie	<p>Rozporządzenie Nr 21/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Warnie Bagno" (Dz. Urz. z 2005. Nr 78, poz. 1643) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018r. w sprawie rezerwatu przyrody „Warnie Bagno”(Dz. Urz. z 2018, poz. 3974).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Warnie Bagno". Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 marca 2017 r. zmieniające zarządzenie</p>

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Warnie Bagno” Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 20 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Warnie Bagno”.
9	Łazy	220,13	Mielno, Sianów	Torfowiskowy	Nadleśniczy Nadleśnictwa Karnieszewice	Rozporządzenie Nr 44/2007 Woj. Zach. z dnia 03.08.2007 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 91, poz. 1562 z dnia 26.08.2007 r.) Zarządzenie Nr 28/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Łazy" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 48, poz. 1187). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Łazy" (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 3411).
10	Buczyna	9,81	Bobolice	Leśny	Regionalny Konservator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1965 r. Nr 34, poz. 196). Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2002 r. Nr 8, poz. 162). Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						<p>Rozporządzenie Nr 14/2004 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 maja 2004 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (Dz. Urz. z 2004 r. Nr 31, poz. 548).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017r. w sprawie rezerwatu przyrody "Buczyna" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 5144).</p> <p>Rozporządzenie Nr 39/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Buczyna" (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 116, poz. 2508).</p>
11	Jezioro Szare	8,67	Bobolice	Florystyczno-wodny	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1965 r. Nr 34, poz. 196).</p> <p>Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162).</p> <p>Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373).</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Jezioro Szare" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 5140).</p> <p>Zarządzenie nr 34/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie</p>

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
						ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Jezioro Szare" (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 48, poz. 1193). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jezioro Szare (Dz. Urz. z 2016 r. poz. 3408).
12	Wieleń	2,00	Polanów	Florystyczno-leśny	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1965 r. Nr 34, poz. 196). Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2002 r. Nr 8, poz. 162). Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2016r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wieleń" (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego). Zarządzenie Nr 20/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Wieleń".
13	łąki Bobolicke	128,07	Bobolice	florystyczny		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie uznania za

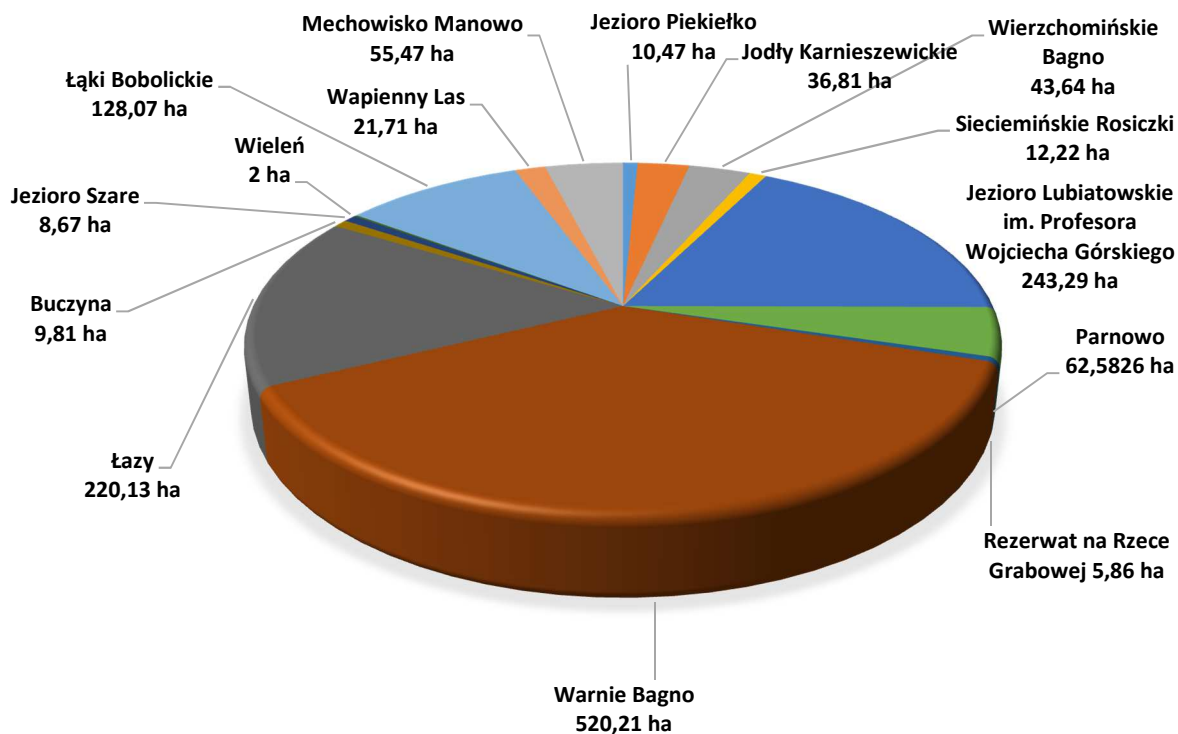
Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja (gmina)	Typ rezerwatu	Sprawujący nadzór	Akt powołujący
					Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	rezerwat przyrody "Łąki Bobolickie" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 5136). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24.05.2018 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Łąki Bobolickie".
14	Wapienny Las	21,71	Bobolice, Polanów	leśny	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Wapienny Las” (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wapienny Las”
15	Mechowisko Manowo	55,47	Manowo	torfowiskowy	Regionalny Konserwator Przyrody w Szczecinie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Mechowisko Manowo” (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3973).

źródło: opracowanie własne na podstawie zarządzeń wydanych przez RDOŚ w Szczecinie- wrzesień 2018r.

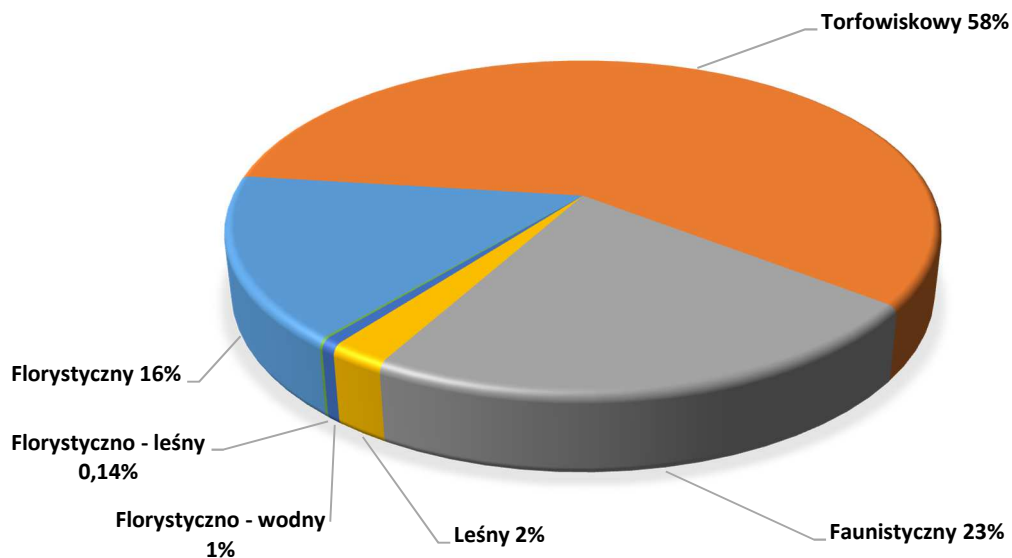

Wykres 17. Wykaz powierzchni rezerwatów przyrody w powiecie koszalińskim.

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 18. Wykaz% powierzchni typów rezerwatów przyrody w powiecie koszalińskim.

Źródło: Opracowanie własne.

5.3 Obszary chronionego krajobrazu.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. w granicach powiatu występują cztery obszary chronionego krajobrazu: Koszaliński Pas Nadmorski, Dolina Radwi, Okolice Polanowa i Okolice Żydowo-Biały Bór.

„Koszaliński Pas Nadmorski” - to obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, który obejmuje powiat koszaliński (gminy Będzino, Koszalin, Manowo, Mielno i Sianów), miasto Koszalin, powiat kołobrzeski (Kołobrzeg i Ustronie Morskie) oraz powiat sławieński (gmina Darłowo). Obszar ten zajmuje powierzchnię 36229 ha. w skład obszaru wchodzi wydm nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną (słonolubną). Na tym terenie zachował się pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi klifami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu. w granicach obszaru znajdują się siedliska ważne dla bytowania cennych kręgowców, takich jak traszka zwyczajna, ropucha szara, żaby: jeziorkowa, trawna i moczarowa, jaszczurki: żyworodna i padalec. Spotkać można również derkacza, kszczyka, kanię rudą i błotniaki: stawowego oraz łąkowego, świerszczaka oraz strumieniówkę, nietoperze i łasicowate. w pasie nadmorskim znajdują się obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łąkowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oddzielającą go od morza oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk.

„Dolina Radwi” - zajmuje powierzchnię 3560 ha. Leży na terenach gmin: Manowo i Świeszyno. Obszar swoim zasięgiem obejmuje rzekę Radew z jeziorami zaporowymi Rosnowo i Hajka. w otoczeniu borów sosnowych na uwagę zasługują: cenne jeziora lobeliowe, torfowiska mszarne, roślinność mokradeł wzdłuż rzeki i jezior- skupiska grążeli żółtych, grzybieni białych i północnych, szuwały trzcinowe z rzadką pałką wąskolistną oraz oczka mezotroficzne z ceną florą, podmokłe łąki i źródliska.

„Okolice Polanowa” - obejmuje fragment rzeki Grabowej na północ od Polanowa oraz tereny na wschód od doliny, położony pomiędzy miejscowościami: Polanów- Wielin- Rochowo w gminie Polanów (powiat koszaliński). Powierzchniowo rozciąga się na 1857 ha, z czego 1271 ha to lasy, a 14 ha stanowią wody. Obszar powołany został ze względu na niezwykle malowniczy i urozmaicony charakter krajobrazu, na który składają się liczne drzewostany lasów liściastych i świerczyn posiadających liczne wysokie wzniesienia, pagórki oraz wąwozy. w trakcie prowadzonych obserwacji, w dolinie rzeki i jej sąsiedztwie, stwierdzono największą koncentrację cennych gatunków zwierząt. Są to między innymi: derkacz, świerszczak, pliszka górską, zimą również pluszcz i orlik krzykliwy. Rzeka stanowi miejsce występowania wielu gatunków ryb w tym, m.in. minoga strumieniowego, pstrąga potokowego, tęczowego, lipienia, strzelby potokowej, kielba, głowacza białopłetwego, różanki, węgorza i miętusa.

„Okolice Żydowo-Biały Bór”- zajmuje powierzchnię 12350 ha. Leży na terenach gminy Bobolice i Polanów (powiat koszaliński) oraz gminy Biały Bór (powiat szczeciński). Jest to teren młodoglacjalny, pofałdowany, z dużą liczbą zagłębień terenu wypełnionych wodą w postaci jezior, drobnych zbiorników trwałych i torfowisk. Obszar ten charakteryzuje się malowniczym krajobrazem. Duży kompleks leśny, obejmujący niemal wszystkie typy siedliskowe lasów, różnego rodzaju tereny podmokłe, zbiorniki wodne oraz szczególnie urozmaicona rzeźba terenu była głównym argumentem za powołaniem obszaru chronionego krajobrazu. w trakcie prowadzonych obserwacji potwierdzono ponadprzeciętne walory krajobrazowe okolic Żydowa. Wybrane elementy tego kompleksu krajobrazowego charakteryzują się dużymi walorami faunistycznymi w szczególności jezioro Kwiecko. Niezwykle malowniczy oraz cenny element obszaru stanowi również niespotykanej wielkości kompleks źródliskowy położony wzdłuż krawędzi doliny Radwi na wysokości jeziora Kwiecko.

Tabela 50. Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu w powiecie koszalińskim.

Jednostka terytorialna	Obszary chronionego krajobrazu										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	7610,0	7610,0	7610,0	7610,0	7610,0	7610,0	7610,0	7610,0	7 610,0	7 610,0	7 610,0
Biesiekierz	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Bobolice	2260,0	2260,0	2260,0	2260,0	2260,0	2260,0	2102,1	2102,1	2 102,1	2 106,3	2 106,3
Manowo	2560,0	2560,0	2560,0	2560,0	2560,0	2560,0	2560,0	2560,0	2 560,0	2 560,0	2 560,0
Mielno	6213,0	6213,0	6213,0	6213,0	6213,0	6213,0	6213,0	6213,0	6 213,0	6 213,0	6 213,0
Polanów	5069,0	5069,0	5069,0	5069,0	5069,0	5069,0	5263,9	5263,9	5 270,8	5 270,8	5 270,8
Sianów	6740,0	6740,0	6740,0	6740,0	6740,0	6740,0	6740,0	6740,0	6 740,0	6 740,0	6 740,0
Świeszyno	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0
Powiat koszaliński	31552,0	31552,0	31552,0	31552,0	31552,0	31552,0	31589,0	31589,0	31 600,1*	31 600,1	31 600,1
Województwo zachodniopomorskie	337183,4	337698,8	328272,2	328272,3	328256,6	328256,6	342451,9	342451,9	349 463,4	349 463,4	349 463,4

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018r. * zmiana powierzchni związana jest z wykonaną aktualizacją powierzchni obszarów chronionego krajobrazu obliczonej na podstawie danych wektorowych, która została wykonana przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Tabela 51. Powierzchnia rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu w powiecie koszalińskim.

Jednostka terytorialna	Rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,87	9,87
Biesiekierz	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bobolice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,39	21,39
Manowo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,56	1,56
Mielno	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	167,60*	167,60	167,60	167,60	167,60
Polanów	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,54	3,54
Sianów	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	167,6	52,5*	52,5	52,50	52,53	52,53
Świeszyno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Powiat koszaliński	222,10	222,10	222,10	222,10	222,10	222,10	222,10	222,10	222,10	256,49	256,49
Województwo zachodniopomorskie	3720,60	3722,60	3720,60	3832,70	3968,80	3989,70	3981,61	4014,25	4 028,62	4 427,83	4 455,25

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

*w latach 2007-2012 GUS błędnie wykazywał powierzchnię „Rezerwatu Łazy”.

5.4 Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Innym rodzajem ochrony przyrody w powiecie jest sieć Natura 2000, która została powołana na mocy postanowień Dyrektywy 92/43/EWG (tzw. siedliskowej lub habitatowej), a wcześniej Dyrektywy 17/409/EWG (tzw. Ptasiej). w wyżej wymienionych dyrektywach państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązały się do utworzenia do końca 2004 roku sieci obszarów chronionych. Pojęcie oraz zasady tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 wprowadza Dyrektywa Siedliskowa, jednak część unormowań (dotyczących zasad wybierania do ochrony siedlisk ważnych dla ptaków) jest także zawarta w Dyrektywie Ptasiej. Zgodnie z tekstem Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej, NATURA 2000 jest to spójna Europejska Sieć Ekologiczna, która obejmuje:

- Specjalne obszary ochrony (**SOO**) tworzone dla ochrony: siedlisk naturalnych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz obszary specjalnej ochrony (**OSO**) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków, połączone w miarę możliwości fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę genetyczną gatunków,
- Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty- projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Zgodnie z Decyzją Wykonawczą Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. (Dz.U. UE L 11/105) w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, na terenie powiatu ustanowiono 12 specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO), tj.:

- ❖ „Dolina Grabowej” (kod obszaru: PLH 320003),
- ❖ „Dorzecze Parsęty” (kod obszaru: PLH 320007),
- ❖ „Warnie Bagno” (kod obszaru: PLH 320047),
- ❖ „Bobolickie Jeziora Lobeliowe” (kod obszaru: PLH 320001),
- ❖ „Trzebiatowsko- Kołobrzesci Pas Nadmorski” (kod obszaru: PLH 320017),
- ❖ „Jezioro Bukowo” (kod obszaru: PLH 320041),
- ❖ „Jezioro Bobięcińskie” (kod obszaru: PLH 320040),
- ❖ „Dolina Radwi Chocieli i Chotli” (kod obszaru: PLH 320022),
- ❖ „Bukowy Las Górki” (kod obszaru: PLH 320062),
- ❖ „Mechowisko Manowo” (kod obszaru: PLH 320057),
- ❖ „Wiązogóra” (kod obszaru: PLH 320066),
- ❖ „Dolina Bielawy” (kod obszaru: PLH 320053).

„Dolina Grabowej” (kod obszaru: PLH 320003) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 8255,3 ha. Obszar ten stanowi dolinę rzeki Grabowej, od obszaru źródłiskowego aż po pradolinę i jej południowy skraj w okolicy Sulechówka. Większość obszaru nie jest chroniona. Znajdują się tu 2 rezerваты przyrody: Rezerwat na Rzece Grabowej i Wieleń. Część obszaru znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Okolice Polanowa.

„Dorzecze Parsęty” (kod obszaru: PLH 320007) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 27710,4 ha. Dolina rzeki Parsęty, od źródeł koło Parsęcka aż po strefę ujściową w Kołobrzegu. Obszar w większości nie jest chroniony. Obejmuje 48 użytków ekologicznych. Proponuje się utworzenie kilku obszarów chronionego krajobrazu, co najmniej pięciu rezerwatów przyrody i kilku zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Na całym obszarze dorzecza proponuje się utworzenie Parku Krajobrazowego Dorzecze Parsęty.

„Warnie Bagno” (kod obszaru: PLH 320047) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 1012,0 ha. Obniżenie w sfalowanej morenie dennej, pierwotnie wypełnione przez kopułowe torfowisko wysokie o powierzchni 495 ha, obecnie w około 90% wyeksploatowane. Rozległy kompleks przestrzenny, obejmujący liczne potorfia z różnorodnymi stadiami sukcesji wtórnej roślinności mszarnej i leśnej oraz zarastające jezioro dystroficzne. Obszar w większości nie jest chroniony, obejmuje rezerwat przyrody Wierzchomińskie Bagno i Warnie Bagno.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31.03.2014r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 17.04.2014r., poz. 1659). Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27.10.2017r. zmieniono zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Warnie Bagno PLH320047.

„Bobolickie Jeziora Lobeliowe” (kod obszaru: PLH 320001) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 4759,3 ha. Ostoja obejmuje skupienie kilkunastu jezior rynnowych oraz bardzo dużą liczbę oczek polodowcowych w okolicach Bobolic i Porostu. w jej granicach, oprócz różnego typu zbiorników wodnych, znajdują się torfowiska i rozległe kompleksy buczyn. Na szczególną uwagę i ochronę zasługują jeziora lobeliowe. Obszar w większości nie jest chroniony, obejmuje 5 rezerwatów przyrody: Buczyzna, Jezioro Głębokie, Jezioro Kiełpino, Jezioro Szare, Jezioro Piekiełko oraz 131 użytków ekologicznych. Proponuje się utworzenie trzech rezerwatów przyrody i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz Szczecinecko-Polanowskiego Parku Krajobrazowego.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31.03.2014r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 17.04.2014 r., poz. 1651). Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27.10.2017r. zmieniono zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bobolickie Jeziora Lobeliowe PLH320001.

„Trzebiatowsko- Kołobrzowski Pas Nadmorski” (kod obszaru: PLH 320017) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 17468,8 ha. Ostoja obejmuje najlepiej zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe (aktywne-

erodujące i ustabilizowane z zaroślami), wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przybrzeżnych, płytkie ujścia rzek. Typowo wykształcony układ pasowy biotopów obejmuje pas wód przybrzeżnych, plażę z ugrupowaniami organizmów psamofilnych oraz pasami kicziny, inicjalne stadia wydmy białych, wydmy szare z roślinnością niską, wydmy ustabilizowane porośnięte borami bażynowymi, zagłębienia międzywydmy z mokradłami. Obszar w większości nie jest chroniony i w jego granicach położony jest fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31.03.2014r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 17.04.2014r., poz. 1657). Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.06.2017r. zmieniono zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH320017.

„Jezioro Bukowo” (kod obszaru: PLH 320041) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 3263,0 ha. Obszar obejmuje duże jezioro przybrzeżne wraz z mierzeją oddzielającą go od morza oraz przylegające do jeziora dwa kompleksy leśne: borów i brzezin bagiennych i łągów w odmianie przybrzeżnej oraz bagien z woskownicą porastających wysokie torfowisko typu bałtyckiego. Obszar „Jezioro Bukowo” znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041. (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r., poz. 1922). Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28.05.2018r. zmieniono zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH 320041.

„Jezioro Bobięcińskie” (kod obszaru: PLH 320040) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 3383,3 ha. Obszar swoim zasięgiem obejmuje 5 jezior lobeliowych, z których największe to jezioro Bobięcińskie Wielkie o powierzchni 524,6 ha i maksymalnej głębokości 48 m. w granicach obszaru znajduje się jeden rezerwat przyrody Jezioro Łowatka. Jezioro Bobięcińskie uchwałą Rady Gminy w Miastku zostało uznane za użytek ekologiczny. Kilka użytków ekologicznych powołanych zostało przez Nadleśnictwo Bobolice na terenie gminy Bobolice. Ponadto część obszaru położona jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu okolice Żydowo-Biały Bór.

„Dolina Radwi Chocieli i Chotli” (kod obszaru: PLH 320022) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 21861,7 ha. Obszar obejmuje dolinę Radwi i doliny jej największych dopływów: Chotli i Chocieli, począwszy od obszarów źródłkowych aż po strefę ujściową do rzeki Parsęty w Karlinie. Obszar w większości nie jest chroniony. Obejmuje część Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Radwi, część Obszaru Chronionego Krajobrazu okolice Żydowo- Biały Bór, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina rzeki Chocieli, 15 użytków ekologicznych na terenie gminy Polanów, 126 użytków ekologicznych na terenie gminy Bobolice. Projektuje się utworzenie rezerwatu przyrody "Pełnik europejski" w Bobolicach oraz Szczecinecko-Polanowskiego Parku Krajobrazowego.

„Bukowy Las Górki” (kod obszaru: PLH 320062) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 964,6 ha. Obszar stanowi zwarty kompleks leśny, położony w krajobrazie

morenowym, w bliskości jeziora Jamno i miasta Koszalin. w obszarze występują płaty starodrzewi z dominacją grądów subatlantyckich, łągu jesionowego i buczyn- cały kompleks leśny jest wyjątkowo dobrze zachowany. Unikatem w skali Pomorza jest występowanie łągów jesionowych w typie siedliska "91F0", tworzą one ekoton między buczynami a łągami olszowymi. w obszarze występuje wiele gatunków atlantyckich roślin- np. złoć pochwołistna i górskich- np. pierwiosnka wyniosa (unikat w regionie).

„Mechowisko Manowo” (kod obszaru: PLH 320057) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 55,47 ha. Obszar położony jest na terenie gminy Manowo, na południowy wschód od miejscowości Manowo, w dolinie rzeki Dzierżęcinki. w granicach obszaru znajduje się jedno z największych, dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych w północno-zachodniej Polsce. Obszar torfowiska stanowi misa jeziorna w całości wypełniona osadami organicznymi. Wykonane odwierty wskazują na stosunkowo niedawno zakończony proces łądowienia dawnego zbiornika wodnego. Miąższość torfów w poszczególnych rejonach torfowiska wskazuje na rozpoczęcie procesu łądowienia dawnego jeziora od strony wschodniej w kierunku zachodnim. Strop złoża buduje warstwa słabo rozłożonych torfów turzycowo-mszystych i mszystych. Jej miąższość waha się w przedziale 35-75 cm. Spąg złoża stanowią gytie- organiczna i organiczno-wapienna, o co najmniej kilkumetrowej miąższości. Obszar misy jeziornej zasilany jest wodami podziemnymi napływającymi z wysoczyzn okalających torfowisko, głównie w części wschodniej i zachodniej. Obecnie, z uwagi na budowę złoża i aktualne położenie cieków, prawdopodobnie największy bezpośredni wpływ na warunki siedliskowe mają wody napływające z mineralnych wyniesień po stronie wschodniej obszaru. Wody zasilające torfowisko od strony wschodniej i południowo-wschodniej płyną w kierunku zachodnim i północnym, gdzie odbierane są przez rzekę Dzierżęcinkę. Dokonane pomiary przewodnictwa elektrycznego oraz odczynu potwierdzają, iż są to wody podziemne aczkolwiek pozostające pod znaczącym oddziaływaniem wód opadowych. Obszar torfowiska charakteryzuje się w miarę stabilnym i wysokim poziomem wody utrzymującym się przez cały rok. Wstępne wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują, że wartość wahań poziomu wody wynosi ok. 15 cm, co świadczy o dobrej kondycji hydrologicznej torfowiska. w centralnej części Mechowiska Manowo rozciąga się torfowisko, które stanowi mozaikę roślinności szuwarowej i torfowiskowej, z licznymi pojedynczymi drzewami i kępami krzewów. Wokół torfowiska wykształciły się zbiorowiska zaroślowe i leśne.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 05.02.2015r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 10.02.2015r., poz. 443).

„Wiązogóra” (kod obszaru: PLH 320066), specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 489,5 ha. w ostoi znajduje się 12 kompleksów roślinności bagiennej (od 0,3 ha do 58 ha), obejmującej torfowiska przejściowe, wysokie, brzeziny bagienne i jeziora dystroficzne. Poza niewielkimi fragmentami kwaśnych buczyn i dąbrów w części zachodniej obszaru, na pozostałym terenie pagórkowaty krajobraz między mokradłami pokrywają suboceaniczne bory sosnowe.

„Dolina Bielawy” (kod obszaru: PLH 320053), specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Powierzchnia obszaru wynosi 456,29 ha. Obszar obejmuje odcinek doliny niewielkiej rzeki pomorskiej,

zasilanej źródłiskami i mającej charakter rzeki włosienicznikowej, wraz z lasami w dolinie i na jej zboczach. Bielawa jest rzeką o długości ok. 14 km. Wypływa z okolic wsi Sowno i płynie ku północy, przez Kusice i Niemiecę, uchodząc do Grabowej. Zlewnia ma powierzchnię ok. 56 km². Średni przepływ przy ujściu wynosi 0,58 m³/s, co jest wartością bardzo wysoką jak na tak krótką rzekę, o tak małej zlewni (przepływ jest większy niż dwa razy większej, sąsiedniej Polnicy!). Bielawa przez większą część swego biegu płynie głęboko wciętą doliną, na dnie, której- przy rzece, która zachowała naturalny charakter- wykształciły się łągi olszowe, a na zboczach- grądy, dąbrowy i kwaśne buczyny. Już po ok. 2,5 km swego biegu przyjmuje z prawej wybitny, choć bardzo krótki dopływ, odprowadzający wody z kompleksu Sierakowskich źródeł k. Sierakowskiego Młyna. Kompleks Sierakowskich źródeł to unikatowy obiekt, w którym występują cenne ekosystemy źródłiskowo-mechowiskowe. Większa jego część jest zajęta przez łąki, nieliczne nisze źródłiskowe są położone w lesie. Od Sierakowskich źródeł zaczyna się odcinek doliny -objęty obszarem Natura 2000 Dalej rzeka płynie ku północy śródleśną doliną. Nad rzeką wykształciły się bardzo ładne łągi, a na zboczach -wyjątkowo dobrze zachowane dąbrowy, grądy i buczyny. Przed Niemiecą rzeka zwalnia, spiętrzona jazem zabytkowego młyna w Niemicy; miejsce łągów na dnie doliny zajmują olsy. Ok. 2,5 km za Niemiecą rzeka uchodzi do Grabowej. w dolinie rzeki Bielawy stwierdzono występowanie 358 gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele gatunków rzadkich i zagrożonych w skali Polski i Pomorza Zachodniego oraz liczne gatunki chronione.

Dla obszarów Natura 2000 sporządza się i realizuje się plany zadań ochronnych. Plan powstaje w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków lub zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Dokumentu nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, dla którego ustanowiono plan ochrony, lub który pokrywa się z krajową formą ochrony przyrody albo obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, których dokumenty planistyczne uwzględniają zakres planu zadań ochronnych, a także znajdującego się na obszarach morskich.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony

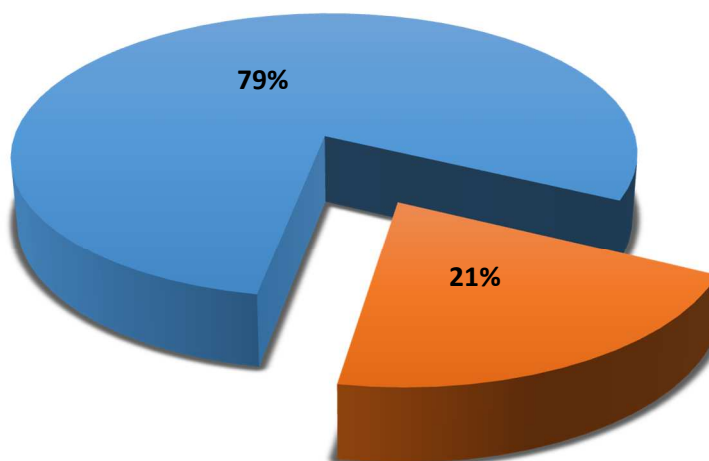
siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania i zakres dokumentacji określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r., Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Na terenie powiatu koszalińskiego ustanowiono plany zadań dla obszarów SOO: „Warnie Bagno”, „Bobolickie Jeziora Lobeliowe”, „Trzebiatowsko- Kołobrzeski Pas Nadmorski”, „Jezioro Bukowo”, „Mechowisko Manowo”. Procent realizacji ustawowego obowiązku wykonania planów zadań ochronnych zilustrowano na wykres 19.

Wykres 19. Procentowe zestawienie sporządzonych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 w powiecie koszalińskim.

- powierzchnia obszarów Natura 2000 (SOO)
- powierzchnia obszarów SOO, dla których ustanowiono plany zadań ochrony

Źródło: opracowanie własne na podstawie aktów prawnych RDOŚ.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2011r., Nr 25, poz. 133 z późn. zm.) na terenie powiatu ustanowiono 2 obszary specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- ❖ „Zatoka Pomorska” (kod obszaru: PLB990003)
- ❖ „Przybrzeżne wody Bałtyku” (kod obszaru: PLB990002).

„Zatoka Pomorska” (kod obszaru: PLB990003)- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO). Powierzchnia obszaru wynosi 309154,9 ha. Obszar obejmuje akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego (od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska). Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane ławicą Odrzańską. Rozciąga się od zachodnich krańców jeziora Bukowo (łazy), gdzie obejmuje 15 kilometrową szerokość pasa wód przybrzeżnych Bałtyku po

granicę Państwa rozszerzając się tutaj do około 70 km. Obszar stanowi ostoję ptasią. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników, a zimą powyżej 100 000 osobników.

„Przybrzeżne wody Bałtyku” (kod obszaru: PLB990002)- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO). Powierzchnia obszaru wynosi 194626,7 ha. Obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 kilometrowej szerokości i głębokości sięgającej od 0 do 20m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. w faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże- foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika i Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.

Tabela 52. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2011-2014.

Natura 2000 na obszarze województwa zachodniopomorskiego							
Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)				Specjalny obszary ochrony siedlisk (SOO)			
2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
692854,0	692854,0	692867,6	692867,6	420306,2	425078,3	425074,1	425074,1

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Tabela 53. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015-2017.

Natura 2000 na obszarze województwa zachodniopomorskiego					
Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)			Specjalny obszary ochrony siedlisk (SOO)		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
ha	ha	ha	ha	ha	ha
692 867,7	692 867,7	692 941,5	425 547,3	425 547,3	425 769,2

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

5.5 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Pomniki przyrody, które zostały ustanowione na terenie powiatu koszalińskiego, to po pojedyncze drzewa, grup drzew, aleje oraz głązy.

W 2017 roku, na terenie powiatu koszalińskiego, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, znajdowało się 188 pomników przyrody, natomiast według danych zawartych

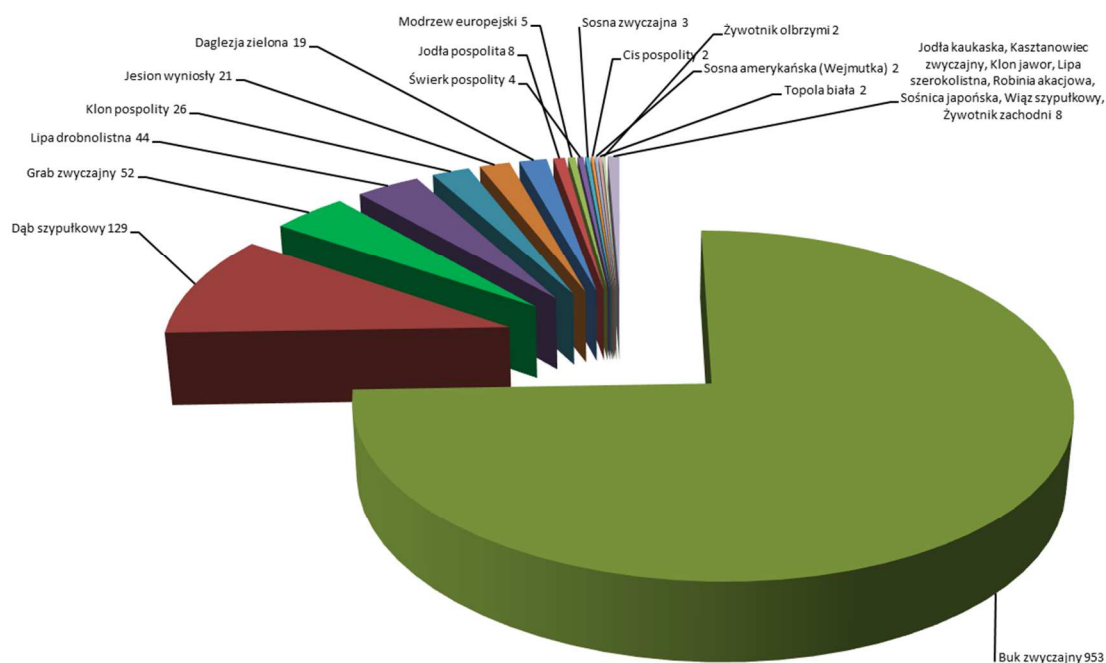
w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Ochronę Środowiska, na terenie powiatu koszalińskiego zlokalizowano 145 pomników przyrody.

Ilość ustanowionych pomników z podziałem na gminy przedstawiają tabele nr 54- 55 i wykres nr 21.

Rozkład gatunkowy drzew przedstawia wykres nr 20.

Ilość powołanych pomników, w stosunku do 2014 roku, uległa zmniejszeniu o 29 sztuk, co jest spowodowane zniesieniem form ochrony przyrody, ze względu na zły stan zdrowotny drzew (konieczność usunięcia drzewa) przez Gminę Bobolice i Gminę Polanów.

Wykres 20. Gatunkowy wykaz drzew uznanych za pomniki przyrody w powiecie koszaliński.

Źródło: Opracowanie własne – wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 54. Wykaz ilości pomników przyrody na terenie gmin powiatu w latach 2007-2017.

Jednostka terytorialna	Pomniki przyrody										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
Będzino	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Biesiekierz	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Bobolice	11	11	31	31	31	31	31	31	31	31	22
Manowo	4	12	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Mielno	7	8	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Polanów	94	94	94	94	93	91	91	91	91	79	74
Sianów	36	35	65	65	65	65	65	65	65	65	65
Świeszyno	7	7	11	11	11	11	11	11	10	10	10
Powiat koszaliński	164	172	220	220	219	217	217	217	216	204	188
Województwo zachodniopomorskie	2373	2596	2681	2730	2834	2842	2863	2926	2 948	2 953	2 901

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018r.

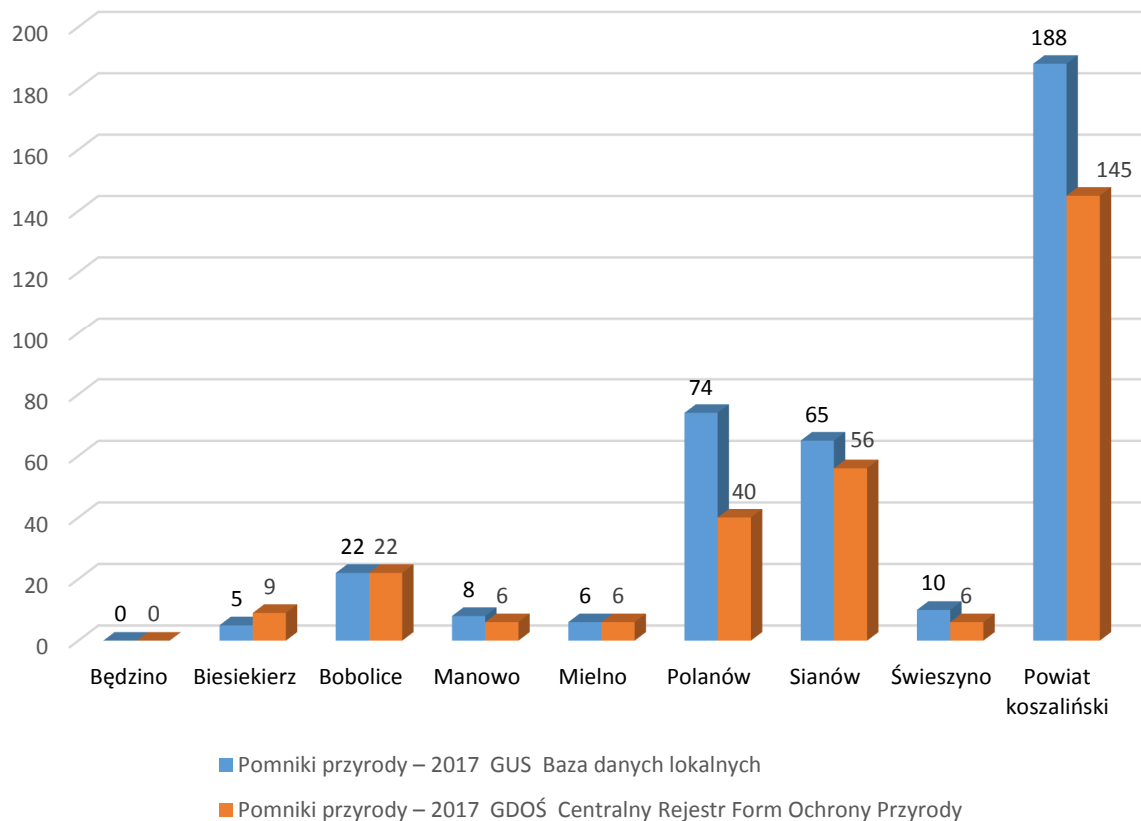

Tabela 55. Wykaz ilości pomników przyrody na terenie gmin powiatu w roku 2017.

Jednostka terytorialna	Pomniki przyrody- 2017	
	GUS Baza danych lokalnych	GDOŚ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
	szt.	szt.
Będzino	0	0
Biesiekierz	5	9
Bobolice	22	22
Manowo	8	6
Mielno	6	6
Polanów	74	40
Sianów	65	56
Świeszyno	10	6
Powiat koszaliński	188	145

Źródło: opracowanie własne- wrzesień 2018r.

Wykres 21. Wykaz ilości pomników przyrody na terenie gmin powiatu w 2017r.

Źródło: opracowanie własne- wrzesień 2018r.

Pomniki przyrody, które zostały ustanowione na terenie powiatu koszalińskiego, to drzewa, które rosną przy drogach, na terenie cmentarzy i parków zabytkowych oraz w lasach zarządzanych przez Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Bobolice, Nadleśnictwo Karnieszewice i Nadleśnictwo Polanów). Największa ilość drzew objętych ochroną znajduje się na terenie gminy Polanów, ogółem ustanowiono tam 74 pomników przyrody. Do najbardziej znanych i charakterystycznych zalicza się dwie dwustuletnie pomnikowe aleje buków zwyczajnych, które znajdują się przy drodze Jacinki-Nacław-Polanów oraz drodze Dadzewo-Rosocha. Obie aleje zostały uznane za pomniki przyrody w 1992 roku, Rozporządzeniem Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego, które zostało przyjęte jako akt prawa miejscowego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego Rozporządzeniem Nr 2/99 z dnia 30 marca 1999r. (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego, Nr 7 z dnia 31.03.1999r.).

Fotografia 9. Pomnik przyrody, Aleja bukowa, droga Jacinki- Nacław, gmina Polanów.

<https://www.powiat.koszalin.pl/pomniki-przyrody.html>

Na terenie gminy Polanów znajduje się jedno z największych drzew objętych ochroną, tj. dąb szypułkowy, w wieku ok. 500 lat, o obwodzie ok. 700 cm. Jest to Dąb Wrangla, który rośnie na terenie Nadleśnictwa Polanów, drugim, co do wielkości dębem szypułkowym, który rośnie w powiecie koszalińskim jest Dąb Napoleona, o obwodzie ok. 700 cm, który znajduje się na terenie gminy Biesiekierz w miejscowości Parsowo.

Na terenie Gminy Mielno, przy drodze powiatowej nr 0354Z, na odcinku Mielno- Mielenko, znajduje się zabytkowa aleja lip, która została wpisana do rejestru zabytków decyzją Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie **w dniu 19.10.2015r., znak 1471/2015, pod numerem A-1208**. Jest to aleja trzyczędowa, dwustronna, na której rośnie 191 sztuk lip, o szacunkowym wieku 120- 140 lat. Aleja powstała prawdopodobnie pod koniec XIX w.

(zaznaczona już na mapie archiwalnej z 1892 r. jako droga bita z obsadzeniami alejowymi), wzdłuż drogi łączącej Mielno z miejscowością Mielenko. Aleje jest regularna, ciągła, z niewielkim przerwami w nasadzeniach, tworzy ona korytarz ekologiczny, o wysokich walorach kompozycyjnych.

Fotografia 10. Zabytek, aleja lip w Mielenku, gmina Mieleno.

<https://www.powiat.koszalin.pl/pomniki-przyrody.html>

Tabela nr 56 przedstawia pomniki przyrody, które zinwentaryzowano w terenie i ujęto w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Zgodnie z niżej umieszczonym wykazem dominującym gatunkiem objętym tą formą ochrony jest buk zwyczajny i dąb szypułkowy, natomiast w wśród drzew iglastych dominuje daglezwia zielona (wykres nr 22).

Gmina Biesiekierz

Tabela 56 Lokalizacja pomników przyrody na terenie powiatu koszalińskiego z podziałem na gminy.

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	grupa 2 cisów pospolitych; 1: częściowo obrośnięty bluszczem	Cis pospolity - <i>Taxus baccata</i>	2	Dom Pomocy Społecznej, park	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1992 r. nr 15 poz. 109 z 30.09.1992 r.)
2	aleja 28 dębów; odnaleziono 27 drzew	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	28	przy szosie Koszalin- Szczecin w odległości 20 km od Koszalina	Orzeczenie Nr 155 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1971 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 8 poz. 80 z 10.11.1971 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
3	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Parsowo, park przy pałacu; przy kaplicy, na terenie Domu Pomocy Społecznej	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
4	grupa 3 jodeł pospolitych; 1: złamana na wys 7 m; 2: złamana na wys 19 m; 3: opleciona bluszczem	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	3	Parsowo, za budynkiem DPS	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
5	drzewo wywrócone, naturalne procesy rozkładu	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Parsowo, park przy pałacu	Orzeczenie Nr 155 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1971 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 8 poz. 80 z 10.11.1971 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
6	polana za pałacem	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	brak danych	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
7	pojedyncze drzewo	Sośnica japońska - <i>Sciadopitys verticillata</i>	1	park w Nosowie	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

8	pojedyncze drzewo	Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - <i>Pseudotsuga menziesii</i>	1	park w Nosowie	Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie o uznaniu na pomniki przyrody. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 1 poz. 5) Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
9	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Parsowo, w parku przy kościele	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> - wrzesień 2018r.

Gmina Bobolice

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	grupa 3 dębów szypułkowych; 1,3: dwupienny	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	3	stary cmentarz, przy szosie do Bożniewic	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.)
2	grupa 22 drzew- 17 dębów, 2 topole, 2 świerki, 1 sosna; w terenie pomierzono 20 drzew: 18 dębów, 1 topolę, 1 sosnę; 2,13: dwupienny; 5,6: lekko pochylony	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> Topola biała - <i>Populus alba</i> Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	22	cmentarz pomiędzy drogami do Krepy i stacji kolejowej	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
3	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	cmentarz ewangelicki	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

4	aleja 22 klonów zwyczajnych, w terenie pomierzono 14 drzew oraz odnaleziono 2 pozostałości	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	22	cmentarz przy szosie do Dobrociech, 200 m na przeczach od Głódowa	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
5	grupa 5 drzew: 3 lipy, 1 buk, 1 dąb, w terenie 4 lipy i 1 buk	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	5	stary cmentarz	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
6	grupa 3 modrzewi europejskich	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	3	Leśnictwo Łanki oddział leśny 401h Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 401/4	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 21 poz. 823 z 2.06.2009 r.)
7	grupa 3 jodeł pospolitych; w terenie pomierzono 2 drzewa	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	3	Leśnictwo Łanki oddział leśny 401h Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 401/4	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
8	grupa 3 daglezi zielonych	Daglezia zielona (Jedlica Douglasa) - <i>Pseudotsuga menziesii</i>	3	Leśnictwo Łanki oddział leśny 410l Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 410/1	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
9	wg aktu grupa 3 daglezi zielonych, w terenie pomierzono 2 drzewa, ale gat. modrzew europejski	Daglezia zielona (Jedlica Douglasa) - <i>Pseudotsuga menziesii</i> Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	3	Leśnictwo Łanki oddział leśny 401h Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 401/4	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

10	Leśnictwo Olkowo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Olkowo oddział leśny 322c, Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 322/3; przy domu mieszkalnym, na brzegu lasu	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
11	Leśnictwo Dziupla	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Dziupla oddział leśny 721f, Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 721/1; na brzegu lasu	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
12	Leśnictwo Kurowo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Kurowo oddział leśny 241b, Nadleśnictwo Bobolice, nr działki 241/1; na zboczu, w młodniku sosnowym	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
13	Leśnictwo Kurowo	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	1	Leśnictwo Kurowo oddział leśny 237b, Nadleśnictwo Bobolice; nr działki 237; na szczycie zbocza, w buczynie	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
14	Leśnictwo Kurowo	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - <i>Pinus sylvestris</i>	1	Leśnictwo Kurowo oddział leśny 245c, Nadleśnictwo Bobolice; nr dz.245/1; na szczycie wzgórza, wraz z 5 innymi starymi sosnami	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
15	na ok 10 m rozgałęziony na 2 główne pnie	Świerk pospolity - <i>Picea abies</i>	1	Leśnictwo Sarnowo oddz. 146i, Nadleśnictwo Bobolice; nr dz.146	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

16	głaz narzutowy	Głaz narzutowy	1	przy drodze na Bobolice-Tychowo	Orzeczenie Nr 238 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
17	głaz narzutowy	Głaz narzutowy	1	na terenie zabudowań osoby fizycznej	Orzeczenie Nr 239 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie. Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
18	głaz narzutowy; szary granit	Głaz narzutowy	1	Leśnictwo Kurowo, oddział leśny 238 b; na szczycie wzgórza	Orzeczenie Nr 241 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie. Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
19	żywotnik zachodni o obwodzie 255 cm i wysokości 23 m, w wieku 180 lat	żywotnik zachodni - <i>Thuja occidentalis</i>	1	na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bobolice z siedzibą w Bobolicach, na terenie leśnictwa Ruda, oddział leśny 567a, działka ewidencyjna nr 567	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

20	dąb szypułkowy o obwodzie 380 cm i wysokości 28 m, w wieku 310 lat	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bobolice z siedzibą w Bobolicach, na terenie Leśnictwa Żubrowo, oddział leśny 570 c, działka ewidencyjna nr 570	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
21	buk zwyczajny o obwodzie 370 cm i wysokości 27 m, w wieku 200 lat	Buk zwyczajny - <i>Fagus silvatica</i>	1	na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bobolice z siedzibą w Bobolicach, na terenie Leśnictwa Łanki, oddział leśny 375 g, działka ewidencyjna nr 575/1	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.
22	buk zwyczajny o obwodzie 480 cm i wysokości 23 m, w wieku 250 lat	Buk zwyczajny - <i>Fagus silvatica</i>	1	na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bobolice z siedzibą w Bobolicach, na terenie Leśnictwa Kurowo, oddział leśny 249 d, działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XXVIII/259/09 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych drzew i grup drzew w Gminie Bobolice.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Gmina Manowo

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	1	Nadleśnictwo Manowo, oddział leśny 26m; przy ścieżce w zadrzewieniu koło budynku nadleśnictwa	Orzeczenie Nr 276 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
2	grupa 7 dębów szypułkowych	Dąb szypułkowy - Quercus robur	7	Bonin, cmentarz ewangelicki przy drodze Manowo- Koszalin	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.)
3	grupa 2 dębów szypułkowych	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2	Kopanino, nieczynny cmentarz ewangelicki; wewnątrz lasu	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
4	głaz narzutowy	głaz narzutowy	1	500 m od drogi Koszalin- Szczecinek; w obrębie pola, przy ambonie	Orzeczenie Nr 154 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1971 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 8 poz. 80 z 10.11.1971 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
5	dąb szypułkowy- pierśnica 395 cm, wysokość 24 m, wiek 170 lat	Dąb szypułkowy - Quercus robur	1	działka 115 obręb ewidencyjny Grzybnica (Leśnictwo Wrzosowiec 115b)	Uchwała Nr XXVI/189/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 29 stycznia 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Manowo. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 20 poz. 801 z 29.05.2009 r.)
6	dąb szypułkowy- pierśnica 455 cm, wysokość 25 m, wiek 170 lat	Dąb szypułkowy - Quercus robur	1	działka 114 obręb ewidencyjny Grzybnica (Leśnictwo Wrzosowiec 114b)	Uchwała Nr XXVI/189/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 29 stycznia 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Manowo.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Gmina Mielno

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	grupa 5 buków, w terenie pomierzono 4, 1 buk powalony	Buk zwyczajny - <i>Fagus silvatica</i>	5	Mielno, działka Nr 455	Uchwała Nr LIII/286/2002 Rady Gminy w Mielnie z dnia 28 czerwca 2002r. w sprawie uznania jedenastu drzew, rosnących na działce nr 455 w obrębie geodezyjnym Mielno, za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 54 poz. 1207 z 16.07.2002 r.)
2	grupa 5 dębów szypułkowych; 2: lekko pochylony	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	5	Mielno, działka Nr 455	Uchwała Nr LIII/286/2002 Rady Gminy w Mielnie z dnia 28 czerwca 2002r. w sprawie uznania jedenastu drzew, rosnących na działce nr 455 w obrębie geodezyjnym Mielno, za pomniki przyrody.
3	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Mielno, działka Nr 455	Uchwała Nr LIII/286/2002 Rady Gminy w Mielnie z dnia 28 czerwca 2002r. w sprawie uznania jedenastu drzew, rosnących na działce nr 455 w obrębie geodezyjnym Mielno, za pomniki przyrody.
4	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis</i>	1	Mielno, na rogu działki 1 Maja 7-9, przy chodniku	Orzeczenie Nr 233 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
5	2 pnie	Żywotnik olbrzymi - <i>Thuja plicata</i>	1	Mielno, ul. 1 Maja 11	Uchwała Nr XXI/108/2004 Rady Gminy w Mielnie z dnia 19 lipca 2004 r. w sprawie uznania trzech drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 81 poz. 1416 z 20.10.2004 r.)
6.	pojedyncze drzewo	Żywotnik olbrzymi - <i>Thuja plicata</i>	1	Mielno, ul. 1 Maja 11	Uchwała Nr XXI/108/2004 Rady Gminy w Mielnie z dnia 19 lipca 2004 r. w sprawie uznania trzech drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 81 poz. 1416 z 20.10.2004 r.)

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Gmina Polanów

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	aleja bukowa- 287 drzew; odnaleziono tylko 101 obiektów	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	287	droga powiatowa od drogi nr 206 do Dadzewa (Dadzewo-Rosocho).	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 38/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody.(Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 79 poz. 1243 z 29.06.2007r.) Rozporządzenie Nr 43/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 96 poz. 2074 z 26.11.2008r.)
2	aleja 624 buków, w terenie pomierzono 522 drzewa oraz 12 pozostałości po drzewach	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	624	droga wojewódzka nr 206, szosa Naclaw-Polanów	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 15/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 sierpnia 2003 r. w sprawie skreślenia z ewidencji pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 65 poz. 1162 z 14.08.2003 r.) Rozporządzenie Nr 9/2003 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 maja 2003 r. w sprawie skreślenia z ewidencji pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 43 poz. 685 z 23.05.2003 r.) Rozporządzenie Nr 3/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 23 poz. 424 z 9.03.2005 r.) Rozporządzenie Nr 38/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 79 poz. 1243 z 29.06.2007 r.)
3	grupa 13 buków pospolitych	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	13	oddział leśny 391d, Leśnictwo Dadzewo, wzdłuż pola	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 16 poz. 303 z 12.03.2004 r.)
4	grupa	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Wielin park; niedaleko pałacu	Orzeczenie Nr 135 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1971r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 8 poz. 80 z 10.11.1971 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

					Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
5	w akcie tylko dęb szypułkowy, w terenie pomierzono również oznakowanego buka w tej lokalizacji	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	2	Leśnictwo Krąg oddz. 110Ad; przy drodze gruntowej	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
6	grupa 2 dębów szypułkowych	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2	Wietrzno park; przy drodze koło palacu	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
7	Dąb Wrangla	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	oddział leśny 268f, Leśnictwo Wieleń; przy drodze leśnej	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
8	przy drodze wojewódzkiej 17498 z Naclawia do Cetunia	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	przy samym asfalcie	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.)
9	aleja 10 dębów szypułkowych; 2: dwupienny	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	10	przy starej drodze	Orzeczenie Nr 156 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1971r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 8 poz. 80 z 10.11.1971 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
10	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	na brzegu parku, pomiędzy droga a wąwozem, w pobliżu jeszcze co najmniej 3 podobne	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
11	lekko pochylony	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	w górnej części skarpy wąwozu, wewnątrz parku	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
12	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	na miedzy, 50 m od asfaltu	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

13	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	30 m od drogi, w zaniedbanym parku	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
14	Żydostaw	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Żydowo, oddział leśny 583c, nad jeziorem Kwiecko; przy drodze leśnej, nad wyschniętą zatoką jeziora	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
15	Rosław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	skarpa na gruntach rolnych; na niewielkiej skarpie, na miedzy	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
16	Rzeczysław wyłamany główny pień	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	skarpa na gruntach rolnych; na brzegu parku	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
17	Zbysław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	skarpa na gruntach rolnych	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
18	Przesław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	park w Rzeczycy Wielkiej	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
19	Sławomir	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	droga gminna	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
20	Bolesław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	park zabytkowy w Wielinie; na brzegu lasu, przy ścieżce	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)
21	Wielisław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	park zabytkowy w Wielinie; na brzegu lasu, przy ścieżce	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.)

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

22	Warcisław	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	park zabytkowy w Wielinie	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 41 poz. 966 z 26.11.2001 r.).
23	grupa 2 dębów szypułkowych odm. stożkowata	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2	tuż przy budynku, przy drodze asfaltowej	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
24	grupa 2 dębów szypułkowych odm. stożkowata	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	2	Wietrzno park za pałacem	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
25	grupa 5 drzew: 2 dęby, 2 lipy, 1 klon; w terenie pomierzono 4 drzewa, 1 lipy nie odnaleziono	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i>	5	Karsina, cmentarz na wzgórzu, przy kościele, na skarpie	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
26	aleja 52 grabów pospolitych, w terenie pomierzono 54 drzewa	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i>	52	przy kościele	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
27	Zbysław jedno z drzew tworzących aleję wiązowo-jesionową	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	droga zakładowa, nr 11	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
28	Matylda	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1	droga do kościoła w Komorowie	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
29	Olimpia	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1	droga do kościoła w Komorowie	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
30	Gneomar	Jesion wyniosły	1	droga do kościoła w Komorowie	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

		- Fraxinus excelsior			
31	Balladyna dwupniowa	Robinia akacjowa (Robinia biała; Grochodrzew) - Robinia pseudoacaci	1	droga nr 504	Uchwała Nr XXIV/277/2001 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 7 września 2001 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
32	pojedyncze drzewo	Sosna amerykańska (Wejmutka) - Pinus strobus	1	brak danych	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
33	pojedyncze drzewo	Sosna amerykańska (Wejmutka) - Pinus strobus	1	na stromej skarpie, nad rzeką	Uchwała Nr XIII/116/2003 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
34	nisko rozgałęziony, rozłożysty	Świerk pospolity - Picea abies	1	Polanów, ul. Wiejska 3, obręb nr 2, teren lecznicy dla zwierząt	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
35	pojedyncze drzewo	(Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	1	Przy drodze leśnej między oddziałem leśnym 12 i 13, obręb Kurowo, Nadleśnictwo Bobolice, na działce nr 12	Uchwała XXIX/265/09 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 18 lutego 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Polanów. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 49 poz. 1226 z 16.07.2009 r.)
36	Granit	głaz narzutowy	1	oddział leśny Kurowo 43f	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
37	głaz narzutowy	głaz narzutowy	1	Nadleśnictwo Polanów, 517a	Orzeczenie Nr 211 Prezydium WRN w Koszalinie z dnia 20 października 1971 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 6 poz. 38 z 31.05.1972 r. Ogłoszenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN w Koszalinie).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

					Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
38	głaz narzutowy	głaz narzutowy	1	Leśnictwo Sowinko, oddział leśny 592i; przy skrzyżowaniu dróg leśnych	Uchwała Nr XXXVIII/340/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody na terenie Gminy Polanów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 97 poz. 1830 z 11.09.2006 r.)
39	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Nadleśnictwo Bobolice, oddział leśny 4c; na skraju zadrzewienia, w szpalerze dębów	Orzeczenie Nr 278 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
40	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	100 m za cmentarzem, za budynkiem	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Gmina Sianów

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	grupa 2 buków, w terenie pomierzono 1 drzewo, 1 buk nieodnaleziony	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	2	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 42f; przy asfalcie	Orzeczenie Nr 290 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
2	grupa 7 daglezi zielonych; w terenie pomierzono 6 drzew; 4: podwójny pień	Daglezia zielona (Jedlica Douglasa)	7	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 29i	Orzeczenie Nr 288 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie).

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

		- <i>Pseudotsuga menziesii</i>			Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
3	grupa 2 daglezi zielonych	Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - <i>Pseudotsuga menziesii</i>	2	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 56h; przy drodze leśnej	Orzeczenie Nr 292 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
4	Cmentarz	Brak danych	1	Ratajki, cmentarz w centrum wsi	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.).
5	Karnieszewice	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Karnieszewice 26; na terenie działki kościoła, przy płocie	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
6	Teren kościoła, Sowno 4	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Kościół, Sowno 4	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
7	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 50h, na południe od wsi, nad strumieniem; przy skrzyżowaniu asfaltu z drogą gruntową	Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 79/2007 Wojewody Zachodnio-pomorskiego z dnia 20 listopada 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 119 poz. 2155 z 5.12.2007 r.)
8	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	w obrębie hodowli danieli, przy brzegu lasu	Uchwała Nr XI/60/2003 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 11 września 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody drzewa na terenie Gminy Sianów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 100 poz. 1694 z 4.11.2003 r.)
9	zrosnięta korzeniami z drugą o mniejszych wymiarach	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	1	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 29i	Orzeczenie Nr 286 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r.)

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

					Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
10	pojedyncze drzewo	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	1	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 29i; ok. 50 m od asfaltu	Orzeczenie Nr 287 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
11	cmentarz	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1	cmentarz	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
12	aleja 14 lip drobnolistnych, w terenie pomierzono 15	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	14	Sucha Koszalińska, cmentarz przy szosie do Łaz; przy głównej alejce na cmentarzu	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
13	aleja 20 drzew: 19 lip i 1 buk	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	20	Węgorzewo 62	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
14	w akcie 1 daglezcja, w terenie pomierzono 2- druga nie oznakowana, ale o identycznych rozmiarach	Daglezcja zielona (Jedlica Douglasa)- Pseudotsuga menziesii	1	Leśnictwo Kamionka, oddział leśny 29 j; przy skrzyżowaniu dróg, blisko leśniczówki	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.(Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 58 poz. 1067 z 26.04.2006 r.).
15	Leśnictwo Kamionka	Jodła kaukaska - <i>Abies nordmanniana</i>	1	Leśnictwo Kamionka, oddział leśny 44 g; przy płocie leśniczówki	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

16	Leśnictwo Stołpie	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Stołpie, oddział leśny 537 i; przy drodze leśnej	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
17	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 645 c; 20 m od brzegu jeziora	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
18	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 645 c; w młodnikach brzoźowych i olszowych	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
19	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 c; 80 m od drogi pożarowej, przy zabagnionym dołku	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
20	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 c; 70 m od trzcinowiska	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
21	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 g	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
22	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 g	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
23	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 g	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
24	2 główne pnie	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 647 g	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

25	Leśnictwo Iwięcino	Dąglezja zielona (Jedlica Douglasa)- Pseudotsuga menziesii	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 654i, na brzegu olsu	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
26	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino oddział leśny 655 f; na lekkim wyniesieniu, przy brzegu olszyny	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
27	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 655 f; na lekkim wyniesieniu, przy brzegu olszyny	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
28	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 645 c; wśród młodników bukowych i brzożowych	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
29	Leśnictwo Iwięcino	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwięcino, oddział leśny 645 c; na obrzeżasz młodników	Uchwała Nr XLII/241/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 lutego 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
30	narośle na pniu	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Borowiec; na brzegu łąki koło studni i budynku gospodarczego	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 24 poz. 447 z 30.04.2002r.).
31	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	na brzegu łąki, kolo budynku gospodarczego	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
32	pojedyncze drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1	przy asfalcie, kolo "kuźni krasnoludów"	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

33	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	droga gminna	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
34	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	droga gminna	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
35	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	ul. Mickiewicz/Kopernika Sianów; przy boisku	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
36	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	ul. Mickiewicz/Kopernika Sianów; przy boisku	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
37	pojedyncze drzewo	Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały)- <i>Aesculus hippocastanum</i>	1	ul. Węgorzewska Sianów	Uchwała Nr XLVIII/272/2002 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 16 marca 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew na terenie Gminy Sianów.
38	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	ul. Łubuszan Sianów; na szczyście niewielkiej skarpy nad drogą	Uchwała Nr XLVI/256/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 90 poz. 1676 z 11.08.2006 r.)
39	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	ul. Łubuszan Sianów; na szczyście niewielkiej skarpy nad drogą	Uchwała Nr XLVI/256/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
40	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	ul. Łubuszan Sianów; na szczyście niewielkiej skarpy nad drogą	Uchwała Nr XLVI/256/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
41	wielopniowy	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	ul. Łubuszan Sianów; na szczyście niewielkiej skarpy nad drogą	Uchwała Nr XLVI/256/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

42	Echo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	ul. Węgorzewska Sianów, przy wiacie wypoczynkowej, na brzegu łąki	Uchwała Nr XLIX/271/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 26 października 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 119 poz. 2443 z 15.12.2006 r.).
43	Hubertus	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	ul. Węgorzewska Sianów, przy wiacie wypoczynkowej, na brzegu łąki	Uchwała Nr XLIX/271/06 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 26 października 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
44	3 pniowy	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654g	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 6 poz. 211 z 4.02.2009r.)
45	2 zrośnięte drzewa	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654j	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
46	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654h	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
47	drzewo martwe, bez kory	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654h	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
48	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654h	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
49	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654f	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
50	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654g, na skraju olsu i młodnika	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

51	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654f, przy zarośniętej drodze leśnej	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
52	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 652d	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
53	pojedyncze drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 652d, blisko granicy olsu	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
54	pojedyncze drzewo	Świerk pospolity - <i>Picea abies</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 656d, przy drodze	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
55	pojedyncze drzewo	Dąglezja zielona (Jedlica Dougłasa) - <i>Pseudotsuga menziesii</i>	1	Leśnictwo Iwęcino, oddział leśny 654j, na brzegu olsu	Uchwała Nr XXX/175/08 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Sianów.
56	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Nadleśnictwo Karnieszewice, oddział leśny 50k, na południe od wsi Karnieszewice, nad strumieniem; przy drodze leśnej, obok bajorka	Orzeczenie Nr 291 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody z dnia 2 września 1972 r. (Dz. Urz. WRN w Koszalinie nr 1 poz. 5 z 15.02.1980 r. Ogłoszenie Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie). Rozporządzenie Nr 7/92 Wojewody Koszalińskiego z dnia 8 września 1992r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Gmina Świeszyno

Lp.	Opis	Forma przyrody objęta ochroną	Liczba	Położenie	Akty prawne
1	stary cmentarz	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	Dunowo, stary cmentarz	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego z 1996 r. nr 2 poz. 7 z 12.01.1996 r.).
2	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	posesja nr 18 w miejscowości Zegrze Pomorskie; na terenie prywatnej posesji, przy drodze	Uchwała Nr V/32/03 Rady Gminy w Świeszynie z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie uznania rosnących drzew za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 28 poz. 414 z 14.04.2003 r.)
3	były cmentarz w Świeszynie	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1	były cmentarz w Świeszynie	Uchwała Nr V/32/03 Rady Gminy w Świeszynie z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie uznania rosnących drzew za pomniki przyrody.
4	były cmentarz w Świeszynie	Lipa szerokolistna- <i>Tilia platyphyllos</i>	1	były cmentarz w Świeszynie	Uchwała Nr V/32/03 Rady Gminy w Świeszynie z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie uznania rosnących drzew za pomniki przyrody.
5	grupa 14 drzew: 1 lipa, 9 jesionów, 4 klony; w terenie pomierzono 11 drzew: 8 jesionów, 3 klony; 3 drzewa nieistniejące: lipa drobnolistna, klon zwyczajny, jesion wyniosły; 1: obrośnięte bluszczem; 9: dwupienny; 13: wrośnięty w ogrodzenie kościoła	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus Excelsior</i> klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	14	Jarzyce 4, kościół	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. UCHWAŁA NR XLII/368/14 RADY GMINY ŚWIESZYNO z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 3150).
6	dwupniowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1	cmentarz ewangelicki	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>- wrzesień 2018r.

Dokumentacja fotograficzna wybranych pomników przyrody, które zostały umieszczone w tabeli nr 55.

Fotografia 11. Pomnik przyrody, Aleja klonów- Kłanino cmentarz, gmina Bobolice.

(fot. Izabela Osuch)

Fotografia 12. Pomnik przyrody, Dąb szypułkowy- miasto Sianów.

(fot. Izabela Osuch)

Fotografia 13. Pomnik przyrody, Wiąz szypułkowy- Mielno.

(fot. Izabela Osuch)

Fotografia 14. Pomnik przyrody, Kasztanowiec pospolity- miasto Sianów.

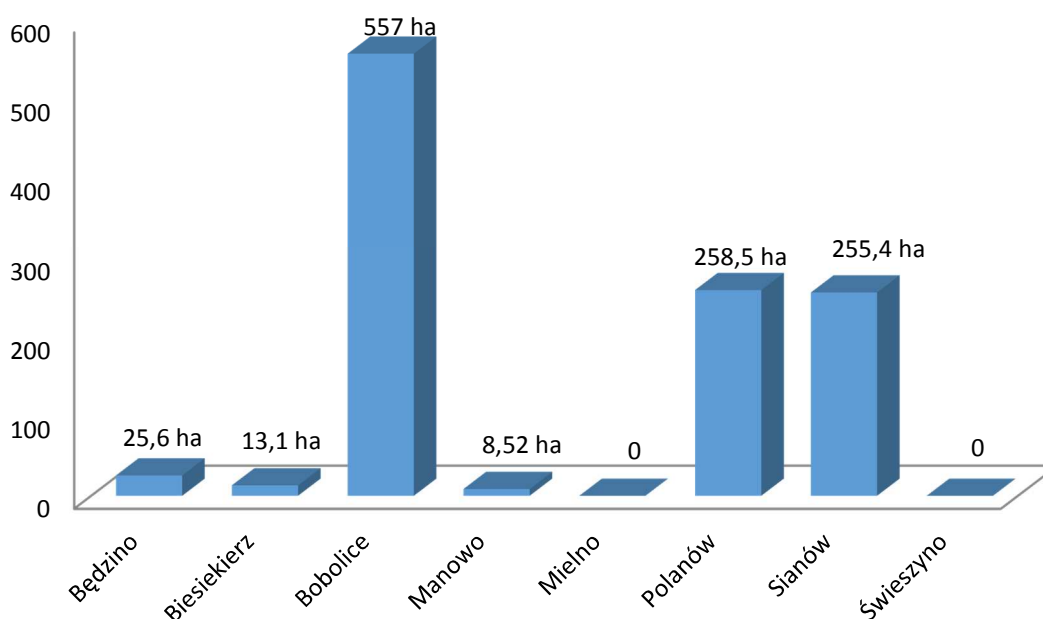
(fot. Izabela Osuch)

5.6 Użytki ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, np. naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Tereny użytków ekologicznych nie mogą być objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i zazwyczaj mniejszą rangę ich walorów przyrodniczych. Całkowita powierzchnia użytków ekologicznych w powiecie, zgodnie z danymi GUS, w 2017 roku wynosiła 1118,12 ha i jest większa o 1,12 ha od powierzchni wykazywanej w latach 2007-2016 (zwiększenie na terenie gminy Będzino). Wykaz użytków ekologicznych w obrębie powiatu przedstawia wykres nr 22 i tabela nr 58.

Wykres 22. Wykaz powierzchni użytków ekologicznych, położonych na terenie gmin powiatu koszalińskiego, w roku 2017.

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018r.

Największa ilość użytków ekologicznych znajduje się na terenie gminy Bobolice i wynosi 557 ha. Użytki ekologiczne w tej gminie stanowią 1,5% powierzchni ogólnej. Połowę mniejsze powierzchnię, odpowiednie: 258,5 ha i 255,4 ha zajmują użytki ekologiczne w gminach Polanów i Sianów. Brak tej formy ochrony przyrody notuje się w gminach: Mielno i Świeszyno.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 57. Wykaz powierzchni użytków ekologicznych na terenie gmin powiatu w latach 2007-2017.

Jednostka terytorialna	Użytki ekologiczne										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	25,6
Biesiekierz	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1
Bobolice	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0	557,0
Manowo	1,6	1,6	1,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,5
Mielno	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Polanów	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5	258,5
Sianów	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4	255,4
Świeszyno	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,00	0,0
Powiat koszaliński	1 110,0	1 110,0	1 110,0	1 117,0	1 117,0	1 117,0	1 117,0	1 117,0	1 117,0	1 117,0	1 118,1
Województwo zachodniopomorskie	6 321,9	6 424,7	6 285,7	6 406,5	6 424,2	6 520,8	6 573,1	6 581,9	6 685,6	6 890,7	6 797,2

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018r.

Tabela 58. Wykaz użytków ekologicznych w obrębie powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa użytku ekologicznego	Podstawa prawna
1.	„Bagno Mścice”	Uchwała Nr XI/56/95 Rady Gminy Będzino z dnia 31 sierpnia 1995 r.
2.	„Bagno Mścice”	Uchwała Nr XI/56/95 Rady Gminy Będzino z dnia 31 sierpnia 1995 r.
3.	„Bagno Mścice”	Uchwała Nr XI/56/95 Rady Gminy Będzino z dnia 31 sierpnia 1995 r.
4.	„Bagno Mścice”	Uchwała Nr XI/56/95 Rady Gminy Będzino z dnia 31 sierpnia 1995 r.
5.	„Bagno Stare Bielice I”	Uchwała Nr XII/69/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
6.	„Bagno Stare Bielice II”	Uchwała Nr XII/69/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
7.	„Mokradła pod Łabuszem”	Uchwała Nr XII/69/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
8.	„Bagno i Łąki Cieszyn”	Uchwała Nr XXI/150/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
9.	„Bagno Tatów ”	Uchwała Nr XXI/150/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
10.	„Bagna Kotłowo”	Uchwała Nr XXI/150/95 Rady Gminy w Biesiekierzu z dnia 28 grudnia 1995 r.
11.	„Zarastające Oczko”	Uchwała Nr VII/60/99 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 29 maja 1999 r.,
12.	„Torfowisko mszarne koło Lubowa”	Uchwała Nr XV/134/07/2007 Rady Miejskiej w Bobolicach z 28 grudnia 2007 r.
13.	„Torfowisko mszarne koło Kępna”	Uchwała Nr XV/134/07/2007 Rady Miejskiej w Bobolicach z 28 grudnia 2007 r.
14.	„Jeziorko koło Porostu”	Uchwała Nr XV/134/07/2007 Rady Miejskiej w Bobolicach z 28 grudnia 2007 r.
15.	377 użytków bez nazwy	Uchwała nr 7/60/99 Rady Miejskiej w Bobolicach
16.	„Dołek Powidzki III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
17.	„Kościernickie Bagno”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996 r.,
18.	„Kościernicki Dołek I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
19.	„Kościernicki Dołek II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
20.	„Kościernicki Dołek III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
21.	„Kościernicki Mszar”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.,
22.	„Kościernicki Dołek IV”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
23.	„Kościernicki Wrzosiec”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
24.	„Kościernicki Dołek V”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
25.	„Jeziorko Powidzkie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
26.	„Sowiński Dołek I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
27.	„Sowiński Dołek II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
28.	„Jeziorko Sowińskie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
29.	„Łozowisko Naclawskie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
30.	„Staw w Sowinku I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
31.	„Staw w Sowinku II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
32.	„Łąki Sowinko”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
33.	„Sarnie Turzycowisko I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
34.	„Sarnie Turzycowisko II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
35.	„Staw w Sowinku III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

36.	„Jeziorko Naclawskie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
37.	„Mszar w Sowinku I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
38.	„Mszar w Sowinku II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
39.	„Bagienko Naclawskie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
40.	„Naclawskie Wrzoście I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
41.	„Naclawskie Wrzoście III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
42.	„Trzęślice w Sowinku I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
43.	„Łąka za Borami”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
44.	„Polnica”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
45.	„Dzikowe Mechowsko”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
46.	„Trzęślice w Sowinku II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
47.	„Trzęślice w Sowinku III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
48.	„Naclawskie Wrzoście II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
49.	„Łąki Naclawskie”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
50.	„Torfowisko Krytno I”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
51.	„Torfowisko Krytno II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
52.	„Torfowisko Krytno III”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
53.	„Torfowisko Krytno IV”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
54.	„Torfowisko Krytno V”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
55.	„Torfowisko Krytno VI”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
56.	„Torfowisko Krytno VII”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
57.	„Bagno Buszyńskie”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
58.	„Torfowisko przy piwnicy”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
59.	„Pod Rabatami”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
60.	„Gwiazda”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
61.	„Bagno pracz”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
62.	„Żurawisko”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
63.	„Bagno Przebudowa”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
64.	„Bagno Dębowe”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
65.	„Bagno Kople”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
66.	„Bagno Karlota”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

67.	„Bagno Modrzewie”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
68.	„Szczerbińskie Bagno”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
69.	„Na Żurawiu”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
70.	„Szwajnebruch”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
71.	„Żwirowa”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
72.	„Kalce”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
73.	„Torfowisko Wierzchlas”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
74.	„Białe Bagno I”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
75.	„Łaszczewska”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
76.	„Przy Grabowej”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
77.	„Bagno Dzikowo”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
78.	„Bagno Hela”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
79.	„Bór Bagienny Świerzo II”	Uchwała Nr XII/45/99 Rady Gminy Polanów z dnia 30 grudnia 1999 r.
80.	„Bór Bagienny Świerzo I”	Uchwała Nr XII/45/99 Rady Gminy Polanów z dnia 30 grudnia 1999 r.
81.	„Halizna Świerzo”	Uchwała Nr XII/45/99 Rady Gminy Polanów z dnia 30 grudnia 1999 r.
82.	„Karczyńskie Bagno I”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998r.
83.	„Karczyńskie Bagno II”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
84.	„Karczyńskie Bagno III”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
85.	„Karczyńskie Bagno IV”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
86.	„Karczyńskie Bagno V”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
87.	„Karczyńskie Bagno VI”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
88.	„Zgniła Struga III”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
89.	„Bażynowe Jezioro”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
90.	„Mszar Przygiełkowy w Karczynie”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
91.	„Długie Bagno Bażynowe”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
92.	„Bagno Nad Drężnianką III”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
93.	„Bagno Nad Drężnianką IV”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
94.	„Zgniła Struga I”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
95.	„Zgniła Struga II”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.

96.	„Mechowiska Nad Radwią”	Uchwała Nr IV/37/98 Rady Gminy Polanów z dnia 20 grudnia 1998 r.
97.	„Dołek Powidzki II”	Uchwała Nr XXI/179/96 Rady Gminy Polanów z dnia 30 kwietnia 1996r.
98.	„Bagno Pompa”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
99.	„Bagno Drewniany Mostek”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
100.	„Torfowisko poligeniczne- Bagno Wietrzno”	Uchwała Nr XXXIX/353/06 Rady Miejskiej w Polanowie z dnia 29 września 2006r.
101.	„Jeziorko Rude”	Uchwała publikowana Nr 1 poz. 51 Dz. w Zach. 13 stycznia 2009r.
102.	„Rozworowskie Szuwały”	Uchwała Nr XXXV/254/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 26 listopada 2009 r.
103.	2 użytki bez nazwy	Uchwała nr 6/51/99 Rady Gminy Manowo
104.	121 użytków bez nazwy	Uchwała nr XXXI/128/96 Rady Miejskiej w Sianowie z dnia 3 kwietnia 1996 roku.
105.	„Jezioro Topiele”	Uchwała Nr XI/69/2003 Rady Miejskiej w Sianowie z 11 września 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 104/2003, poz. 1761),

źródło: opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego, opracowanej przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 29.01.2010r., <http://geoprzyroda.pl/cms/waloryzacje-przyrodnicze/14-waloryzacja-województwa-zachodniopomorskiego.html>, zaktualizowano listopad 2015 r., strona aktualnie niedostępna.

5.7 Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, zespoły przyrodniczo- krajobrazowe to fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego, zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne. Zespoły wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych. Na terenie powiatu występuje jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Rzeki Chocieli”. Obszar ten zlokalizowany jest na terenie gminy Bobolice, w strefie źródłiskowej. Powołany został w dniu 7 marca 1995 roku Rozporządzeniem Nr 3/95 Wojewody Koszalińskiego (Dz. U. Woj. Koszalińskiego Nr 3, poz. 32). Obszar swoim zasięgiem obejmuje dolinę Chocieli z różnorodnymi zbiorowiskami bagiennymi i łąkowymi, w obrębie której występuje m.in. pełnik europejski oraz dwa inne gatunki chronione- wawrzynek wilczytyko i podkolan biały oraz wiele innych roślin prawnie chronionych i zagrożonych.

5.8 Chronione gatunki roślin naczyniowych zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego

Wykaz gatunków roślin naczyniowych występujących na terenie powiatu koszalińskiego chronionych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014r., poz. 1409). Gatunki te zostały zinwentaryzowane podczas inwentaryzacji przyrodniczej gmin województwa zachodniopomorskiego, prowadzonej w latach 1996-2008 r. i ujęte zostały w „Waloryzacji przyrodniczej Województwa Zachodniopomorskiego”.

Tabela 59. Wykaz zinwentaryzowanych gatunków roślin naczyniowych na terenie powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochronny	Miejsce występowania
1	<i>Allium ursinum</i>	czosnek niedźwiedzi	OCZ	Sianów
2	<i>Aquilegia vulgaris</i>	orlik pospolity	OC	Polanów
3	<i>Arum maculatum</i>	obrazki plamiste	OC	Polanów
4	<i>Asarum europaeum</i>	kopytnik pospolity	OCZ	Bobolice
5	<i>Blechnum spicant</i>	podrzeń żebrowiec	OC	Polanów
6	<i>Carex arenaria</i>	turzyca piaszkowa	OCZ	Będzino, Mielno, Polanów, Świeszyno
7	<i>Carex divulsa</i>	turzyca rozsunięta	OC	Polanów
8	<i>Carex limosa</i>	turzyca bagienna	OC	Bobolice, Manowo, Polanów, Sianów
9	<i>Centaurium erythraea</i>	centuria zwyczajna, tysięcznik	OC	Bobolice, Polanów

OC- ochrona gatunkowa

OCZ- ochrona gatunkowa częściowa

źródło: opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego, opracowanej przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 29.01.2010r., <http://geoprzyroda.pl/cms/waloryzacje-przyrodnicze/14-waloryzacja-województwa-zachodniopomorskiego.html>, zaktualizowano listopad 2015 r., strona aktualnie niedostępna.

5.9 Chronione gatunki grzybów zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego

Wykaz gatunków grzybów występujących na terenie powiatu koszalińskiego chronionych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014r., poz. 1408). Gatunki te zostały zinwentaryzowane podczas inwentaryzacji przyrodniczej gmin województwa zachodniopomorskiego, prowadzonej w latach 1996-2008 r., ujęte zostały w „Waloryzacji przyrodniczej Województwa Zachodniopomorskiego”.

Tabela 60. Wykaz zinwentaryzowanych gatunków grzybów na terenie powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochronny	Miejsce występowania
1	<i>Meripilus giganteus</i>	flagowiec olbrzymi (wachlarzowiec olbrzymi)	OC	Polanów
2	<i>Strobilomyces floccopus</i>	szyszkowiec łuskowaty	OC	Polanów

OC- ochrona gatunkowa

źródło: opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego, opracowanej przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 29.01.2010r., <http://geoprzyroda.pl/cms/waloryzacje-przyrodnicze/14-waloryzacja-województwa-zachodniopomorskiego.html>, zaktualizowano listopad 2015 r., strona aktualnie niedostępna.

Zgodnie z art. 83 c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, Starosta Koszaliński, przed wydaniem zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu, dokonuje oględzin w zakresie występowania w ich obrębie gatunków chronionych. Do najczęściej występujących gatunków objętych ochroną, które

znajdują się w obrębie zadrzewień, należą porosty (rosną na korze drzew i drewnie). Chronione gatunki porostów zostały wymienione w załączniku Nr 1 i Nr 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów. w przypadku, gdy organ stwierdzi, iż usunięcie drzewa lub krzewu spowoduje naruszenie zakazów w stosunku do gatunków chronionych, postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu zostaje zawieszane do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie na czynności podlegające zakazom w stosunku do tych gatunków. Na terenie powiatu koszalińskiego, do najczęściej występujących porostów należą: mąkla tarniowa (nie podlega ochronie), odnożyca kępkowa, odnożyca mączysta, odnożyca jesionowa oraz wabnica kielichowata.

Dokumentacja fotograficzna porostów.

Fotografia 15. Mąklik otrębiasty (*Pseudevernia furfuracea*).

(fot. Wiesław Fałtynowicz- publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 16. Pustułka rurkowata (Hypogymnia tubulosa).

(fot. Wiesław Fałtynowicz – publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 17. Wabnica kielichowata, tarczownica kielichowata (Pleurosticta acetabulum).

(fot. Wiesław Fałtynowicz – publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 18. Brodaczka kędzierzawa (*Usnea subfloridana*).

(fot. Wiesław Fałtynowicz- publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 19. Odnożyca jesionowa (*Ramalina fraxinea*).

(fot. Anetta Wieczorek- publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 20. Mąklik otrębiasty (*Pseudevernia furfuracea*).

(fot. Anetta Wieczorek- publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

Fotografia 21. Odnożyca mączysta (*Ramalina farinacea*).

(fot. Wiesław Fałtynowicz- publikacja „Zrównoważone kształtowanie siedlisk zadrzewień przydrożnych”, Koszalin 2013r.)

5.10 Chronione gatunki zwierząt zinwentaryzowane na terenie powiatu koszalińskiego.

Wykaz gatunków zwierząt występujących na terenie powiatu koszalińskiego chronionych Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016r., poz. 2183). Gatunki te zostały zinwentaryzowane podczas inwentaryzacji przyrodniczej gmin województwa zachodniopomorskiego, prowadzonej w latach 1996-2008 r. i ujęte zostały w „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego”/

Tabela 61. Wykaz zinwentaryzowanych gatunków zwierząt na terenie powiatu koszalińskiego.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status ochronny	Miejsce występowania
1	<i>Calosoma inquisitor</i>	tęcznik mniejszy	OG	Sianów
2	<i>Carabus arcensis</i>	Biegacz leśny	OG	Manowo
3	<i>Carabus auratus</i>	biegacz złoty	OG	Manowo
4	<i>Carabus coriaceus</i>	biegacz skórzasty	OG	Mielno, Bobolice
5	<i>Carabus floloceus</i>	biegacz fioletowy	OG	Mielno
6	<i>Carabus glabratus</i>	biegacz gładki	OG	Mielno
7	<i>Carabus granulatus</i>	biegacz granulowany	OG	Mielno
8	<i>Carabus hortensis</i>	biegacz ogrodowy	OG	Mielno, Sianów, Manowo
9	<i>Carabus irregularis</i>	biegacz dołkowy	OG	Sianów
10	<i>Carabus nemoralis</i>	biegacz gajowy	OG	Mielno, Sianów, Manowo
11	<i>Hydrous piceus</i>	kałużnica czarnozielona	OG	Sianów
12	<i>Bombus hortorum</i>	trzmieł ogrodowy	OG	Mielno

OG- ochrona gatunkowa

źródło: opracowano na podstawie Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego, opracowanej przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 29.01.2010r., <http://geoprzyroda.pl/cms/waloryzacje-przyrodnicze/14-waloryzacja-wojewodztwa-zachodniopomorskiego.html>, zaktualizowano listopad 2015 r., strona aktualnie niedostępna.

5.11 Ochrona zieleni na terenach zurbanizowanych miast i wsi.

Istotnym wskaźnikiem presji na środowisko jest liczba usuwanych drzew i krzewów z terenów zabudowanych miast i wsi. Za ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju w skali powiatu odpowiedzialne są poszczególne organy samorządów terytorialnych tj. wójtowie, burmistrzowie oraz starosta. w zakres ich kompetencji dotyczącej ochrony środowiska należy wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów.

Zarządzanie środowiskiem w powiatach wchodzi w skład systemu zarządzania środowiskiem w województwie i w kraju. Na podstawie danych otrzymanych z gmin możliwe było podanie całkowitej ilości drzew, które uzyskały zezwolenie na wycinkę.

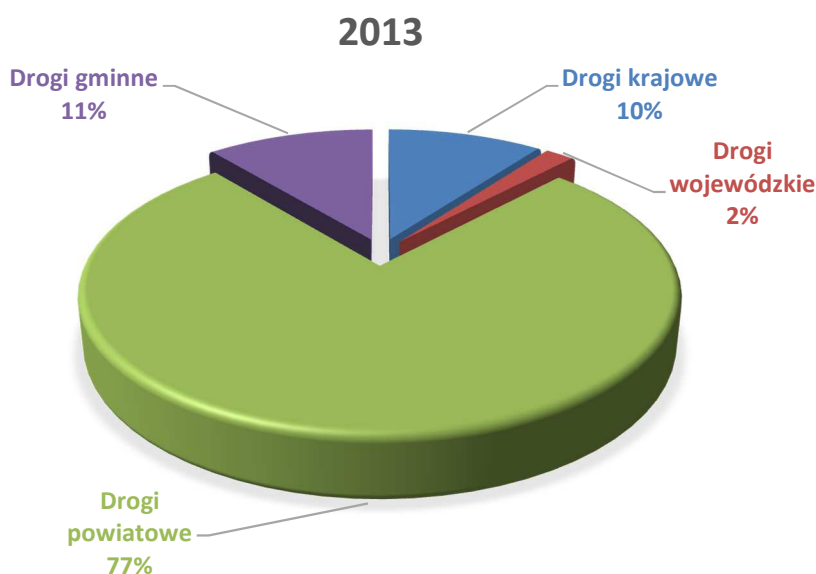
5.11.1 Usuwanie drzew z pasów dróg publicznych

Zestawienia ilości drzew rosnących wzdłuż dróg, które objęte zostały zezwoleniami przedstawia tabela nr 62. Uzyskanie zezwoleń na wycinkę drzew przydrożnych, w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz związane z przebudową dróg publicznych podlega zwolnieniu z opłat środowiskowych na podstawie art. 86 ust. 1 pkt. 5 i 6 ustawy o ochronie przyrody.

Na podstawie analizy wykresów nr 25-29 stwierdza się, iż najwięcej drzew przeznaczono do wycięcia wzdłuż dróg powiatowych. Jest to odpowiednio w latach 2013-2014- 77% i 43% wszystkich drzew objętych zezwoleniami. W latach 2015-2017 przeznaczono do wycięcia wzdłuż dróg powiatowych odpowiednio 59,10%, 40,96% i 41,40% wszystkich drzew objętych zezwoleniami wzdłuż dróg, znajdujących się na terenie powiatu koszalińskiego. Kolejną pozycję zajmują drogi krajowe i drogi gminne.

W dwuleciu 2013-2014 wzdłuż dróg powiatowych i gminnych wydano zezwolenia na wycięcie 2837 drzew. W okresie raportowym 2015-2016 wydano zezwolenia na wycinkę 1480 sztuk drzew, tj. o około połowę mniej niż w poprzednim okresie raportowym.

Wykres 23. Procentowy rozkład drzew, na których wycięcie wydano zezwolenia w roku 2013- według decyzji wydanych w powiecie koszalińskim, z podziałem na kategorie dróg

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin oraz zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Tabela 62. Zestawienie ilości drzew na drogach gminnych i powiatowych, położonych w powiecie koszalińskim w stosunku, do których wydano zezwolenia na wycięcie, w latach 2011- 2017.

Gmina	Drogi gminne							Drogi powiatowe						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Będzino	23	12	37	35	30	22	291	178	86	25	461	62	8	103
Biesiekierz	13	29	7	19	25	40	29	58	62	40	128	186	34	27
Bobolice	66	9	63	79	102	30	58	131	334	153	341	92	13	63
Manowo	40	52	26	117	34	35	39	246	5	60	8	11	34	75
Mielno	60	135	51	79	125	52	26	14	22	115	101	84	122	115
Polanów	50	1	24	82	38	78	43	135	434	1050	66	403	10	32
Sianów	301	11	15	15	137	77	74	13	228	153	21	31	22	320
Świeszyno	8	21	10	111	62	68	79	491	56	34	81	14	357	55
Powiat Koszaliński	561	270	233	537	553	402	639	1266	1227	1630	1207	883	600	790

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych uzyskanych z gmin, wrzesień 2018r.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

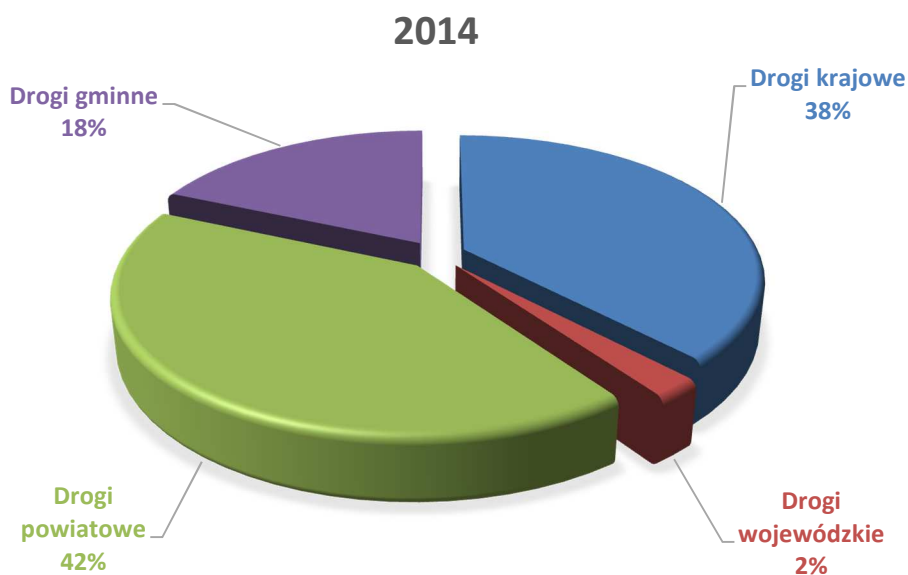
Tabela 63. Zestawienie ilości drzew na drogach wojewódzkich i krajowych, położonych w powiecie koszalińskim, w latach 2011- 2017.

Gmina	Drogi wojewódzkie							Drogi krajowe						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Będzino	0	3	1	3	0	0	36	183	187	51	54	0	123	0
Biesiekierz	0	0	0	0	0	0	0	127	3	84	34	0	52	22
Bobolice	45	63	29	18	12	59	2	36	97	20	47	4	6	29
Manowo	0	9	1	0	0	0	0	99	0	51	898	0	120	338
Mielno	0	0	0	18	0	11	0	0	0	0	47	0	0	0
Polanów	5	29	0	8	29	41	17	0	0	0	0	0	0	0
Sianów	0	7	8	9	8	18	1	52	28	10	21	0	2	34
Świeszyno	8	8	1	9	5	31	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat Koszaliński	58	119	40	65	54	160	56	497	315	216	1101	4	303	423

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych uzyskanych z gmin, wrzesień 2018r.

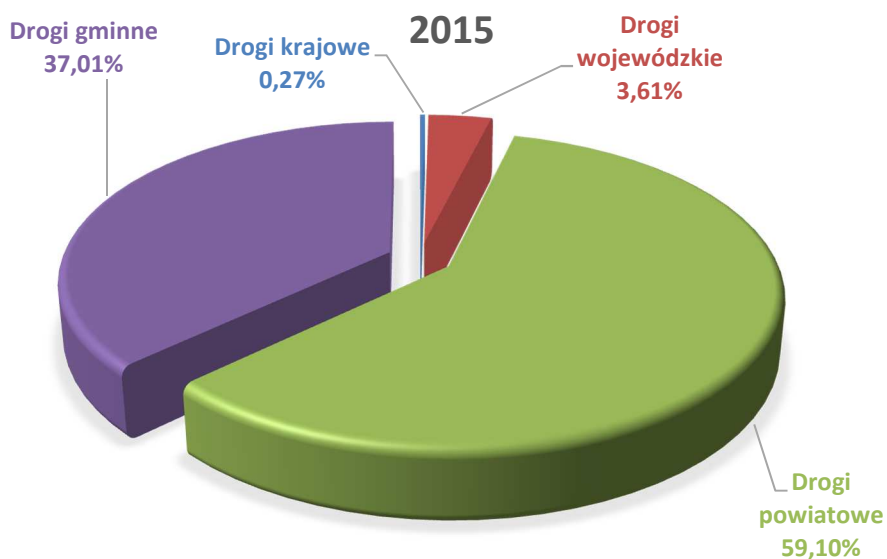

Wykres 24 Procentowy rozkład drzew, na których wycięcie wydano zezwolenia w roku 2014- według decyzji wydanych w powiecie koszalińskim, z podziałem na kategorie dróg.

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin oraz zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

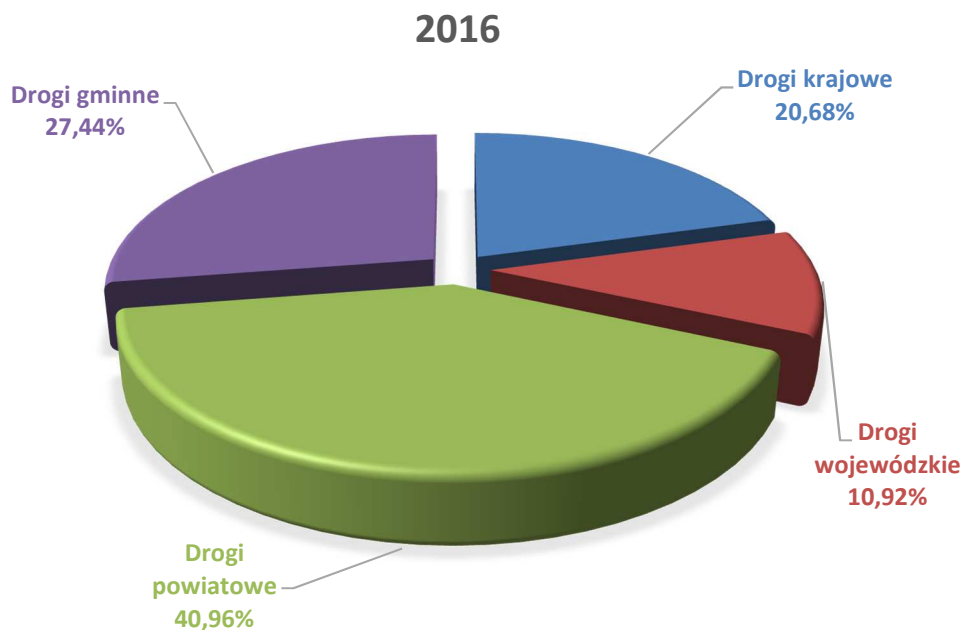
Wykres 25 Procentowy rozkład drzew, na których wycięcie wydano zezwolenia w roku 2015- według decyzji wydanych w powiecie koszalińskim, z podziałem na kategorie dróg.

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin oraz zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

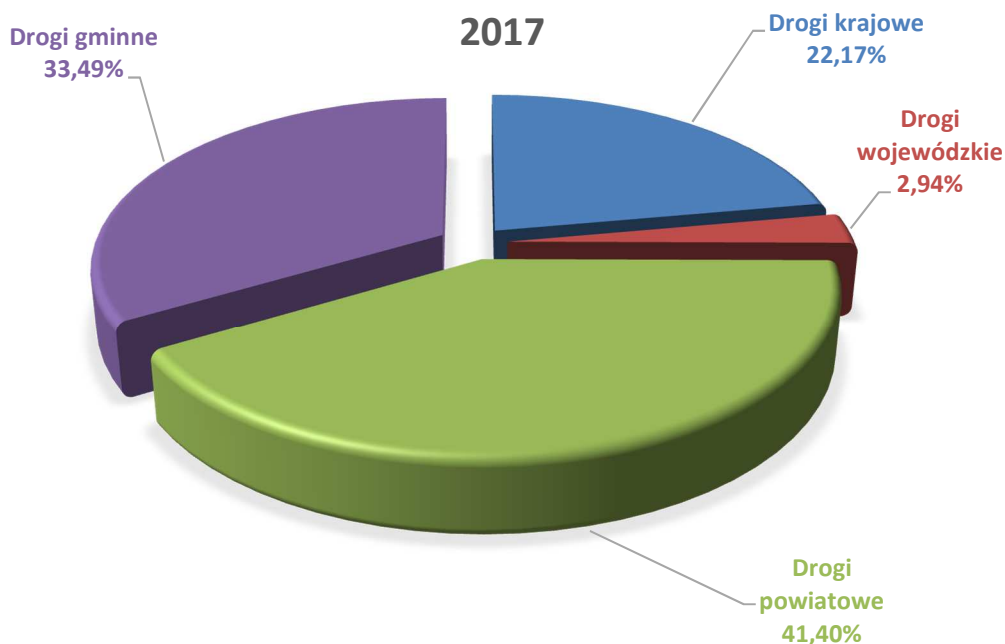

Wykres 26 Procentowy rozkład drzew, na których wycięcie wydano zezwolenia w roku 2016- według decyzji wydanych w powiecie koszalińskim, z podziałem na kategorie dróg.

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin oraz zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Wykres 27. Procentowy rozkład drzew, na których wycięcie wydano zezwolenia w roku 2017- według decyzji wydanych w powiecie koszalińskim, z podziałem na kategorie dróg.

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin oraz zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Odrębnym czynnikiem presji są zezwolenia wydane na usunięcie drzew z terenów zielonych. Wartości te w latach 2013-2014 wynosiły odpowiednio w 2013 roku- 24 341 sztuk, a w roku 2014- 21 511 sztuk, z czego na podstawie decyzji wójtów i burmistrzów wydano zezwolenia na usunięcia

23 848 sztuk drzew w roku 2013 i 20 678 sztuk drzew w roku 2014. w latach 2015-2017 zezwoleniem na usunięcie drzew objęto ogółem 90 175 sztuk drzew, czego na podstawie decyzji wójtów i burmistrzów wydano zezwolenia na usunięcia 33 986 sztuk drzew w 2015 roku, 49 830 sztuk w 2016 roku oraz 6 359 sztuk drzew w 2017 roku. Orzekana kompensacja przyrodnicza, czyli naprawa szkód w środowisku rozumiana, jako wprowadzenie nasadzeń zastępczych, według decyzji organów gmin, stanowiła 15,5% w 2013 roku oraz 17,6% w 2014 roku. w latach 2015 -2017 decyzja wójtów i burmistrzów wprowadzono nasadzenia zastępcze, w ilości 54 427 sztuk drzew w 2015 roku, 1632 sztuk drzew w 2016 roku oraz 1288 sztuk drzew w 2017r. Decyzje Starosty Koszalińskiego wydane w latach 2013-2014 dotyczyły łącznie 1 326 drzew (2,9% wszystkich drzew, które uzyskały zezwolenia na terenie powiatu koszalińskiego). w przypadku tych decyzji orzekane nasadzenia zastępcze stanowiły dużo większy procent, było to 83,2% w 2013 roku i 70,11% w 2014 roku. Decyzje Starosty Koszalińskiego wydane w latach 2015-2017 dotyczyły ogółem 2923 sztuk drzew (3,24% wszystkich drzew, które uzyskały zezwolenia na terenie powiatu koszalińskiego). w latach 2015-2017 Starosta Koszaliński orzekł nasadzenia zastępcze w ilości 722 sztuk drzew w 2015 roku, 308 sztuk drzew w 2016 roku oraz 201 sztuk drzew w 2017 roku. Graficzną ilustracją opisanych relacji stanowią wykresy nr 28-35.

Tabela 64. Zestawienie ilości drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie oraz ilość nasadzeń zastępczych wydanych, na podstawie zezwoleń burmistrzów oraz wójtów na terenie powiatu koszalińskiego, w latach 2013- 2014.

Gmina	Ilość drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie		Ilość nasadzeń zastępczych	
	2013	2014	2013	2014
Będzino	3 562	1 685	980	486
Biesiekierz	555	689	449	622
Bobolice	4 066	4 351	202	421
Manowo	1 177	2 112	560	623
Mielno	886	1 615	471	992
Polanów	1 250	274	502	66
Sianów	11 094	8 622	465	421
Świeszyno	1 258	1 330	70	15
Ogółem	23 848	20 678	3699	3646

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin.

Tabela 65. Zestawienie ilości drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie oraz ilość nasadzeń zastępczych wydanych na podstawie zezwoleń starosty na terenie powiatu koszalińskiego, w latach 2013- 2014.

Gmina	Ilość drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie		Ilość nasadzeń zastępczych	
	2013	2014	2013	2014
Będzino	108	46	122	25
Biesiekierz	7	27	9	34
Bobolice	94	103	57	78
Manowo	47	128	46	81

Mielno	103	154	76	87
Polanów	70	187	55	169
Sianów	36	51	18	46
Świeszyno	28	137	27	64
Ogółem	493	833	410	584

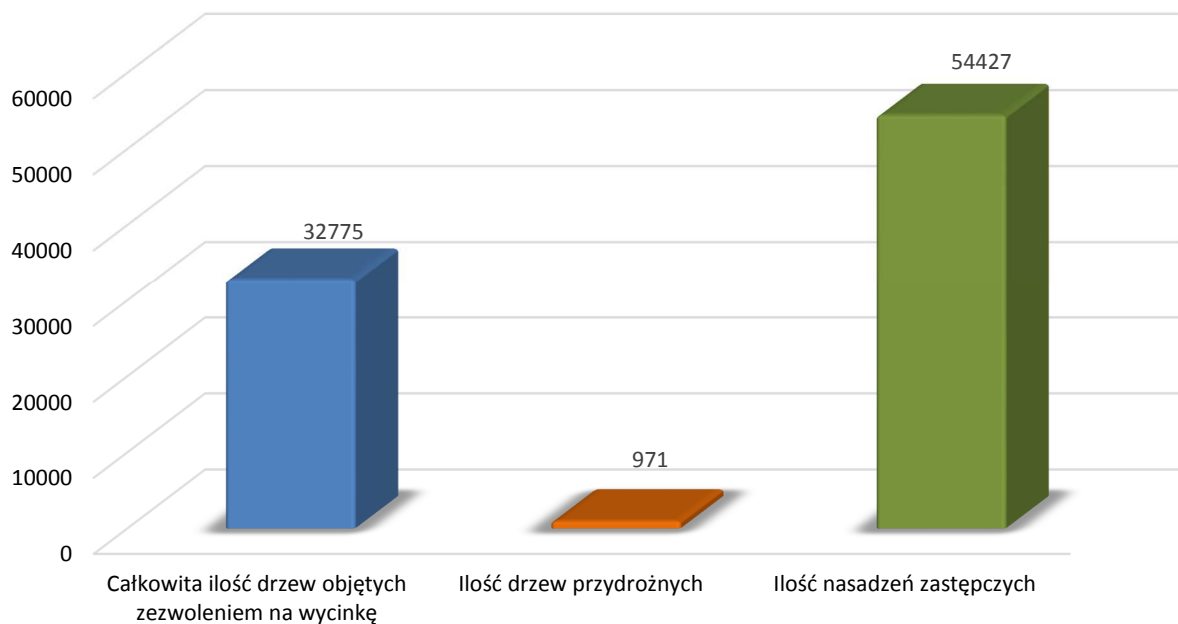
źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Tabela 66. Zestawienie ilości drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie oraz ilość nasadzeń zastępczych wydanych na podstawie zezwoleń starosty na terenie powiatu koszalińskiego, w latach 2015- 2017.

Gmina	Ilość drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie			Ilość nasadzeń zastępczych		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Będzino	38	51	309	37	25	3
Biesiekierz	29	45	29	32	14	0
Bobolice	350	101	83	232	0	36
Manowo	54	119	44	43	64	3
Mielno	172	125	55	65	33	17
Polanów	232	81	85	107	16	0
Sianów	258	187	136	136	32	52
Świeszyno	78	167	95	70	124	90
Ogółem	1211	876	836	722	308	201

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

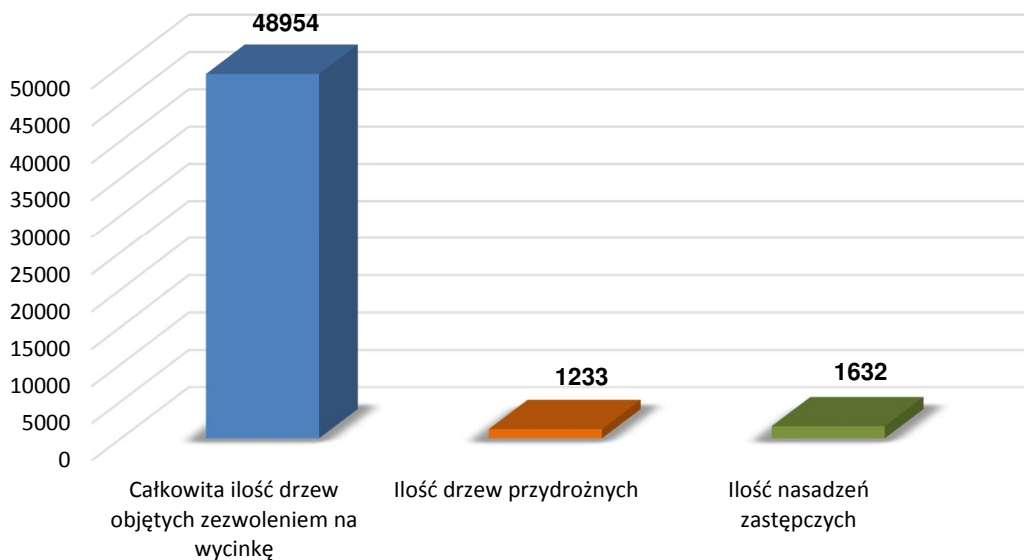
Wykres 28. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych oraz nasadzeń kompensacyjnych)-
na podstawie decyzji wydanych przez wójtów i burmistrzów w 2015.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin.

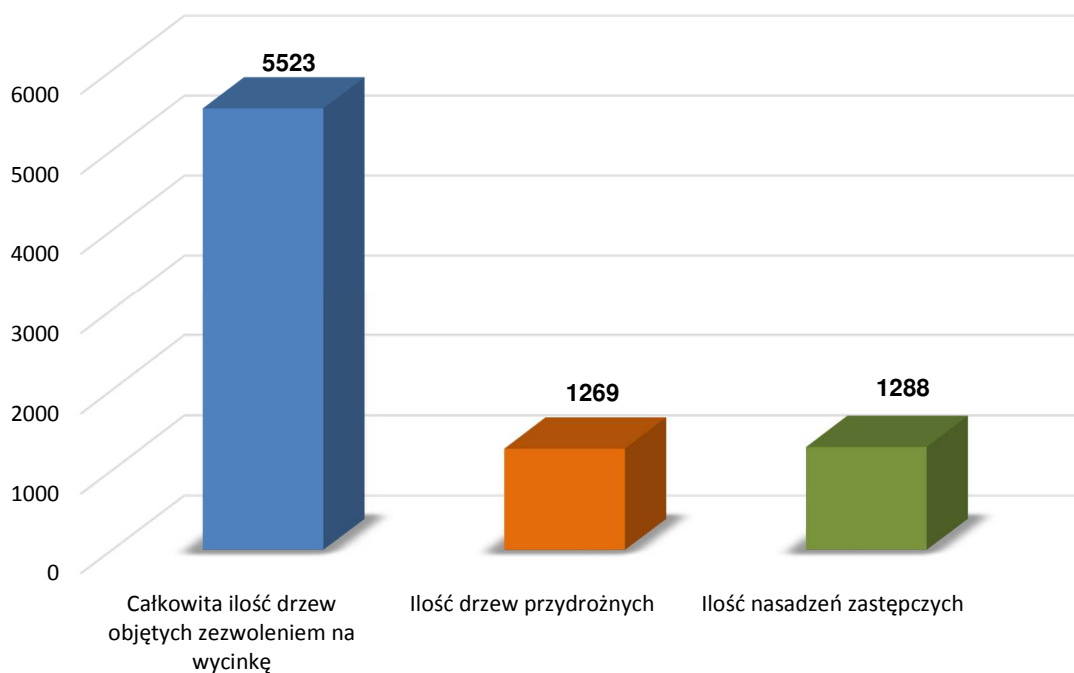

**Wykres 29. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych oraz nasadzeń kompensacyjnych)-
na podstawie decyzji wydanych przez wójtów i burmistrzów w 2016 roku.**

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin.

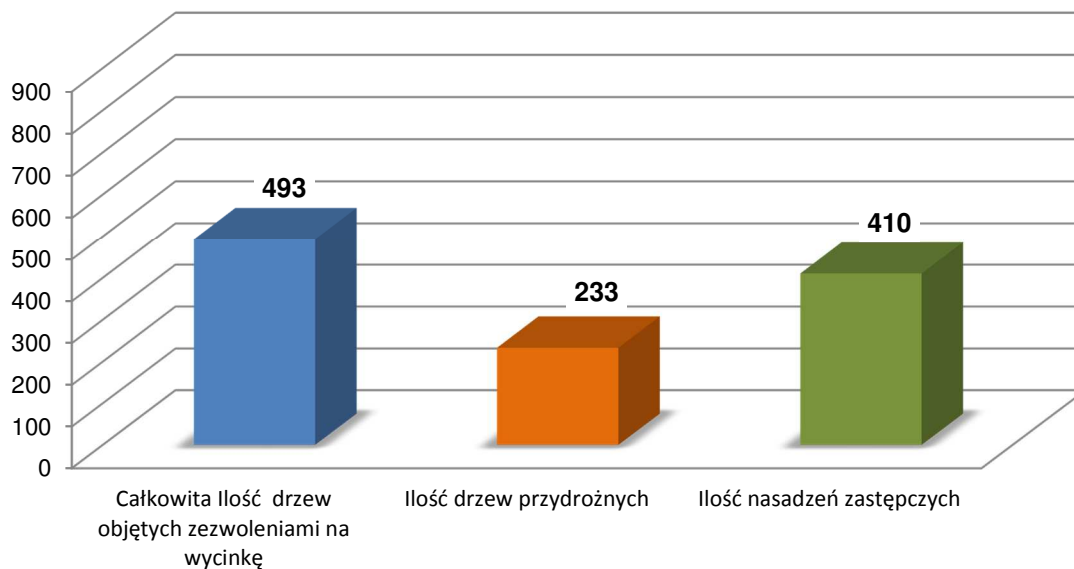
**Wykres 30. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych oraz nasadzeń kompensacyjnych)-
na podstawie decyzji wydanych przez wójtów i burmistrzów w 2017 roku.**

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z gmin.

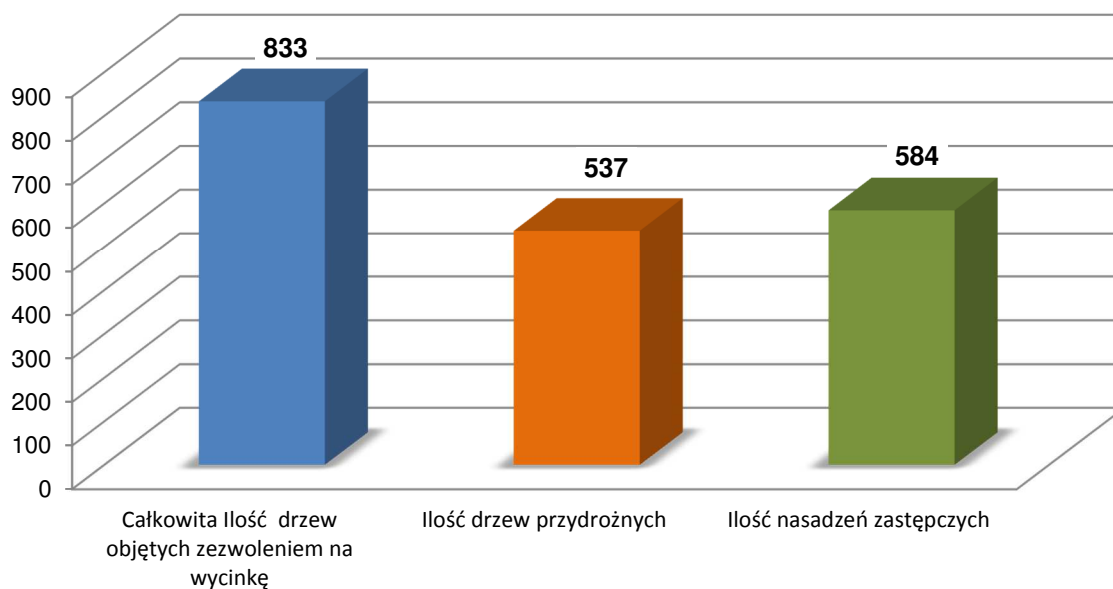

Wykres 31. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi) wydanych przez starostę w 2013 roku.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

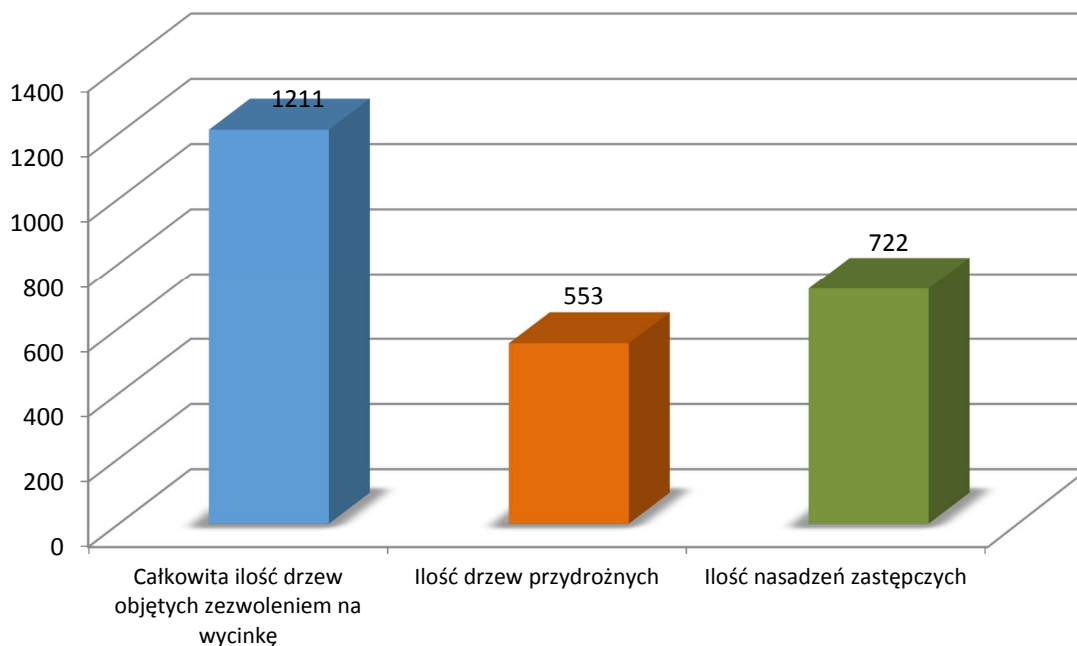
Wykres 32. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi) wydanych przez starostę w 2014 roku.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

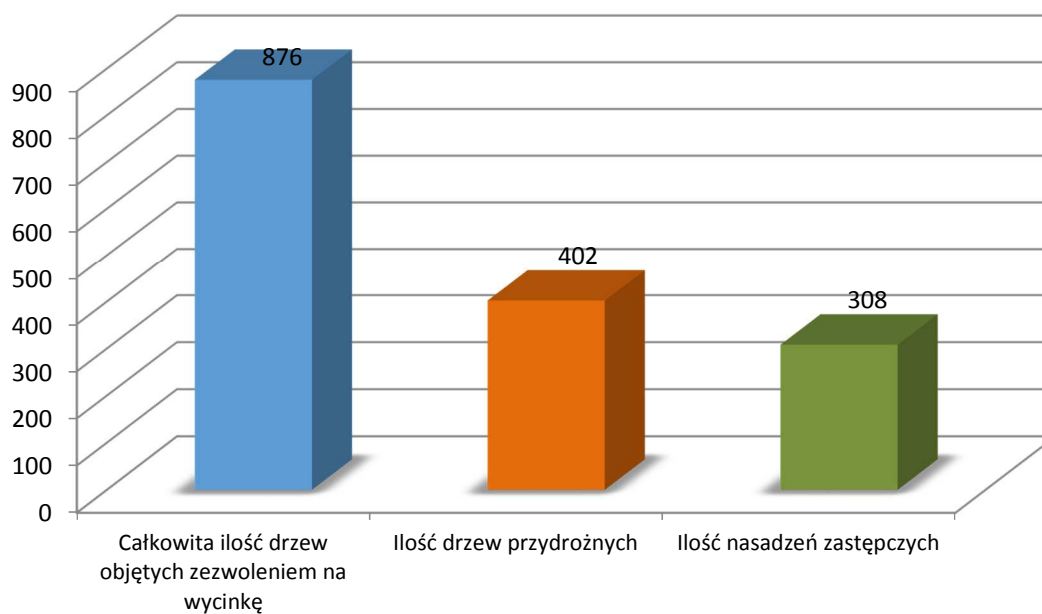

Wykres 33. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi) wydanych przez starostę w 2015 roku.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

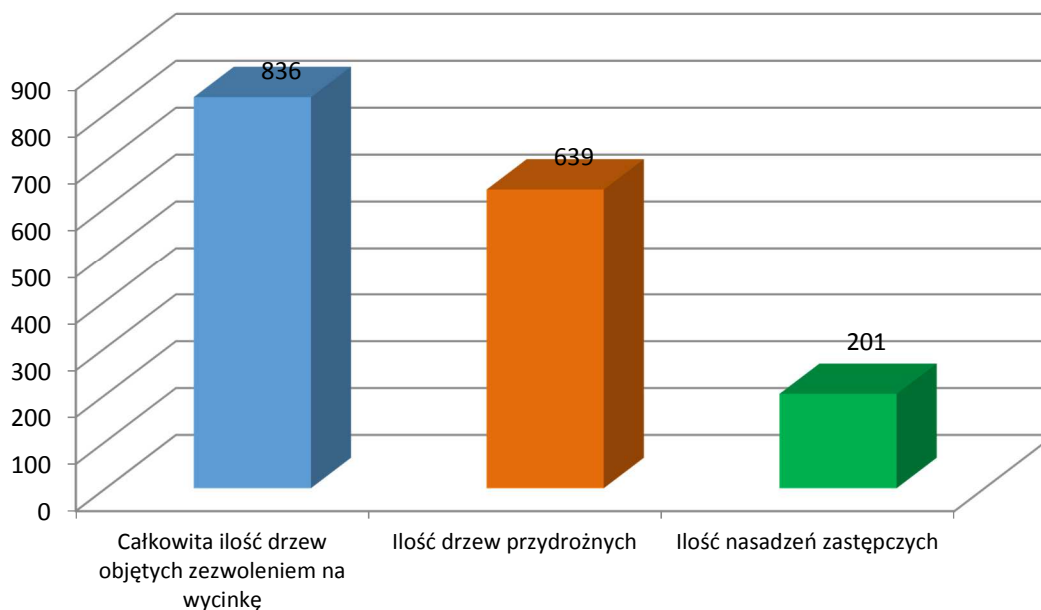
Wykres 34. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi) wydanych przez starostę w 2016 roku.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

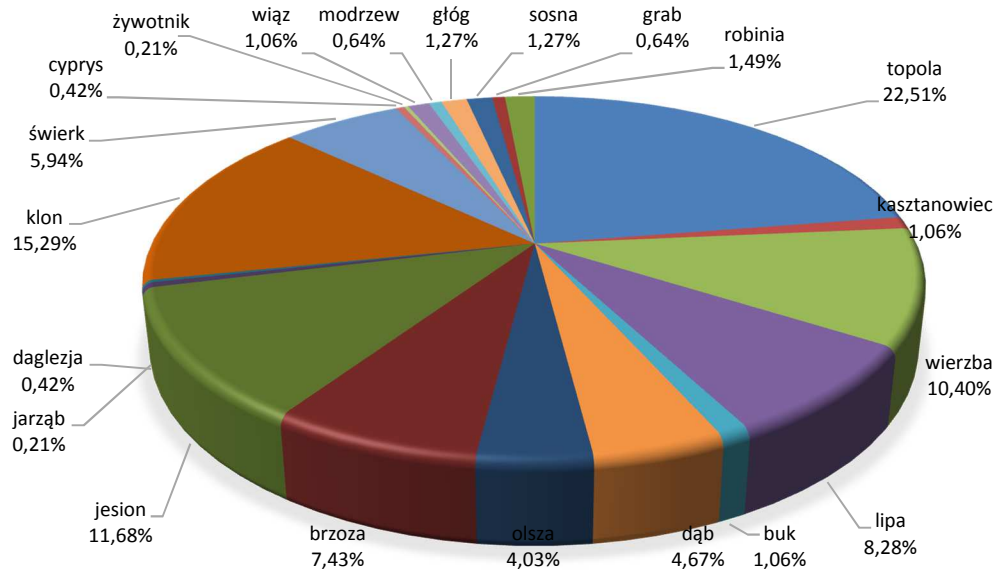
Wykres 35. Ilość drzew objętych zezwoleniami (w tym drzew przydrożnych wraz z nasadzeniami kompensacyjnymi) wydanych przez starostę w 2017 roku.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Analiza drzewostanu, na który wydano zezwolenia w latach 2013-2014, wskazuje, iż pozwoleniami obejmowano głównie gatunki mniej wartościowe: topola, wierzba, klon, jesion, brzoza i olcha. w pozwoleniach wydanych przez starostę drzewa te stanowiły w roku 2013- 71,3%, a w roku 2014- 34,88%. Analiza drzewostanu, na który wydano zezwolenia w latach 2015-2017, wskazuje, iż pozwoleniami obejmowano głównie gatunki mniej wartościowe: topola, wierzba, klon, jesion, brzoza, olcha, świerk i lipa. W pozwoleniach wydanych przez starostę drzewa te stanowiły w roku 2013- 71,3%, a w roku 2014- 34,88%, w roku 2015- 75%, w roku 2016 69%, w roku 2017 -78%.

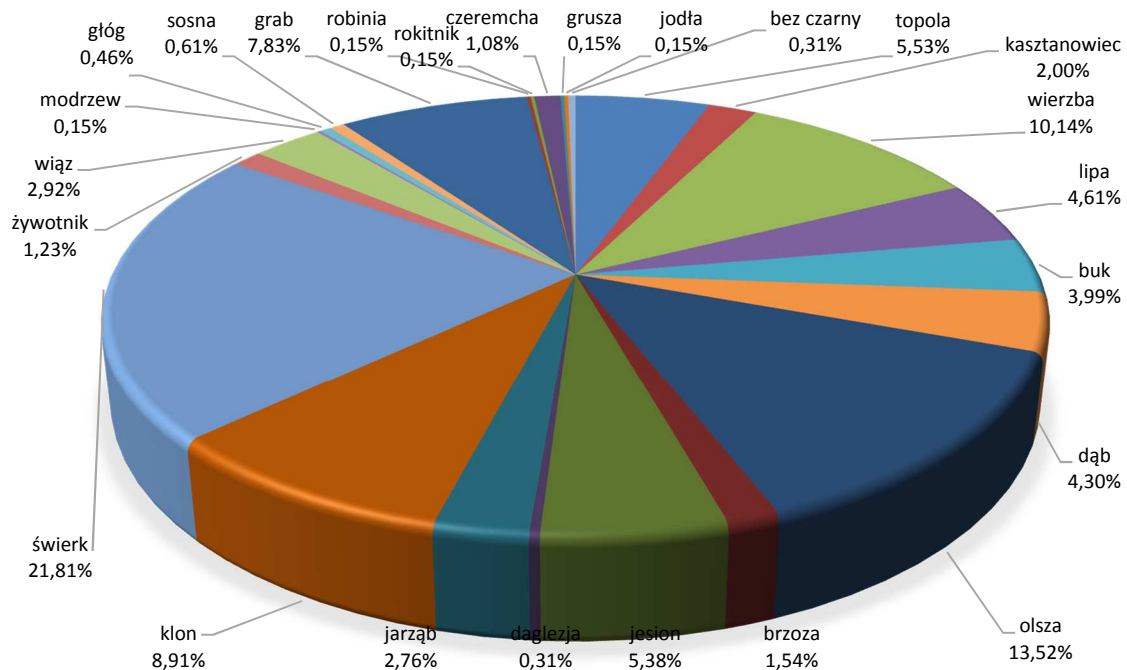
Wykres 36. Procentowy rozkład gatunkowy drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie na terenach stanowiących mienie gmin w powiecie koszalińskim w roku 2013.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

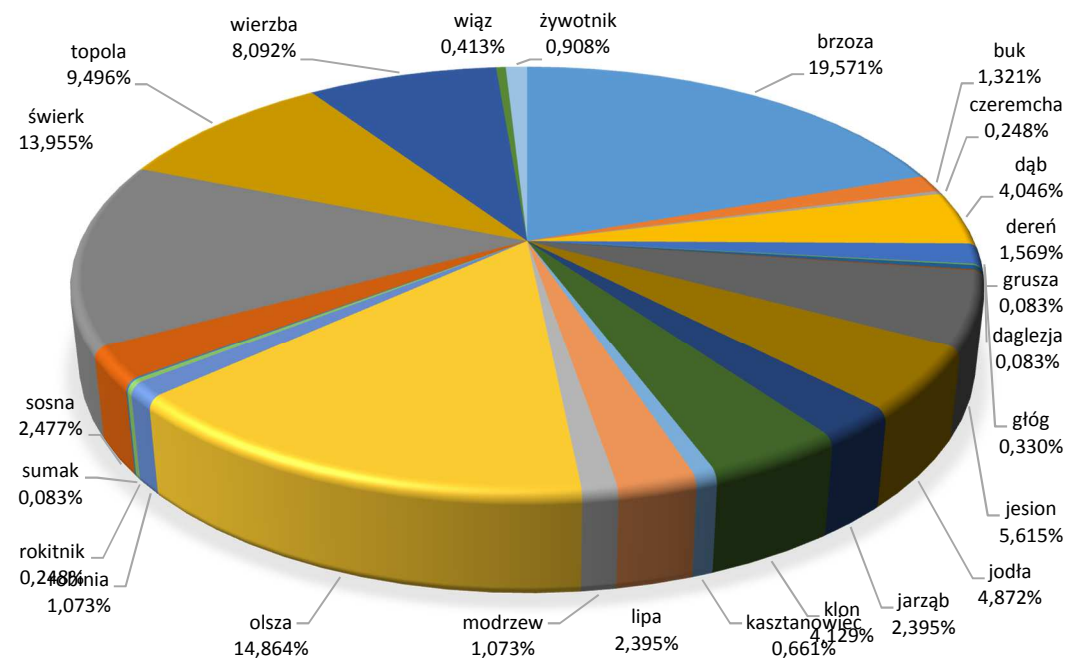

Wykres 37. Procentowy rozkład gatunkowy drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie na terenach stanowiących mienie gmin w powiecie koszalińskim w roku 2014.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

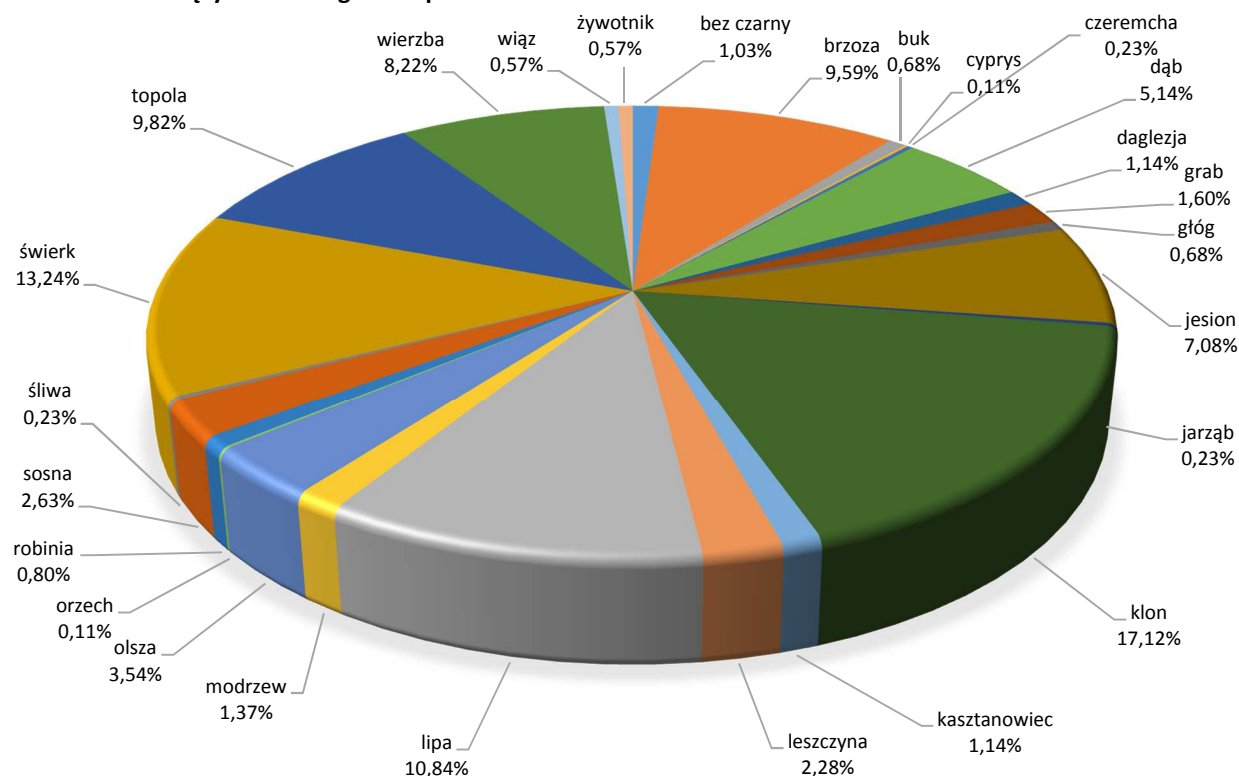
Wykres 38. Procentowy rozkład gatunkowy drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie na terenach stanowiących mienie gmin w powiecie koszalińskim w roku 2015.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

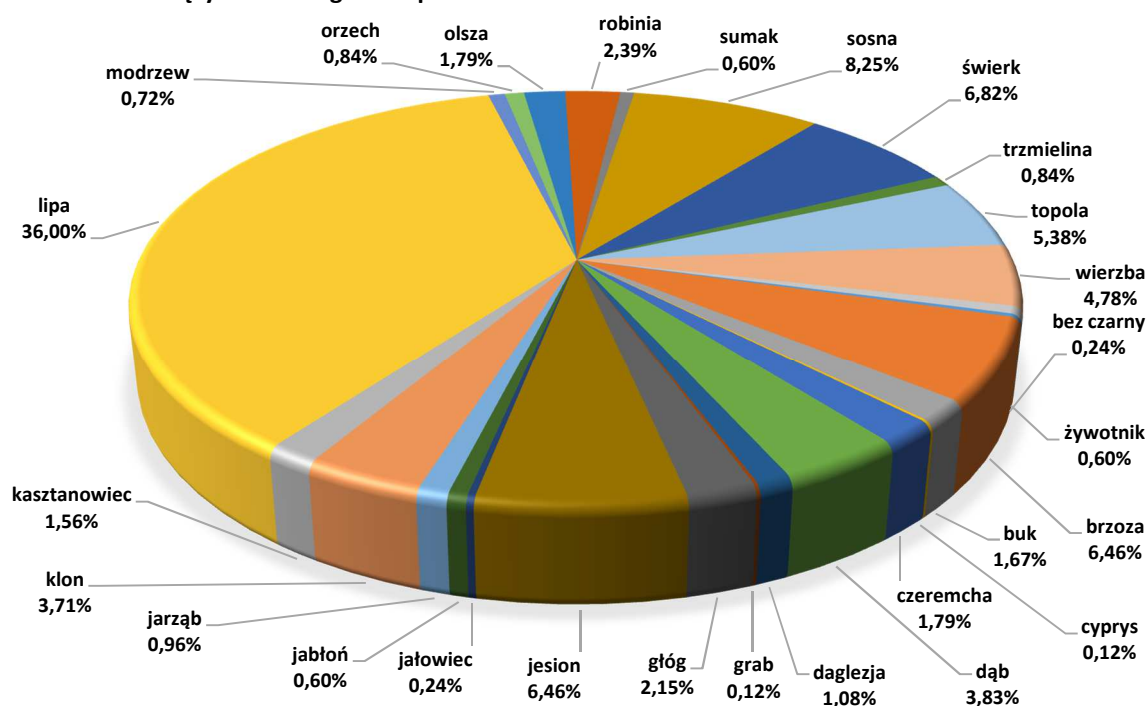

Wykres 39. Procentowy rozkład gatunkowy drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie na terenach stanowiących mienie gmin w powiecie koszalińskim w roku 2016.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

Wykres 40. Procentowy rozkład gatunkowy drzew, które uzyskały zezwolenia na wycięcie na terenach stanowiących mienie gmin w powiecie koszalińskim w roku 2017.

źródło: opracowanie własne, na podstawie zezwoleń na usunięcie drzew, wydanych przez Starostę Koszalińskiego.

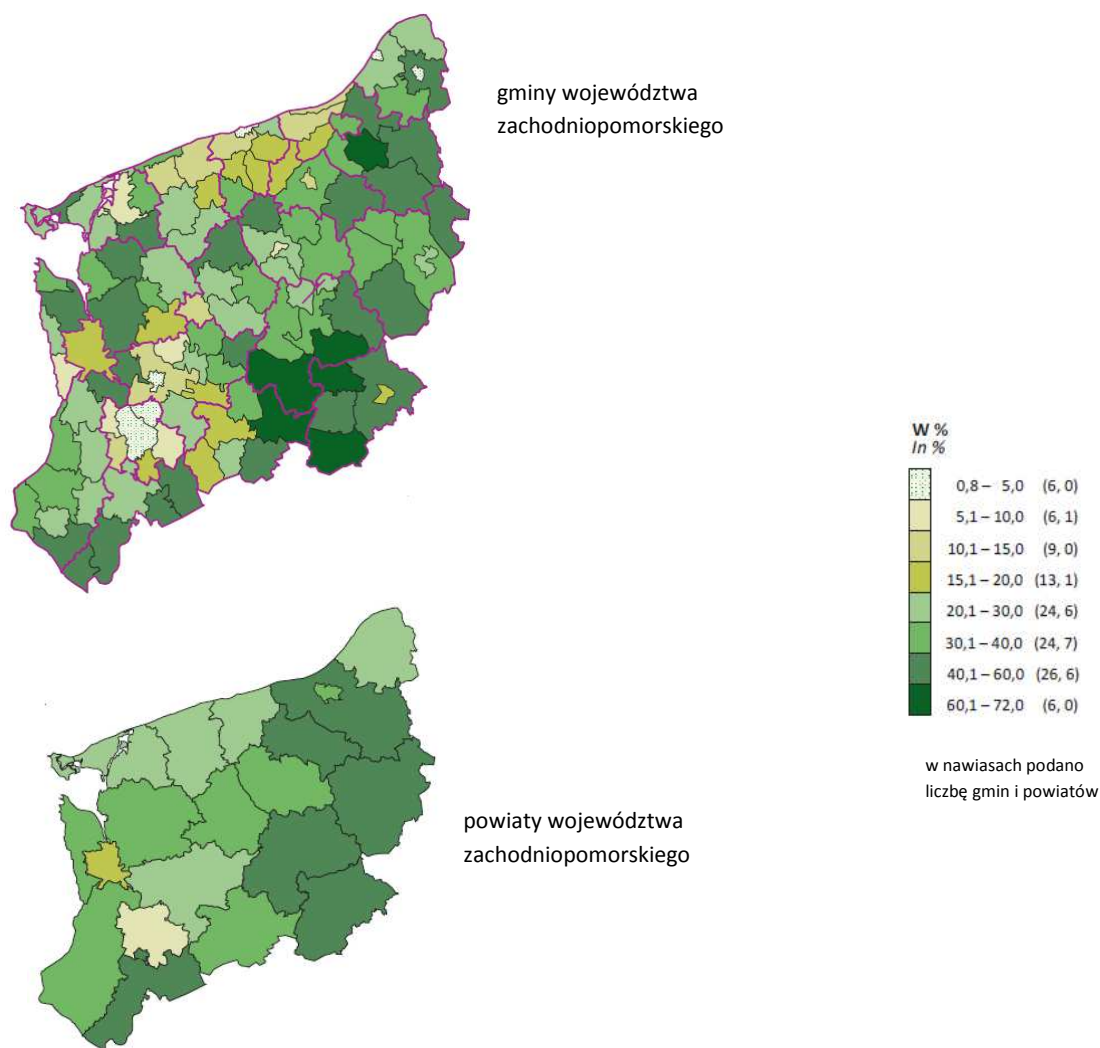

5.12 Lasy.

Na obszarze powiatu koszalińskiego grunty leśne zajmują powierzchnię 72774,5 ha, co stanowi około 42,9% ogólnej powierzchni powiatu. Grunty leśne dzielą się na lasy publiczne o powierzchni 70609,74 ha oraz lasy prywatne o powierzchni 2164,76ha. Lasy Skarbu Państwa zarządzane są przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Szczecinku, obejmują 7 nadleśnictw (Białogard, Bobolice, Gościno, Karnieszewice, Manowo, Polanów, Tychowo Tychowo), zajmują powierzchnię 69 241,42 ha. Rozmieszczenie lasów na terenie powiatu jest nierównomierne. Przeważająca część terenów zalesionych znajduje się głównie w części południowej i wschodniej. Większe kompleksy stanowią między innymi lasy położone na terenie gminy Manowo, Bobolice i Polanów.

Ogółem grunty leśne powiatu koszalińskiego zajmują 11,5% powierzchni leśnej województwa zachodniopomorskiego. Pod względem lesistości powiat zajmuje 4 miejsce w skali województwa.

Rysunek 17. Lesistość na terenie województwa zachodniopomorskiego.

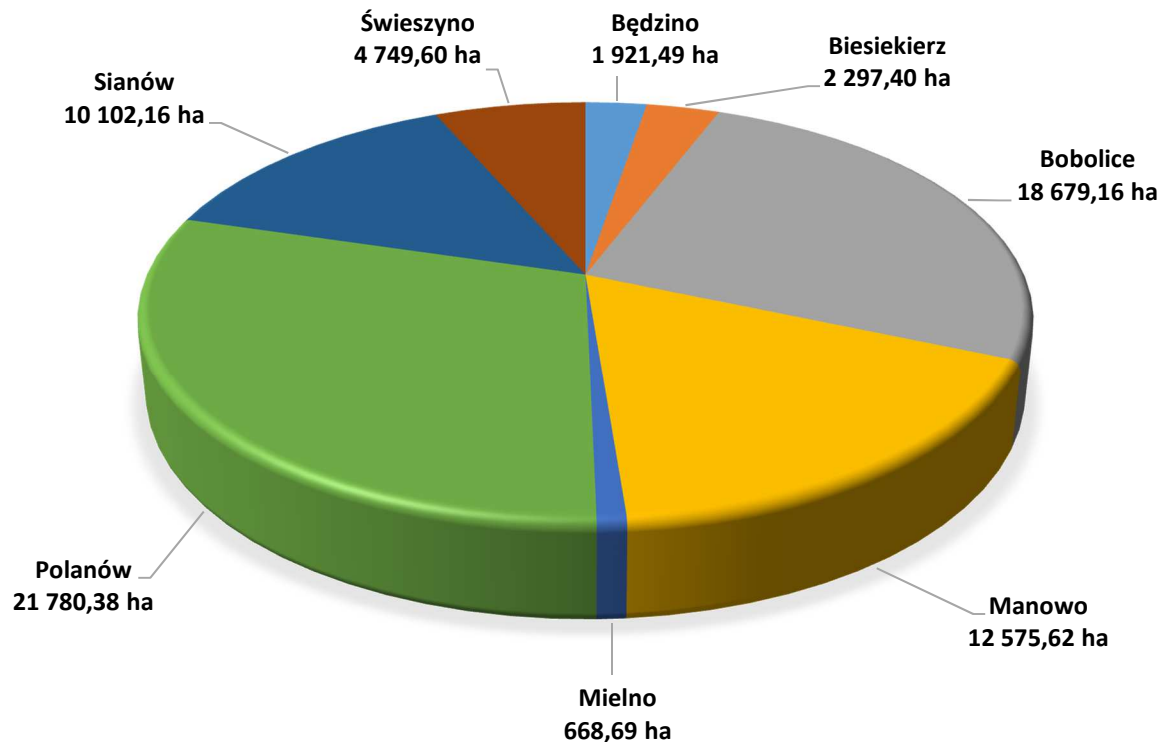

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, listopad 2015r.

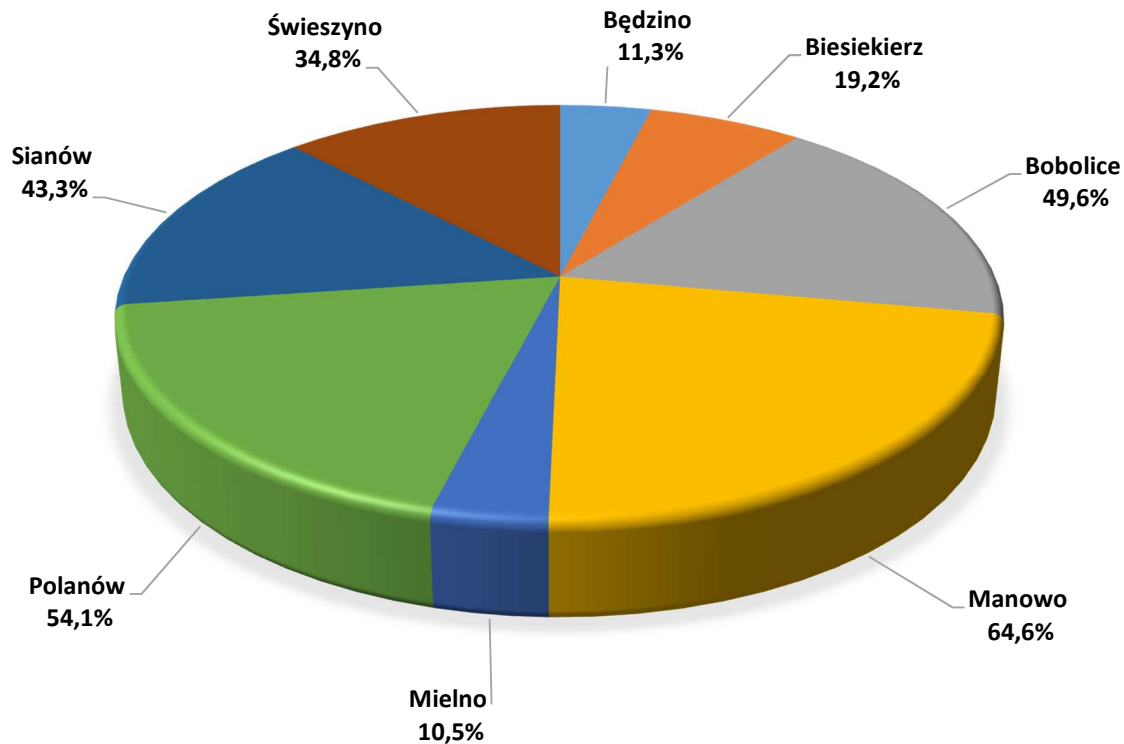

Wykres 41. Powierzchnia gruntów leśnych [ha] na terenie powiatu koszalińskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, wrzesień 2018r.

Wykres 42. Lesistość na terenie powiatu koszalińskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, wrzesień 2018r.

Tabela 67. Powierzchnia lasów na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2011-2012.

Jednostka Terytorialna	Grunty leśne ogółem [ha]		Lasy ogółem [ha]		Grunty leśne publiczne [ha]		Grunty leśne prywatne [ha]	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Będzino	1 925,2	1 931,2	1 888,9	1894,9	1 798,2	1 791,2	127,0	140,0
Biesiekierz	2 243,1	2 246,1	2 189,8	2192,8	2 192,1	2 192,1	51,0	54,0
Bobolice	18 342,4	18 384,3	17 905,6	17934,4	17 858,4	17 863,3	484,0	521,0
Manowo	12 520,7	12 520,5	12 081,2	12080,9	12 469,7	12 469,5	51,0	51,0
Mielno	671,2	671,2	653,6	653,6	652,2	652,2	19,0	19,0
Polanów	21 605,1	21 625,3	21 039,9	21060,3	20 788,1	20 774,3	817,0	851,0
Sianów	10 064,2	10 071,3	9 788,1	9795,3	9 857,2	9 854,1	207,0	217,2
Świeszyno	4 675,9	4 675,0	4 526,9	4525,9	4 631,9	4 627,0	44	48
Powiat Koszaliński	72 047,8	72 124,9	70 074	70 138,1	70 247,8	70 223,7	1 800	1 901,2

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Tabela 68. Powierzchnia lasów na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2013-2014.

Jednostka Terytorialna	Grunty leśne ogółem [ha]		Lasy ogółem [ha]		Grunty leśne publiczne [ha]		Grunty leśne prywatne [ha]	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Będzino	1 932,8	1 937,3	1 932,8	1 937,3	1 790,8	1 793,3	142,0	144,0
Biesiekierz	2 246,7	2 249,7	2 246,7	2 249,7	2 191,7	2 196,2	55,0	53,5
Bobolice	18 404,2	18 455,5	18 404,2	18 455,5	17 842,2	17 840,5	562,0	615,0
Manowo	12 518,3	12 560,5	12 518,3	12 560,2	12 467,3	12 503,5	51,0	57,0
Mielno	671,4	676,7	671,4	676,7	652,4	657,7	19,0	19,0
Polanów	21 651,3	21 656,7	21 651,3	21 656,7	20 769,6	20 755,9	881,8	900,8
Sianów	10 069,0	10 076,8	10 069,0	10 076,8	9 852,0	9 855,8	217,0	221,0
Świeszyno	4 675,1	4 700,5	4 675,1	4 700,5	4 627,1	4 645,5	48,0	55,0
Powiat Koszaliński	72 168,9	72 313,3	72 168,9	72 313,3	70 193,2	70 247,9	1 975,8	2 065,3

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Tabela 69. Powierzchnia lasów na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015-2016.

Jednostka Terytorialna	Grunty leśne ogółem [ha]		Lasy ogółem [ha]		Grunty leśne publiczne [ha]		Grunty leśne prywatne [ha]	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016		
Będzino	1 939,66	1 939,66	1 901,53	1 901,88	1 795,66	1 795,66	144,00	144,00
Biesiekierz	2 249,73	2 303,96	2 196,47	2 247,24	2 196,22	2 250,45	53,51	53,51
Bobolice	18 503,21	18 561,89	18 052,31	18 103,95	17 844,21	17 902,89	659,00	659,00
Manowo	12 574,81	12 571,01	12 154,90	12 151,52	12 515,81	12 512,01	59,00	59,00
Mielno	676,76	677,77	659,19	656,90	657,76	657,77	19,00	20,00
Polanów	21 723,08	21 769,29	21 158,72	21 284,66	20 763,32	20 809,53	959,76	959,76
Sianów	10 095,16	10 101,49	9 818,03	9 813,24	9 871,16	9 877,49	224,00	224,00
Świeszyno	4 712,18	4 728,24	4 576,01	4 592,36	4 657,18	4 673,24	55,00	55,00
Powiat Koszaliński	72 474,59	72 653,31	70 517,16	70 751,75	70 301,32	70 479,04	2173,27	2174,27

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Tabela 70. Powierzchnia lasów na terenie powiatu koszalińskiego w roku 2017.

Jednostka Terytorialna	Grunty leśne ogółem [ha]	Lasy ogółem [ha]	Grunty leśne publiczne [ha]	Grunty leśne prywatne [ha]
	2017	2017	2017	2017
Będzino	1 921,49	1 882,84	1 778,49	2 164,76
Biesiekierz	2 297,40	2 240,68	2 249,40	143,00
Bobolice	18 679,16	18 219,52	18 021,16	48,00
Manowo	12 575,62	12 157,60	12 516,62	658,00
Mielno	668,69	650,36	650,69	18,00
Polanów	21 780,38	21 287,83	20 820,62	959,76
Sianów	10 102,16	9 812,89	9 878,16	224,00
Świeszyno	4 749,60	4 614,30	4 694,60	55,00
Powiat Koszaliński	72 774,50	70 866,02	70 609,74	2 164,76

źródło: GUS. Baza Danych Lokalnych, wrzesień 2018 r.

Tabela 71. Struktura Lasów Państwowych, położonych na terenie powiatu koszalińskiego, zarządzanych przez nadleśnictwa w 2015 roku.

Nadleśnictwo	Powierzchnia lasów [ha]	Powierzchnia gruntów objęta Planem Urządzenia Lasu [ha]	Liczba zarejestrowanych pożarów lasów	Powierzchnia lasów zniszczona przez pożary [ha]	Masa pozyskanego drewna [m ³]	
					Iglaste [m ³]	liściaste [m ³]
Białogard	1404,70	1591,73	0	0,00	8468,93	2654,87
Bobolice	17450,78	19072,88	3	0,13	70465,00	42591,00
Gościno	1691,00	1691,00	2	0,03	3584,00	2851,00
Manowo	17194,07	17954,75	0	0,00	78261,36	12894,52
Karnieszewice	11401,00	11970,00	0	0,00	55108,00	33206,00
Polanów	16150,27	16829,93	9	0,36	73875,68	39359,55
Tychowo	7796,10	8362,79	1	0,01	26585,00	27045,00

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych otrzymanych z nadleśnictw, wrzesień 2018r.

Tabela 72. Struktura Lasów Państwowych, położonych na terenie powiatu koszalińskiego, zarządzanych przez nadleśnictwa w 2016 roku.

Nadleśnictwo	Powierzchnia lasów [ha]	Powierzchnia gruntów objęta Planem Urządzenia Lasu [ha]	Liczba zarejestrowanych pożarów lasów	Powierzchnia lasów zniszczona przez pożary [ha]	Masa pozyskanego drewna [m ³]	
					Iglaste [m ³]	liściaste [m ³]
Białogard	1458,59	1591,73	0	0,00	6929,37	2971,07
Bobolice	17457,70	19072,88	2	0,24	83016,00	54323,00
Gościno	1691,00	1691,00	0	0,00	2155,00	2246,00
Manowo	17202,91	17967,69	0	0,00	90823,72	9392,82
Karnieszewice	11410,00	11966,00	0	0,00	89532,00	39428,00
Polanów	16184,08	16829,81	6	3,91	72348,28	33944,07
Tychowo	7826,87	8364,85	1	0,60	37934,00	12846,00

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych otrzymanych z nadleśnictw, wrzesień 2018r.

Tabela 73. Struktura Lasów Państwowych, położonych na terenie powiatu koszalińskiego, zarządzanych przez nadleśnictwa w 2017 roku.

Nadleśnictwo	Powierzchnia lasów [ha]	Powierzchnia gruntów objęta Planem Urządzenia Lasu [ha]	Liczba zarejestrowanych pożarów lasów	Powierzchnia lasów zniszczona przez pożary [ha]	Masa pozyskanego drewna [m ³]	
					Iglaste [m ³]	liściaste [m ³]
Białogard	1458,74	1591,72	0	0,00	8931,57	2432,64
Bobolice	17502,87	19072,88	0	0,00	76949,00	60818,00
Gościno	1691,000	1691,00	0	0,00	3036,00	2370,00
Manowo	17203,14	17965,46	0	0,00	109363,24	12426,96
Karnieszewice	11409,00	11964,00	0	0,00	74053,00	28628,00
Polanów	16195,49	16195,99	1	0,00	82096,28	30850,21
Tychowo	7865,77	8376,06	2	0,10	40820,00	7909,00

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych otrzymanych z nadleśnictw, wrzesień 2018r.

Starosta Koszaliński sprawuje nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, położonymi na terenie powiatu koszalińskiego, co jest wynikiem obecnie obowiązującego stanu prawnego, uregulowanego przez przepis art. 4 ust. 1 pkt. 14 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym oraz ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 r., poz. 788 z późn. zm.).

Do zadań Starosty z zakresu administracji rządowej, zgodnie z przepisami ustawy o lasach, należy m.in.:

- wydawanie decyzji zezwalającej na zmianę lasu na użytek rolny. Zmiana lasu na użytek rolny jest dopuszczalna w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzeb właścicieli lasów (art. 13 ust. 3 pkt. 2);
- uznawanie lasu za las ochrony lub pozbawienie go tego charakteru, po uzgodnieniu z właścicielem lasu i zasięgnięciu opinii rady gminy (art. 16 ust.1 a);
- zatwierdzenie uproszczonego planu urządzenia lasu, po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego (art. 22 ust.2).

Do zadań własnych Starosty, zgodnie z przepisami ustawy o lasach, należy m.in.:

- wydawanie decyzji określających obowiązki ochronne właścicieli lasów. Decyzja wydawana jest tylko wtedy, gdy właściciel lasu nie wykonuje zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów (art. 9 ust. 2);
- zarządzanie, z urzędu lub na wniosek nadleśniczego, wykonania zabiegów zwalczających i ochronnych w lasach zagrożonych (art. 10 ust. 1 pkt. 2);
- ocena udatności upraw leśnych na gruncie rolnym objętym zalesieniem, jeżeli zalesienia dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (art. 14 ust. 7);
- cechowanie pozyskanego drewna. Starosta wystawia właścicielowi lasu dokument stwierdzający legalność pozyskanego drewna (art. 14a ust.3),
- wydawanie decyzji określających zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha (art. 19 ust. 3);
- zlecenie sporządzenia uproszczonego planu urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych (art. 21 ust. 1 pkt 2);
- zlecenie prowadzenia inwentaryzacji stanu lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha (art. 21 ust. 2);
- wydawanie decyzji w sprawie uznania lub nieuznania zastrzeżeń do projektu uproszczonego planu urządzenia lasu (art. 21 ust. 5);
- nadzorowania wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasu (art. 22 ust. 5);
- wydawanie decyzji na pozyskanie drewna w przypadkach losowych niezgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją określającą zadania w zakresie gospodarki leśnej (art. 23 ust. 4);

- wydawanie decyzji nakazujących wykonanie obowiązków określonych w art. 13 i zadań ujętych w uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji określającej zadania gospodarki leśnej (art. 24).

W latach 2015-2017 nadzór nad lasami realizowany był poprzez Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska (dawniej Wydział Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami) oraz zatrudnionego w ramach umowy zlecenie leśnika. Leśnik, w ramach wykonywanych prac, przygotowywał m.in.: dokumentację stanowiącą podstawę do wydawania przez Starostę decyzji określających zadania właścicielom lasów, cechował pozyskane drewno oraz brał czynny udział przy dokonywaniu przez Starostę oceny udatności zalesionych gruntów rolnych.

W 2013 roku leśnik brał udział przy 125 postępowaniach administracyjnych, co szacunkowo zajęło łącznie 472 roboczogodziny, natomiast w roku 2014, leśnik brał udział przy 116 postępowaniach, co ogółem zajęło 386 godzin. w 2015 r. leśnik brał udział w 133 postępowaniach, a w 2016 roku 89 postępowaniach. w 2017 roku leśnik wziął udział w 85 postępowaniach, co zajęło łącznie 526 godzin pracy. Leśnik wykonuje pracę, w ramach podpisanej umowy, własnym środkiem transportu oraz z wykorzystaniem własnych przedmiotów i urządzeń.

Od 2016 roku Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska, w związku ze zmianą ustawy i wprowadzeniem art. 37a do ustawy o lasach (Dz.U. z 2017r., poz. 788 z póź. zm.), wydaje zaświadczenia- czy działka jest objęta uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o lasach. Przedmiotowe zaświadczenie wydaje się w przypadku sprzedaży przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, gruntu, który nie stanowi własności Skarbu Państwa. w 2016 r. ogółem wydano 242 sztuk zaświadczeń, a w 2017 roku wydano 800 sztuk zaświadczeń.

Tabela 74. Struktura lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu koszalińskiego, należących do osób fizycznych i prawnych, dla których Starosta Koszaliński prowadzi nadzór nad gospodarką leśną- stan 2017 r.

Jednostka Terytorialna	Powierzchnia gruntów leśnych- ogółem	Powierzchnia gruntów leśnych- osoby fizyczne	Uznanych za lasy ochronne	Objęta aktualnymi uproszczonymi planami urządzenia lasu	Objęta inwentaryzacjami lasu
	ha	ha	ha	ha	ha
Będzino	143	128	0	0	120,28
Biesiekierz	48	45	0	0	46,43
Bobolice miasto	4	4	0	0	4
Bobolice	654	585	0	124,70	293,00
Manowo	59	55	0	0	50,65
Mielno	18	18	0	0	10,70
Polanów miasto	3,76	3,76	0	0	3,76
Polanów	856	383	0	575,26	238,76
Sianów miasto	14	14	0	0	10,27
Sianów	201	205,00	0	0	201,91
Świeszyno	55	46	0	0	37,47
RAZEM	2055,76	1486,76	0	699,96	1017,23

* w tym opracowanie o pow. 425,72 ha wykonano na zlecenie i koszt os. prawnej.

Tabela 75. Wykonywanie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa, stan 2014r.

Rok	Obszar	Powierzchnia w ha		Wykonawca	Koszt wykonania dokumentacji (zł)
		Inwentaryzacja stanu lasu	Uproszczony plan urządzenia lasu		
2010	Gmina Będzino	121,00	-	Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Przedsiębiorstwo Państwowe 05-090 Raszyn, Sękocin Stary, ul. Leśników 21, Oddział w Szczecinku, ul. Koszalińska 91b, 78-400 Szczecinek	28 344,30
	Gmina Biesiekierz	52,30	-		
	Gmina Mielno	19,40	-		
2011	Gmina Sianów	200,73	-	Agencja „CEZAR”- Piotrkowicz Sp. J., Pracownia Urządzenia Lasu, ul. Boczna 38, 05-300 Mińsk Mazowiecki	13 608,00
2012	Gmina Polanów	242,52	147,59	Agencja „CEZAR”- Piotrkowicz Sp. J., Pracownia Urządzenia Lasu, ul. Boczna 38, 05-300 Mińsk Mazowiecki	27 000,00
2013	Gmina Bobolice	249,01	124,71	Agencja „CEZAR”- Piotrkowicz Sp. J., Pracownia Urządzenia Lasu, ul. Boczna 38, 05-300 Mińsk Mazowiecki	33 401,70
	Gmina Manowo	50,65	-		4 368,60
	Gmina Świeszyno	39,40	-		4 222,80
2014	Gmina Bobolice	73,4991	64,8277	Agencja „CEZAR”- Piotrkowicz Sp. J., Pracownia Urządzenia Lasu, ul. Boczna 38, 05-300 Mińsk Mazowiecki	9 652,5
RAZEM		1 048,5091	337,1277		120 597,9*

* w 2013 r. Starostwo Powiatowe w Koszalinie otrzymało, od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, dotację w wysokości 20 000,00 zł na wykonanie dokumentacji

Starosta Koszaliński w latach 2012-2017, zgodnie z art. 14 ust. 7 ustawy o lasach, dokonał oceny udatności upraw zalesionych gruntów rolnych (dokonanych na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z funduszy europejskich) oraz przekwalifikował z urzędu grunt rolny na leśny. Ogółem w 2012 roku przekwalifikowano powierzchnię 56,00 ha, w 2013 roku- 42,12 ha, w 2014 r.- 56,71 ha, w 2015 r.- 24,99 ha, natomiast w 2017 r.- 52,64 ha.

Tabela 76. Powierzchnie gruntów rolnych przekwalifikowane na grunty leśne w roku 2015.

Lp.	Gmina	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia zalesienia [ha]	Rok zalesienia
1	Bobolice	Gozd	8,63	2011
2	Bobolice	Jatynia	3,65	2012
3	Manowo	Grzybica	1,97	2011
4	Polanów	Rosocha	6,46	2011
5	Polanów	Żydowo	4,28	2011
RAZEM			24,99	

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ARiMR i realizowanych umów powiatu na przekwalifikowanie zalesionych gruntów rolnych na grunty leśne.

Tabela 77. Powierzchnie gruntów rolnych przekwalifikowane na grunty leśne w roku 2017.

Lp.	Gmina	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia zalesienia w ha	Rok zalesienia
1	Będzino	Strachomino	4,50	2014
2	Bobolice	Dobrociechy	27,93	2014
3	Bobolice	Głodowa	8,72	2012
4	Bobolice	Gozd	7,74	2014
5	Polanów	Garbno	3,75	2013
RAZEM			52,64	

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ARiMR i zrealizowanych umów powiatu na przekwalifikowanie zalesionych gruntów rolnych na grunty leśne.

Informacje z zakresu hodowli lasu i pozyskania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa zawierają tabele 79- 82

Tabela 78. Hodowla lasu i pozyskanie drewna w lasach stanowiących własność osób fizycznych i prawnych na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2011-2017.

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Zalesienia gruntów nieleśnych- powierzchnia w ha	3,6	112,1	26,33	25,73	33,92	50,67	0
2	Pielęgnowanie lasu- powierzchnia w ha	27	16	14	1	0,51	0	0,95
	w tym młodników	27	16	14	1	0,51	0	0,95
3	Powierzchnia objęta trzebieżami – powierzchnia w ha	147	88	352	339	345,68	149,57	26,30
4	Pozyskanie drewna- masa w m ³	1 146	858	2 239	2 098	2719,67	1030	908,18

źródło: opracowanie własne na podstawie wydanej dokumentacji przez Starostę Koszalińskiego.

Tabela 79. Pozyskanie drewna 2015 rok.

Lp.	Gmina	Ogółem- masa pozyskanego drewna- m ³	Masa pozyskanego drewna- m ³			
			LIŚCIASTE		IGLASTE	
			dłużycowe	stosowe	dłużycowe	stosowe
1	Będzino	85,43	49,03	17,56	16,44	2,40
2	Biesiekierz	10,45	0,00	10,45	0,00	0,00
3	Bobolice	1225,31	64,6	878,88	63,01	218,82
4	Manowo	100,73	0,00	0	69,46	31,27
5	Mielno	19,50	0,00	19,5	0,00	0,00
6	Polanów	1032,67	0,00	145,08	724,03	163,56
7	Sianów	2,52	0,00	0,00	0,00	2,52
8	Świeszyno	159,10	2,27	75,37	1,99	79,47
RAZEM		2719,67	115,9	1216,96	881,84	504,97

źródło: opracowanie własne na podstawie wydanej dokumentacji przez Starostę Koszalińskiego.

Tabela 80. Pozyskanie drewna 2016 rok.

Lp.	Gmina	Ogółem- masa pozyskanego drewna- m ³	Masa pozyskanego drewna- m ³			
			LIŚCIASTE		IGLASTE	
			dłużycowe	stosowe	dłużycowe	stosowe
1	Będzino	83,48	0	83,48	0	0
2	Biesiekierz	0	0	0	0	0
3	Bobolice	251,92	0	220,31	17,7	13,91
4	Manowo	150,41	79,22	21,84	44,67	4,68
5	Mielno	94,95	0	84,03	0	10,92
6	Polanów	253,5	0	100,96	12,59	139,95
7	Sianów	115,27	46,16	54,82	7,12	7,17
8	Świeszyno	88,47	0	17,16	48,06	23,25
RAZEM		1038	125,38	582,6	130,14	199,88

źródło: opracowanie własne na podstawie wydanej dokumentacji przez Starostę Koszalińskiego.

Tabela 81. Pozyskanie drewna 2017 rok.

Lp.	Gmina	Ogółem- masa pozyskanego drewna- m ³	Masa pozyskanego drewna- m ³			
			LIŚCIASTE		IGLASTE	
			dłużycowe	stosowe	dłużycowe	stosowe
1	Będzino	39,84	0	39,06	0	0,78
2	Biesiekierz	22,38	9,75	12,63	0	0
3	Bobolice	631,55	0	200,08	316,98	114,49
4	Manowo	13,02	0	1,71	0	11,31
5	Mielno	39,14	0	33,68	0	5,46
6	Polanów	133,15	5,85	8,19	90,86	28,25
7	Sianów	25,98	1,63	0,78	23,57	0
8	Świeszyno	3,12	3,12	0	0	0
RAZEM		908,18	20,35	296,13	431,41	160,29

źródło: opracowanie własne na podstawie wydanej dokumentacji przez Starostę Koszalińskiego.

6 Realizacja priorytetu 6- POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO

6.1 Poprawa klimatu akustycznego poprzez dostosowanie poziomu hałasu do poziomu dopuszczalnego.

Ochrona przed hałasem zgodnie z art. 112 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.) polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Zgodnie z definicją ustawową hałas są to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz, natomiast dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r., odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku określa hałas jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej.

Głównym źródłem informacji o hałasie w środowisku jest przede wszystkim Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) mający za zadanie zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej w szczególności poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony środowiska przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie.

W zakresie działań mających na celu zmniejszenie emisji hałasu za priorytetowe uznano:

1. Sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych, linii kolejowych,
2. Opracowanie wynikających z map akustycznych Programów ochrony przed hałasem,
3. Kontrola jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.

Modernizację dróg i budowę obwodnic Ocenę stanu akustycznego środowiska dokonuje się obligatoryjnie dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców oraz terenów poza aglomeracją, tj. dróg, linii kolejowych i lotnisk zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływania akustyczne na znacznych obszarach.

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu dla danego obszaru. w decydującym stopniu zależy on od stopnia urbanizacji terenu oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie,
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Wskaźnikiem oceny hałasu jest równoważny poziom dźwięku wyrażony w decybelach (dB). Poziom ten stanowi uśrednioną wartość w odniesieniu do pory doby (dzień od 6.00 do 22.00 lub noc od 22.00 do 6.00). Wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu określa rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r. poz. 112).

W zakresie działań mających na celu zmniejszenie emisji hałasu za priorytetowe uznano:

- sporządzanie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych, linii kolejowych;
- opracowywanie wynikających z map akustycznych programów ochrony przed hałasem;
- kontrolę jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu;

- modernizację dróg i budowę obwodnic.

6.2 Hałas komunikacyjny

Głównym źródłem hałasu samochodowego są poruszające się pojazdy samochodowe. Poziom hałasu samochodowego generowanego podczas ruchu pojazdów zależy od wielu czynników:

- prędkości ruchu- im większa prędkość ruchu tym hałas samochodowy większy,
- rodzaju i stanu technicznego nawierzchni jezdni,
- rodzaju ruchu- ruch płynny (jednostajny), ruch niejednostajny,
- rodzaju pojazdów samochodowych,
- struktury ruchu (liczby pojazdów lekkich i ciężkich),
- położenia drogi (droga na nasypie, w wykopie, w poziomie terenu) oraz ukształtowania terenu,
- rodzaj pokrycia terenu pomiędzy źródłem hałasu (drogą) a punktem obserwacji.

W celu określenia poziomu hałasu wokół przedmiotowych odcinków dróg, należy dysponować informacjami o poszczególnych czynnikach/parametrach, które decydują o hałasie.

Tabela 82. Odcinki dróg wojewódzkich objęte analizą map akustycznych.

Lp.	Nr drogi	Nazwa odcinka	Km początku	Km końca	długość odcinka [km]	Powierzchnia Obszaru analizy [m ²]
1	11	Koszalin-Wyszewo	48,681	59,664	10,983	17 572 160
2	11	Mścice-Koszalin	36,317	38,175	1,858	2 973 440
3	6	Dr. Woj. 166- Nosowo	119,958	125,225	5,267	8 427 200
4	6	Koszalin-Sianów	147,931	155,418	7,487	11 979 200
5	6	Nosowo-Koszalin	125,225	136,945	11,720	18 752 320

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. zachodniopomorskiego

Omawiany ciąg, oceniany pod kątem akustycznym przechodzi przez tereny takich miejscowości jak: Mścice, Nosowo, Stare Bielice oraz tereny zagospodarowane rolniczo. Dane statystyczne z zakresu liczby budynków mieszkalnych, liczby mieszkań, ludności w mieszkaniach oraz powierzchni użytkowej mieszkań dla obszaru objętego analizą przedstawia poniższa tabela.

Tabela 83. Dane statystyczne dla obszarów objętych analizą na terenie powiatu koszalińskiego.

Gmina/miasto	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba mieszkań	Liczba ludności w mieszkaniach	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]
Będzino	277	409	1 372	32 366
Biesiekierz	540	627	2 181	77 668
Manowo	477	718	2 418	62 019
Sianów	955	1 905	6 178	102 880
Świeszyno	15	15	53	2 073

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

Tabela 84. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik LDWN- powiat koszaliński.

Wskaźnik LDWN	powiat koszaliński				
	do 5dB	5-10dB	10-15dB	15-20dB	pow. 20dB
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych środowiska				
	Niedobory		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,643	0,435	0,245	0,119	0,012
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tyś]	0,373	0,249	0,161	0,136	0,054
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	1,279	0,846	0,549	0,466	0,188
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	2	0	2	0	1
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

Tabela 85. Przekroczenie wartości dopuszczalnych wskaźnik LN⁶- powiat koszaliński.

Wskaźnik LN	powiat koszaliński				
	< 5dB	5-10dB	10-15dB	15-20dB	> 20dB
Przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	niedobory		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,625	0,384	0,216	0,043	0,003
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tyś]	0,313	0,230	0,175	0,104	0,043
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	1,063	0,772	0,593	0,350	0,142
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	1	2	0	0	1
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

⁶ *LN_n- długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00),

Tabela 86. Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik LDWN- powiat koszaliński.

Wskaźnik LDWN	powiat koszaliński				
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	9,863	4,836	2,594	01,408	0,949
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tyś.]	0,393	0,252	0,201	0,160	0,091
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	1,338	0,847	0,675	0,545	0,301

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

Tabela 87. Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik LN- powiat koszaliński.

Wskaźnik LN	powiat koszaliński				
	50-55 dB	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	>70dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	7,096	3,487	1,838	0,945	0,372
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tyś.]	0,313	0,230	0,175	0,106	0,043
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tyś.]	1,062	0,772	0,592	0,357	0,142

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

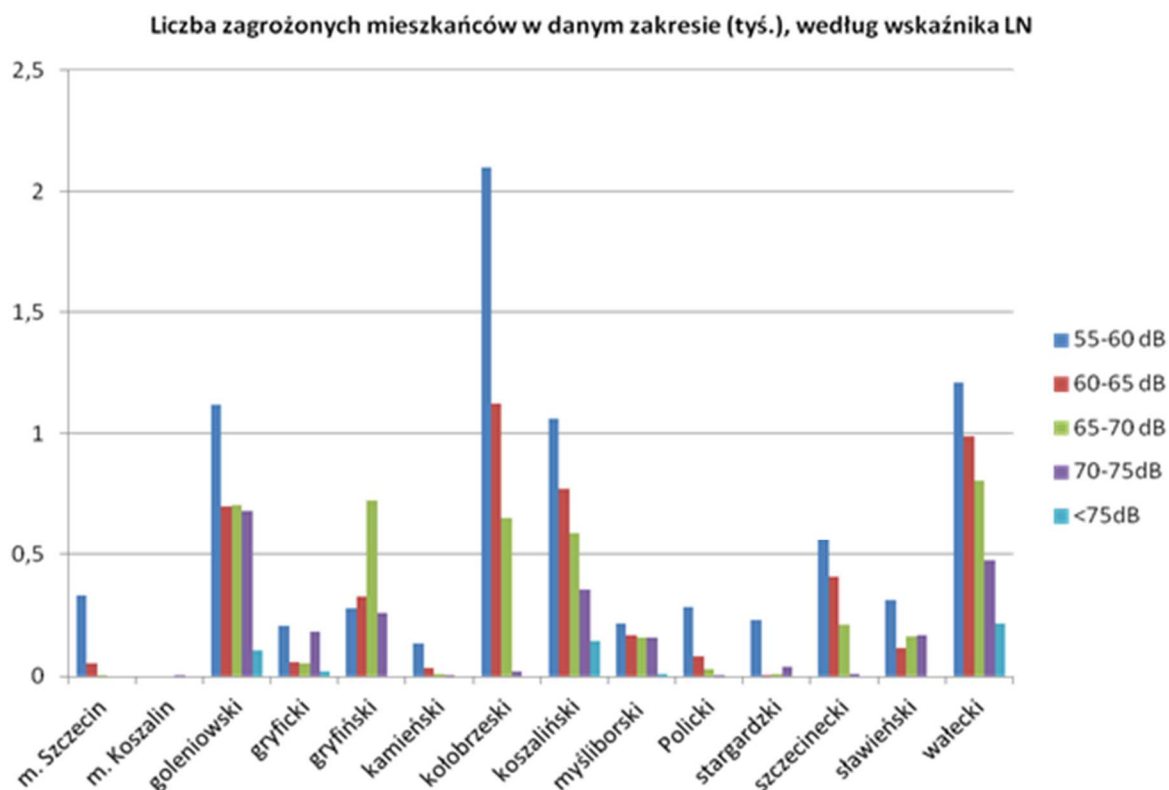
Tabela 88. Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie (tyś.), według wskaźnika LN- teren województwa zachodniopomorskiego.

powiat/wskaźnik LDWN	Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie (tyś.), według wskaźnika LN				
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75dB
m. Szczecin	0,331	0,052	0,003	0	0
m. Koszalin	0	0	0	0,003	0
goleniowski	1,118	0,702	0,706	0,683	0,105
gryficki	0,205	0,056	0,052	0,183	0,2
gryfiński	0,277	0,327	0,726	0,259	0
kamieński	0,136	0,034	0,011	0,004	0
kołobrzeski	2,1	1,126	0,655	0,021	0
koszaliński	1,062	0,772	0,592	0,357	0,142
myśliborski	0,217	0,169	0,161	0,157	0,008
Policki	0,284	0,084	0,027	0,003	0
stargardzki	0,233	0,007	0,01	0,039	0
szczecinecki	0,563	0,41	0,212	0,009	0
sławieński	0,311	0,114	0,162	0,169	0
wałeccki	1,211	0,992	0,808	0,476	0,214

Źródło: GDDKiA- Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie woj. Zachodniopomorskiego

Wykres 43. Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie (tyś.), według wskaźnika LN- teren województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: GDDKiA Mapa akustyczna dla dróg krajowych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Większość informacji o stopniu zanieczyszczenia powietrza ponadnormatywnym hałasem pochodzi z opracowanych map akustycznych dla dróg, kolei i aglomeracji. Na terenie województwa zachodniopomorskiego powstały mapy akustyczne dla aglomeracji Szczecin i Koszalin, mapa akustyczna dla dróg krajowych i ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów (30 odcinków dróg na terenie województwa, na obszarze powiatu koszalińskiego mapa akustyczna obejmuje odcinki drogi krajowej nr 6 oraz nr 11), mapa akustyczna dla dróg wojewódzkich i ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego, mapa akustyczna dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie⁷.

Dla obszarów, dla których wykonane zostały obligatoryjne mapy akustyczne, powstały programy ochrony środowiska przed hałasem. Programy te wskazują zasady i kierunki działań, których realizacja przyczyni się do poprawy klimatu akustycznego poprzez dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego.

W latach 2012-2016 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykonał pomiary hałasu komunikacyjnego (drogowego i kolejowego) na obszarach 17 miejscowości w województwie zachodniopomorskim. Na terenie powiatu koszalińskiego badanie te prowadzone były na drodze krajowej nr 11 w miejscowościach Bobolice i Kretomino⁸.

⁷ Pięcioletnia ocena stanu klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego za lata 2012-2016 WIOŚ Szczecin 2017

⁸ Pięcioletnia ocena stanu klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego za lata 2012-2016 WIOŚ Szczecin 2017

Na podstawie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie wynika, że na terenie województwa zachodniopomorskiego przekroczenie wartości dopuszczalnych dźwięku dla pory dnia stwierdzono w 75% punktów pomiarowych (m.in. w Bobolicach) oraz 86% punktów pomiarowych w porze nocnej⁹.

Decydujący wpływ na klimat akustyczny środowiska ma wciąż rosnąca liczba pojazdów na drogach, co powoduje coraz większą emisję hałasu komunikacyjnego. w związku z powyższym istnieje pilna potrzeba budowy, przebudowy oraz remontu dróg.

Zestawienie przebudowanych i wyremontowanych dróg na terenie powiatu koszalińskiego prezentują tabele 89- 90:

Tabela 89. Realizacja zadań związanych z odnowieniem nawierzchni bitumicznych dróg krajowych nr 6 i 11 położonych na terenie powiatu koszalińskiego.

Parametry techniczne i finansowe realizowanych zadań	Lata		
	2015	2016	2017
Remont drogi krajowej nr 11			
Kilometraż [km]	1	2,5	9,9
Nakłady finansowe ogółem [zł]	687 468	1 271 828	6 043 440
Środki własne [zł]	687 468	1 271 828	6 043 440
Remont drogi krajowej nr 6			
Kilometraż [km]	1	-	6
Nakłady finansowe ogółem [zł]	1 012 226	-	3 969 550
Środki własne [zł]	1 012 226	-	3 969 550

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział w Szczecinie, Rejon w Koszalinie, 2018 r.

Tabela 90. Realizacja zadań związanych z przebudową dróg wojewódzkich położonych na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015 -2017.

Parametry techniczne i finansowe realizowanych zadań	Lata		
	2015	2016	2017
Remont drogi krajowej nr 208 na odc. Nr 205- Wielin			
Kilometraż [km]	0,26	-	-
Nakłady finansowe ogółem [zł]	1 185 118	-	-
Środki własne [zł]	1 185 118	-	-
Remont drogi krajowej nr 168 na odc. Górawino- Drzewiany			
Kilometraż [km]	-	1,26	-
Nakłady finansowe ogółem [zł]	-	296 600	-
Środki własne [zł]	-	296 600	-
Remont drogi krajowej nr 208 na odc. drogi nr 205- Wielin			
Kilometraż [km]	-	1,23	-
Nakłady finansowe ogółem [zł]	-	1 225,161	-

⁹ j.w. s.11

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Środki własne [zł]	-	1 160 161	
Przebudowa drogi krajowej nr 208 na odc. skrzyżowanie z drogą nr 205- Wielin			
Kilometraż [km]	-	-	0,76
Nakłady finansowe ogółem [zł]	-	-	701 441
Środki własne [zł]	-	-	701 441
Remont drogi krajowej nr 206 na odc. Mokre- Naclaw			
Kilometraż [km]	-	-	2,2
Nakłady finansowe ogółem [zł]	-	-	3 183 071
Środki własne [zł]	-	-	3 183 071

Źródło: ZZDW w Koszalinie, 2018 r.

W latach 2015-2017 wyremontowano 26,1 km dróg krajowych i wojewódzkich. w tym samym okresie raportowym dokonano przebudowy 41,42 km dróg powiatowych i wyremontowano 42,69 km dróg powiatowych.

Szczegółowe dane dotyczące nazwy zadania i źródeł finansowania w tabeli 91.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 91 Zestawienie przebudowanych i wyremontowanych dróg w powiecie koszalińskim w latach 2015-2017.

Lp.	Zadanie	Długość Odcinka [km]	Teren realizacji inwestycji/ gmina	Wartość inwestycji [zł]	Źródło finansowania
2015 rok					
1	Przebudowa i remont drogi powiatowej nr 3546Z Sianów-Nadbór IV etap	1,5km	Polanów	1 288 823,72 zł	461 420,79 zł- budżet Powiatu Koszalińskiego 227 402,93 zł- budżet Gminy Polanów 600 000,00 zł- Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych
2	Przebudowa i remont drogi powiatowej nr 3529Z Koszalin-Niedalino II etap na odcinku Koszalin-Niekłonicze oraz Giezkowo-Dunowo	5,6 km	Świeszyno	6 520 997,50 zł	1 760 498,75 zł- budżet powiatu koszalińskiego 1 760 498,75 zł- budżet Gminy Świeszyno 1 805 838,48 zł- Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych 1 194 161,52 zł- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
3	Przebudowa drogi powiatowej nr 3519Z	4,0km	Biesiekierz	3 201 056,27 zł	802 227,65 zł- budżet powiatu koszalińskiego 802 227,65 zł- budżet Gminy Biesiekierz 1 596 601,00 zł- Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych
4	Przebudowa i remont dróg powiatowych nr 3327Z (Rusowo) granica powiatu Strzepowo-Dobrzyca oraz 3341Z Strachomino- granica powiatu (Skoczów)	8,0 km	Będzino	6 829 608,79 zł	1914 804,39 zł- budżet powiatu koszalińskiego 1 914 804,40 zł- budżet Gminy Będzino 3 000 000,00 zł- Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych
5	Przebudowa mostu w m. Ubiedrze wraz z drogą dojazdową nr 3577Z	0.02 km	Bobolice	215 904,79 zł	215 904,79 zł- budżet powiatu koszalińskiego
6	Budowa odwodnienia wraz z budową i remontem infrastruktury w m. Kotłowo	0.16 km	Biesiekierz	100 614,00 zł	100 614,00 zł- budżet powiatu koszalińskiego

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

7	Remont nawierzchni drogi powiatowej nr 3524Z Parnowo-Cieszyn	2,17 km	Biesiekierz	106 084,84 zł	106 084,84 zł - budżet powiatu koszalińskiego
8	Remont nawierzchni drogi powiatowej nr 3531Z Jarzyce-Świeszyno	2,68 km	Świeszyno	110 920,49 zł	110 920,49 zł- budżet powiatu koszalińskiego
9	Remont nawierzchni drogi powiatowej 3532Z Dunowo-Strzekęcino	2,92 km	Świeszyno	158 968,11 zł	158 968,11 zł- budżet powiatu koszalińskiego
2016 rok					
10	Przebudowa i remont dróg powiatowych nr 3518Z Mączno-Popowo, nr 3523Z Popowo-Parnowo-Laski-Dunowo oraz nr 3529Z na odcinku Dunowo-Niedalino w zakresie przebudowy i remontu drogi z drogą krajową nr 3523Z na odcinku o dł. 5,80 km od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3514Z do skrzyżowania	5,78 km	Biesiekierz 914 979,91 Będzino 105 292,07	4 581 657,33 zł	1 025 586,31 zł- budżet powiatu koszalińskiego 1 020 271,98 zł- budżet Gminy Biesiekierz i Będzino 279 456,04 zł- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych 2 256 343,00 zł- Budżet Państwa
11	Przebudowa i remont drogi powiatowej nr 3550Z Domachowo-Bukowo-Jacinki	3 km	Polanów	2 095 685,44 zł	544 643,44 zł- budżet powiatu koszalińskiego 540 000,00 zł- budżet Gminy Polanów 1 011 042,00 zł- Budżet Państwa
12	Budowa odwodnienia wraz z budową i remontem infrastruktury w m. Kotłowo	0,34 km	Biesiekierz	312 218,57 zł	192 218,57 zł- budżet powiatu koszalińskiego 120 000,00 zł- budżet Gminy Biesiekierz
13	Remont drogi powiatowej nr 3505Z na odcinku Niegoszcz-Kazimierz Pomorski	3,07 km	Mielno-Będzino	161 092,00 zł	161 092,00 zł- budżet powiatu koszalińskiego

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

14	Remont drogi powiatowej nr 3511Z na m. Rzepkowo	1,28 km	Sianów	45 214,04 zł	45 214,43 zł- budżet powiatu koszalińskiego
15	Remont drogi powiatowej nr 3512Z m. Bielkowo	0,99 km	Sianów	32 630,40 zł	32 630,40 zł- budżet powiatu koszalińskiego
16	Remont drogi powiatowej nr 3515Z na odcinku Dobrzyca-Smolne	4 km	Będzino	153 727,50 zł	153 727,50 zł- budżet powiatu koszalińskiego
17	Remont drogi powiatowej nr 3515Z w m. Dunowo	1,85 km	Świeszyno	72 491,40 zł	72 491,40 zł- budżet powiatu koszalińskiego
18	Remont drogi powiatowej nr 3527Z w m. Kotłowo	0,34 km	Biesiekierz	11 611,20 zł	11 611,20 zł- budżet powiatu koszalińskiego
19	Remont drogi powiatowej nr 3541Z w m. Dąbrowa	3,14 km	Sianów	163 136,55 zł	163 136,55 zł- budżet powiatu koszalińskiego
2	Remont drogi powiatowej nr 3542Z w m. Karniszewice	1,93 km	Sianów	67 588,60 zł	57 588,30 zł- budżet powiatu koszalińskiego
21	Remont drogi powiatowej nr 3547Z w m. Powidz	0,78 km	Polanów	33 959,10 zł	33 959,10 zł- budżet powiatu koszalińskiego
22	Remont drogi powiatowej nr 3578Z ul. Partyzancka w Polanowie	0,95 km	Polanów	57 783,00 zł	57 783,00 zł- budżet powiatu koszalińskiego
ROK 2017					
23	Przebudowa drogi powiatowej nr 3503Z Łasin-Łopienica-droga nr 11	1,32 km	Będzino	1 913 957,50 zł	461 188,87 zł- budżet powiatu koszalińskiego 461 188,86 zł- budżet Gminy Będzino 44 479,77 zł- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych 947 100,00 zł- Program rozwoju Gminnej Obszarów Wiejskich na latach 2014-2020
24	Przebudowa drogi powiatowej nr 3504Z w m. Gąski od miejscowości Paprotno do	2,39 km	Mielno	7 294 414,83 zł	1 500 000, 00 zł- budżet powiatu koszalińskiego 2 794 414,83 zł- budżet Gminy Mielno 3 000 000,00 zł- Program rozwoju Gminnej Obszarów Wiejskich na latach 2014-2020

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

	skrzyżowania z ul. Fatimską w m. Gąski				
25	Przebudowa mostu w m. Wronie Gniazdo wraz z drogą dojazdową nr 3500Z (Białogórzyno) granica powiatu –Bardzolino	1,5 km	Świeszyno	1 041 678,68 zł	624 378,68 zł- budżet powiatu koszalińskiego 417 300,00 zł- subwencja ogólna
26	Przebudowa drogi powiatowej nr 3550Z Domachowo-Bukowo-Świerczyna	4,1 km	Polanów	2 960 230,46 zł	546 444,23 zł- budżet powiatu koszalińskiego 546 444,23 zł- budżet Gminy Polanów 1 867 342,00 zł- Program rozwoju Gminnej Obszarów Wiejskich na latach 2014-2020
27	Budowa odwodnienia wraz z remontem infrastruktury drogowej na drodze powiatowej nr 3525Z Mścicie-Dobre-Stare Bielice w m. Gniazdowo	0,49 km	128 998,55 zł	Biesiekierz	64 499,28 zł- budżet powiatu koszalińskiego 64 499,27 zł- budżet Gminy Biesiekierz
28	Przebudowa drogi powiatowej nr 3551Z w Sierakowie Sławieńskim	2,3 km	913 890,00 zł	Sianów	456 945,00 zł- budżet powiatu koszalińskiego 456 945,00 zł- budżet Gminy Sianów
29	Przebudowa i remont drogi powiatowej nr 352Z na odcinku Biesiekierz-Parnowo, i etap w m/. Biesiekierz	0,62 km	378 253,79 zł	Biesiekierz	45 253,79 zł- budżet powiatu koszalińskiego 333 000,00 zł- budżet Gminy Biesiekierz
30	Budowa odwodnienia wraz z remontem infrastruktury drogowej w m. Kotłowo	0,26 km	392 000,00 zł	Biesiekierz	392 000,00 zł- budżet Gminy Biesiekierz
31	Przebudowa drogi powiatowej nr 3519Z i remontu przepustu pod drogą nr 3519Z	0,04km	148 000, 00 zł	Biesiekierz	74 000,00 zł- budżet powiatu koszalińskiego 74 000,00 zł- budżet Gminy Biesiekierz

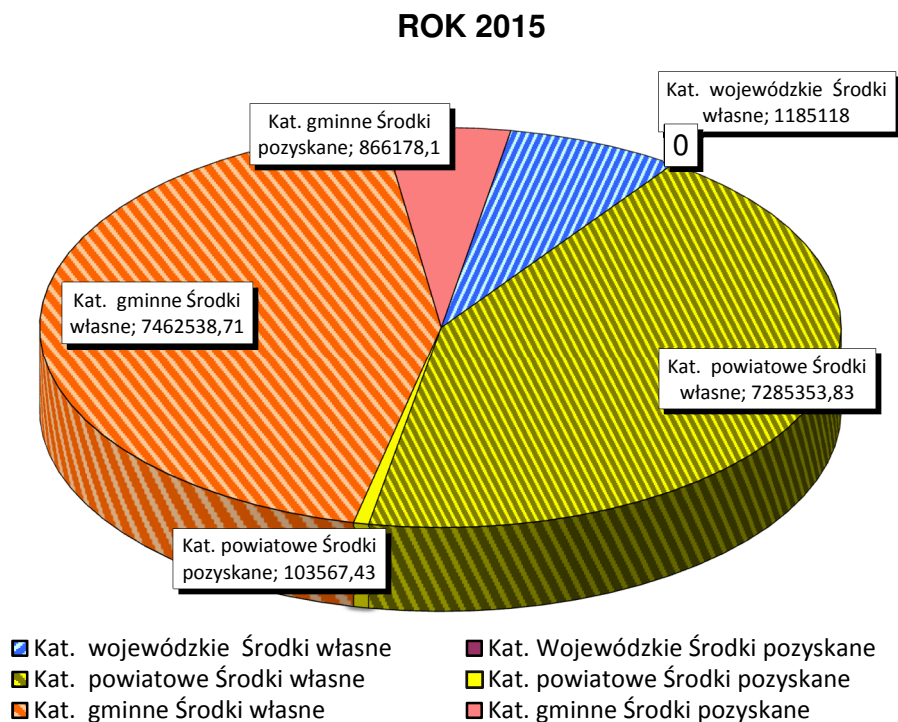

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

32	Remont drogi powiatowej nr 3504Z na łązy-Kleszcze	3,13 km	167 262,20 zł	Mielno-Sianów	167 262,20 zł- budżet powiatu koszalińskiego
33	Remont drogi powiatowej nr 3504Z na odcinku Mielenko-Niegoszcz	1,45 km	78 647,24 zł	Mielno	78 647,24 zł- budżet powiatu koszalińskiego
34	Remont drogi powiatowej nr 3507Z na odcinku Kazimierz Pomorski-Strzeżenice	2,74 km	104 221,34 zł	Będzino	104 221,34 zł- budżet powiatu koszalińskiego
35	Remont drogi powiatowej nr 3529Z na odcinku Bardzolino-Niedalino	3,08 km	136 034,02 zł	Świeszyno	136 034,02 zł- budżet powiatu koszalińskiego
36	Remont drogi powiatowej nr 33561Z w m. Bonin	1,37 km	73 321,44 zł	Manowo	73 321,44 zł- budżet powiatu koszalińskiego
37	Remont drogi powiatowej nr 3580Z Bobolice-Nowosiółki	3,05 km	114 365,70 zł	Bobolice	114 365,70 zł- budżet powiatu koszalińskiego
38	Remont drogi powiatowej nr 3551Z w m. Sierakowo Sławieńskie	1,77 km	69 951,11 zł	Sianów	69 951,11 zł- budżet powiatu koszalińskiego

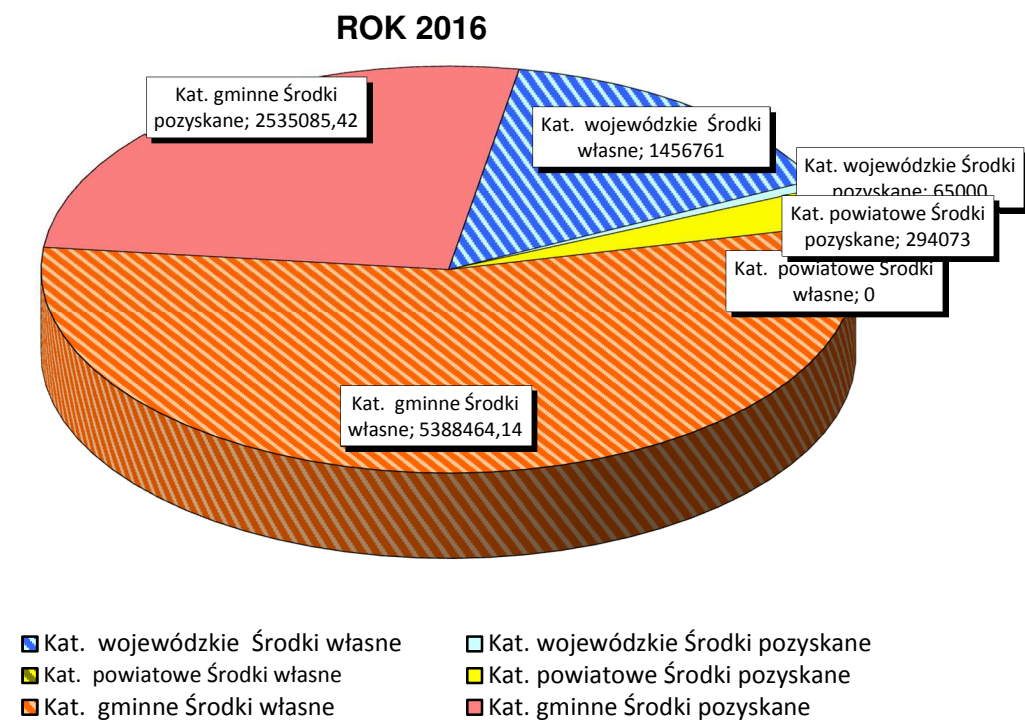
Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Koszalinie, 2018

Wykres 44. Źródła finansowania przebudowy i remontów dróg kategorii: gminne, powiatowe, wojewódzkie w roku 2015.

Źródło: Dane ankietowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

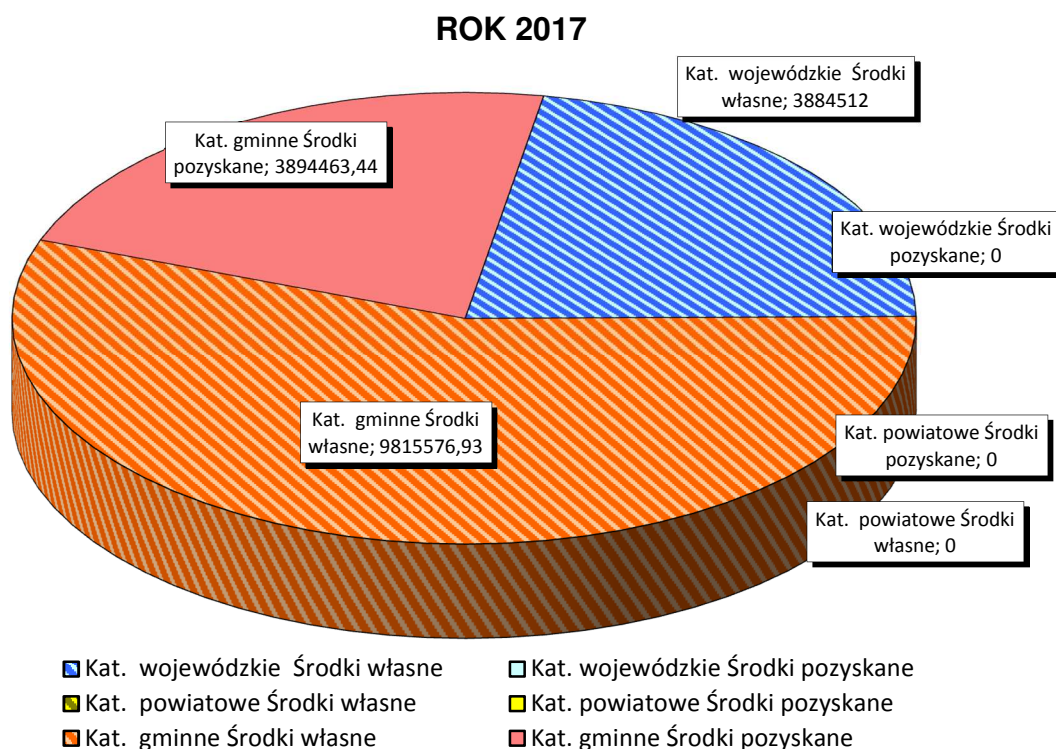
Wykres 45. Źródła finansowania przebudowy i remontów dróg kategorii: gminne, powiatowe, wojewódzkie w roku 2016 .

Źródło: Dane ankietowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

Wykres 46. Źródła finansowania przebudowy i remontów dróg kategorii: gminne, powiatowe, wojewódzkie w roku 2017.

Źródło: Dane ankietywane urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

Tabela 92. Zestawienie przebudowanych i wyremontowanych dróg gminnych w powiecie koszalińskim w latach 2015- 2017.

Jednostka terytorialna	Nazwa zadania	Lata		
		2015	2016	2017
Gmina Będzino	Kilometraż[km]	7,8	0,97	0,93
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	7 085 955,00	1 069 368,00	1 810 008,00
	Środki własne [zł]	1 264 058,00	854 330,00	1 162 256,00
	Środki pozyskane [zł]	5 821 897,00	215 038,00	647 752,00
Gmina Biesiekierz	Kilometraż [km]	Brak danych	2,029	0,23
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	-	1 745 938,41	486 075,93
	Środki własne[zł]	-	729 629,56	386 075,93
	Środki pozyskane [zł]	-	1 016 308,85	100 000,00
Miasto i Gmina Bobolice	Kilometraż [km]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Środki własne [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Środki pozyskane [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Gmina Manowo	Kilometraż [km]	5,00	2,5	20,57

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

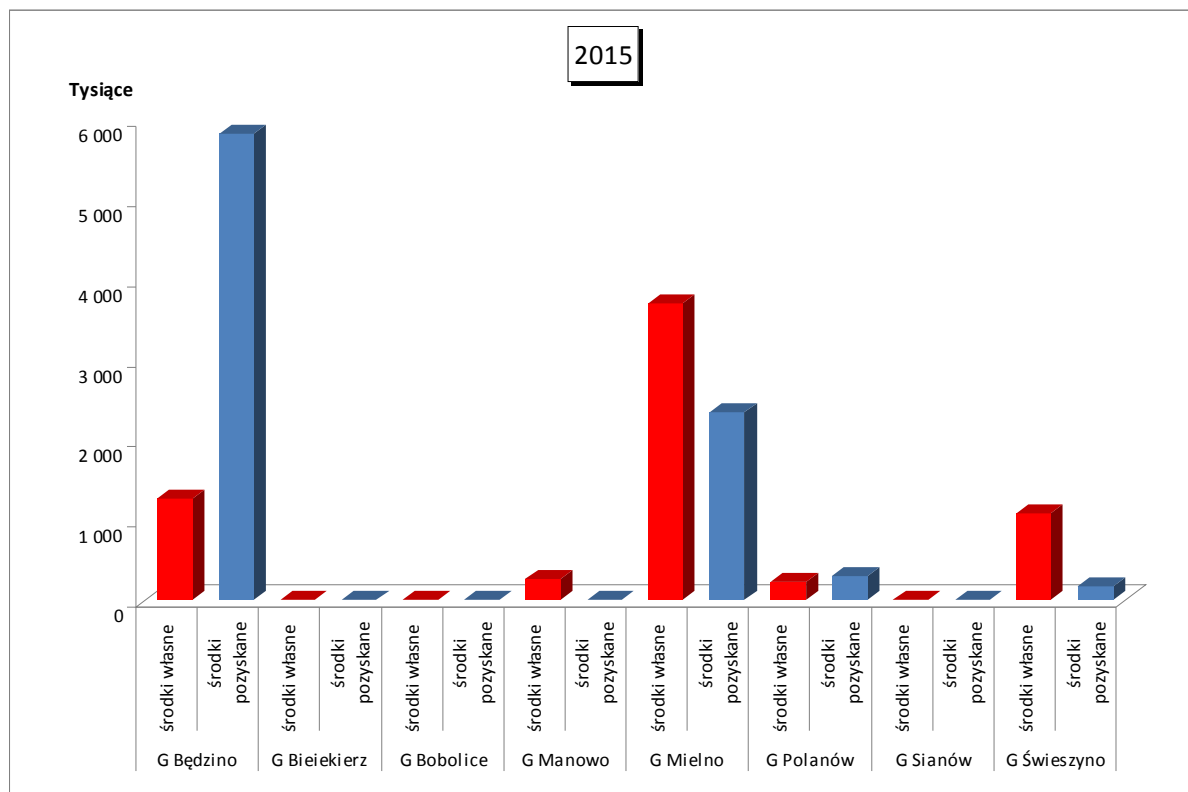
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	264 597,00	374 413,00	1 618 003,00
	Środki własne [zł]	264 597,00	374 413,00	1 618 003,00
	Środki pozyskane [zł]	-	-	-
Gmina Mielno	Kilometraż	2,07	0,57	0,88
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	6 055 800,00	946 000,00	1 316 700,00
	Środki własne [zł]	3 698 067,00	946 000,00	1 166 093,00
	Środki pozyskane [zł]	2 357 733,00	0	150 607,00
Miasto i Gmina Polanów	Kilometraż [km]	0,9	1,35	0,8
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	536 285,00	1 091 108,61	641 568,00
	Środki własne [zł]	236 285,00	545 554,61	343 270,56
	Środki pozyskane [zł]	300 000,00	545 554,00	298 297,44
Miasto i Gmina Sianów	Kilometraż [km]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Środki własne [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
	Środki pozyskane [zł]	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Gmina Świeszyno	Kilometraż [km]	51,00	51,28	53, 15
	Nakłady finansowe ogółem [zł]	1 266 930,91	1 970 212,61	6 913 380,16
	Środki własne [zł]	1 084 775,81	1 212 028,04	4 405 573,16
	Środki pozyskane [zł]	182 155,10	758 184,57	2 507 807,00
RAZEM:	Nakłady finansowe ogółem [zł]	15.209.567,91	7.197.040,63	12.785.735,03
w tym:	Środki własne	6.547.782,81	4.661.955,21	9.081.271,62
	Środki pozyskane	8.661.785,10	2.535.085,42	3.704.463,44

Źródło: Dane ankietowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

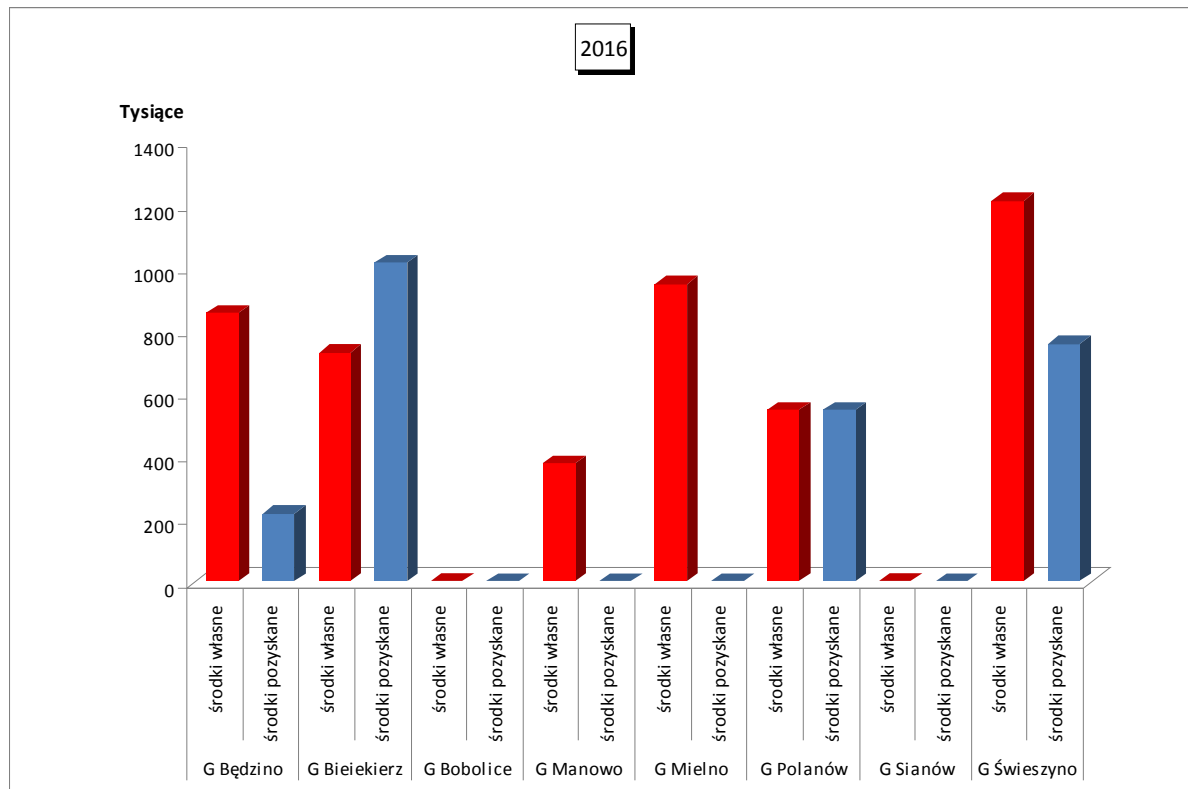

Wykres 47. Nakłady poniesione przez gminy na przebudowy dróg w roku 2015.

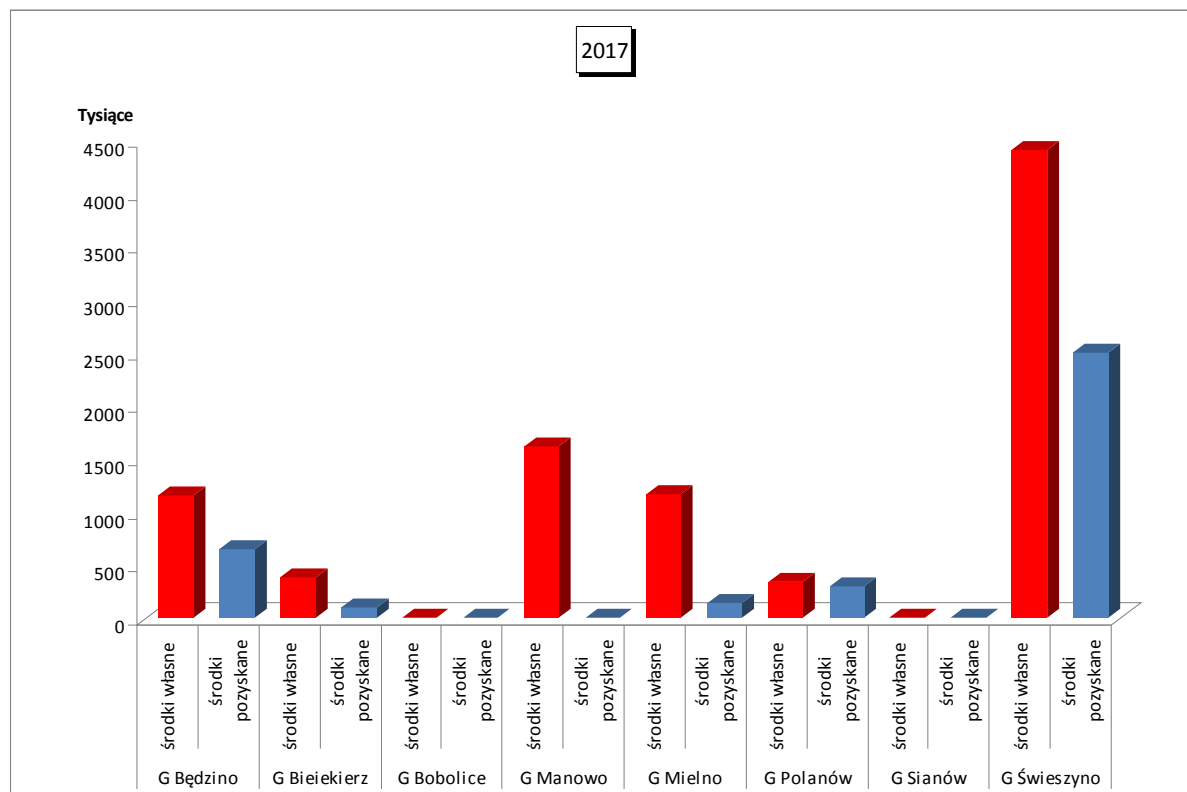
Źródło: Dane anketowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

Wykres 48. Nakłady poniesione przez gminy na przebudowy dróg w roku 2016.

Źródło: Dane anketowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

Wykres 49. Nakłady poniesione przez gminy na przebudowy dróg w roku 2017.

Źródło: Dane ankietowe urzędów gmin: Będzino, Biesiekierz, Bobolice, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Świeszyno, wrzesień 2018 r.

W roku 2015 najwięcej środków na remonty i przebudowy dróg pozyskały Gmina Będzino i Gmina Mielno, zaś w latach 2016-2017 Gmina Świeszyno.

6.3 Ustanowienie „stref ciszy”

W ustawie **Prawo ochrony środowiska** wprowadzono instytucję „obszarów cichych” (zarówno na terenie aglomeracji, jak i poza nią). Obszar cichy poza aglomeracją jest to obszar, który nie jest narażony na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, przemysłowego lub pochodzącego z działalności rekreacyjno-wypoczynkowej. Wyznaczanie wspomnianych obszarów na drodze uchwały rady powiatu jest wiążące dla instrumentów planowania i zagospodarowania przestrzennego, co oznacza że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu) nie może przeznaczyć takiego obszaru dla działalności, która mogłaby powodować zwiększenie poziomu hałasu. Dodatkowo, w celu zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych na terenach przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe możliwe jest wyznaczenie „stref ciszy”, w których obowiązuje ograniczenie lub zakaz używania jednostek pływających o napędzie spalinowym.

Strefa ciszy jest to obszar obejmujący zbiornik wodny oraz jego brzegi, na którym nie wolno wytwarzać hałasu powyżej 45 dB. Zakaz obejmuje głównie jednostki wodne o napędzie silnikami spalinowymi. Strefa ciszy może obowiązywać także na cieku wodnym.

Strefy ciszy ustanawiane są na podstawie uchwał rad powiatów w celu zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych na terenach przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz obowiązują na terenie jezior i cieków wodnych, będących rezerwatami przyrody.

Tabela 93. Stan prawny wprowadzony uchwałami Rady Powiatu w powiecie koszalińskim.

NAZWA JEZIORA	GMINA	2015	2016	2017	UCHWAŁA NR	OKRES OBOWIĄZYWANIA
Jezioro Parnowo	Biesiekierz	utrzymano	utrzymano	utrzymano	XIII/137/04	cały rok
Jezioro Rosnowo i Jezioro Hajka	Manowo	utrzymano	utrzymano	utrzymano	XXXIII/293/13	1.IV do 30.IX
Jezioro Długie (Nidno/Duże)	Polanów	utrzymano	utrzymano	utrzymano	X/71/15	cały rok

Źródło: Uchwały sesji Rady Powiatu w Koszalinie z lat 2015, 2016, 2017

6.4 Hałas przemysłowy

Rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowy i modernizacje już istniejących. Hałas przemysłowy ma charakter punktowy, a o jego uciążliwości dla otoczenia decyduje przede wszystkim lokalizacja zakładu. Na terenie powiatu koszalińskiego nie występują zakłady przemysłowe stanowiące źródło znaczących emisji hałasu, choć sporadycznie stwierdza się występowanie krótkotrwałych zakłóceń o dużym natężeniu hałasu. Powołując się na dane zawarte w publikacjach pn. „Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2015 roku” oraz „Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 roku” sporządzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w tabeli nr 94 przedstawiono wykaz podmiotów kontrolowanych pod względem ochrony przed hałasem w latach 2015-2016.

Tabela 94. Wykaz kontroli WIOŚ pod kątem przekroczeń norm hałasu w powiecie koszalińskim w latach 2015- 2016.

Lp.	Nazwa kontrolowanego obiektu	Data kontroli
1	Firma B. L. M Janusz Ruszczak stacja demontażu pojazdów w Sianowie, ul. Ogrodowa 9	05-03-2015 r.
2	DOMAT Mateusz Fil, Kretomino, ul. Czereśniowa	02-04-2015 r.
3	AUTO CENTRUM CĄKAŁA, Stanisław Cąkała- Stacja demontażu pojazdów, Świeszyno 2B	17-06-2015 r.
4	Przedsiębiorstwo Zbożowo- Młynarskie „PZZ” w Stoislawio S. A, Stoislaw 11	20-08-2015 r.
5	POLDANOR Ferma trzody chlewnej w Świelinie	26-10-2015 r.
6	SEKWOJA S. C Tomasz Gońda, Mariusz Miszczyk, Nowe Bielice 26B	24-11-2015 r.
7	MACED Sp. z o. o., ul. Bobolicka18, Polanów	09-01-2016 r.
8	Ferma drobiu Adamkiewicz- Szczeglino, Szczeglino 1A	17-03-2016 r.
9	EKAGRO KRUSZYWA Sp. z o. o. Zakład Górniczy „Kościernica”	04-04-2016 r.
10	POLDANOR S. A. Ferma trzody w Naclawiu, Naclaw 14b	06-04-2016 r.
11	„DREW- KOWAL” Zakład Usługowy Marek Kowalów, Cetuń	10-05-2016 r.
12	TARTAK MŚCICE Sp. z o. o., ul. Dworcowa 29, Mścice	07-06-2016 r.
13	Ferma drobiu Adamkiewicz- Szczeglino, Szczeglino 1A	14-06-2016 r.
14	Villa Dune, ul. Nadmorska 120, Sarbinowo	04-08-2016 r.
15	SEKWOJA S. C Tomasz Gońda, Mariusz Miszczyk, Nowe Bielice 26B	19-09-2016 r.
16	POLDANOR S. A. Ferma trzody w Naclawiu, Naclaw 14b	21-09-2016 r.

Źródło: publikacje WIOŚ: „Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 roku” oraz „Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2016 roku”

7 Realizacja priorytetu 7- OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są przez WIOŚ w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

W roku 2015 powtórzony został pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz w Mielnie (54°15'34,2"N, 16°03'33,2"E). Zmierzona wartość była poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, tym samym znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m), określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883).

W roku 2016 powtórzony został pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz w Polanowie, przy ul. Dworcowej (54°07'3,3"N, 16°40'48,0"E) oraz w Niedalinie (54°04'2,5"N, 16°10'1,3"E). Zmierzone wartości były poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, tym samym znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m), określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883).

Na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.) wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności.

Na podstawie art. 152 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.) instalacje, które nie wymagają pozwolenia, a w wyniku ich eksploatacji emitowane są substancje mogące wywierać negatywny wpływ na środowisko- wymagają zgłoszenia ich odpowiedniemu organowi środowiska.

W 2015 r. zgłoszono 35 nowych instalacji, w 2016 r.- 41 instalacji, a w 2017 r.- 44 instalacja, W sumie w okresie objętym raportem zgłoszono 120 instalacji wytwarzających pole elektromagnetyczne, których eksploatacja nie wymaga uzyskania pozwolenia. Szczegółowe zestawienie zgłoszeń zawierają tabele 95- 97.

Tabela 95. Wykaz instalacji, których emisja nie wymaga pozwolenia zgłoszonych w 2015 r.

Lp.	Nr zgłoszenia	Oznaczenie prowadzącego instalację, jego adres zamieszkania lub siedziby	Nazwa instalacji zgodna z nazewnictwem stosowanym przez prowadzącego instalację	Rodzaj instalacji	EIRP sumaryczna wartość (W)	Wielkość emisji V/m
1.	1/2015	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa	(42955N!) GOLOGORA (GKO_POLANOW_GOLOGORA)	stacja bazowa telefonii komórkowej	83533,78	2,1
2.	2/2015	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32137 (42137N!) GKO_MIELNO_LAZYMIELENSKA	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	43679,73	<0,8
3.	3/2015	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	MSCICE 3766/3164(3783)/42819	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	88132,36	<0,8
4.	4/2015	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	BIESIEKIERZ 2236/3166(3785)/42420	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	46865,63	<0,8
5.	5/2015	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	GRZYBNICA 1022/3179(3798)/42659	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	21486,54	<0,8
6.	6/2015	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	BOBOLICE 1023/3180(3799)/42703	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	44403,95	<2,6
7.	7/2015	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	BIESIEKIERZ_32413	Zakończenie eksploatacji instalacji		nie dotyczy
8.	8/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43203_BIESEIKIERZ	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	11759,00	<2,8+0,8

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

9.	9/2015	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0901_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	39492,00	max. 4,2
10.	10/2015	EmiTel Sp. z o.o. ul. Wołoska 22 02-675 Warszawa	RTCN KOSZALIN Gołogóra	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz		2,1
11.	11/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT42440 POLANÓW 2	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	19308,00	<0,8
12.	12/2015	Netia S.A. ul. Poleczki 13 02-882 Warszawa	MIELNB001RL01-MIELNM00001AT001	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	977,24	<0,99
13.	16/2015	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	UNIESCIE 3651/3214(3833)/42133	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	28801,95	1,2
14.	13/2015	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0201_C	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	45330,00	max. 1,7
15.	14/2015	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0901_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	42903,00	max. 2,0
16.	15/2015	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0102_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	56022,00	max. 2,5
17.	17/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT44703 MANOWO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	14157,00	1,43

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

18.	18/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43256.6 BOBOLICE	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	27353,00	<0,7
19.	19/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43203_BIESEKIERZ	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	14705,00	0,91
20.	20/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43189 KARNIESZEWICE	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	27991,00	<0,7
21.	23/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02- 676 Warszawa	BT43670 UNIEŚCIE	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	3251,00	<2,8+-0,8
22.	24/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02- 676 Warszawa	BT44306 NIEDALINO	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	2748,00	<2,8+-0,8
23.	21/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02- 676 Warszawa	BT44302 KOŚCIERNICA	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	7768,00	<2,8+-0,7
24.	22/2015	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32400(42400N!) GKO_SIANOW_SLOWACKIEGO30	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	42048,30	<1,0
25.	25/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT 43570 ŚWIEMINO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	16802,50	<2,8+-0,7
26.	26/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43672 KŁANINO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	18140,00	<0,8
27.	27/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43297 KLISZNO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	21629,50	p. cz. <0,8

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

28.	32/2015	Espol Sp. z o.o., ul. Sowińskiego 78, 70-236 Szczecin	Stacja Bazowa Internetu szerokopasmowego ESP081-04-01 WARBLEWO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz		<1,50(max)
29.	28/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43299 KSZ Opatówek	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	28674,00	< p. cz. 0,7
30.	29/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT 43654 GAŹKI	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	8105	<2,8+-0,7
31.	31/2015	Netia S.A. ul. Poleczki 13, 02-882 Warszawa	SSZNB001RL01-SSZNM00001ANT002	instalacje radiokomunikacyjne	363,08	<(0,79+-0,23)
32.	32/2015	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT_43679_BIELICE	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	39657,00	<0,7
33.	33/2015	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0011_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	56982,00	max. 1,3
34.	34/2015	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42819N!) MSCICE (GKO_BEDZINO_MSCICE)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	51112,10	<0,8
35.	35/2015	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32400(42400N!) GKO_SIANOW_SLOWACKIEGO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	57785,30	<1,0

Źródło: Opracowanie własne.:

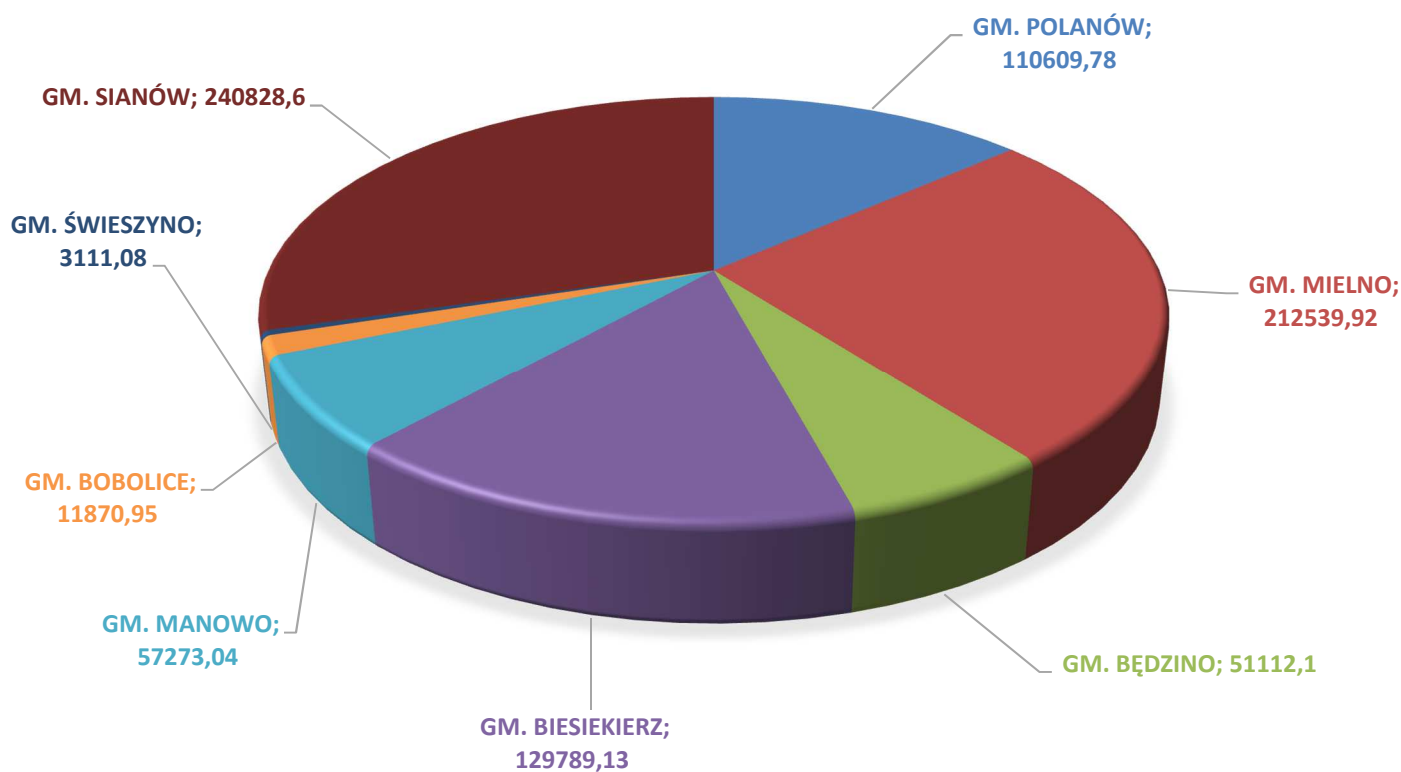

Z danych zgromadzonych w Starostwie Powiatowym w Koszalinie wynika, iż w 2015 roku dokonano 35 zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnych, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, z czego 6 były to zgłoszenia nowych instalacji, a 29 dotyczyło zmiany już istniejących instalacji.

Ponadto z uzyskanych danych istniała możliwość oszacowania EIRP (ang. Equivalent Isotropical Radiated Power, Effective Isotropical Radiated Power), efektywna (zastępcza, równoważna, ekwiwalentna) moc wypromieniowana izotropowo- moc jaką musiałaby wypromieniować antena izotropowa (teoretyczna antena o zerowych wymiarach, która emituje fale elektromagnetyczne bez strat, jednakowo w każdym kierunku przestrzeni), aby w odbiorniku otrzymać taki poziom sygnału, jaki wystąpiłby przy wykorzystaniu anteny kierunkowej w kierunku jej maksymalnego promieniowania, dla poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego.

Wykres 50. Suma EIRP (W) dla poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego w 2015 r.

źródło: opracowanie własne.

Tabela 96. Wykaz instalacji, których emisja nie wymaga pozwolenia zgłoszonych w 2016 r.

Lp.	Nr zgłoszenia	Oznaczenie prowadzącego instalację, jego adres zamieszkania lub siedziby	Nazwa instalacji zgodna z nazewnictwem stosowanym przez prowadzącego instalację	Rodzaj instalacji	EIRP sumaryczna wartość (W)	Wielkość emisji V/m
1.	2/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42955N!) GOLOGORA (GKO_POLANOW_GOLOGORA)	stacja bazowa telefonii komórkowej	17459,00	2,1
2.	3/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0202_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	39751,00	max. 3,0
3.	4/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0401_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	73003,00	max. 1,2
4.	5/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT_40992_GORZEBĄDŹ	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	26702,50	0,8
5.	6/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0901_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	51957,00	max. 2,0
6.	7/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS2101_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	14485,00	<0,8
7.	8/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0102_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	72213,00	max. 1,4
8.	10/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0201_C	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	58144,00	max. 1,3

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

9.	11/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0011_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	72625,00	4,4
10.	12/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0901_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	63911,00	max. 2,5
11.	14/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42819N!) MSCICE (GKO_BEDZINO_MSCICE)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	54047,30	<1,0
12.	15/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS0101_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	15262,00	max. 1,1
13.	16/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS2101_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	14199,00	max. 2,0
13.	17/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32709(42709N!) GKO_MANOWO_WYSZEWO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	37921,11	<0,8
15.	18/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42409N!) KARNIESZEWICE (GKO_SIANOW_KARNIESZEWICE)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	40690,00	<3,0
16.	19/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42640N!) ROSNOWO WIEZA (GKO_MANOWO_ROSNOWO)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	47295,00	<3,0
17.	20/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42226N!) LEMANS_LP_SIANOW (GKO_SIANOW-LPRAWICA)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	81,30	81,3 W

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

18.	21/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32710(42710N!) GKO_SWIESZYNO_NIEDALINO2	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	27477,35	1,21
19.	22/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32736 (42736N!) GKO_BOBOLICE_KLANINO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	21317,10	<3,0
20.	23/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32706 (42706N!) GKO_POLANOW_KOSCIERNICA2	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	26969,90	<3,0
21.	24/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42420N!) BIESIEKIERZ (GKO_BIESIEKIERZ_BIESIEKIERZ	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	49771,70	<3,0
22.	25/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42783N!) SMIECHOW (GKO_BEDZINO_SMIECHOW)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	54920,30	<3,0
23.	26/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32419(N!42419) GKO BIESIEKIE STAREBIELCE	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	46087,38	<0,8
24.	27/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS2201_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	41582,00	<0,8
25.	28/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43297 KLISZNO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	28670,50	poniżej czułości <0,5
26.	29/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02-673 Warszawa	BT 43189 KARNIESZEWICE	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	33014,70	<0,8

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

27.	30/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02-673 Warszawa	BT 44302 KOŚCIERNICA	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	10723,40	<0,8
28.	31/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS2101_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	28460,00	max 2,1
29.	32/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT_43679_BIELICE	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	33207,60	max. 2,0
30.	33/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT43728 GRABNO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	12102,00	<2,8+/-0,7
31.	35/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42659N!) GRZYBNICA (GKO_MANOWO-GRZYBNICA)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	38837,30	<1,0
32.	36/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42707N!) KOSCIERNICA (GKO_POLANOW_KOSCIERNICA)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	35761,50	<1,0
33.	39/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42409N!) KARNIESZEWICE (GKO_SIANOW_KARNIESZEWICE)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	41747,00	poniżej czułości <0,5
34.	34/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32815 (42815N!) GKO_SIANOW_OSIEKI	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	65232,70	<1,0
35.	37/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32690 (42690N!) GKO_MANOWO_MANOWO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	44031,60	<1,0
36.	38/2016	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	32708 (42708N!) GKO_POLANOW_KOMOROWOKR AG	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż	34350,60	<1,0

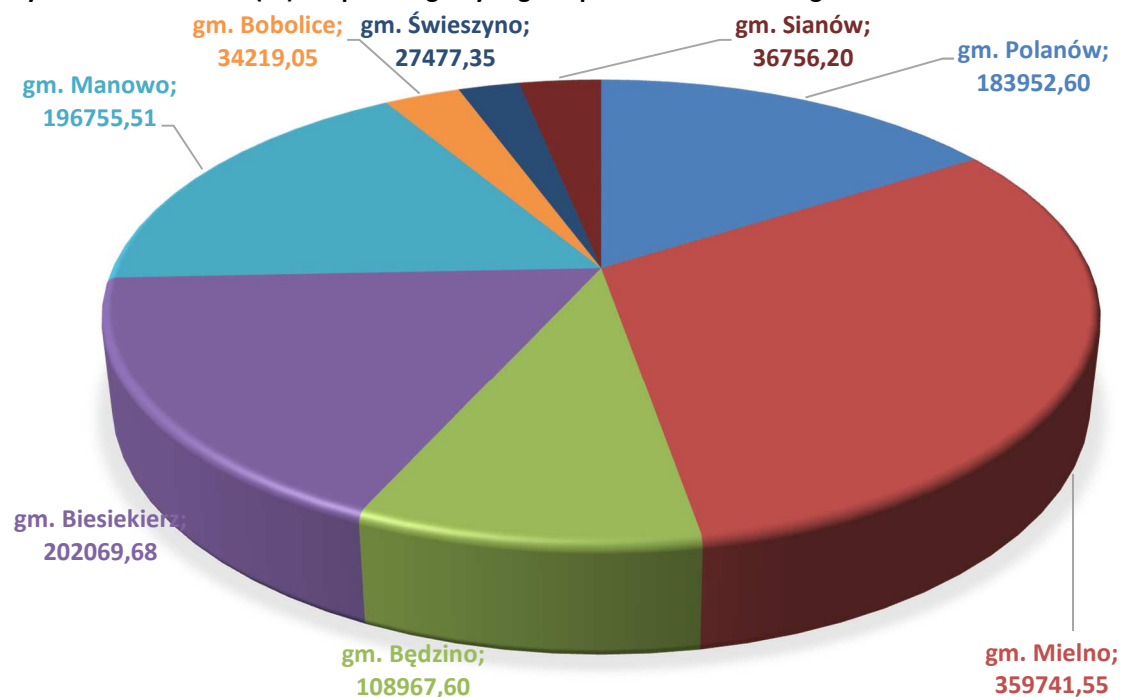
Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz		
37.	42/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42698 N!) GKO_BOBOLICE_PRZYDARGIN	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	12901,95	65W
38.	40/2016	ENERGA -OPERATOR S.A. ul. Marynarki Polskiej 130 80-857 Gdańsk	TETRA- EML20_Gologora	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	41,20	2,4
39.	41/2016	Orange Polska S.A Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	(42723N!) POLANOW (GKO_POLANOW_KOLEJOWA105)	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	46545,00	<1,0
40.	43/2016	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	KOS2201_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	70428,00	max. 1,3
41.	44/2016	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa Aero2 Sp. z o.o. Al. Lwowska 19, 00-660 Warszawa	BT 42914 CHŁOPY WIEŻA	instalacje radiokomunikacyjne, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	19771,80	<0,8

Źródło: Opracowanie własne.

Natomiast w 2016 roku dokonano 41 zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnych, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, z czego 8 były to zgłoszenia nowych instalacji, a 33 dotyczyło zmiany już istniejących instalacji.

Wykres 51. Suma EIRP (W) dla poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego w 2016 r.

źródło: opracowanie własne

W dwuleciu 2015- 2016 największą moc promieniowania z instalacji radiokomunikacyjnych zgłoszona została na terenie gm. Mielno, gdzie EIRP wyniosło 572281,4 W, w dalszej kolejności obciążone oddziaływaniem z instalacji radiokomunikacyjnej są gminy: Biesiekierz i Sianów, gdzie wartości EIRP wynoszą odpowiednio: 331858,81 w oraz 277581,8 W

Tabela 97. Wykaz instalacji, których emisja nie wymaga pozwolenia zgłoszonych w 2017 r.

Lp.	Nr zgłoszenia	Oznaczenie prowadzącego instalację, jego adres zamieszkania lub siedziby	Nazwa instalacji zgodna z nazewnictwem stosowanym przez prowadzącego instalację	Rodzaj instalacji	EIRP sumaryczna wartość (W)	Wielkość emisji V/m
1.	1/2017	EmiTel Sp. z o.o. ul. Wołoska 22, 02- 675 Warszawa	RTCN Koszalin Gołogóra	instalacja radiokomunikacyjna, radionawigacyjna i radiolokacyjna, których równoważna moc promieniowania izotopowego wynosi nie mniej niż 15 w emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 30 kHz do 300GHz, z wyłączeniem instalacji używanych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej		2,2
2.	2/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42036N!) MANOWO (GKO_MANOWO-BONIN)	stacja bazowa telefonii komórkowej	51523,60	<1,00
3.	3/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	NIEDALINO WYSYPISKO 4565/3200(3819)/42732	stacja bazowa telefonii komórkowej	33965,70	<1,00
4.	5/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42703 N!) BOBOLICE (GKO_BOBOLICE_CHOCIWLE)	stacji bazowa telefonii komórkowej	51638,26	<0,5
5.	9/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32412(42412N!) GKO_SIANOW_GORZEBADZ	stacja bazowa telefonii komórkowej	45211,10	<1,00
6.	6/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32808 (42808N!) GKO_BEDZINO_DOBRZYCA	stacja bazowa telefonii komórkowej	53461,40	<1,00
7.	10/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32817(42817N!) GKO_MIELNO_GASKI	stacja bazowa telefonii komórkowej	71122,40	<1,00

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

8.	7/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 43662_MIELNO 2	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	22522,50	<0,8
9.	8/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa	BT_43657_GOŁOGÓRA TPSA	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	15844,00	<3,0
10.	11/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32761 (42761N!) GKO_MIELNO_MIELNO2	stacja bazowa telefonii komórkowej	60480,40	<1,00
11.	12/2017	Netia S.A. ul. Poleczki 13 02- 822 Warszawa	BORZB003RL01- BIRZM00001ANT001	instalacja radiokomunikacyjna, której równoważna moc promieniowania izotopowego wynosi nie mniej niż 15 W, emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 30 kHz do 300GHz, z wyłączeniem instalacji używanych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej	691,83	<1,00
12.	15/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32400 (42400N!) GKO_SIANOW_SLOWACKIEGO	stacja bazowa telefonii komórkowej	40092,38	<0,7
13.	13/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT_43196 TYMIEŃ	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	37114,90	<0,7

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

14.	14/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 43570 ŚWIEMINO	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	43133,00	<2,8+/- 0,8
15.	15/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42732N!) NIEDALINO WYSYPISKO (GKO_SWIESZYNO_NIEDALINO)	stacja bazowa telefonii komórkowej	52979,10	<1,00
16.	16/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42707N!) KOSCIERNICA (GKO_POLANOW_KOSCIERNICA)	stacja bazowa telefonii komórkowej	54774,90	<1,00
17.	17/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32954 (42954N!) GKO_BOBOLICE_LUBOWO2	stacja bazowa telefonii komórkowej	27952,60	<1,00
18.	18/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS1301_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	17685,00	<0,5
19.	19/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42659N!) GRZYBNICA (GKO_MANOWO_GRZYBNICA)	stacja bazowa telefonii komórkowej	53813,60	<1,00
20.	20/2017	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02- 326 Warszawa	(42698 N!) GKO_BOBOLICE_PRZYDARGIN (GKO_BOBOLICE_PRZYDARGIN)	stacja bazowa telefonii komórkowej	20766,70	<1,00
21.	21/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0023_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	18767,00	<1,00

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

22.	22/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32134(42134N!) GKO_MIELNO_CHLOPY	stacja bazowa telefonii komórkowej	71498,20	<1,00
23.	23/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 40993_WIERCISZEWO	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	37712,30	<0,7
24.	24/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 43694 SARBINOWO	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	24188,00	<2,8+/-0,7
25.	25/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 43654 GAŹKI	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	15915,00	<2,8+/-0,7
26.	26/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0102_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	89558,00	max 1,4
27.	27/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0501_H	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	27799,00	max 1,1

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

28.	28/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS2401_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	21891,00	max 1,4
29.	29/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS1301_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	22362,00	max 4,5
30.	31/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0401_A	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	79579,00	max. 1,3
31.	32/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS1401_B	stacja bazowa telefonii komórkowej; instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	35490,00	<0,5
32.	33/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	33372 (42502N!) GKO_SIANOW_SKWIERZYNKAP4	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	41690,30	51W
33.	34/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS1602_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	32894,00	<0,5
34.	35/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS2702_B	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola	31073,00	<0,5

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz		
35.	36/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0701_D	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	58514,00	<0,5
36.	37/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32681 (42269N!) GKO_SIANOW_DWORCOWAP4	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	44283,40	<0,5
37.	38/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0103_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	13203,00	<0,5
38.	39/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0023_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	60392,00	max. 2,3
39.	40/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0401_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	84256,00	max. 1,4
40.	41/2017	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02- 677 Warszawa	KOS0102_A	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	90971,00	max. 1,5

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

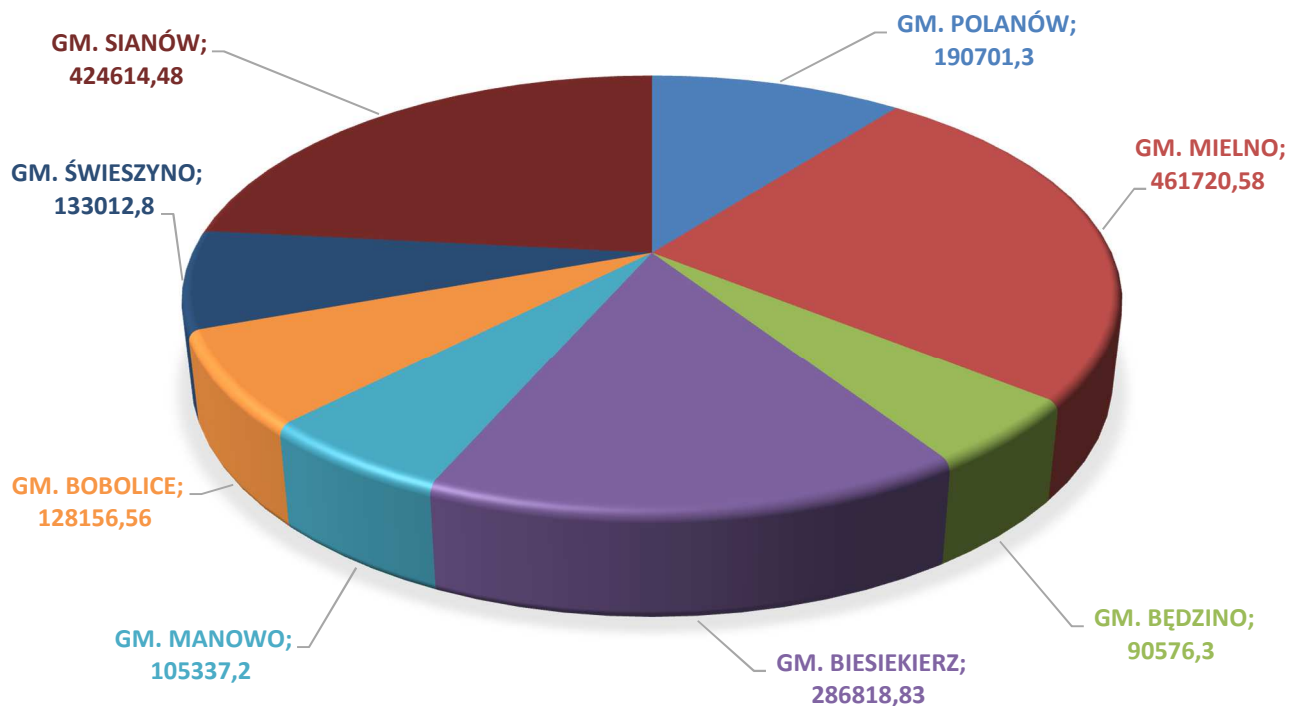
41.	42/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa	BT44306 NIEDALINO	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	10578,00	poniżej czułości <0,8
42.	43/2017	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02- 673 Warszawa Aero 2 Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A 04- 028 Warszawa	BT 44302 KOŚCIERNICA	instalacje radiokomunikacyjne, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz	16068,40	poniżej czułości <0,8
43.	44/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32761 (N!42761) GKO_MIELNO_MIELNO2	stacja bazowa telefonii komórkowej	61407,83	max. 1,8
44.	45/2017	T-Mobile Polska S.A. ul. Marynarska 12 02- 674 Warszawa	32817 (N!42817) GKO_MIELNO_GASKI	stacja bazowa telefonii komórkowej	76072,25	poniżej czułości <0,8

Źródło: Opracowanie własne.

W 2017 roku firmy dokonały 44 zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnych, których równoważna moc promieniowania izotopowo wynosi nie mniej niż 15W, emitująca pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, z czego 14 były to zgłoszenia nowych instalacji, a 30 dotyczyło zmiany już istniejących instalacji.

Wykres 52. Suma EIRP (W) dla poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego w 2017 r.

źródło: opracowanie własne

Ze zgromadzonych danych wynika, iż w gminie Mielno występują największe sumy EIRP (W), natomiast gminą która ma najmniejsze sumy EIRP (W) jest Świeszyno.

Przeciwdziałania w zakresie emisji PEM

Skutki wywołane oddziaływaniem pola elektromagnetycznego na organizm człowieka nie są do końca rozpoznane. Wiadomo, że są one uzależnione od częstotliwości, wielkości natężenia pola i rozkładu oraz czasu jego oddziaływania na organizm. Zasadniczo różny jest mechanizm wpływu pola dla częstotliwości niskich i wysokich. Jednym z najbardziej trudnych zagadnień jest ocena wpływu czynnika czasu oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizm.

Należy pamiętać, iż przy obecnym postępie cywilizacyjnym, intensywnym rozwoju systemów radiokomunikacyjnych i wzroście liczby urządzeń emitujących promieniowanie, nie da się wyeliminować promieniowania elektromagnetycznego ze środowiska. Dlatego niezbędne jest badanie jego poziomów i kontrolowanie, by nie przekraczały one wartości dopuszczalnych. Poza tym poziom promieniowania elektromagnetycznego na danym obszarze zależy od liczby i rodzaju występujących na nim sztucznych źródeł promieniowania. w związku z powyższym zasadne jest badanie poziomów pól elektromagnetycznych na różnych obszarach województwa.

Wiele kontrowersji wywołuje problem instalowania stacji bazowych w pobliżu miejsc zamieszkania.

Zgodnie z art. 122a ust. 1 *Prawa ochrony środowiska*, prowadzący instalację radiokomunikacyjną lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne jest zobowiązany do dokonania pomiarów poziomów tych pól zawsze bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku dokonywania zmian warunków pracy tej instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na poziom emisji pól z tej instalacji lub urządzenia.

Wyniki tych pomiarów przedkłada się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska oraz państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

W razie stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883), wojewódzki inspektor ochrony środowiska informuje organ ochrony środowiska, który zgodnie z art. 362 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* może w drodze decyzji nałożyć obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko oraz przywrócenia środowiska do stanu właściwego. Zgodnie z przepisem art. 378 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, organem ochrony środowiska właściwym w sprawie, o której mowa między innymi w art. 362 ust. 1 jest starosta.

8 Realizacja Priorytetu 8- ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

Według rejestru poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w latach 2015-2017 na terenie powiatu koszalińskiego nie odnotowano zdarzeń o charakterze poważnych awarii.

8.1 Zdarzenia związane z anomaliami pogodowym i ratownictwem drogowym

Oddzielną grupę stanowią zdarzenia związane z anomaliami pogodowymi, usuwaniem substancji ropopochodnych z dróg, ratownictwem chemicznym i ekonomicznym na terenie miasta i powiatu koszalińskiego w latach 2015-2017. Zestawienie powyższych zdarzeń, z wyszczególnieniem form ratownictwa, jak niżej, zawierają tabele 98 -100:

- Zdarzenia związane z usuwaniem skutków huraganów i silnych wiatrów;
- Zdarzenia związane z usuwaniem skutków intensywnej opadów deszczu i przyborów wody;
- Zdarzenia związane z usuwaniem substancji ropopochodnych na drogach publicznych;
- Inne zdarzenia ratownictwa chemicznego i ekologicznego.

Tabela 98. Interwencje jednostek ochrony przeciwpożarowej związane z anomaliami pogodowymi, usuwaniem substancji ropopochodnych z dróg ratownictwa chemicznymi ekologicznym na terenie miasta Koszalin i powiatu koszalińskiego 2015.

ROK 2015	Zdarzenia związane z usuwaniem skutków huraganów i silnych wiatrów			Zdarzenia związane z usuwaniem skutków intensywnych opadów deszczu i przyborów wody			Zdarzenia związane z usuwaniem substancji ropopochodnych na drogach publicznych			Inne zdarzenia ratownictwa chemicznego i ekologicznego		
	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób
m. Koszalin	68	98	390	15	21	93	525	868	3567	17	26	118
Powiat Koszaliński	172	210	1062	18	20	108	498	872	4162	7	21	86
Gmina Biesiekierz	7	10	46	4	4	21	35	81	348	1	2	9
Gmina Bobolice	34	40	203	0	0	0	93	177	853	2	7	30
Gmina Będzino	28	39	190	3	3	18	83	152	748	1	2	11
Gmina Manowo	7	12	46	0	0	0	46	104	450	0	0	0
Gmina Mielno	22	27	124	6	7	35	61	86	386	2	9	30
Gmina Polanów	38	41	231	4	5	28	72	100	545	0	0	0
Gmina Sianów	21	26	136	1	1	6	73	113	538	0	0	0
Gmina Świeszyno	15	15	86	0	0	0	35	59	294	1	1	6
RAZEM	240	308	1452	33	41	201	1023	1740	7729	24	47	204

Źródło: Państwowa Straż Pożarna w Koszalinie, 2018 r.

Tabela 99. Interwencje jednostek ochrony przeciwpożarowej związane z anomaliami pogodowymi, usuwaniem substancji ropopochodnych z dróg, ratownictwem chemicznymi i ekologicznym na terenie miasta Koszalin i powiatu koszalińskiego 2016.

ROK 2016	Zdarzenia związane z usuwaniem skutków huraganów i silnych wiatrów			Zdarzenia związane z usuwaniem skutków intensywnych opadów deszczu i przyborów wody			Zdarzenia związane z usuwaniem substancji ropopochodnych na drogach publicznych			Inne zdarzenia ratownictwa chemicznego i ekologicznego		
	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób
m. Koszalin	64	108	416	4	4	21	561	1005	4085	20	42	173
Powiat Koszaliński	196	251	1255	25	31	154	631	1166	5440	5	8	39
Gmina Biesiekierz	20	23	109	0	0	0	65	125	548	1	2	8
Gmina Bobolice	28	32	161	1	1	6	96	191	840	0	0	0
Gmina Będzino	33	5	259	7	11	46	114	215	1029	2	2	12
Gmina Manowo	7	9	37	0	0	0	41	93	406	0	0	0
Gmina Mielno	36	54	244	8	9	46	87	168	726	0	0	0
Gmina Polanów	39	43	245	6	7	42	91	140	726	0	0	0
Gmina Sianów	23	27	138	2	2	10	98	170	801	1	2	10
Gmina Świeszyno	10	12	62	1	1	4	39	64	314	1	2	9
RAZEM	260	359	1671	29	35	175	1192	2171	9525	25	50	212

Źródło: Państwowa Straż Pożarna w Koszalinie, 2018 r.

Tabela 100. Interwencje jednostek ochrony przeciwpożarowej związane z anomaliami pogodowymi, usuwaniem substancji ropopochodnych z dróg, ratownictwem chemicznymi i ekologicznym na terenie miasta Koszalin i powiatu koszalińskiego 2017.

ROK 2017	Zdarzenia związane z usuwaniem skutków huraganów i silnych wiatrów			Zdarzenia związane z usuwaniem skutków intensywnych opadów deszczu i przyborów wody			Zdarzenia związane z usuwaniem substancji ropopochodnych na drogach publicznych			Inne zdarzenia ratownictwa chemicznego i ekologicznego		
	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób	Liczba interwencji	Udział pojazdów	Udział osób
m. Koszalin	52	82	317	31	39	158	511	902	3579	19	53	178
Powiat Koszaliński	134	166	853	224	328	1438	721	1272	5903	4	9	43
Gmina Biesiekierz	5	6	33	37	59	247	74	150	623	0	0	0
Gmina Bobolice	24	26	131	12	14	65	103	187	872	0	0	0
Gmina Będzino	17	22	107	37	66	264	118	242	1083	1	5	21
Gmina Manowo	7	8	42	10	11	46	56	111	473	0	0	0
Gmina Mielno	20	25	122	45	58	262	104	143	674	1	2	11
Gmina Polanów	30	40	218	29	42	220	100	156	841	0	0	0
Gmina Sianów	14	17	83	14	28	117	82	154	722	2	2	11
Gmina Świeszyno	17	22	117	40	50	217	84	129	615	0	0	0
RAZEM	186	248	1170	255	367	1596	1232	2174	9482	23	62	221

Źródło: Państwowa Straż Pożarna w Koszalinie, 2018 r.

Tabela 101. Dotacje udzielone w roku 2015, w trybie art. 403 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, w związku z Uchwałą nr VI/56/11 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2011r. w sprawie zasad udzielania dotacji ze środków powiatu.

Lp.	Nazwa beneficjenta	Rozliczona dotacja [zł]	Przedmiot dotacji
1	PSP Szczecin (Koszalin)	30 000,00	Zakup 4 kompletów ubrań gazoszczelnych
2	OSP Dobrzyca	8 179,50	Zakup pił ratowniczych
3	OSP Biesiekierz	8 179,50	
4	OSP Sianów	8 179,50	
5	OSP Mielenko	8 179,50	
6	OSP Polanów	8 179,50	
7	OSP Świeszyno	8 179,50	
8	OSP Wyszewo	8 179,50	
9	OSP Porost	7 775,03	
Suma		95 031,53	

źródło: opracowanie własne, wrzesień 2018.

Tabela 102. Dotacje udzielone w roku 2016, w trybie art. 403 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, w związku z Uchwałą nr VI/56/11 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2011r. w sprawie zasad udzielania dotacji ze środków powiatu.

Lp.	Nazwa beneficjenta	Rozliczona dotacja [zł]	Przedmiot dotacji
1	PSP Szczecin (Koszalin)	20 000,00	Zakup 3 kompletów ubrań gazoszczelnych
2	OSP Będzino	4 750,00	Zakup kompletów przenośnych systemu oświetlenia pola akcji z osprzętem
3	OSP Biesiekierz	4 750,00	
4	OSP Sianów	4 750,00	
5	OSP Mielenko	4 750,00	
6	OSP Polanów	4 721,50	
7	OSP Świeszyno	4 750,00	
8	OSP Wyszewo	4 750,00	
9	OSP Bobolice	4 750,00	
Suma		57 971,50	

źródło: opracowanie własne, wrzesień 2018.

Tabela 103. Dotacje udzielone w roku 2017, w trybie art. 403 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, w związku z Uchwałą nr VI/56/11 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2011r. w sprawie zasad udzielania dotacji ze środków powiatu.

Lp.	Nazwa beneficjenta	Rozliczona dotacja [zł]	Przedmiot dotacji
1	PSP Szczecin (Koszalin)	43 210,00	Zakup 5 kompletów ubrań gazoszczelnych
2	OSP Dobrzyca	7 000,00	Zakup kompletu przenośnego systemu oświetlenia pola akcji z osprzętem
3	OSP Warnino	7 000,00	
4	OSP Sianów	7 000,00	
5	OSP Mielenko	7 000,00	
6	OSP Polanów	6 987,63	
7	OSP Strzekęcino	7 000,00	
8	OSP Porost	7 000,00	
	Suma	92 197,63	

źródło: opracowanie własne, wrzesień 2018 r.

W okresie objętym raportem 2015- 2017 ze środków finansowych powiatu przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną przeznaczono na środki trwałe ochotniczych straży pożarnych 151 990,66 zł, a dla państwowej straży pożarnej- 93 210,00 zł.

9 Realizacja priorytetu 9- ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI

9.1 Zasoby złóż kopalin pospolitych.

9.1.1 Torfy

W obrębie powiatu koszalińskiego występują wszystkie typy torfowisk: torfowiska wysokie, przejściowe i niskie. Wśród nich znajdują się specyficzne i unikatowe wysokie torfowiska bałtyckie, które zasilane są wyłącznie wodami opadowymi. Objęte są one ochroną prawną w rezerwach Wierzchomińskie oraz Warnie Bagno, jak i rezerwacie Łazy.

W powiecie koszalińskim stwierdzono występowanie czterech typów ekologicznych torfowisk (Succow 1998):

- torfowiska pojezierne,
- torfowiska przepływowe (poligeniczne),
- torfowiska źródłiskowe,
- torfowiska mszarne typu bałtyckiego i torfowiska mszarne typu kotłowego.

Udokumentowana powierzchnia złóż torfów na terenie powiatu wynosi 9646 ha, z czego najwięcej występuje w gminach: Sianów (1796 ha) i Świeszyno (1663 ha), natomiast najmniej w gminie Mielno (216 ha). Aktualnie złoża torfowe na terenie powiatu nie są eksploatowane. Poniższa tabela przedstawia powierzchnię i zasoby torfów jak również powierzchnię potorfi- złóż już wyeksploatowanych, które stanowią naturalne zbiorowiska roślinności i innych organizmów, często unikalnych, będących ostoją różnych zwierząt.

Tabela 104. Zasoby złóż torfowych na terenie powiatu koszalińskiego w latach 2015- 2017.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia /ha/				Zasoby torfów /mln m ³ /	Potorfia /ha/
	ogółem	trwałe użytki zielone	inne użytki rolne	nieużytki		
Będzino	1199	530	415	254	23,7	99
Biesiekierz	909	713	44	152	15	27
Gmina Bobolice	1302	613	98	591	24,6	60
Manowo	1184	675	15	494	14,8	0
Mielno	216	189	4	23	5,1	14
Gmina Polanów	1377	759	224	394	27,3	87
Gmina Sianów	1796	515	954	327	46,4	5
Świeszyno	1663	1431	139	93	30,3	35
Powiat	9646	5425	1893	2328	187,2	327

Źródło:

9.1.2 Kruszywa naturalne.

Na terenie powiatu koszalińskiego występują również inne kopalin: kruszywa naturalne, surowce ilaste do produkcji ceramiki budowlanej, piaski kwarcowe służące celom głównie budownictwa mieszkaniowego, przemysłowego i drogownictwa, piski formierskie używane

w hutnictwie i odlewnictwie oraz kreda mająca zastosowanie w rolnictwie. Tabela nr 107 przedstawia zestawienie rozpoznanych zasobów oraz stan ich zagospodarowania.

Tabela 105. Stan zagospodarowania kopalin w powiecie koszalińskim w latach 2015-2016.

Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania złóż	Zasoby w Mg, m ³		Wydobycie w Mg, m ³
		geologicznie bilansowe	przemysłowe	
Kruszywa Naturalne	Złóża o zasobach rozpoznanych wstępnie	13 236 000	-	-
	Złożona o zasobach rozpoznanych szczegółowo	37 917 000	-	-
	Złóża eksploatowane	44 280 000	40 110 000	2 743 000
	Złóża zagospodarowane, eksploatowane okresowo	4 758 000	4 469 000	-
	Złóża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	633	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Złóża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	681 000 m ³	-	-
	Złóża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	560 000 m ³	-	-
Pisaki formierskie	Złóża o zasobach rozpoznanych wstępnie	7 596 000	-	-
Piaski kwarcowe	Złóża o zasobach rozpoznanych wstępnie	5 437 000	-	-
Kreda	Złóża o zasobach rozpoznanych wstępnie	546	-	-
	Złóża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1 012 000	-	-

Źródło: publikacja „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, według stanu na 31.XII.2016 r.

Tabela 106. Stan zagospodarowania kopalin w powiecie koszalińskim w roku 2017.

Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania złóż	Zasoby w Mg, m ³		Wydobycie w Mg, m ³
		geologicznie bilansowe	przemysłowe	
Kruszywa Naturalne	Złóża o zasobach rozpoznanych wstępnie	13 236 000	-	-
	Złożona o zasobach rozpoznanych szczegółowo	37 917 000	-	-
	Złóża eksploatowane	44 280 000	40 110 000	2 743 000
	Złóża zagospodarowane, eksploatowane okresowo	4 758 000	4 469 000	-
	Złóża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	633	-	-

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	681 000 m ³	-	-
	Złoże, z którego wydobycie zostało zaniechane	560 000 m ³	-	-
Pisaki formierskie	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	7 596 000	-	-
Piaski kwarcowe	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	5 437 000	-	-
Kreda	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	546	-	-
	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1 012 000	-	-

Źródło: publikacja „Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce, według stanu na 31.XII.2017 r.

Znaczące pod względem wielkości jak i znaczenia zakłady wydobywcze kruszyw naturalnych występują na terenie trzech gmin: Bobolice, Polanów, Sianów. Łączna powierzchnia gruntów zajętych przez kopalnie w tych gminach wynosi około 197 ha. w pozostałych gminach znajdują się sporadycznie punkty poboru żwiru na cele miejscowej społeczności. Poniższa tabela przedstawia powierzchnie i zasoby kopalni kruszyw naturalnych (żwirownie) w trzech gminach powiatu koszalińskiego.

Tabela 107. Powierzchnia i zasoby aktualnie eksploatowanych złóż naturalnych.

Jednostka terytorialna	Nazwa złożona	Powierzchnia w ha	Zasoby w Mg	Ważność koncesji w latach
Polanów	Wietrzno II	2,84	16 754	2005-2025
	Kępiny	1,04	191 576	2007-2017
	Kościernica	67,84	10 414 700	2014-2064
Sianów	Sianów VII	2,40	191 576	2006-2017
	Węgorzewo	15,80	2 818 328	2002-2020
	Węgorzewo III	9,42	959 000	2002-2033
	Ratajki V	11,54	567 000	2007-2020
	Ratajki VII	23,20	3 915 000	2007-2033
Bobolice	Jadwiżyn II	1,81	174 191	2014-2024
	Janowiec Pola A, B, C	61,15	8 505 570	2013-2038
OGÓŁEM		197,07	27 753 695	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Koszalinie na podstawie własnych danych, wrzesień 2018 r.

9.1.3 Osuwiska

Osuwisko to nagłe przemieszczenie się ziemi, w tym mas skalnych, które może być spowodowane zjawiskami zachodzącymi w przyrodzie, np. intensywnymi deszczami, budową geologiczną lub działalnością człowieka. Osuwiska są częstym zjawiskiem na obszarach, gdzie warstwy skał przepuszczalnych (żwirki, piaski rumosze) i nieprzepuszczalnych (iły, iłotupki, zwarte gliny ilaste, margle ilaste, skały masywne niespękane) występują naprzemiennie. Przepuszczalność skał związana

jest z przenikaniem przez nie cząsteczek wody. Osuwanie się może następować nagle, może być także poprzedzone pojawieniem się pęknięć, rys i szczelin, może odnawiać się w tych samych miejscach.

Część przyczyn powstawania osuwisk leży po stronie działalności człowieka. Sprzyja temu m.in. niewłaściwe prowadzenie prac ziemnych (wkopy, nasypy, brak dopasowania sposobu posadowienia budynków na terenach podatnych na osuwanie). Inne przyczyny wynikają z wibracji spowodowanych np. robotami ziemnymi, ruchem pojazdów, eksploatacji górniczej z udziałem materiałów wybuchowych, eksploatacji kruszyw u podstawy stoku w dolinach rzek, czy u podstawy form polodowcowych na terenie wysoczyzn. Również zmiana użytkowania terenu (np. wycinanie drzew na stokach) wpływa na zmiany obiegu wody w gruncie i powstawanie osuwisk.

Tabela 110 stanowi wykaz zinwentaryzowanych osuwisk na terenie powiatu koszalińskiego. W raportowanym okresie powierzchnia tych osuwisk wyniosła 1,91 ha, z czego jeden obszar położony jest w gminie Mielno i związany jest z abrazją morską, dwa obszary znajdują się na terenie gminy Polanów i związane są głównie z infiltracją wód opadowych w niszach źródłiskowych i dolinach rzecznych oraz dwa w gminie Bobolice- stanowiące wynik erozji bocznej rzeki Chotli.

Obszary predysponowane do wystąpienia osuwisk (ruchów ziemi) zestawiono w tabeli nr 108 i zajmują one powierzchnię 84,85 ha.

Tabela 108. Osuwiska występujące na terenie powiatu koszalińskiego.

OSUWISKA							UWAGI
GMINA MIEJSCOWOŚĆ	Numer osuwiska	Numer obszaru predysponowanego	Rodzaj inwentaryzacji/ numer identyfikacyjny	Krótka charakterystyka osuwiska (na podstawie opisu z materiałów archiwalnych)			
				Typ	Przyczyna powstania	Powierzchnia [ha]	
1	2	3	4	5	6	7	8
Gmina Mielno, Unieście k. Mielna	1	II K	AGH/N-33-69-A-a/1 (2004)	abradowane zbocze klifu nadmorskiego o wysokości 12 m	abrazja morska	0,46	piaski eoliczne w formie pokrywy na glinach zwałowych. Nachylenie stoku 38°
Gmina Polanów Chocimino wsch. część wioski	1	LXX K	KO/woj. Koszalińskie pow. stawieński/7	obrywy i zsuwy w gruntach spoistych (gliny)	infiltracja wód opadowych i sufozja, nisza źródliskowa	0,11	podlega rozwojowi
	2	LXX K	KO/woj. Koszalińskie pow. stawieński/8	obrywy i zsuwy w gruntach spoistych (gliny)	infiltracja wód opadowych i sufozja, nisza źródliskowa	0,01	podlega rozwojowi
Gmina Polanów Żydowo nad jeziorem dolnym siłowni szczytowo- pompowej	1	LXXIII K	KO/woj. Koszalińskie pow. stawieński/9	obrywy i zsuwy w gruntach spoistych (gliny)	podcięcie zbocza	0,02	nie aktywne
Gmina Bobolice Drzewiany- przy osadzie Jabłonna, zbocze dolinki Ołbrzycy	1	LXXVI K	KO/woj. Koszalińskie pow. koszaliński/3	obrywy gruntów spoistych (gliny)	erozja boczna oraz infiltracja wód opadowych	1,12	aktywna faza rozwoju
Gmina Bobolice Wojęcino przy drodze do Zamęcina- krawędź doliny	1	LXXX K	KO/woj. Koszalińskie pow. koszaliński/1	obrywy gruntów słabo spoistych (piaski gliniaste)	erozja boczna rzeki Chotla, infiltracja wód opadowych	0,05	okresowa aktywność, obecnie zamarłe
	2	LXXX K	KO/woj. Koszalińskie pow. koszaliński/2	obrywy gruntów słabo spoistych (piaski gliniaste)	erozja boczna rzeki Chotla, infiltracja wód opadowych	0,05	okresowa aktywność, obecnie zamarłe

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Szczecin.

Tabela 109. Wykaz obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych ziemi na terenie powiatu koszalińskiego.

OBSZARY PREDYSPONOWANE DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH ZIEMI								
Numer obszaru (gmina)	Typ obszaru	Predyspozycja obszaru		Krótka charakterystyka obszaru (na podstawie map: topograficznej i szkicu geomorfologicznego, geologicznej, hydrogeologicznej)				
		Element budowy geologicznej lub geomorfologicznej	Proces Geolog	Geomorfologia			Geologia	Powierzchnia [km ²]
				Lokalizacja	Wysokość względna zboczy/stoków [m]	Nachylenie zboczy/stokó [°]	Litologia / Geneza / Wiek	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I K (Będzino i Mielno)	ZKN	NL + W	ab + iw + an	klifowy brzeg morski pomiędzy ujściem rzeki Czerwonej a przystania Rybacką w Chłopach (Pleśna, Gąski, Sarbinowo, Chłopy)	5- 10 lokalnie 2-5	40-60° lokalnie 60-80°	piaski wydmore na glinach, przewarstwienia mułków oraz piasku ze żwirem /eoliczne, glacialne, limnoglacialne i fluwioglacialne/, plejstocen, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,59
II K (Mielno)	ZKN	N + L	ab + an	podcios klifowy wydmy nadmorskiej we wschodniej części Unieścia	5-15	10-20° lokalnie 20-30°	piaski pagórków wydmy, piaski i żwiry /eoliczne i morskie/ holocen	0,23
III K (Mielno)	ZKN	N + L	ab + an	podcios klifowy wydmy nadmorskiej (Czajcze Góry na mierzei jez. Jamno)	5-10	10-20°	piaski pagórków wydmy, piaski i żwiry /eoliczne i morskie/ holocen	0,13
IV K (Będzino)	SWP + ZDR	N + L	er + iw	Borkowice- zbocze wschodnie doliny Czerwonej	10-20	10-20°	piaski gliniaste z przewarstwieniami gliny /glacialne/, plejstocen, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,18
V K (Będzino)	SWP	N + L	er + iw	zbocze kulminacji na południe od Miłogoszczy	10-20	10-20°	mułki, piaski i żwiry, gliny /lodowcowe/, plejstocen/ zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,10
VI K (Będzino)	SFG	N + L	er + iw	zbocza drobnych pagórków kemowych ułożonych wzdłuż doliny rzeki	5-10	5-10°	deluwia glin, piaski i żwiry /wodnolodowcowe/, gliny piaszczyste /wodnolodowcowe i glacialne	0,07

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				Czerwonej pomiędzy Słowienkowem a Wierzchominem			/plejstocen/ zlodowacenie Wisły, stadiał górny	
VII K (Będzino)	SFG	N + L	er + iw	zbocza drobnych pagórów kemowych ulokowanych wzdłuż doliny rzeki Czerwonej pomiędzy Słowienkowem a Wierzchominem	5-10	5-10°	deluwia glin, piaski i żwiry /wodnolodowcowe/, gliny piaszczyste /wodnolodowcowe i glacialne /plejstocen/ zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,09
VIII K (Będzino)	SFG	N + L	er + iw	zbocza drobnych pagórów kemowych ulokowanych wzdłuż doliny rzeki Czerwonej pomiędzy Słowienkowem a Wierzchominem	5-10	5-10°	deluwia glin, piaski i żwiry /wodnolodowcowe/, gliny piaszczyste /wodnolodowcowe i glacialne /plejstocen/ zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,12
IX K (Sianów)	SFG	N	ew +er	obszar jest położony ok.2 km na południowy-wschód od Sianowa w pobliżu osady Sianówek i Węgorzewskiej Góry	5-10	5-10°	piaski ze żwirami i mułki/terasy kemowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,64
X K (Polanów)	ZFR	N	ew	obszar jest położony ok. 3 km na wschód od miejscowości Bożenice; ekspozycja stoku na wschód	20-30	10-20°	piaski ze żwirami/osady fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny	0,69
XI K (Polanów)	ZFR	NL	ew	obszar jest położony ok.1 km na południe od miejscowości Buszyno, w pobliżu leśniczówki Świerkowicze; ekspozycja stoków na północ i wschód	30-50	10-20°	piaski i żwiry wodnolodowcowe/osady fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły	0,64

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XII K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar jest położony ok.3 km na północ od miejscowości Wielin i ok.1,5 km na wschód od Leśniczówki Świerkowicz; ekspozycja stoku na północ i wschód	10-20	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny	0,10
XIII K (Manowo)	SFG	NL	ew+er	obszar jest położony ok.4 km na południowy-zachód od Węgorzewa Koszalińskiego; w pobliżu miejscowości Lubiatowo, nad zachodnim brzegiem Jez. Policko	10-20	5-10°	iłły, mułki, piaski i żwiry, eluwia glin zwałowych/osady kemów oraz osady eluwalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	1,58
XIV K (Manowo)	SFG	NL	ew+er	obszar jest położony ok.2 km na północny-zachód od miejscowości Wyszembórz, na wschodnim brzegu Jez. Policko	10-20	5-10°	iłły, mułki, piaski i żwiry, eluwia glin zwałowych/osady kemów oraz osady eluwalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,32
XV K (Polanów)	SFG	NL	ew+er	obszar jest położony ok.8 km na wschód od Węgorzewa Koszalińskiego w pobliżu miejscowości Przywidz	5-10	5-10°	gliny, piaski i mułki/gliny zwałowe piaski i mułki w morenach wyciśnięcia/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,34
XVI K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar jest położony ok.1,5 km na wschód od miejscowości Bukowo i Świerczyna; ekspozycja stoków na północ i na wschód	20-30	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe/piaski i żwiry glacialne/zlodowacenie Wisły	5,49

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XVII K (Polanów)	ZFR +SRS	NL	ew+er	obszar jest położony na wschodnim brzegu rzeki Grabowa; ok.2,5 km na północny-wschód od miejscowości Wielin; ekspozycja stoków na zachód	20-30	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry wodnolodowcowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny	0,29
XVIII K (Manowo)	SFG	NL	ew+er	obszar jest położony ok.1 km na północny zachód od miejscowości Wyszebórz; znajduje się na południe od Jez. Policko	5-10	5-10°	gliny, piaski i mułki/gliny zwałowe piaski i mułki w morenach wycięnięcia/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,60
XIX K (Manowo)	SWP	NL	ew+er	obszar położony jest ok.2 km na wschód od Manowa, w pobliżu kulminacji Żółtej Góry, w dolince rzeki Wyszewki; ekspozycja stoku na północ	10-20	10-20°	głina/gliny zwałowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,21
XX K (Sianów)	SWP +ZDD	NL	ew+er	obszar jest położony ok.3 km na północny-wschód od miejscowości Wyszebórz, rozciąga się w pobliżu osady Wyszebórz Młyn i Leśniczówki Kościerza; stanowi północno- wschodnie zbocze dolinki rzeki Unieść; ekspozycja stoku na południowy- zachód	10-20	10-20°	gliny, miejscami eluwia glin/gliny zwałowe lub eluwia glin/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	1,54

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XXI K (Sianów i (Manowo)	SWP	NL	ew+er	obszar jest położony ok.3,5 km na wschód od miejscowości Wyszebórz, stanowi połuniowo-zachodni stok dolinki Unieść	10-20	10-20°	piaski i żwiry/formy akumulacji szczelinowej ozy/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,39
XXII K (Manowo)	SRS	NL	ew+er	obszar jest położony ok.2,5 km na północny-wschód od Wyszewa, w pobliżu osady Wiewiórowo (północno-zachodnia część obszaru); ekspozycja stoków na północny-wschód	10-20	10-20°	piaski i żwiry/fluwiogłacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,41
XXIII K (Manowo i (Sianów)	SWP	NL	ew+er	obszar jest położony ok.6 km na wschód od miejscowości Wyszebórz i ok.1 km na południowy-zachód od Kościernicy; ekspozycja stoku na zachód	10-20	10-20°	gliny zwałowe/glina eluwalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,40
XXIV K (Polanów)	SFG	NL	ew	obszar jest położony około 1,5 km na zachód od Dadzewa i około 1 km na północny-wschód od Garbna; orientacja stoku na południowy-wschód	5-10	5-10°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,19
XXV K (Polanów)	SWP	N	ew	obszar jest położony ok. 2,5 km na południowy-wschód od miejscowości Naclaw i ok.1 km na zachód od Dadzewa;	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	0,40

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				ekspozycja stoku na północny-zachód				
XXVI K (Polanów i (Bobolice))	SWP	NL	ew	obszar stanowi krawędź wysoczyzny polodowcowej i jest ograniczony od wschodu, dolinką rzeki Drężnianki i od południa doliną rzeki Radew; ekspozycja stoku na południe i na wschód	30-50	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami oraz gliny zwałowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	9,32
XXVII K (Polanów)	SRS	NL	ew	obszar jest położony ok.1 km na północny-zachód od Polanowa i tworzą go zbocza otaczające dolinkę cieku	5-10	5-10°	piaski i żwiry/osady rzeczne/holocen	0,22
XXVIII K (Polanów)	SWP	N	ew	obszar rozciąga się na północ od Polanowa, ok.1 km na zachód od Wielina; stanowi wschodnią krawędź dolinki rzeki Grabowej; ekspozycja stoków na północny-wschód	10-20	5-10°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	6,35
XXIX K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar rozciąga się równoleżnikowo od ok.1 km na wschód od miejscowości Polanów; ekspozycja stoków na południe i zachód	50-75	20-30°	piaski i żwiry lodowcowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny	4,16
XXX K (Świeszyno)	SWP	NL	er + iw	stok wysoczyzny na północ i południe od Bardzolina, krawędź doliny Chotli	20-30	10-20°	gliny zwałowe, piaski gliniaste /lodowcowe/, plejstocen, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,10

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XXXI K (Świeszyno)	SWP	NL	ew + er	wzgórze na południowy zachód od Strzekęcina, stok północny i południowy	10-20	10-20°	piaski i piaski z mułkami z pokrywą glin/osady kemów/, plejstocen, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,08
XXXII K (Manowo)	ZDD	N	ew+er	obszar jest położony ok.1 km na północny-zachód od Polanowa i około 2,5 km na wschód od miejscowości Jacinki, ok.0,5 km na zachód od doliny rzeki Grabowej	5-10	5-10°	piaski i żwiry/osady rzeczne/holocen	0,19
XXXIII K (Manowo)	SWP	NL	ew+er	obszar jest położony ok.2 km na północny-wschód od miejscowości Rosnowo; na zachód od górnego biegu cieką Kanał Dzierzęcinka	5-10	5-10°	gliny/gliny zwałowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,11
XXXIV K (Manowo)	ZDR + ZFR	NL + W	er + iw	wschodnie zbocze doliny Dzierzęcinki na południowy wschód od Manowa	10-20	10-20°	piaski /wodnolodowcowe/, gliny, piaski gliniaste /glacjalne/, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,43
XXXV K (Manowo)	ZFR	NL + W	er + iw	północne i południowe zbocza rynny jezior Debro i Okółko, 1 km na południe od Wyszewa	10	5-10°	piaski gliniaste /glacjalne/, piaski i żwiry /wodnolodowcowe/, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,34
XXXVI K (Polanów)	ZDR + ZFR	NL + W	er + ew + iw	zbocza doliny Polnicy (w części południowej) na wysokości wsi Ratajki i Powidz	10-15	10-20°	w części północnej piaski gliniaste i gliny zwałowe /glacjalne/, w części południowej piaski /wodnolodowcowe//, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	1,10
XXXVII K (Polanów)	ZDR	NL + W	er + iw	południowe zbocze doliny Radwi w rejonie Rosnowa	5-15	10-20°	piaski /tarasu rzecznej/, gliny zwałowe /glacjalne/, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,38

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XXXVIII K (Polanów)	ZDR	NL + W	er + ew + iw	krawędź morfologiczne równiny sandrowej na północ od doliny Radwi na wysokości Mostowa (rejon ujęcia wód podziemnych)	5-10	5-10°	piaski i piaski z żwirami sandrowe /wodnolodowcowe/, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,32
XXXIX K (Manowo)	SRS +ZDD	NL	ew+er	obszar jest położony ok.1,5 km na wschód od Wyszewa; stanowi zachodnie zbocze obniżenia wypełnionego korytami cieków; orientacja stoków na zachód	10-20	10-20°	piaski i żwiry/fluwiogłacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,60
XL K (Manowo)	SRS +ZDD	NL	ew	obszar położony ok.2 km na południowy-wschód od Wyszewa; jest rozcinany przez dolinkę cieku	10-20	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry glacjalne/zlodowacenie Wisły	0,13
XLI K (Manowo i (Polanów)	SRS	NL	ew+er	obszar położony jest ok. 4 km na północ od miejscowości Grzybnica; jest rozcinany przez dolinkę cieku i dolinkę Mszanki, stanowiącą dopływ rzeki Radew; położony ok.1 km na południowy-zachód od Jez. Nicemino	10-20	10-20°	piaski i żwiry/osady fluwiogłacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,54
XLII K (Manowo i (Polanów)	SRS	NL	ew+er	obszar położony jest ok. 5 km na północ od Grzybnicy; stanowi wschodnie zbocze dolinki cieku; ekspozycja stoku na	5-10	5-10°	piaski i żwiry/osady fluwiogłacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,39

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				zachód i południe; jest położony ok.0,5 km na południe od Jez. Nicemino				
XLIII K (Manowo)	SWP	NL	er+ew	obszar położony jest ok.1 km na północny-zachód od wsi Karsina; obszar stanowi dolinkę rzeki Mszanka; ok.1 km na wschód od Jez. Nicemino	10-20	10-20°	gliny/gliny zwałowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,57
XLIV K (Polanów)	SFG +ZDD	NL	ew+er	obszar położony jest około 3 km na południe od miejscowości Naclaw, pomiędzy Rekowem a Leśniczówką Karczyn i Karsiną; w zasięgu obszaru znajdują się dwa źródłiska	20-30	5-10°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,96
XLV K (Polanów)	SFG	NL	ew+er	obszar jest położony ok.0,5 km na południe od Rekowa i ok.0,5 km na południowy-zachód od miejscowości Garbno, stanowi południowo-zachodnie zbocze dolinki cieku;ekspozycja stoku na północny-wschód	10-20	10-20°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,26
XLVI K (Polanów)	SFG	N	ew+er	obszar jest położony pomiędzy Rekowem a Garbnem, stanowi północno-wschodnie zbocze dolinki cieku;	5-10	5-10°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,27

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				ekspozycja stoku na południowy-zachód				
XLVII K (Polanów)	SFG	NL	ew	obszar jest położony ok.3 km na południowy-zachód od Garbna i około 1 km na południe od miejscowości Karsina	20-30	5-10°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,69
XLVIII K (Polanów)	SFG +ZDD	NL	ew	obszar jest położony ok. 4 km na południowy-wschód od Dadzewa, w pobliżu wzniesień Baranie Góry; ekspozycja stoków na północny-wschód i południe	20-30	5-10°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	1,05
XLIX K (Bobolice)	SRS	N	ew	obszar położony ok.2,5 km na południowy-wschód od miejscowości Cetuń	10-20	5-10°	piaski tarasów akumulacyjnych/osady rzeczne/zlodowacenie Wisły	0,13
L K (Polanów)	SWP	N	ew+an	obszar znajduje się 1,9 km na południowy- zachód od Polanowa	10-40	10-20°	piaski i żwiry /glacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał górny	0,47
LI K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar jest położony ok.3 km na południowy-wschód od Polanowa, rozciąga się na znacznym obszarze, w pobliżu przysiółków Przybrodzie i Żolibórz; na północnym-zachodzie obszar jest ograniczony przez dolinę rzeki Grabowej; ekspozycja stoków na północ i zachód	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/zlodowacenie Wisły	4,45

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

LII K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar jest położony ok.2 km na południe od Polanowa, ok.0,5 km na północ od miejscowości Wietrzno; ekspozycja stoków na zachód	30-50	10-20°	piaski i żwiry/osady lodowcowe z głazami/zlodowacenie Wisły	0,91
LIII K (Polanów)	SWP	N+W+L	iw+ew	obszar jest położony ok.2 km na południowy-wschód od miejscowości Polanów i około 3 km na północ od Żydowa; obszar jest porożcinany dolinkami cieków, a w jego zasięgu znajdują się dwie nisze źródłiskowe	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/zlodowacenie Wisły	1,42
LIV K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar jest położony 0,5 km na północ od Chocimina i około 1 km na zachód od Wietrzna; ekspozycja stoku na południowy zachód	30-50	10-20°	piaski tarasów akumulacyjnych/osady rzeczne/zlodowacenie Wisły	0,45
LV K (Polanów)	SWP	N	ew	obszar położony ok.1 km na północ od Chocimina w pobliżu, na południe od miejscowości Wietrzno; ekspozycja stoku na południe	10-20	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/ osady glacialne zlodowacenie Wisły	0,32
LVI K (Bobolice)	SWP	N	ew	obszar jest położony ok.2,5 km na północny-zachód od miejscowości Żydowo, w pobliżu	5-10	5-10°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/ osady glacialne zlodowacenie Wisły	0,18

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				Chocimina; ekspozycja stoku na południe				
LVII K (Polanów)	SWP	N	ew	obszar jest położony ok.3 km na północny-wschód od Żydowa; w zasięgu obszaru znajduje się dolinka cieku; stanowi zachodnią krawędź doliny górnego biegu rzeki Grabowej; ekspozycja stoku na północny-wschód	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/złodowacenie Wisły	1,46
LVIII K (Polanów)	SRS	NL	er + iw	obszar na wschód od lotniska w Zegrzu Pomorskim, krawędź tarasu sandrowego i ostańca morenowego nad dolinka Zaspianki	10-20	10-maj	piaski ze żwirami /wodnolodowcowe/ gliny piaszczyste/lodowcowe/ złodowacenie Wisły, stadiał górny	0,19
LIX K (Manowo i (Bobolice)	SRS +SWP	NL	ew	obszar położony ok.5 km na południowy-wschód od miejscowości Rosnowo; ok.1 km na północny-wschód miejscowości Krępa, rozciąga się w kierunku Kopanina; w pobliżu Leśniczówki Dębogóra	10-20	5-10°	gliny oraz piaski ze żwirem/gliny zwałowe/złodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,82
LX K (Malechowo i (Bobolice)	SWP	N	ew	obszar położony ok. 0,5 km na północny-wschód od drogi łączącej Grzybnicę i Grzybnickę	10-20	5-10°	gliny/gliny zwałowe/złodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,47

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

LXI K (Bobolice)	SRS	NL	ew	obszar rozciąga się na południowy-wschód od miejscowości Kłanino; stanowi południowy dopływ rzeki Radew	20-30	5-10°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,89
LXII K (Bobolice)	SRS	NL	ew+er	obszar położony ok.0,5 km na wschód od miejscowości Kłanino na wschód od dolinki cieku, w pobliżu miejscowości Jadwiżyn; ekspozycja stoku na zachód i na południe	20-30	5-10°	piaski i żwiry wodnolodowcowe/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,39
LXIII K (Bobolice)	SRS	NL	ew	obszar położony ok.1 km na północny-zachód od miejscowości Ubiedrze; ekspozycja stoków na południe i wschód	20-30	10-20°	piaski i żwiry wodnolodowcowe/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	1,03
LXIV K (Manowo, Świeszyno i (Bobolice)	SWP +ZDR	NL+W	ew+sf+ iw	obszar stanowi strefę krawędziową wysoczyzny morenowej i jest ograniczony dolinami rzek: Radew na północy i Chociel na zachodzie; rozciąga się na znacznym obszarze w pobliżu miejscowości: Cybulino, Kurowo, Ubiedrze i Boboliczki; ekspozycja stoków na północ i zachód	50-75	30-50°	piaski i żwiry lodowcowe oraz gliny zwałowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	7,73
LXV K (Bobolice)	SRS	NL	er+ew	obszar znajduje się w pobliżu miejscowości Glinka, około 2,5 km na	10-20	5-10°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,18

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				południe od Kłanina stanowi południowo-zachodnie zbocze dolinki cieku				
LXVI K (Bobolice)	SRS	NL	ew	obszar znajduje się ok. 2 km na południe od miejscowości Kłanino w pobliżu miejscowości Gumnica; ekspozycja stoku na południe	10-20	5-10°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,84
LXVII K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar znajduje się ok.0,5 km na północny-zachód od miejscowości Przydargiń i około 1 km na południowy-zachód od miejscowości Ubiedrze; ekspozycja stoku na północ	20-30	10-20°	piaski i żwiry glacialne z głazami/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	0,60
LXVIII K (Bobolice)	SFG	N + L	ew	stok pagóra 216,5 na północ od Chmielewa	20-30	10-20	gliny zwałowe moreny wyciśnięcia /glacialne/ zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,07
LXIX K (Bobolice)	SWP	N	ew	obszar jest położony ok.2,5 km na północny-wschód od Żydowa; ok.1 km na południe od miejscowości Chocimino	30-50	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/ osady glacialne/zlodowacenie Wisły	0,84
LXX K (Bobolice)	SWP	N+W	iw+ew	obszar położony ok.1,5 km na północny zachód od Żydowa i ok. 0,5 km na południe od Chocimina; obszar stanowi zbocza	5-10	5-10°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/ osady glacialne/zlodowacenie Wisły	0,70

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				otaczające dno zatorfionego obniżenia				
LXXI K (Bobolice)	SWP	NL+G	ew+er+ iw	obszar rozciąga się po południowo-zachodniej stronie koryta rzeki Radew, a w jego zasięgu znajdują się dwie dolinki cieków; obszar jest położony ok.3,5 km na południowy-zachód od Żydowa i ok.1 km na północ od miejscowości Stare Borne; ekspozycja stoków na północny-wschód	20-30	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe/piaski glacialne/zlodowacenie Wisły	0,57
LXXII K (Polanów i (Bobolice)	SWP	NL	ew+ab	obszar położony ok.1 km na południowy-zachód od Żydowo; obszar stanowi północne zbocze zbiornika Jez. Kwiecko; ekspozycja stoków na południe	30-50	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	0,55
LXXIII K (Polanów)	SWP	NL	ew	obszar położony ok.1 km na południowy-zachód od miejscowości Żydowo; obszar stanowi północno-wschodni brzeg Jez. Kwiecko, w pobliżu kanału łączącego Jez. Kwiecko z Jez. Kamiennym; ekspozycja stoku na południowy-zachód	30-50	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami oraz gliny zwałowe/osady glacialne/zlodowacenie Wisły	1,67

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

LXXIV K (Polanów)	SWP +ZFR	NL	ew	obszar stanowi wschodni brzeg Jez. Kamiennego, jest położony ok.0,5 km na północ od Gołogóry	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady glacjalne/zlodowacenie Wisły	0,46
LXXV K (Polanów)	ZFR	NL	ew+sf+ ab	obszar stanowi północno- zachodnią rynnę krawędź Jez. Bobięcińskiego Wielkiego; ekspozycja stoków na południowy- wschód	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady glacjalne/zlodowacenie Wisły	0,38
LXXVI K (Bobolice)	SWP +ZDD	NL+G	ew	obszar znajduje się ok.4 km na południowy-zachód od Żydowa w pobliżu osady Stare Borne w centralnej części obszaru znajduje się dolinka cieku	20-30	10-20°	gliny/gliny zwałowe/zlodowacenie Wisły	0,68
LXXVII K (Bobolice)	SWP	NL	ew	obszar znajduje się ok. 2 km na zachód od Drzewian, na południe od Jez. Karpiowskiego; obszar stanowi zachodnie zbocze obniżień i koryta rzeki Dębrzycy	20-30	10-20°	piaski i żwiry lodowcowe z głazami/osady glacjalne/zlodowacenie Wisły	0,47
LXXVIII K (Polanów)	SWP	N	ew	obszar znajduje się ok.0,3 km na południe od Jez. Kamienne, na północ od miejscowości Gołogóra	30-50	20-30°	piaski i żwiry z głazami/moreny czołowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,55
LXXIX K (Bobolice)	ZFR + ZDR	NL + G	er + ew	północna krawędź doliny Chotli na wschód od Wojęcina	40-50	10-20	piaski i żwiry z głazami/moreny czołowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,11

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

LXXX K (Bobolice)	ZFR + SFG	NL + G	er + ew	północna krawędź doliny Chotli w rejonie Wojęcina	40-60	10-20/20-30	piaski i żwiry z głazami/moreny czołowe/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	2,02
LXXXI K (Bobolice)	ZDR +SRS	NL	ew+sf	obszar znajduje się ok.0,5 km na północny-wschód od miejscowości Głodowa i stanowi południowo- zachodnią krawędź dolinki rzeki Chociel; ekspozycja stoku na północny-wschód	10-20	5-10°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,39
LXXXII K (Bobolice)	ZDR +SRS	NL	ew+sf	obszar znajduje ok.1 km na wschód od Głodowa; stanowi północno- wschodnie zbocze doliny rzeki Chociel; ekspozycja stoku na południowy- zachód	20-30	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,27
LXXXIII K (Bobolice)	ZDR +SRS	NL	ew+sf	obszar znajduje się ok.1 km na północ od Bobolic i ok.1 km na południowy- wschód od miejscowości Głodowa, w pobliżu miejscowości Zabudówka; stanowi południowo zachodni fragment zbocze dolinki rzeki Chociel	20-30	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,25
LXXXIV K (Bobolice)	ZDR+SRS +ZDD	NL	ew+er	obszar znajduje się w pobliżu północno- zachodniej części miasta Bobolice, na północny- wschód od górnego biegu rzeki Chociel; na południe	20-30	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacjalne/zlodowacenie Wisły/stadiał główny/faza pomorska	0,53

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				od torów kolejowych; ekspozycja stoku na południowy-zachód				
LXXXV K (Bobolice)	ZFR + SFG	NL + W	er + ew	zachodnia krawędź rynny Debrzycy na południe od Drzewian	20-30	10-20°	piaski, żwiry, głązy i gliny /moreny czołowe/, w dnie piaski i żwiry wodnolodowcowe, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	0,92
LXXXVI K (Bobolice)	SWP +ZDD	NL + W	ew + iw	stok wysoczyzny i fragment dolinki łącznej w rejonie Kępska	10-20	10-20°	piaski, żwiry, głązy i gliny /moreny czołowe/, w dnie piaski i żwiry wodnolodowcowe, zlodowacenie Wisły, stadiał górny	1,51
LXXXVII K (Polanów)	ZFR+SWP	NL	ew	obszar znajduje się ok.10 km na zachód od Miastka i ok..1 km na wschód od przysiółka Gosław; stanowi zachodni brzeg Jez.Bobięcińskiego Wielkiego; ekspozycja stoków na wschód	20-30	10-20°	gliny/osady lodowcowe/zlodowacenie Wisły	0,63
LXXXVIII K (Polanów)	SFG	N + L	ew	stoki pagóra morenowego 216,3 na wschód od Nowych Łozic	20-30	10-20°	gliny zwałowe moreny wyciśnięcia /glacialne/ zlodowacenia Wisły, stadiał górnny	0,18
LXXXIX K (Bobolice)	ZDR +SWP	NL	ew	obszar położony ok. 3 km na południe od Bobolic, w pobliżu przysiółków Ostrówek i Łozice; ekspozycja stoków na północny-wschód	10-20	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/zlodowacenie Wisły	0,26
XC K (Bobolice)	SWP +ZDD	NL	ew	obszar położony ok.2,5 km na południe od Bobolic w pobliżu miejscowości Opatówek i Janowiec;	10-20	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/zlodowacenie Wisły	0,20

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

				w zasięgu obszaru znajduje się obniżenie wykorzystywane przez ciek; ekspozycja stoku na północny-zachód				
XCI K (Bobolice)	ZDR +SWP	NL+W	ew+iw	obszar znajduje się ok.1,2 km na południowy-wschód od Bobolic w pobliżu przysiółków Chociwie i Spokojne; ekspozycja stoku na południe	10-20	10-20°	gliny zwałowe/osady glacialne/złodowacenie Wisły/stadiał główny	0,61
XCII K (Bobolice)	SWP	NL	ew	obszar położony jest ok.2,5 km na południowy-wschód od miejscowości Bobolice, na zachód od miejscowości Porost; w zasięgu obszaru znajduje się zagłębienie wypełnione wodami jeziora i fragment ciek; ekspozycja stoków na północ	20-30	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/złodowacenie Wisły	0,73
XCIII K (Bobolice)	ZDR +SWP	NL	ew	obszar znajduje się ok.5 km na wschód od Bobolic, ok.2 km na północny-wschód od miejscowości Porost, stanowi wschodni brzeg obniżeń wypełnionych wodami jeziora: Trzebień Średni, Trzebień Mały oraz Chlewienko; ekspozycja stoku na zachód	10-20	10-20°	piaski i żwiry/piaski i żwiry fluwioglacialne/złodowacenie Wisły	0,92

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

XCIV K (Bobolice)	SWP	NL	ew	obszar jest położony na północny-wschód od miejscowości Porost; stanowi południowo-wschodni brzeg Jez. Chlewe Wielkie; ekspozycja stoku na północny-zachód	10-20	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/złodowacenie Wisły	0,16
XCV K (Bobolice)	ZDR +SWP	NL	ew	obszar jest położony ok.3 km na wschód od miejscowości Porost; stanowi południowo-wschodnie zbocze dolin obniżenia wypełnionych wodami Jezior: Pniewo oraz Piekietko I oraz Piekietko II, miejscami obszar jest przecinany doliną cieku; ekspozycja stoków na północny-zachód	10-20	10-20°	gliny zwałowe/osady lodowcowe/złodowacenie Wisły	0,99
							RAZEM	84,85

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Szczecin

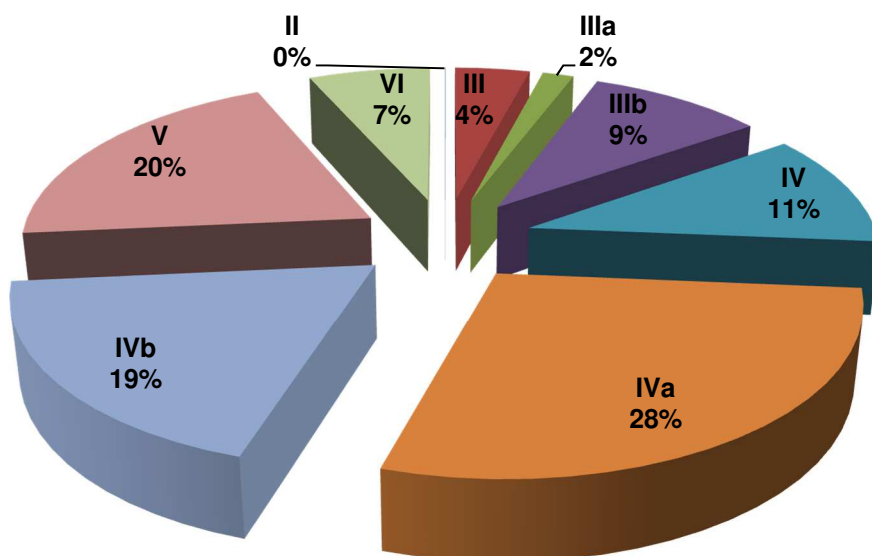

10 Realizacja priorytetu 10- OCHRONA GLEB PRZED NAGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH

10.1 Ochrona gleb

Gleby w powiecie koszalińskim charakteryzują się średnią klasą bonitacyjną. w gminach północnych powiatu występują gleby kompleksów pszennych, natomiast w gminach południowych przeważają gleby żytne dobre i słabe. Podział gleb pod względem bonitacyjnym przedstawia się następująco: gleby II klasy bonitacyjnej stanowią niecały procent ogółu gleb, gleby klas III- 17 %, najwięcej, bo 58% stanowią gleby klas IV. Gleby najszabsze w klasach V-VI zajmują 25% powierzchni gruntów rolnych.

Wykres 53. Bonitacja użytków rolnych w powiecie koszalińskim.

źródło: Starostwo Powiatowe w Koszalinie (stan na dzień 31.12.2017 r.)

Największy udział gleb w powiecie koszalińskim stanowią gleby lekkiej oraz średniej kategorii agronomicznej. Pod względem zasobności jak i możliwości agronomicznych gleby kształtują się w większości w kategorii średniej. Najlepsze warunki do uprawy i uzyskiwania dobrych plonów istnieją w gminach Będzino i Biesiekierz, natomiast najmniej korzystne są w gminach Bobolice i Polanów. Charakterystykę kategorii agronomicznej gleb Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2017 określono na podstawie badań Okręgowej Stacji Chemiczno- Rolniczej w Koszalinie.

Tabela 110. Procentowe zestawienie użytków wg kategorii agronomicznej w 2015 roku, wg prób OSCh-R w Koszalinie.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana [ha]	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleb				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
Użytki zielone	98,56	36	0%	44%	25%	0%	31%
Użytki orne	6 436,58	2347	0%	67%	30%	2%	1%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby 2015 r.)

Tabela 111. Procentowe zestawienie użytków wg kategorii agronomicznej w 2016 roku, wg prób OSCh-R w Koszalinie.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana [ha]	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleb				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
Użytki zielone	78	18	0%	17%	55%	11%	17%
Użytki orne	5 134,97	1911	0%	50%	46%	4%	0%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiarzy zasobności gleby 2016 r.)

Tabela 112. Procentowe zestawienie użytków wg kategorii agronomicznej w 2017 roku, wg prób OSCh-R w Koszalinie.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana [ha]	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleb				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna
Użytki zielone	245,70	80	1%	55%	1%	0%	43%
Użytki orne	4 406,96	2046	0%	36%	61%	3%	0%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiarzy zasobności gleby 2017 r.)

10.2 Erozja gleb

Erozja gleby jest procesem rozdrabniania i przemieszczania wierzchniej warstwy gleby wskutek oddziaływania wiatru i wody. Jej skutki przejawiają się w niekorzystnych z reguły trwałych zmianach warunków przyrodniczych oraz warunków gospodarczo-organizacyjnych. Zmiany te prowadzą do obniżenia potencjału produkcyjnego ziemi oraz walorów ekologicznych krajobrazu.

Przebieg i charakter procesów erozyjnych zależy głównie od rzeźby i nachylenia terenu, wielkości, rozkładu i rodzaju odpadów atmosferycznych, temperatury, sposobu użytkowania terenu oraz składu mechanicznego gleb. Natężenie erozji jest wprost proporcjonalne do spadku i długości zbocza, przy czym wpływ spadku jest większy od wpływu długości zbocza.

Stopień zdegradowania gleby zależy od nasilenia erozji:

- zmywanie gleby z poziomu próchniczego występuje przy erozji słabej,
- zmiana poziomu orno-próchniczego gleby, zmniejszająca jej miąższość oraz częściowo pogarszająca właściwości biologiczno- fizyczno- chemiczne występuje dla erozji umiarkowanej,
- redukcja poziomu próchniczego często zmycie poziomu próchniczego wywołane jest erozją średnią, a warstwa uprawna wytworzona jest z poziomu przejściowego,
- niszczenie profilu glebowego wywołuje erozja silna oraz bardzo silna, w takich warunkach warstwa uprawna tworzona jest z podłoża.

Na terenie powiatu mamy do czynienia ze średnim zagrożeniem erozją wodną powierzchniową uwzględniając główne kryteria przyrodnicze tj. wielkość opadu rocznego, nachylenie terenu oraz podatność gleb na zmywy powierzchniowe.

Na terenie powiatu w strukturze użytkowania dominują przede wszystkim użytki rolne oraz leśne, które zajmują odpowiednio około 90% powierzchni całego powiatu. Jakość gleb jest, więc bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój rolnictwa, warunkującym wysokość oraz jakość uzyskiwanych plonów.

10.3 Degradacja naturalna gleb

Degradacja gleb jest to ogół procesów i zjawisk, które przez pogorszenie właściwości fizycznych (zniszczenie struktury), biologicznych (zmniejszenie ilości i jakości próchnicy) lub chemicznych (np. zakwaszanie przez wymywanie jonów wapnia i magnezu) gleby istotnych dla roślin, wpływają ujemnie na jej żyzność, a więc i zasobność.

Do podstawowych form degradacji zaliczamy:

- erozje,
- zniszczenie struktury,
- przesuszenie,
- zawodnienie,
- zakwaszenie lub alkalizację środowiska,
- wyjąłowanie ze składników pokarmowych i naruszenie równowagi jonowej,
- zanieczyszczenie składnikami fitotoksycznymi,
- nadmierny ubytek próchnicy,
- mechaniczne uszkodzenie lub zniszczenie poziomu próchnicznego,
- spadek bioróżnorodności środowiska glebowego,
- zanieczyszczenia biologiczne,
- zanieczyszczenia stałe.

Degradacja gleb powoduje negatywne skutki:

- spadek żyzności i urodzajności gleb,
- zmniejszenie poziomu plonów,
- pogorszenie, jakości plonów,
- spadek bioróżnorodności,
- obniżenie wartości gleb,
- utrata terenów rolniczych,
- konieczność ponoszenia nakładów, czasem znacznych na przywrócenie do właściwego użytkowania,
- obniżenie konkurencyjności na rynku krajowym i rynkach zagranicznych

Istotnym czynnikiem wpływającym na degradację gleb jest działalność antropogeniczna człowieka, która jest inicjowana poprzez intensywne i nieprawidłowe użytkowanie rolnicze, nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej, czy różnego rodzaju zabiegi melioracyjne powodujące erozję przyspieszoną.

10.4 Degradacja chemiczna gleb

Degradacja chemiczna przejawia się zakwaszeniem lub nadmierną alkalizacją, naruszeniem równowagi jonowej, wysoką koncentracją soli w roztworach glebowych, toksyczną koncentracją metali ciężkich, a także siarki, fluoru oraz związków biologicznie czynnych.

Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza w Koszalinie w latach 2015-2017 prowadziła badania odczynu gleb użytków rolnych na terenie poszczególnych gmin powiatu. Wyniki badań przedstawiają tabele nr113- 115.

Tabela 113. Wyniki badań odczynu użytków rolnych w roku 2015 na terenie powiatu koszalińskiego.

Jednostka terytorialna	ODCZYN (pH)					POTRZEBY WAPNOWANIA				
	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Gmina Będzino	106	186	125	20	4	195	92	69	53	32
	24%	42%	28%	5%	1%	44%	21%	16%	12%	7%
Gmina Biesiekierz	5	27	283	148	39	14	12	22	63	391
	1%	5%	57%	29%	8%	3%	2%	4%	13%	78%
Miasto i Gmina Bobolice	94	238	167	46	42	119	117	136	91	124
	16%	41%	28%	8%	7%	21%	19%	23%	16%	21%
Gmina Koszalin	4	15	14	17	0	10	8	11	10	11
	8%	30%	28%	34%	0%	20%	16%	22%	20%	22%
Gmina Manowo	18	26	20	10	10	20	12	11	15	26
	21%	31%	24%	12%	12%	24%	14%	13%	18%	31%
Miasto i Gmina Polanów	45	125	86	22	7	45	61	64	52	63
	16%	44%	30%	8%	2%	17%	21%	22%	18%	22%
Miasto i Gmina Sianów	72	49	29	19	4	72	34	15	17	35
	42%	28%	17%	11%	2%	42%	20%	8%	10%	20%
Gmina Świeszyno	23	110	109	14	5	28	45	84	67	37
	9%	42%	42%	5%	2%	11%	17%	32%	26%	14%
RAZEM:	367	776	833	296	111	503	381	412	368	719
	15%	33%	35%	12%	5%	21%	16%	17%	16%	30%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2015 r.)

Tabela 114. Wyniki badań odczynu użytków rolnych w roku 2016 na terenie powiatu koszalińskiego.

Jednostka terytorialna	ODCZYN (pH)					POTRZEBY WAPNOWANIA				
	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Gmina Będzino	108	283	240	20	1	253	142	123	100	34
	17%	43%	37%	3%	0%	39%	22%	19%	15%	5%
Gmina Biesiekierz	10	30	6	1	0	20	17	4	5	1
	21%	64%	13%	2%	0%	42%	36%	9%	11%	2%
Miasto i Gmina Bobolice	125	170	165	39	18	145	97	102	76	97
	24%	33%	32%	8%	3%	28%	19%	20%	14%	19%
Gmina Koszalin	4	7	0	0	0	4	4	3	0	0
	36%	64%	0%	0%	0%	37%	36%	27%	0%	0%
Gmina Manowo	16	11	13	1	1	16	7	3	10	6
	39%	26%	31%	2%	2%	38%	17%	7%	24%	14%
Miasto i Gmina Polanów	45	134	62	26	8	45	64	70	29	67
	16%	49%	23%	9%	3%	17%	23%	25%	11%	24%
Miasto i Gmina Sianów	39	75	47	13	3	65	29	28	28	27
	22%	42%	27%	7%	2%	37%	16%	16%	16%	15%
Gmina Świeszyno	40	107	53	8	0	52	57	43	31	25
	20%	51%	25%	4%	0%	25%	27%	21%	15%	12%
RAZEM:	387	817	586	108	31	600	417	376	279	257
	20%	42%	30%	6%	2%	31%	22%	20%	14%	13%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiar zasobności gleby w2016 r.)

Tabela 115. Wyniki badań odczynu użytków rolnych w roku 2017 na terenie powiatu koszalińskiego.

Jednostka terytorialna	ODCZYN (pH)					POTRZEBY WAPNOWANIA				
	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Gmina Będzino	96	227	208	57	19	195	124	122	94	72
	16%	38%	34%	9%	3%	33%	20%	20%	15%	12%
Gmina Biesiekierz	43	95	76	13	3	77	52	55	23	23
	19%	41%	33%	6%	1%	33%	23%	24%	10%	10%
Miasto i Gmina Bobolice	118	173	160	26	9	154	96	73	86	77
	24%	36%	33%	5%	2%	31%	20%	15%	18%	16%

Gmina Koszalin	6	6	2	4	0	6	4	2	1	5
	33%	34%	11%	22%	0%	33%	22%	11%	6%	28%
Gmina Manowo	3	11	4	0	0	3	6	5	4	0
	17%	61%	22%	0%	0%	17%	33%	28%	22%	0%
Miasto i Gmina Polanów	15	103	170	19	7	21	49	69	86	89
	5%	33%	54%	6%	2%	7%	16%	24%	27%	28%
Miasto i Gmina Sianów	19	115	212	80	11	41	60	104	109	123
	4%	26%	49%	18%	3%	9%	14%	24%	25%	28%
Gmina Świeszyno	9	12	13	0	0	9	3	7	9	6
	26%	35%	39%	0%	0%	26%	9%	21%	26%	18%
RAZEM:	309	742	845	199	49	506	394	437	412	395
	14%	35%	40%	9%	2%	24%	18%	20%	19%	19%

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2017 r.)

Gleby na terenie powiatu pod względem odczynu mają charakter bardzo kwaśny, kwaśny i lekko kwaśny. Wyniki prowadzonych badań gleb wskazują na ich podwyższoną kwasowość. Kwasowość to ważny wskaźnik degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest powodowana przez naturalne czynniki klimatyczno-glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Na zakwaszenie gleb wpływają również związki siarki i azotu z atmosfery oraz fizjologiczne kwaśne nawozy sztuczne.

Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza w Koszalinie w latach 2015-2017 prowadziła badania zasobności gleb w makro i mikroelementy. Wyniki prowadzonych badań zasobności gleb powiatu w makroelementy prezentuje tabele nr 116- 118, natomiast zasobności gleb w mikroelementy tabele nr 119- 121.

Tabela 116. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w makroelementy w 2015 roku.

Jednostka terytorialna	ZAWARTOŚĆ FOSFORU [%]					ZAWARTOŚĆ POTASU [%]					ZAWARTOŚĆ MAGNEZU [%]				
	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Gmina Będzino	35	47	12	4	2	5	22	49	16	8	7	23	28	20	22
Gmina Biesiekierz	1	8	23	31	37	2	6	9	21	62	4	4	5	10	77
Gmina Bobolice	9	17	30	16	28	14	22	29	16	19	18	18	30	17	17
Miasto Bobolice	0	10	40	30	20	0	0	50	40	10	10	0	60	0	30
Gmina	26	60	8	4	2	6	24	64	2	4	6	34	20	34	6

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Koszalin															
Gmina Manowo	2	33	37	21	7	27	39	27	7	0	27	14	26	23	10
Miasto i Gmina Polanów	4	41	31	9	15	30	20	11	13	26	17	31	37	7	8
Gmina Sianów	3	10	13	38	36	12	15	50	21	2	37	38	17	5	3
Miasto Sianów	7	34	14	31	14	42	38	10	10	0	28	45	10	17	0
Gmina Świeszyno	3	14	43	21	19	4	18	51	20	7	8	26	39	23	4
RAZEM	10	25	25	18	22	11	18	31	17	23	13	20	25	15	27

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2015 r.)

Tabela 117. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w makroelementy w 2016 roku.

Jednostka terytorialna	ZAWARTOŚĆ FOSFORU [%]					ZAWARTOŚĆ POTASU [%]					ZAWARTOŚĆ MAGNEZU [%]				
	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Gmina Będzino	29	39	22	6	4	8	15	39	19	19	5	17	29	29	20
Gmina Biesiekierz	9	49	34	4	4	4	28	36	11	21	25	30	32	9	4
Gmina Bobolice	5	39	34	12	10	22	38	30	9	1	21	33	37	6	3
Miasto Bobolice	5	41	23	18	13	47	25	20	3	5	36	13	28	8	15
Gmina Koszalin	0	9	64	18	9	9	0	28	45	18	9	9	55	27	0
Gmina Manowo	0	31	33	19	17	27	40	21	10	2	31	33	19	10	7
Miasto i Gmina Polanów	5	45	37	8	5	38	39	17	4	2	41	20	25	10	4
Gmina Sianów	12	35	31	15	7	19	24	42	10	5	10	47	29	10	4
Miasto Sianów	0	45	22	33	0	34	44	22	0	0	11	67	22	0	0
Gmina Świeszyno	0	1	49	38	12	4	31	41	20	4	30	30	27	9	4
RAZEM	13	35	32	13	7	17	28	33	13	9	19	26	30	16	9

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2016 r.)

Tabela 118. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w makroelementy w 2017 roku.

Jednostka teryt.	ZAWARTOŚĆ FOSFORU [%]					ZAWARTOŚĆ POTASU [%]					ZAWARTOŚĆ MAGNEZU [%]				
	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Gmina Będzino	20	50	19	7	4	8	22	46	14	10	9	25	29	18	19
Gmina Biesiekierz	2	34	47	10	7	10	37	43	8	2	18	27	33	14	8
Gmina Bobolice	9	31	34	14	12	39	36	21	3	1	45	29	17	7	2
Gmina Koszalin	6	28	17	11	38	28	17	22	27	6	17	17	38	11	17
Gmina Manowo	11	11	39	39	0	17	60	17	6	0	11	45	33	11	0
Miasto i Gmina Polanów	7	34	37	16	6	19	22	30	18	11	19	32	36	7	6
Gmina Sianów	11	24	24	18	23	12	31	39	9	9	9	24	44	19	4
Miasto Sianów	0	29	40	27	4	0	14	32	27	27	0	6	48	42	4
Gmina Świeszyno	12	15	29	44	0	35	26	21	18	0	44	12	38	6	0
RAZEM	11	36	30	13	10	17	30	35	11	7	20	26	30	16	8

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2017 r).

Na podstawie przeprowadzonych badań w 2015-2017 roku można wnioskować, iż użytki rolne powiatu koszalińskiego charakteryzują się niską oraz średnią zawartością fosforu. Podobnie kształtuje się zasobność gleb powiatu w potas. Ponadto gleby analizowanego terenu cechuje średnia zasobność w magnez. Zgodnie z danymi Okręgowej Stacji Chemiczno- Rolniczej w Koszalinie około 30% gleb charakteryzuje się średnią zawartością magnezu. W stosunku do danych zestawień w raporcie za lata 2013-2014 zawartość makroelementów w użytkach rolnych kształtują się na podobnym poziomie.

Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w mikroelementy zestawiono w tabelach 119- 121.

Tabela 119. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w mikroelementy w roku 2015.

BOR [%]			MANGAN [%]			MIEDŹ [%]			CYNK [%]			ŻELAZO [%]		
niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka
65	35	0	0	84	16	17	74	9	4	45	51	0	100	0

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2015 r.)

Tabela 120. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w mikroelementy w roku 2016.

BOR [%]			MANGAN [%]			MIEDŹ [%]			CYNK [%]			ŻELAZO [%]		
niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka
44	56	0	0	88	13	29	71	0	0	46	54	4	96	0

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie (pomiary zasobności gleby w 2016 r.)

Tabela 121. Wyniki badań zasobności gleb powiatu koszalińskiego w mikroelementy w roku 2017.

BOR [%]			MANGAN [%]			MIEDŹ [%]			CYNK [%]			ŻELAZO [%]		
niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka	niska	średnia	wysoka
89	11	0	0	86	14	29	71	0	9	43	48	0	100	0

źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno- Rolnicza Oddział w Koszalinie pomiary zasobności gleby w 2017 r.

Zgodnie z prowadzonymi badaniami przez Okręgową Stację Chemiczno- Rolniczą w Koszalinie w latach 2015-2017, określono iż gleby powiatu koszalińskiego wykazują średnią zawartość żelaza (100%), manganu (86%) i miedzi (72%).

11 Realizacja priorytetu 11- WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ

11.1 Edukacja ekologiczna realizowana przez Starostwo Powiatowe w Koszalinie.

Działania w zakresie realizacji edukacji ekologicznej w powiecie koszalińskim odzwierciedlają priorytety strategii sektorowych Unii Europejskiej, Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012-2015 i Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020. Główne osie merytoryczne programu edukacji ekologicznej w powiecie koszalińskim to: zasada zrównoważonego rozwoju, odpowiedź na zmiany klimatyczne oraz ochrona różnorodności biologicznej. Powiat koszaliński rokrocznie organizuje i wspiera projekty regionalne, mające na celu wdrażanie zasad ekorozwoju w formie edukacji nieformalnej i formalnej. Działania powiatu w zakresie edukacji ekologicznej, w latach 2015-2017, realizowane były przez powiatową jednostkę organizacyjną- Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie.

11.2 Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie.

Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie jest powiatową jednostką organizacyjną, działającą w formie samorządowej instytucji kultury, która wykonuje zadania własne powiatu w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody. Centrum realizuje zadania Powiatu Koszalińskiego zgodnie ze Statutem (Uchwała Nr IV/25/15 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 19 lutego 2015 roku w sprawie utworzenia Samorządowego Centrum Kultury w Sarbinowie) Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie zostało zarejestrowane w Rejestrze samorządowych instytucji kultury Powiatu Koszalińskiego pod numerem jeden w dniu 1 maja 2015r.

Centrum prowadzi zadania w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczności powiatu koszalińskiego poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury i sztuki oraz podejmuje i realizuje zadania z zakresu propagowania ekorozwoju jako całokształtu działań człowieka na rzecz zasobów środowiska przyrodniczego, w tym kształtowania proekologicznych przedsięwzięć samorządu na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Fotografia 22. udynek Centrum Kultury w Sarbinowie.

(fot. - archiwum Samorządowego Centrum Edukacji w Sarbinowie)

11.3 Edukacja ekologiczna realizowana przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie.

W lata 2015-2017 Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie zorganizowało łącznie 265 imprez ekologicznych, w których udział wzięło ogółem 16 263 osób (tabele nr 122- 124). Imprezy ekologiczne prowadzone były w formie festynów, warsztatów, szkoleń, zajęć tematycznych oraz konkursów, w których udział wzięły dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz osoby dorosłe. Głównym źródłem finansowania centrum była dotacja podmiotowa z budżetu Powiatu Koszalińskiego oraz przychody z tytułu prowadzonej przez jednostkę działalności statutowej. w latach 2015-2017 centrum uzyskało dofinansowanie, do zrealizowanych projektów, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich- tabela nr 125.

Tabela 122. Efekt rzeczowy prowadzonej działalności edukacyjnej przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie w roku 2015.

Lp.	Nazwa zadania	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]
1	VII Ekologiczny Festyn Rodzinny „Radew-energia życia”	1	2000
2	Konkurs na plakat z hasłem promującym odnawialne źródła energii.	1	44
3	Konferencja "Fotowoltaika, jako energia przyszłości"	1	49
4	Szkolenie "Praktyczna wiedza o odnawialnych instalacjach fotowoltaicznych"	1	64
5	Projekt "Morze Bałtyckie skarbem jego mieszkańców"- partnerstwo w projekcie- dofinansowanie z MLGD	1	290
6	Dzień Ziemi "Z energią zmienmy źródło"	1	195
7	Zajęcia „Dzień mokradeł”	1	25
8	Zajęcia „Z energią zmienmy źródło”	5	172
9	Zajęcia „Chrońmy Morze Bałtyckie”	20	612
RAZEM		32	3451

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SCK w Sarbinowie.

Tabela 123. Efekt rzeczowy prowadzonej działalności edukacyjnej przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie w roku 2016.

Lp.	Nazwa zadania	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]
1	Zajęcia „Dzień mokradeł”	1	17
2	Szkolenie „Wykorzystanie energii odnawialnej i program efektywności energetycznej w gospodarstwach rolnych”	1	12

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

3	Szkolenie „Innowacyjne rozwiązania w ramach efektywności energetycznej. Dylematy i dobre praktyki”	1	20
4	„Przedsiębiorstwo z klimatem. Szkolenie dla branży noclegowej i usługowej. Praktyczne sposoby zmniejszania zużycia i obniżania kosztów ponoszonych na energię w branży noclegowej i usługowej”	1	8
5	Zajęcia „Ekologiczny styl życia”	41	878
6	Zajęcia „Co możemy zrobić żeby ochronić Ziemię”	2	76
7	Zajęcia „Dzień bez opakowań foliowych”	1	30
8	Zajęcia „Blżej Morza Bałtyckiego”	25	913
9	Zajęcia „Dzień Ziemi”	2	73
10	Zajęcia „Pałacy problem niska emisja”	3	54
11	Zajęcia „Dzień ochrony środowiska”	3	112
12	Naukowy Festyn Rodzinny- Sarbinowska Akademia Energii Odnawialnej, w tym:	0	0
	Festyn	1	2000
	Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży	22	559
	Konferencja „Praktyczne zastosowanie energii odnawialnej”	1	72
	Konkursy dotyczące odnawialnych źródeł energii	5	215
RAZEM		110	5039

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SCK w Sarbinowie.

Tabela 124. Efekt rzeczowy prowadzonej działalności edukacyjnej przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie w roku 2017.

Lp.	Nazwa zadania	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]
1	Zajęcia „Ekologiczny styl życia”	53	1414
2	Zajęcia „Blżej Morza Bałtyckiego”	26	760
3	Zajęcia „Odnawialne źródło energii”	8	237
4	Zajęcia „W kierunku natury”	2	74
5	Projekt „Pomagajmy mądrze zwierzętom”	32	5163
6	Zajęcia „Walory Morza Bałtyckiego”	1	95
7	Projekt „Innowacyjne rozwiązania dot. odnawialnych źródeł energii”	1	30
RAZEM		123	7773

źródło: Opracowanie własne.

Tabela 125. Efekt finansowy projektów w zakresie edukacji ekologicznej prowadzonej przez Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie w latach 2015-2017.

ROK	Nazwa zadania	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]	Nakłady finansów ogółem [zł]	Środki Własne [zł]	Środki pozyskane [zł]
2015	VII Ekologiczny Festyn Rodzinny „Radew-energia życia”	2000	64 335,35	35 713,41	28 621,94
2016	Naukowy Festyn Rodzinny- Sarbinowska Akademia Energii Odnawialnej	2846	64 325,54	44 870,69	19 454,85
2017	Projekt „Pomagajmy mądrze zwierzętom”	5163	23 455,98	6 737,70	6 727,70
	Projekt „Innowacyjne rozwiązania dot. odnawialnych źródeł energii”	30		4 990,58	5 000,00
RAZEM		10039	152 116,87	92 312,38	59 804,49

źródło: Opracowanie własne.

Cykliczne imprezy, propagujące ekologię w powiecie koszalińskim, prowadzone przez Centrum Kultury w Sarbinowie:

Zajęcia „Ekologiczny styl życia” poświęcone były tematyce niewłaściwego gospodarowania surowcami naturalnymi przez człowieka na Ziemi, w tym segregacji i utylizacji odpadów. Uczestnicy, w czasie prowadzonych zajęć, aktywnie zwiedzali sale edukacyjne Transgranicznego Centrum Edukacji Ekologicznej oraz zapoznali się z zagrożeniami wynikającymi z niewłaściwie prowadzonej gospodarki zasobami naturalnymi przez człowieka. Dzieci, w części praktycznej, brały udział w warsztatach recyklingowych, podczas których tworzyły przedmioty z surowców wtórnych.

Fotografia 23.

(fot.- archiwum Samorządowego Centrum Edukacji w Sarbinowie)

Zajęcia „Woda — siła życia” skupiały swoją tematykę na pojęciu wody. Dzieci poddawały analizie ilość wody w stosunku do łądów, a w części praktycznej, badały kolor, zapach oraz smak wody. Uczestnicy zajęć, poprzez doświadczenia, dowiadywali się skąd się biorą chmury, burze i deszcze oraz uzyskali wiedzę jak oszczędzać wodę w domu, szkole i w ogrodzie.

Zajęcia „Blżej Morza Bałtyckiego” poświęcone były tematyce morskiej. Uczestnicy, podczas prowadzonych zajęć, poznawali podstawowe informacje o Morzu Bałtyckim, w tym występujące rodzaje zanieczyszczeń morza. w części plastycznej dzieci wykonywały pracę przedstawiającą ekosystem (faunę i florę) Morza Bałtyckiego.

Zajęcia „W kierunku natury” poświęcone były otaczającemu nas światu, w czasie których dzieci dowiadywały się o sztucznych tworzywach i środkach chemicznych występujących w pokarmach, środkach czystości oraz kosmetykach. Uczestnicy zajęć poznali magiczne właściwości drzew, 7 naturalnych środków czystości oraz wykonywali samodzielnie mydełka.

„Pomagajmy mądrze zwierzętom” Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie w 2017 roku otrzymało dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na realizację zajęć edukacyjnych pn. „Pomagajmy mądrze zwierzętom”. Głównym celem zadania było propagowanie wiedzy na temat skutków osławiania dzikich zwierząt, prawidłowego dokarmiania zwierzyny, zasad postępowania w przypadku spotkania młodego osobnika oraz przedweterynaryjnej oceny kondycji zwierzęcia. Zdobyta wiedza ma przyczynić się do:

- podniesienia wiedzy w zakresie ww. obszarów tematycznych,

- podejmowania prawidłowych decyzji w przypadku napotkania młodego osobnika w jego środowisku naturalnym,
- zastosowania w swoim życiu odpowiednich zasad dokarmiania zwierząt. np. niedokarmianie ptactwa chlebem na rzecz ziaren,
- odpowiedniej oceny kondycji rannego lub chorego zwierzęcia oraz podjęcia kroków
- zmierzających do pomocy poszkodowanemu osobnikowi,
- podejmowania działań ograniczających oswojenie dzikich zwierząt.

„Innowacyjne rozwiązania dotyczące odnawialnych źródeł energii”.

Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie zorganizowało 21 września 2017 r. wyjazd studyjny do Solarzentrum Mecklenburg-Vorpommern w Wietow (Niemcy) w ramach realizacji operacji pn. „Innowacyjne rozwiązania dotyczące odnawialnych źródeł energii”. Zadanie dofinansowane zostało ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. w wyjeździe wzięło udział 30 osób z terenu powiatu koszalińskiego m.in: przedstawiciele władz samorządowych powiatu i gmin, reprezentanci NGO i sołtysi.

Solarzentrum w Wietow jest wzorcowym przykładem kompleksowego wykorzystania w gospodarstwie odnawialnych źródeł energii oraz przykładem współdziałania społeczeństwa lokalnego z różnorodnymi środowiskami (administracją rządową, samorządową, naukowcami itd.) w celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów. w ramach projektu uczestnicy poznali dobre praktyki w zastosowaniu nowoczesnych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Fotografia 24. Uczestnicy wyjazdu do Solarzentrum Mecklenburg-Vorpommern w Wietow.

<https://www.powiat.koszalin.pl/assets/images/kafelki-glowne/dscf3833.JPG>

Fotografia 25 Energie Power Green house- 6000-metrowa cieplarnia.

<https://www.powiat.koszalin.pl/assets/images/kafelki-glowne/dscf3682.JPG>

11.4 Edukacja ekologiczna realizowana w powiecie koszalińskim przez gminy (ogółem).

Zadania z zakresu edukacji ekologicznej, w latach 2015-2017, realizowane były poprzez gminy i Samorządowe Centrum Kultury w Sarbinowie. W omawianym okresie, w powiecie koszalińskim, zorganizowano 306 imprez ekologicznych, w których udział wzięło 54 868 osób. Łączny koszt przedstawionych przedsięwzięć to 2 187 601,06 zł- co w przeliczeniu na osiągnięty osobowy efekt ekologiczny stanowi koszt około 39,87 zł/osobę.

Tabela 126. Efekt rzeczowy i finansowy prowadzonej działalności edukacyjnej na terenie powiatu koszalińskiego w roku 2015.

Lp.	Gmina	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]	Nakłady finansowe [zł]
1	Będzino	1	7200	20 000,00
2	Biesiekierz	2	150	1000,00
3	Bobolice	3	1450	18 681,72
4	Manowo	3	500	1860,00
5	Mielno	1	5000	26 517,63
6	Polanów	1	1114	2950,00
7	Sianów	4	368	3650,00
8	Świeszyno	1	150	1000,00
9	Powiat Koszaliński	32	3451	466 595,96
RAZEM		48	19383	542 255,31

źródło: opracowanie własne na podstawie ankietowych złożonych przez gminy powiatu koszalińskiego.

Tabela 127. Efekt rzeczowy i finansowy prowadzonej działalności edukacyjnej na terenie powiatu koszalińskiego w roku 2016.

Lp.	Gmina	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]	Nakłady finansowe [zł]
1	Będzino	1	6000	30 018,91
2	Biesiekierz	2	200	1000,00
3	Bobolice	2	550	4750,29
4	Manowo	2	500	1540,00
5	Mielno	1	5000	19 651,71
6	Polanów	3	2656	11 405,38
7	Sianów	3	434	14 666,75
8	Świeszyno	1	150	1000,00
9	Powiat Koszaliński	110	5039	750 000,00
RAZEM		125	20529	834 033,04

źródło: opracowanie własne na podstawie ankietowych złożonych przez gminy powiatu koszalińskiego.

Tabela 128. Efekt rzeczowy i finansowy prowadzonej działalności edukacyjnej na terenie powiatu koszalińskiego w roku 2017.

Lp.	Gmina	Ilość przeprowadzonych imprez ekologicznych [szt.]	Efekt ekologiczny liczba wyedukowanych osób [szt.]	Nakłady finansowe [zł]
1	Będzino	0	0	0,00
2	Biesiekierz	2	200	1000,00
3	Bobolice	3	870	5267,00
4	Manowo	1	500	1220,00
5	Mielno	1	5000	25 595,71
6	Polanów	0	0	0,00
7	Sianów	2	313	4600,00
8	Świeszyno	1	300	3630,00
9	Powiat Koszaliński	123	7773	770 000,00
RAZEM		133	14956	811 312,71

źródło: opracowanie własne na podstawie ankietowych złożonych przez gminy powiatu koszalińskiego.

11.5 Kontrole i inspekcje na terenie Powiatu Koszalińskiego w latach 2015-2016

Do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców przyczyniają się też działania z zakresu kontroli i nadzoru. Podsumowanie dla wykonanych w tym zakresie czynności Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska (WIOŚ) w latach 2015- 2016 przedstawiono w tabelach 131- 132, a szczegółowe zestawienie podmiotów kontrolowanych w tabeli 133. Postępowania WIOŚ w prezentowanym zakresie dotyczą kontroli podmiotów korzystających ze środowiska w roku 2015 i 2016, w tym również weryfikacji wykonywanych pozwoleń wydawanych przez Starostę Koszalińskiego. Brak danych za rok 2017 związany jest z brakiem publikacji informacji WIOŚ o stanie środowiska za rok 2017 na czas raportowania.

Tabela 129. Wyniki kontroli użytkowników środowiska w powiecie koszalińskim w roku 2015.

Jednostka	Liczba kontrolowanych podmiotów gospodarczych	Liczba kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego	Liczba stwierdzonych naruszeń przepisów		Kontrolowana dziedzina
			dla kontrolowanych podmiotów gospodarczych	dla kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego	
Będzino	2	0	1	0	ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona wód ochrona przed hałasem
Biesiekierz	2	0	2	0	ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona przed hałasem
Bobolice	4	0	1	0	Ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona przed hałasem
Manowo	4	0	1	0	ochrona wód ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona przed hałasem
Mielno	2	1	2	2	gospodarka odpadami ochrona wód
Polanów	2	0	0	0	ochrona wód gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona przed hałasem
Sianów	7	1	3	0	ochrona powietrza ochrona wód gospodarka odpadami ochrona przed PEM ochrona przed hałasem
Świeszyno	3	0	2	0	gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona wód ochrona powietrza
RAZEM	26	2	12	0	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2015 r

Tabela 130. Wyniki kontroli użytkowników środowiska w powiecie koszalińskim w roku 2016.

Jednostka	Liczba kontrolowanych podmiotów gospodarczych	Liczba kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego	Liczba stwierdzonych naruszeń przepisów		Kontrolowana dziedzina
			dla kontrolowanych podmiotów gospodarczych	dla kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego	
Będzino	5	0	1	0	Gospodarka odpadami ochrona przed hałasem nadzór rynku
Biesiekierz	10	0	6	0	ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona wód ochrona przed PEM
Bobolice	8	0	3	0	Ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona wód ochrona przed PEM nawozy naturalne
Manowo	2	0	1	0	Ochrona przed PEM gospodarka odpadami
Mielno	6	0	1	0	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona przed hałasem ochrona przed PEM
Polanów	5	2	1	1	Ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona wód ochrona przed hałasem nawozy naturalne
Sianów	12	0	4	0	ochrona powietrza ochrona wód gospodarka odpadami ochrona przed PEM ochrona przed hałasem
Świeszyno	4	0	3	0	gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona wód ochrona powietrza
RAZEM	52	2	20	0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016 r.

Liczba kontrolowanych przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska na terenie powiatu koszalińskiego podmiotów w 2015 r. wyniosła 28, w tym 2 z pośród nich stanowiły jednostki samorządu terytorialnego, a 26- podmioty gospodarcze. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły 12 podmiotów gospodarczych, natomiast kontrole jednostek samorządu terytorialnego nie wykazały nieprawidłowości. w 2016 r. liczba kontrolowanych podmiotów była niemal dwukrotnie większa niż w roku poprzednim. Kontroli poddano: 52 podmioty gospodarcze (z czego w 20 przypadkach odnotowano nieprawidłowości), 2 jednostki samorządu terytorialnego (nie wykazano odstępstw od przepisów prawa) oraz jedną osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej (nie wykazała nieprawidłowości). Tematycznie prowadzone kontrole głównie dotyczyły gospodarki odpadami,

ochrony powietrza, w tym ochrony przed hałasem oraz ochrony wód. Szczegółowe zestawienie kontroli przeprowadzanych w latach 2016-2017 zawiera tabela 131.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 131. Szczegółowe zestawienie podmiotów kontrolowanych przez WIOŚ w 2015 i 2016 r.

Lp.	Nazwa Obiektu	Data rozpoczęcia kontroli	Data zakończenia kontroli	Nr kontroli	Rodzaj kontroli	Naruszenie	Zakres prac
Będzino							
2015							
1	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko Własnościowa „PRZYMORZE” w likwidacji, 76-035 Tymień 23/1	2015-02-05	2015-02-12	DEL-KS 8/2015	problemowa	nie	ochrona wód
2	Przedsiębiorstwo Zbożowo- Młynarskie “PZZ” w Stoislawiu S. A., Stoislaw 11, 76-031 Mścice	2015-08-20	2015-09-22	DEL-KS 131/2015	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrza ochrona prze hałasem
2016							
1	REVITA Rafał Krutul, Podamirowo 30, 76-031 Będzino	2016-01-29	2016-01-29	DEL-KS D25/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
2	REVITA Rafał Krutul, Podamirowo 30, 76-031 Będzino	2016-01-29	2016-01-29	DEL-KS D22/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
3	TARTAK MŚCICE Sp. z o.o., ul. Dworcowa 29, 76-031 Mścice	2016-06-07	2016-06-17	DEL-KS 98/2016	problemowa	nie	gospodarka odpadami ochrona przed hałasem
4	“Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo- Usługowe Hortulus” Iwona Bigońska, 76-038 Dobrzyca 76	2016-11-09	2-16-11-15	DEL-KS 203/2016	problemowe	nie	nadzór rynku
5	PARK WIETROWY TYMIENI, 76-035 Tymień 31	2016-11-14	2016-11-14	DEL-KS D170/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Biesiekierz							
2015							
1	„Hurt- Detal M-W” Mirosław Woś, Parsowo 29 lok. 30, 76-039 Biesiekierz	2015-03-09	2015-04-09	DEL-KS 20/2015	kompleksowa	tak	ochrona powietrza gospodarka odpadami i opakowaniami
2	SEKWOJA S.C. Piotr Gońda, Mariusz Miszczuk, Nowe Bielice 26B, 76-039 Biesiekierz	2015-11-24	2015-12-15	DEL-KS 198/2015	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona powietrze
2016							
1	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO- HANDLOWE ADRO JAROSŁAW BAŃK, Stare Bielice 206G, 76-039 Biesiekierz	2016-01-29	2016-01-29	DEL-KS D23/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
2	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO- HANDLOWE ADRO JAROSŁAW BAŃK, Stare Bielice 206G, 76-039 Biesiekierz	2016-01-29	2016-01-29	DEL-KS D24/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
3	Mojsiuk Centrum Blacharsko- Lakiernicze S.A., Stare Bielice 128, 76-039 Biesiekierz	2016-02-09	2016-02-19	DEL-KS 15/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona powietrza
4	„AUTO-LECH” LESZEK MATUSIK, Kottowo 23, 76-039 Biesiekierz	2016-03-03	2016-03-24	DEL-KS 30/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód
5	ADT Europe Group Sp. z o.o. Spółka Komandytowa, Stare Bielice 205, 76-039 Biesiekierz	2016-03-17	2016-04-07	DEL-KS 40/2016	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód
6	P4 Sp. z o.o.- stacja bazowa KOS0401A, dz. Nr 2/103, 76-039 Biesiekierz	2016-04-27	2016-04-17	DEL-KS D81/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
7	T- Mobile Polska S.A.- stacja bazowa nr 32736 (42736N!) GKO_BIESIEKIERZ_STAREBIELICE, 76-039 Stare Bielice	2016-09-12	2016-09-12	DEL-KS D137/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
8	SEKWOJA S.C. Piotr Gońda, Mariusz Miszczuk, Nowe Bielice 26B, 76-039 Biesiekierz	2016-09-19	2016-10-06	DEL-KS 175/2016	problemowa	nie	ochrona przed hałasem

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

9	RWiK Sp. z o.o. Białogard/ oczyszczalnia ścieków Biesiekierz, 76-039 Biesiekierz 27d	2016-11-07	2016-11-17	DEL-KS 202/2016	problemowa	nie	Ochrona wód gospodarka odpadami
10	„DOMAR” Kazimierz Domaracki, Tatów 3, 67-039 Biesiekierz	2016-12-08	2016-12-08	DEL-KS D195/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
Bobolice							
2015							
1	Zakład Karny Stare Borne, Stare Borne 14, 76-020 Bobolice	2015-01-27	-	DEL-KS D1/2015	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	nie	ochrona powietrza
2	Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe „TRANS- KOKS” Krzysztof Papajewski, Skup złomu, skład opału, ul. Pocztowa 5 w Bobolicach	2015-04-24	2015-05-19	DEK-KS 53/2015	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona powietrza
3	Firma Handlowo- Usługowa „AGROMIX” Monika Tuziak w Opatówku, 76-020 Bobolice	2015-07-07	2015-07-14	DEL-KS 102/2015	problemowa	nie	gospodarka odpadami
4	PCO GROUP Sp. z o.o. ul. Polna 13 A, 76-020 Bobolice	2015-10-21	2015-11-12	DEL-KS 168/2015	problemowa	nie	ochrona przed hałasem
2016							
1	Zakład Karny w Starem Bornem, Stare Borne 14, 76-020 Bobolice	2016-01-27	2016-01-27	DEL-KS D2/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	nie	ochrona powietrza
2	RWiK Sp. z o.o. Białogard/ oczyszczalnia ścieków Bobolice, ul. Koszalińska, 76-020 Bobolice	2016-04-29	2016-05-11	DEL-KS 74/2016	problemowa	nie	gospodarka odpadami ochrona wód
3	Firma Handlowo- Usługowa „AGROMIX” Monika Tuziak w Opatówku, 76-020 Bobolice	2016-09-14	2016-09-14	DEL-KS 161/2016	problemowa	nie	gospodarka odpadami
4	T- Mobile Polska S.A.- stacja bazowa nr 32736 (42736N!)	2016-08-29	2016-08-29	DEL-KS D124/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

	GKO_BOBOLICE_KLANINO, dz. Nr 239/1, 76-021 Kłanino						
5	POLDANOR S.A.- Ferma trzody w Świelinie, 76-020 Bobolice	2016-09-21	2-16-09-21	DEL-KS 168/2016	Kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód ochrona przed hałasem nawozy naturalne
6	GRZEGORZ ORŁOWSKI PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ PN.: F. H. U. "ADLER" GRZEGORZ ORŁOWSKI, Świelino 30, 76-020 Bobolice	2016-11-02	2-16-11-02	DEL-KS D169/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
7	CHRZEŚCIJAŃSKA FUNDACJA ROLNICTWA i ROZWOJU WSI, Cybulino 11A, 76-020 Bobolice	2-16-11-25	2016-11-25	DEL-KS D174/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
8	SWEPOL Sp. z o.o., Cybulino 11A	2016-12-08	2016-12-08	DEL-KS D194/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
Manowo							
2015							
1	DORMAT Mateusz Fil, ul. Czereśniowa, 76- 015 Kretomino	2015-04-02	2015-04-17	DEL-KS 31/2015	kompleksowa	tak	Ochrona powietrz ochrona wód gospodarka odpadami ochrona przed hałasem
2	Gospodarstwo Ogrodniczo Rolne Paweł Sobolewski, ul. Poziomkowa 17, 76-015 Kretomino	2015-06-10	2015-07-20	DEL-KS 81/2015	problemowa	nie	ochrona wód
3	ELEKTROCIEPŁOWNIA ROSNOWO Sp. z o.o., oczyszczalnia ścieków w Rosnowie	2015-10-29	2015-11-18	DEL-KS 185/2015	problemowa	nie	ochrona wód
4	Trans- Eco Polska Karolina Paradowska, ul. Śliwkowa 27, 75-900 Kretomino	2015-11-02	2015-11-09	DEL-KS 190/2015	problemowa	nie	gospodarka odpadami
2016							

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

1	T- Mobile Polska S.A.- stacja bazowa nr 32709 (42709N!) GKO_MANOWO_WYSZEWO, dz. Nr 383/2	2016-09-02	2016-09-02	DEL-KS D135/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
2	August Diakiewicz prowadzący działalność gospodarczą pn.: AUTOLUX Usługi Blacharsko- Lakiernicze August Diakiewicz, ul. Grzybowa 1, 75-900 Kretommino	2016-11-25	2016-11-25	DEL-KS D175/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
Mielno							
2015							
1	Gmina Mielno- składowisko odpadów w Mielnie	2015-04-14	2015-04-29	DEL-KS 46/2015	problemowa	nie	gospodarka odpadami
2	Zakład Wodociągowo- Kanalizacyjny Sp. z o.o. w Unieściu oczyszczalnia ścieków w Unieściu	2015-08-19	2015-09-18	DEL-KS 128/2015	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód
3	Zakład Wodociągowo- Kanalizacyjny Sp. z o.o. w Unieściu oczyszczalnia ścieków w Unieściu	2015-10-16	2015-11-04	DEL-KS 165/2015	problemowa	tak	ochrona wód
2016							
1	P4 Sp. z o.o.- stacja bazowa KOS0202A, ul. Nadbrzeżna, 76-032 Mielno	2016-04-27	2016-04-17	DEL-KS D80/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
2	Zakład Wodociągowo- Kanalizacyjny Sp. z o.o. Unieście- oczyszczalnia ścieków Unieście, ul. Świerczewskiego 44, 76-032 Unieście	2016-07-15	2016-08-03	DEL-KS 123/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód
3	ZW-K Sp. z o.o. Unieście- oczyszczalnia ścieków Kiszkowo, ul. Świerczewskiego 44, 76-032 Unieście	2016-08-03	2016-08-12	DEL-KS 140/2016	problemowa	nie	gospodarka odpadami ochrona wód
4	Villa Dune, ul. Nadmorska 120, 76-034 Sarbinowo	2016-08-04	2016-08-22	DEL-KS 144/2016	problemowa	nie	ochrona przed hałasem
5	P4 Sp. zo.o.- stacja bazowa KOS0901A (OW UNIVERSAL), ul. Leśna 1, 76-002 Łazy	2016-08-16	2016-08-16	DEL-KS D111/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

6	P4 Sp. z o.o.- stacja bazowa KOS0201C, dz. Nr 415/32, 76-032 Mielno	2016-12-20	2016-12-20	DEL-KS D205/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
Polanów							
2015							
1	POLDANOR S. A.- Ferma Trzody Chlewnej w Naclawiu	2015-07-24	2015-07-30	DEL-KS 109/2015	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrza
2	POLDANOR S. A.- Ferma Trzody Chlewnej w Naclawiu	2015-10-26	2015-11-18	DEL-KS 170/2015	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona przed hałasem ochrona powietrza
2016							
1	“POLTRAN” S.C. P. Dziamski, W. Łuczak- Zakład Produkcyjny- Polanów, ul. Sławieńska 13, 76-010 Polanów	2016-01-18	2016-02-18	DEL-KS 3/2016	problemowa	nie	ochrona powietrza gospodarka odpadami ochrona wód
2	MACED Sp. z o.o., ul. Bobolicka 18, 76-010 Polanów	2016-02-09	2016-02-09	DEL-KS D37/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	nie	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrza ochrona przed hałasem
3	ZUK Polanów- oczyszczalnia ścieków Polanow, ul. Sławieńska 14, 76-010 Polanów	2016-02-22	2016-02-29	DEL-KS 23/2016	problemowe	nie	gospodarka odpadami ochrona wód
4	EKAGRO KRUSZYWA Sp. z o.o. Zakład Górnicy “Kościernica”, dz. Nr 16/1 Kościernica, 76-010 Polanów	2016-04-04	2016-04-15	DEL-KS 51/2016	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód ochrona przed hałasem
5	POLDANOR S. A.- Ferma Trzody Chlewnej w Naclawiu	2016-04-06	2016-04-15	DEL-KS 57/2016	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód ochrona przed hałasem nawozy naturalne
6	“DREW-KOWAL” Zakład Usługowy Marek Kowal, dz. Nr 7/33, 76-010 Cetuń	2016-05-10	2016-05-24	DEL-KS 165/2016	problemowa	tak	ochrona przed hałasem

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

7	ZUK w Polanowie- oczyszczalnia Naclaw, ul. Stawna 2, 76-010 Naclaw	2016-09-19	2016-10-14	DEL-KS 163/2016	problemowe	tak	ochrona wód
Sianów							
2015							
1	Firma B.L.M. Janusz Ruszczak Stacja Demontażu Pojazdów w Sianowie, ul. Ogrodowa 9, 76-004 Sianów	2015-03-05	2015-03-26	DEL-KS 19/2015	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrza ochrona przed hałasem
2	DEGA S. A., Karnieszewice 5, 76-004 Sianów	2015-03-18	2015-04-17	DEL-KS 25/2015	kompleksowa	tak	ochrona powietrz gospodarka odpadami ochrona wód
3	Zakład Przetwórstwa Mięsnego, Stanisław Grzywacz, Wanda Grzywacz, ul. Strzelecka p, 76-004 Sianów	2015-06-03	-	DEL-KS D7/2015	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	nie	gospodarka odpadami ochrona powietrz
4	Gminne Wodociągi i Kanalizacja w Sianowie, ul. Słowackiego 5c	2015-07-07	2015-07-14	DEL-KS 101/2015	problemowa	nie	ochrona wód gospodarka odpadami
5	Sławomir Piechorowski Przetwórstwo Rolno- Spożywcze, Osieki, ul. Sianowska 3	2015-07-09	2015-07-21	DEL-KS 106/2015	problemowa	nie	ochrona powietrz
6	FIRMA PU Alicja Truszczyńska, Kłos 41, 76-004 Sianów	2015-11-09	-	DEL-KS D88/2015	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
7	KOS0011A stacja bazowa, dz. nr 236/6, obr. Skwierzynka	2015-11-16	-	DEL-KS D92/2015	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
8	Sławomir Piechorowski- Przetwórstwo Rolno- Spożywcze, ul. Sianów 3, 76-003 Osieki	2015-12-02	2015-12-09	DEL-KS 203/2015	problemowa	tak	ochrona wód
2016							
1	T- Mobile Polska S.A.- Stacja Bazowa 32400 (42400N!) GKO SIANÓW, ul. Słowackiego 30, 75-004 Sianów	2016-02-05	2016-02-05	DEL-KS D35/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

2	Ferma drobiu Adamkiewicz- Szczeglino, Szczeglino 1A, 70-004 Sianów	2016-03-16	2016-04-08	DEL-KS 42/2016	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód ochrona przed hałasem nawozy naturalne
3	Polkomtel Sp z o.o.- stacja bazowa BT 40992 Gorzebądz, Kłos 28, 76-004 Sianów	2016-04-27	2016-04-17	DEL-KS D75/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
4	Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.- Regionalny Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie, ul. Łbuszan 80, 76-004 Sianów	2016-05-10	2016-06-14	DEL-KS 82/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód
5	Zakład Przetwórstwa Mięsnego Piotr Zieliński, Łbuszan 49, 76-004 Sianów	2016-06-07	2016-06-24	DEL-KS 97/2016	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona powietrza ochrona wód
6	Ferma drobiu Adamkiewicz- Szczeglino, Szczeglino 1A, 70-004 Sianów	2016-06-14	2016-06-14	DEL-KS D85/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed hałasem
7	P4 Sp. zo.o.- stacja bazowa KOS0102A, ul. Dworcowa 56, 76-004 Sianów	2016-08-24	2016-08-24	DEL-KS D119/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
8	Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.- Regionalny Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie	2016-10-24	2016-11-07	DEL-KS 195/2016	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami
9	ORANGE POLSKA S.A.- stacja bazowa (42409) KARNIESZEWICE (GKO_SIANOW_KARNIESZEWICE), dz. Nr 484/29, 76-004 Karnieszewice	2016-10-28	2016-10-28	DEL-KS D191/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
10	Firma B.L.M. Janusz Ruszczak Stacja Demontażu pojazdów w Sianowie, ul. Ogrodowa 9, 76-004 Sianów	2016-11-03	2016-11-10	DEL-KS 201/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód
11	Przedsiębiorstwo Produkcji Różnej, Handlu i Usług "MONIX" Sp. z o.o., Osiecki, ul. Sianowska 1, 76-003 Sucha Koszalińska	2016-11-14	2016-12-14	DEL-KS 207/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami
12	P4 Sp. z o.o.- stacja bazowa KOS0011A, dz. Nr 236/6, 75-016 Skwierzynka	2016-12-16	2016-12-16	DEL-KS D201/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Świeszyno							
2015							
1	Prywatne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „EKOSAN” Krystyna Czopik, Chałupy 20B, 76-024 Świeszyno	2015-02-06	2015-04-15	DEL-KS 10/2015	problemowa	tak	gospodarowanie odpadami ochrona wód
2	AUTO CENTRUM CĄKAŁA Stanisław Cąkała- Stacja Demontażu Pojazdów, 76-024 Świeszyno 2B	2015-05-20	2015-06-17	DEL-KS 63/2015	kompleksowa	nie	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrz ochrona przed hałasem
3	COLAS Polska Sp. z o.o.- Wytwórnia Mas Bitumicznych w Niekłonicach, 76-024 Świeszyno	2015-07-30	2015-08-28	DEL-KS 117/2015	kompleksowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód ochrona powietrza
2016							
1	T- Mobile Polska S.A.- stacja bazowa nr 32710 (42710N!) GKO_SWIESZYNO_NIEDALINO2, dz. Nr 67/4, 76-024 Niedalino	2016-09-12	2016-08-12	DEL-KS D138/2016	oparta na analizie badań automonitoringowych	nie	ochrona przed PEM
2	EKOSAN Sp. z o.o., Chałupy 13B, 76-024 Świeszyno	2016-09-30	2016019018	DEL-KS 180/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami ochrona wód
3	AUTO CENTRUM CĄKAŁA Stanisław Cąkała- Stacja Demontażu Pojazdów w Świeszynie, Świeszyno 2B, 76-024 Świeszyno	2016-09-30	2016-10-10	DEL-KS 179/2016	problemowa	tak	gospodarka odpadami
4	FIRMA HANDLOWO- USŁUGOWA “POPI” PIOTR POPRAWSKI, Chałupy 20A, 76-024 Świeszyno	2016-12-22	2016-12-22	DEL-KS D217/2016	oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	tak	gospodarka odpadami
INNE							
1	Osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej	2016-06-02	2016-06-28	DEL-KS 108/2016	problemowa	nie	nawozy naturalne

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2015 r, Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim 2016 r. Praca zbiorowa WIOŚ.

12 Finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska 2015-2017.

12.1 Wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w Województwie Zachodniopomorskim i w podregionie koszalińskim wg danych GUS.

Wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną stanowią procentowo znaczny udział budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Łączna suma wydatków w gospodarce komunalnej i w ochronie środowiska w ośmiu gminach powiatu koszalińskiego wyniosła około 33 mln złotych w roku 2015, ponad 31 mln zł w 2016 r. i ponad 33 mln złotych w roku 2017. Przedstawione nakłady na inwestycje prośrodowiskowe podano jako dane Głównego Urzędu Statystycznego, według ujęcia statystycznego pn. Wydatki w dziale 900 gospodarka komunalna i ochrona środowiska i zawierają one informacje dotyczące gmin (bez środków budżetowych Powiatu Koszalińskiego). Analogiczna pozycja budżetowa dla powiatu koszalińskiego stanowiła 1,2 mln zł w roku 2015, 1 mln zł w 2016 r. i około 0,9 mln zł w roku 2017.

Interesujące zestawienie nakładów na ochronę i gospodarkę wodną prezentują tabele 103- 105. Ich redakcja w banku danych GUS odnosi się do jednostek statystycznych, takich jak: województwo zachodniopomorskie i podregion koszaliński. Według prezentowanych zestawień wydatki służące ochronie środowiska w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie zachodniopomorskim wyniosły w 2015 r. dla ochrony środowiska 413,22 zł, a dla gospodarki wodnej (oddzielnie)- 43,63 zł. w 2014 r. finansowanie ochrony środowiska wyniosło 162,93 zł/osobę i 27,65 zł/osobę dla gospodarki wodnej. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2015 r. wyniosły około 708 mln złotych, a w 2016 r.- 278 mln złotych, natomiast nakłady na gospodarkę wodną w dwuleciu 2015-2016 wyniosły odpowiednio 57 mln zł i 47 mln zł. w tym zestawieniu wydatkowanie środków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w podregionie koszalińskim opisują następujące liczby- inwestowanie w ochronę środowiska w 2015 to około 201 mln złotych, a w roku 2016 około 42 mln złotych, a nakłady na gospodarkę wodną wykazywane w omawianym dwuleciu 2015- 2016 stanowiły odpowiednio 15 mln zł i 12 mln zł.

W odniesieniu do poprzedniego okresu raportowania (2013- 2014):

- **nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska utrzymane są na tym samym poziomie,**
- **nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej zmalały o ok. 54%,**
- **wydatki na ochronę środowiska wzrosły o 16%,**
- **wydatki na gospodarowanie wodami spadły o niemal 70%.**

12.2 Wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w gminach powiatu koszalińskiego wg sprawozdań OŚ-4g

W skali lokalnej to jest na poziomie powiatu inwestycje w gospodarce komunalnej i ochronie środowiska wyniosły w trzyleciu 2015-2017 niemal 32 mln zł (wraz ze środkami powiatu koszalińskiego). Analiza budżetów gmin wykazuje, że wydatki jednostek samorządu terytorialnego na działania w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska stanowiły w analizowanym okresie od 4,7% (gmina Polanów) do 25,4% (gmina Mielno) ogółu wydatków budżetowych.

Analiza kosztów inwestycyjnych nie uwzględnia nakładów na inwestycje drogowe. Te w samym powiecie koszalińskim wyniosły w dwuleciu 2015-2017 98,5 mln zł., co jest ponad 3- krotnym zwiększeniem środków na budowę dróg w stosunku do okresu 2014- 2015.

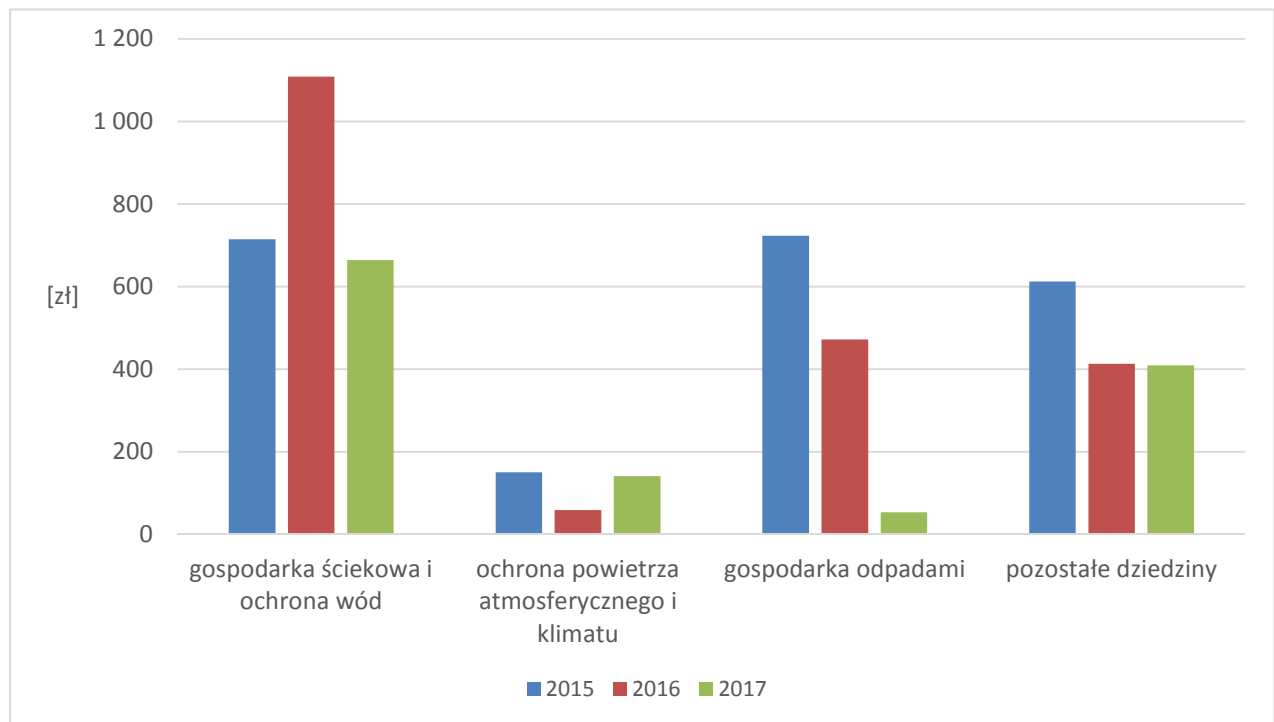

Zauważyć należy, iż spośród ponad 98,5 mln zł zainwestowanych na terenie powiatu koszalińskiego 44 % wydatków stanowiły inwestycje w drogi powiatowe, 37 % wydatków zrealizowano na terenie dróg gminnych, a jedynie 19 % w drogi krajowe i wojewódzkie

12.3 Środki finansowe przeznaczone na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

W budżetach jednostek samorządowych odrębną pozycję budżetową stanowią środki pochodzące z opłat i kar za korzystanie ze środowiska. Wpływy z tytułu tych środków w Powiecie Koszalińskim (powiat + osiem gmin) wyniosły: w 2015 roku- 2 541,2 tys. zł, w 2016 roku- 2 141,3 tys. zł i w 2017- 1 086,3 tys. zł. Wpływy ze środków innych niż opłaty i kar środowiskowe w omawianym trzyleciu wyniosły ponad 26 mln zł. Otrzymane środki finansowe przeznaczone są przez jednostki na wydatki z tytułu gospodarki wodno-ściekowej i ochronę wód, a w drugiej kolejności wydatki na gospodarkę odpadami i edukację ekologiczną. Rozkład wydatków na podstawowe działy ochrony środowiska przedstawia wykres 56.

Wykres 54. Wydatki na podstawowe działy ochrony środowiska według sprawozdań OŚ-4g i Os- 4p.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań OŚ- 4g.

Dane liczbowe nie zawierają wartości dotacji udzielonych dla Samorządowego Centrum Kultury w Sarbinowie, które w trzyleciu 2015- 2017 wyniosło około 2 mln zł.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 132 Wydatki w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Lp.	Jednostka terytorialna	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu									
		Ogółem					wydatki bieżące ogółem				
		2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
		[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
1	Województwo Zachodniopomorskie	532 397,850	665 112,587	671 254,664	657 071,855	720 710,154	369 519,914	479 925,047	500 015,263	546 689,822	568136,828
2	Powiat koszaliński	21 914,097	27273,827	33731,293	31023,651	33294,951	19293,122	25511,362	26753,206	26711,714	27702,426
3	Powiat koszaliński - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8009,247	9046,295	10733,376	10396,270	22904,561	6795,998	8545,206	9156,662	9912,998	18657,045
4	Powiat koszaliński- GMINY WIEJSKIE	13904,850	18227,532	22997,917	20627,381	10390,390	12497,124	16966,156	17596,544	16798,716	9045,380
5	Będzino (2)	3307,211	3154,902	5410,861	4138,535	4139,326	2804,253	3053,805	3274,363	3727,975	3955,679
6	Biesiekierz (2)	3250,963	3751,126	3819,474	2535,589	2987,650	2795,847	3417,876	3545,494	2485,930	2585,504
70	Bobolice (3)	5587,216	4879,616	5765,189	5065,686	4997,102	4476,024	4860,403	4680,117	4974,176	4997,102
8	Manowo (2)	1457,313	1863,957	2134,116	2001,397	1620,374	1456,347	1746,721	1970,510	1795,714	1275,152
9	Mielno (2)(3)	4074,983	6945,523	9767,910	10138,945	9354,161	3651,145	6576,139	7211,521	7654,967	8100,367
10	Polanów (3)	884,317	1588,533	2030,495	2194,334	2245,932	858,758	1582,752	1924,168	1984,474	2230,932
11	Sianów (3)	1537,714	2578,146	2937,692	3136,250	6307,366	1461,216	2102,051	2552,378	2954,347	3328,644
12	Świeszyno (2)	1814,379	2512,023	1865,555	1812,915	1643,040	1789,533	2171,615	1594,656	1134,130	1229,046

Źródło: GUS, wrzesień 2018.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 133. Wydatki służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w województwie zachodniopomorskim w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Lp.	Jednostka terytorialna	Wydatki służące ochronie środowiska [zł/osoba]				Wydatki służące gospodarce wodnej [zł/osoba]			
		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
1	WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE	252,18	320,87	413,22	162,93	72,61	58,22	43,63	27,65

Źródło: GUS, wrzesień 2018

Tabela 134. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg źródeł finansowania w latach 2015 i 2016.

Lp.	Źródło finansowania	Wydatki na ochronę środowiska							
		Podregion koszaliński [tys. zł]				Województwo zachodniopomorskie [tys. zł]			
		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
		[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
1	ogółem	61 417,3	65 186,3	200 553,1	42 181,4	433 656,9	551 252,7	708 189,9	278 428,0
2	środki własne	33 267,3	46 940,9	137 843,5	21 172,5	199 000,3	207 228,2	325 666,2	153 279,3
3	środki z budżetu centralnego	672,8	3 907,8	2 435,4	1 163,5	7 808,2	13 007,9	3 780,9	11 238,6
4	środki z budżetu województwa	125,0	0,2	0,0	191,3	563,2	712,0	75,8	191,3
5	środki z budżetu powiatu	21,3	0,0	0,0	0,0	289,9	0,0	59,9	0,0
6	środki z budżetu gminy	0,0	0,0	10,0	0,0	838,9	2 806,8	916,4	1 357,9
7	środki z zagranicy	79 106,7	119 536,9	215 764,4	54 603,9	3 173,2	5 224,9	17 445,1	6 925,7
8	fundusze ekologiczne	15 233,1	5 752,9	27 540,9	6 472,1	49 842,1	133 709,9	77 632,7	13 466,6
9	kredyty i pożyczki krajowe	8 924,6	3 359,6	14 878,7	6 256,3	94 778,6	71 342,1	35 781,0	8 362,3
10	inne środki	0,0	0,0	399,5	0,0	1 429,0	2 908,9	48 512,6	35 928,1

Źródło: GUS, wrzesień 2018

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 135. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg źródeł finansowania w latach 2015 i 2016.

Lp.	Źródło finansowania	Wydatki na gospodarkę wodną							
		Podregion koszaliński [tys. zł]				Województwo zachodniopomorskie [tys. zł]			
		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
1	ogółem	52 445,5	33 054,6	14 939,8	12 505,7	124 861,6	100 021,2	74 780,9	47 245,5
2	środki własne	12 924,7	15 270,0	10 814,8	10 016,2	37 537,1	46 380,9	46 311,3	34 599,6
3	środki z budżetu centralnego	7 650,0	7 636,1	748,3	817,8	23 202,2	19 892,0	4 152,0	6 697,8
4	środki z budżetu województwa	0,0	92,4	0,0	0,0	0,0	492,1	0,0	0,0
5	środki z budżetu powiatu	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0
6	środki z budżetu gminy	6,0	0,0	0,0	0,0	81,0	403,9	464,2	487,4
7	środki z zagranicy	23 038,4	7 418,2	2 080,5	0,0	35 859,4	22 138,5	16 906,4	58,0
8	fundusze ekologiczne	6 868,8	2 617,9	1 296,2	1 607,7	21 297,6	3 014,8	6 027,0	2 106,5
9	kredyty i pożyczki krajowe	1 957,6	0,0	0,0	0,0	5 413,6	804,7	0,0	3 137,3
10	inne środki	0,0	20,0	0,0	64,0	1 460,7	6 894,3	920,0	158,9

Źródło: Baza lokalnych GUS.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 136. Gospodarowanie środkami przeznaczonymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną 2015 r.

Lp.	Gmina	Stan środków na początek roku [zł]	Wpływy ogółem [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka ściekowa i ochrona wód [zł]	Wydatki z tytułu opłat ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka odpadami [zł]	Wydatki z tytułu opłat pozostałe dziedziny [zł]	Wydatki na ochronę środowiska ze środków innych niż wpływy z tytułu opłat kar [zł]
1.	Będzino	0	21 885	0	0	0	0	0
2.	Biesiekierz	0	14 140	14 140	0	0	0	293 678
3.	Bobolice	0	25 206	5 000	9 523	8 589	2 094	0
4.	Manowo	93 892	86 206	0	0	7 364	49 587	57 871
5.	Mielno	0	305 480	0	0	305 480	0	2 104 739
6.	Polanów	0	1 198 324	313 554	15 490	340 936	0	220 104
7.	Sianów	0	645 412	321 826	30 000	61 065	232 521	11 292 839
8.	Świeszyno	0	10 683	10 683	0	0	0	0
9.	Powiat Koszaliński	348 208	226 157	49 341	95 272	0	328 370	936 339

Źródło: Dane ze sprawozdań OŚ-4g i OŚ 4p z gospodarowania dochodami budżetu gminy pochodzącymi z opłat i kar środowiskowych, przeznaczonymi na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, za rok 2015.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 137. Gospodarowanie środkami przeznaczonymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2016 r.

Lp.	Gmina	Stan środków na początek roku [zł]	Wpływy ogółem [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka ściekowa i ochrona wód [zł]	Wydatki z tytułu opłat ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka odpadami [zł]	Wydatki z tytułu opłat pozostałe dziedziny [zł]	Wydatki na ochronę środowiska ze środków innych niż wpływy z tytułu opłat kar [zł]
1.	Będzino	0	18 534	18 534	0	0	0	0
2.	Biesiekierz	0	14 928	0	0	0	14 928	0
3.	Bobolice	0	24 380	4 150	0	1 604	18 626	12 047
4.	Manowo	123 147	100 051	194 523	0	23 615	5 060	0
5.	Mielno	0	299 943	0	0	299 943	0	472 272
6.	Polanów	528 344	188 845	361 950	44 280	0	12 895	0
7.	Sianów	0	844 914	418 704	15 000	146 944	264 266	2 243 132
8.	Świeszyno	0	9 828	9 828	0	0	0	0
9.	Powiat Koszaliński	101 382	250 301	100 827	0	0	97 505	0

Źródło: Dane ze sprawozdań OŚ-4g i OŚ 4p z gospodarowania dochodami budżetu gminy pochodzącymi z opłat i kar środowiskowych, przeznaczonymi na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, za rok 2016.

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

Tabela 138. Gospodarowanie środkami przeznaczonymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2017 r.

Lp.	Gmina	Stan środków na początek roku [zł]	Wpływy ogółem [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka ściekowa i ochrona wód [zł]	Wydatki z tytułu opłat ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu [zł]	Wydatki z tytułu opłat gospodarka odpadami [zł]	Wydatki z tytułu opłat pozostałe dziedziny [zł]	Wydatki na ochronę środowiska ze środków innych niż wpływy z tytułu opłat kar [zł]
1.	Będzino	0	17 787	17 787	0	0	0	0
2.	Biesiekierz	0	13 129	0	0	0	13 129	0
3.	Bobolice	0	23 267	4 992	7 783	4 246	6 246	27 477
4.	Manowo	0	95 359	51 542	0	4 991	38 826	0
5.	Mielno	0	126 462	0	0	0	126 462	298 928
6.	Polanów	298 064	29 035	327 099	0	0	0	2 381 553
7.	Sianów	0	270 543	124 032	0	39 642	106 869	5 780 041
8.	Świeszyno	0	43 863	37 863	6 000	0	0	0
9.	Powiat Koszaliński	153 351	197 779	100 944	127 214	5 000	117 972	58 710

Źródło: Dane ze sprawozdań OŚ-4g i OŚ 4p z gospodarowania dochodami budżetu gminy pochodzącymi z opłat i kar środowiskowych, przeznaczonymi na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, za rok 2017

13 Podsumowanie.

Podsumowanie. Powiat Koszaliński w latach 2015-2017 realizował działania założone w dwóch programach ochrony środowiska, w obszarze wszystkich przyjętych w dokumentach programowych priorytetów, z różnym rozłożeniem akcentów w podejmowanych działaniach.

Większość działań inwestycyjnych w sferze ochrony środowiska i gospodarki wodnej odbywała się w gminach. Zadania dotyczące edukacji ekologicznej i modernizacji dróg, (wpływającej na jakość klimatu akustycznego) stanowiły w ocenie uzyskanych efektów ekologicznych domenę powiatu koszalińskiego. Uzyskana suma wzajemnych działań samorządów gminnych i powiatu stanowi o ocenie „stanu”, „presji” i „reakcji” na środowisko w obszarze całego powiatu, jako jednostki administracyjnej.

Stan środowiska przyrodniczego w zakresie, jakości: powietrza (stopień zanieczyszczenia, klimat akustyczny, oddziaływanie pól elektromagnetycznych) wody powierzchniowej, podziemnej oraz jakości gleb, w raportowanym okresie, należy uznać za zróżnicowany.

Ocena stanu **powietrza atmosferycznego** w zakresie emisji SO₂ i NO₂ oraz poziomu ozonu troposferycznego wykazuje brak przekroczeń wartości dopuszczalnych przepisami prawa. Niemniej, w okresie 2015 – 2017, odnotowano zwiększenie emisji zanieczyszczeń w sezonie zimowym, a także wyższe, w stosunku do poprzedniego okresu raportowego, natężenie emisji pochodzącej z transportu drogowego. W latach 2015-2016 w strefie zachodniopomorskiej (właściwej dla powiatu koszalińskiego) zanotowano 22 obszary z przekroczeniami benzo(a)pienu - wśród tych obszarów nie było powiatu koszalińskiego. W 2017 r. wszystkie strefy województwa zachodniopomorskiego otrzymały klasę A ze względu na pył PM 10. Nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia 24-godzinne i średnioroczne pyłu PM10.

Polepszeniu stanu jakości powietrza sprzyja rozwój budowy sieci gazowych. W 2015r. na terenie powiatu koszalińskiego długość sieci gazowych wynosiła 463,5 km, a w roku 2016 – 470,1 km. W 2015r. z gazu korzystało 25% ogółu mieszkańców, a 2016 r. – 25,6% mieszkańców. Odnotowany trend wzrostowy na poziomie 0,5-0,8% utrzymuje się w powiecie od kilku lat.

Jakość wód (badanych rzek i jezior) na terenie powiatu koszalińskiego oceniono jako umiarkowaną i złą – na co w latach 2015-2016 wpływ miały głównie wyniki badań elementów biologicznych. Z kolei wyniki badań wód podziemnych, wykonywane w ramach krajowego monitoringu diagnostycznego w 3 punktach pomiarowych w miejscowościach: Bobolice (punkt 191), Polanów (punkt 194) i Świeszyno (punkt 382), wykazały, iż we wszystkich punktach pomiarowych stan chemiczny wód oceniono jako dobry (klasa II).

W okresie raportowym wykazano również pozytywne zmiany w **sektorze gospodarki wodno-ściekowej**, zlikwidowano niewielkie, niewydajne oczyszczalnie ścieków, włączono z użytkowania sieci technicznie przestarzałe, a odbiorców włączono do magistrali ściekowych. Ogólna długość sieci kanalizacyjnych, w wyniku prac modernizacyjnych zmalała. W 2017r. ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w powiecie koszalińskim wynosiła 39 329 osób. Odnotowano dwukrotny wzrost ilości zbiorników bezodpływowych – 1992 obiekty (2014 r.), a 4000 obiektów (2016r.). Wzrosła również liczba przydomowych oczyszczalni ścieków - na koniec roku 2014 było ich około 400, a w roku 2016 – 515. Obiekty te muszą być jednak poddawane stałej kontroli służb gminnych, pod względem jakości eksploatacji, gdyż brak dozoru w tym zakresie może przynieść skutki odwrotne od zamierzonych i doprowadzić do wtórnego zanieczyszczenia wód i gleby.

Zanotowano nieznaczny spadek zużycia wody, co jest zjawiskiem bardzo wskazanym, z uwagi na konieczne racjonalne podejście do korzystania z zasobów tego surowca. W latach 2015-2017 odnotowano systematyczny wzrost długości wodociągowych - na koniec 2016 r. długość sieci w powiecie koszalińskim wynosiła 646,2 km, a liczba osób korzystających z sieci wynosi aktualnie około 90% mieszkańców powiatu. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 67% mieszkańców powiatu (w 2011 r. było to 56,7%).

W sposób istotny wzrosła natomiast **ilość odpadów komunalnych** wytworzonych w powiecie koszalińskim na jednego mieszkańca, według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. było to 235,5 kg, a na koniec 2016 r. – 273,5 kg. W działającej na terenie powiatu regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów notuje się też stały wzrost przetwarzania odpadów spoza powiatu koszalińskiego. Miasto Koszalin wraz z powiatem koszalińskim dostarcza łącznie do instalacji 41% odpadów.

Realizacja działań w zakresie **ochrony dziedzictwa przyrodniczego** w okresie 2015-2017 skutkowałą pełną inwentaryzacją powierzchni obszarów chronionych, w wyniku której zmieniono powierzchnię obszarowych form ochrony przyrody. Ustanowiono plany zadań ochronnych dla obszarów SOO: „Warnie Bagno”, „Bobolickie Jeziora Lobeliowe”, „Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski”, „Jezioro Bukowo”, „Mechowisko Manowo”. Stopień realizacji ustawowego obowiązku w zakresie j. w. wyniósł w okresie raportowym 21%.

Ilość pomników przyrody w powiecie koszalińskim, według danych GUS na koniec 2017r. wyniosła 188 obiektów. Ilość ta w stosunku do poprzedniego okresu raportowego uległa zmniejszeniu o 29 sztuk, z uwagi na zniesienie tych form ochrony przyrody ze względu na zły stan zdrowotny drzew. Dominującym gatunkiem objętym tą formą przyrody jest buk zwyczajny, w dalszej kolejności: dąb szypułkowy, grab zwyczajny, lipa i klon pospolity.

Wyraźną presję na środowisko obserwuje się w sektorze kształtowania terenów zieleni – w raportowanym okresie wydano zezwolenia na usunięcie około 90 tys. sztuk drzew, to jest dwukrotnie więcej niż w dwuleciu 2013-2014, gdzie wydano zezwolenia na 43 tys. drzew (w dwuleciu poprzednim 2011-2012 - ten wskaźnik presji na środowisko opiewał na 13 tys. sztuk). Powyższe wskazuje na stałe negatywne zjawisko usuwania drzew na terenie powiatu koszalińskiego.

Swego rodzaju przeciwwagą dla tych działań jest zintensyfikowanie zaangażowania powiatu na rzecz **edukacji ekologicznej** - liczba akcji związanych z podnoszeniem świadomości ekologicznej wyniosła 431, osiągnięto efekt ekologiczny w ilości ponad 55 tys. uczestników szkoleń, imprez, festynów, a środki finansowe zainwestowane w edukację ekologiczną w powiecie koszalińskim wyniosły łącznie ponad 2,8 mln zł., z czego największy wkład finansowy miał powiat koszaliński – ponad 2 miliony zł.

Obserwowany jest również wzrost **nakładów inwestycyjnych w sferze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska**.

Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2015 - 2017 z budżetów gmin należących do powiatu koszalińskiego wyniosły ponad 32 miliony złotych. W odniesieniu do poprzedniego okresu raportowego nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska zachowane zostały na tym samym poziomie, nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej zmalały o około 54%, wydatki na ochronę środowiska wzrosły o 16%, a wydatki na gospodarowanie wodami spadły o 70%.

Zsumowane wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną, ogółem z inwestycjami drogowymi na terenie dróg wszystkich kategorii powiatu koszalińskiego, przekroczyły 130,5 mln złotych (w

dwuleciu 2013-2014 było to odpowiednio 83 mln złotych). W zakresie inwestycji drogowych największy udział 43% wszystkich wydatków miał powiat koszaliński.

Dane do przedmiotowego raportu oparto w przeważającym zakresie o dane GUS i opracowania własne Starostwa Powiatowego, w tym dokonane na podstawie ankiet rozestanych do gmin. Brak raportów z wykonania gminnych programów ochrony środowiska dla gmin powiatu koszalińskiego nie pozwolił na szczegółowe odniesienie się do wszystkich wskaźników stanu, presji i reakcji ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019, a brak danych GUS 2017 nie daje możliwości odniesienia się do wszystkich obszarów interwencji ujętych w Programie Ochrony Środowiska 2017-2020 z perspektywą do 2024. Przyjęte założenia sprawozdawcze, z uwagi na brak wszystkich danych zrealizowano na poziomie 80%.

14 Spis tabel.

TABELA 1. FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA REGIONALIZACJA POLSKI	11
TABELA 2. REGIONY BILANSOWANIA NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	15
TABELA 3. JEZIORA NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO O POWIERZCHNI LUSTRA POWYŻEJ 10 HA.	17
TABELA 4. SZTUCZNE ZBIORNIKI POWIATU KOSZALIŃSKIEGO O POWIERZCHNI LUSTRA POWYŻEJ 10 HA.	19
TABELA 5. JEZIORA O POWIERZCHNI MNIEJSZEJ NIŻ 10 HA.	20
TABELA 6. CHARAKTERYSTYKA JEZIOR POWYŻEJ 10 HA W ZLEWNI PRZYMORZA OD PARSĘTY DO JEZIORA JAMNO.....	23
TABELA 7. STAN ZAGOSPODAROWANIA JEZIOR STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	24
TABELA 8. WYKAZ WAŻNIEJSZYCH RZEK POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	28
TABELA 9. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W POWIECIE KOSZALIŃSKIM /HA/.....	29
TABELA 10. ZESTAWIENIE OPŁAT I NALEŻNOŚCI ZA WYŁĄCZENIE GRUNTÓW Z PRODUKCJI ROLNICZEJ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	30
TABELA 11. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2010- 2017.	31
TABELA 12. OCENA STOPNIA REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015-2016 35	
TABELA 13. UDZIAŁY [%] WYSTĘPOWANIA PRĘDKOŚCI WIATRU W OKREŚLONYCH PRZEDZIAŁACH W STREFIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	50
TABELA 14. POZIOMY DOPUSZCZALNE SUBSTANCJI W POWIETRZU, TERMIN OSIĄGNIĘCIA ORAZ DOPUSZCZALNA CZĘSTOŚĆ PRZEKRACZANIA. 53	
TABELA 15. POZIOM DOCELOWY SUBSTANCJI W POWIETRZU ORAZ TERMINY OSIĄGNIĘCIA	53
TABELA 16. BILANS EMISJI PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	56
TABELA 17. BILANS EMISJI BENZO(A)PIRENU DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	56
TABELA 18 BILANS EMISJI NAPŁYWOWEJ PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	57
TABELA 19. BILANS EMISJI PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z OBSZARU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	58
TABELA 20 BILANS EMISJI NAPŁYWOWEJ BENZO(A)PIRENU DLA STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	62
TABELA 21. BILANS EMISJI BENZO(A)PIRENU Z OBSZARU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	62
TABELA 22. WYNIKOWE KLASY STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA LATA 2015 -2017 ROK (OCHRONA ZDROWIA).	67
TABELA 23. WYNIKOWE KLASY STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA LATA 2015 -2017 (OCHRONA ROŚLIN).	67
TABELA 24. SIĘĆ GAZOWA I ZUŻYCI GAZU W LATACH 2015-2016 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	75
TABELA 25. ZESTAWIENIE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD BADANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2010-2016.	80
TABELA 26. WYNIKI OCENY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	82
TABELA 27. KLASYFIKACJA POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO WÓD PRZYBRZEŻNYCH JCWP SARBINOWO- DZIWNA I JCWP JAROSŁAWIEC- SARBINOWO DLA PUNKTÓW POMIAROWYCH BADANYCH W 2015 ROKU.....	85
TABELA 28. KLASYFIKACJA POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO I STANU CHEMICZNEGO ORAZ STANU WÓD PRZYBRZEŻNYCH JCWP SARBINOWO- DZIWNA I JCWP JAROSŁAWIEC-SARBINOWO BADANYCH W 2015 ROKU.	86
TABELA 29. ZESTAWIENIE PUNKTÓW POMIAROWYCH I WYNIKI OCENY JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH BADANYCH W RAMACH MONITORINGU KRAJOWEGO NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2016 ROKU.....	89
TABELA 30. POLDERY W ZLEWNI PRZYMORZA OD PARSĘTY DO JEZIORA JAMNO.	90
TABELA 31. POMPOWNI MELIORACYJNE W ZLEWNI PRZYMORZA OD PARSĘTY DO JEZIORA JAMNO.	91
TABELA 32. WYKAZ WAŁÓW PRZECIWPOWODZIOWYCH POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	92
TABELA 33. IŁOŚĆ ZUŻYCIA WODY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH: 2015- 2017 Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE GMINY.	94
TABELA 34. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO WG GMIN W LATACH 2015- 2017.	94
TABELA 35. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015-2017R.	95
TABELA 36. PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO 2015 R.- 2017R.	96
TABELA 37. GROMADZENIE I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2012 DO 2016R.	96
TABELA 38. METODY ZAGOSPODAROWANYCH ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE DLA DOMINUJĄCYCH STRUMIENI ODPADÓW WEDŁUG BAZY WSO.....	99

TABELA 39. ZESTAWIENIE PODMIOTÓW, KTÓRE POSIADAJĄ ZEZWOLENIA NA ZBIERANIE I PRZETWARZANIE ODPADÓW ORAZ POZWOLENIA ZINTEGROWANE WG GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	100
TABELA 40. WYKAZ WYBRANYCH RODZAJÓW ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015- 2017.	104
TABELA 41. SYSTEM I STAWKI NALICZANIA OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI W 2017 R.	105
TABELA 42. OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU W LATACH 2015- 2017.	106
TABELA 43. ILOŚĆ ODPADÓW WYTWORZONYCH PRZEZ JEDNEGO MIESZKAŃCA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2011- 2017.	106
TABELA 44. ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH WG WYBRANYCH TYPÓW ODBIERANYCH Z TERENU POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015- 2017.	107
TABELA 45. ILOŚĆ SELEKTYWNE ZEBRANYCH ODPADÓW Z TERENU POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015- 2017.	108
TABELA 46 SKŁADOWISKA W POWIECIE KOSZALIŃSKIM (STAN NA DZIEŃ 31.12.2016 R.).	112
TABELA 47. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, NA TLE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO- POWIERZCHNIA OGÓŁEM W LATACH 2007-2017.	114
TABELA 48. POWIERZCHNIA REZERWATÓW PRZYRODY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH: 2007- 2017, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZESTAWIENIA ZA LATA 2015- 2017.	116
TABELA 49 WYKAZ REZERWATÓW PRZYRODY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	123
TABELA 50. POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	136
TABELA 51. POWIERZCHNIA REZERWATÓW I POZOSTAŁYCH FORM OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	137
TABELA 52. WYKAZ OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2011-2014.	144
TABELA 53. WYKAZ OBSZARÓW NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015-2017.	144
TABELA 54. WYKAZ ILOŚCI POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMIN POWIATU W LATACH 2007-2017.	146
TABELA 55. WYKAZ ILOŚCI POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMIN POWIATU W ROKU 2017.	147
TABELA 56 LOKALIZACJA POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO Z PODZIAŁEM NA GMINY.	150
TABELA 57. WYKAZ POWIERZCHNI UŻYTKÓW EKOLOGICZNYCH NA TERENIE GMIN POWIATU W LATACH 2007-2017.	175
TABELA 58. WYKAZ UŻYTKÓW EKOLOGICZNYCH W OBRĘBIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	176
TABELA 59. WYKAZ ZINWENTARYZOWANYCH GATUNKÓW ROŚLIN NACZYNIOWYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	180
TABELA 60. WYKAZ ZINWENTARYZOWANYCH GATUNKÓW GRZYBÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	180
TABELA 61. WYKAZ ZINWENTARYZOWANYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	185
TABELA 62. ZESTAWIENIE ILOŚCI DRZEW NA DROGACH GMINNYCH I POWIATOWYCH, POŁOŻONYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W STOSUNKU, DO KTÓRYCH WYDANO ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE, W LATACH 2011- 2017.	187
TABELA 63. ZESTAWIENIE ILOŚCI DRZEW NA DROGACH WOJEWÓDZKICH I KRAJOWYCH, POŁOŻONYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, W LATACH 2011- 2017.	188
TABELA 64. ZESTAWIENIE ILOŚCI DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE ORAZ ILOŚĆ NASADZEŃ ZASTĘPCZYCH WYDANYCH, NA PODSTAWIE ZEZWOLEŃ BURMISTRZÓW ORAZ WÓJTÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, W LATACH 2013- 2014.	191
TABELA 65. ZESTAWIENIE ILOŚCI DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE ORAZ ILOŚĆ NASADZEŃ ZASTĘPCZYCH WYDANYCH NA PODSTAWIE ZEZWOLEŃ STAROSTY NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, W LATACH 2013- 2014.	191
TABELA 66. ZESTAWIENIE ILOŚCI DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE ORAZ ILOŚĆ NASADZEŃ ZASTĘPCZYCH WYDANYCH NA PODSTAWIE ZEZWOLEŃ STAROSTY NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, W LATACH 2015- 2017.	192
TABELA 67. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2011-2012.	201
TABELA 68. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2013-2014.	201
TABELA 69. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015-2016.	202
TABELA 70. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W ROKU 2017.	202
TABELA 71. STRUKTURA LASÓW PAŃSTWOWYCH, POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWA W 2015 ROKU.	203
TABELA 72. STRUKTURA LASÓW PAŃSTWOWYCH, POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWA W 2016 ROKU.	203
TABELA 73. STRUKTURA LASÓW PAŃSTWOWYCH, POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWA W 2017 ROKU.	203

TABELA 74. STRUKTURA LASÓW NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, NALEŻĄCYCH DO OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH, DLA KTÓRYCH STAROSTA KOSZALIŃSKI PROWADZI NADZÓR NAD GOSPODARKĄ LEŚNĄ- STAN 2017 R.	205
TABELA 75. WYKONYWANIE NADZORU NAD LASAMI NIESTANOWIĄCYMI WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA, STAN 2014R.....	206
TABELA 76. POWIERZCHNIE GRUNTÓW ROLNYCH PRZEKWALIFIKOWANE NA GRUNTY LEŚNE W ROKU 2015.	206
TABELA 77. POWIERZCHNIE GRUNTÓW ROLNYCH PRZEKWALIFIKOWANE NA GRUNTY LEŚNE W ROKU 2017.	207
TABELA 78. HODOWLA LASU I POZYSKANIE DREWNA W LASACH STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2011-2017.	207
TABELA 79. POZYSKANIE DREWNA 2015 ROK.....	207
TABELA 80. POZYSKANIE DREWNA 2016 ROK.....	208
TABELA 81. POZYSKANIE DREWNA 2017 ROK.....	208
TABELA 82. ODCINKI DRÓG WOJEWÓDZKICH OBJĘTE ANALIZĄ MAP AKUSTYCZNYCH.....	210
TABELA 83. DANE STATYSTYCZNE DLA OBSZARÓW OBJĘTYCH ANALIZĄ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.....	210
TABELA 84. PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WSKAŹNIK LDWN- POWIAT KOSZALIŃSKI.....	211
TABELA 85. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WSKAŹNIK LN- POWIAT KOSZALIŃSKI.	211
TABELA 86. POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE POPRZECZ WSKAŹNIK LDWN- POWIAT KOSZALIŃSKI.	212
TABELA 87. POZIOMY DŹWIĘKU W ŚRODOWISKU OKREŚLONE POPRZECZ WSKAŹNIK LN- POWIAT KOSZALIŃSKI.	212
TABELA 88. LICZBA ZAGROŻONYCH MIESZKAŃCÓW W DANYM ZAKRESIE (TYŚ.), WEDŁUG WSKAŹNIKA LN- TEREN WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.....	212
TABELA 89. REALIZACJA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z ODNOWIENIEM NAWIERZCHNI BITUMICZNYCH DRÓG KRAJOWYCH NR 6 I 11 POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	214
TABELA 90. REALIZACJA ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZEBUDOWĄ DRÓG WOJEWÓDZKICH POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015 -2017.	214
TABELA 91 ZESTAWIENIE PRZEBUDOWANYCH I WYREMONTOWANYCH DRÓG W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015-2017.....	216
TABELA 92. ZESTAWIENIE PRZEBUDOWANYCH I WYREMONTOWANYCH DRÓG GMINNYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015- 2017.	222
TABELA 93. STAN PRAWNY WPROWADZONY UCHWAŁAMI RADY POWIATU W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	226
TABELA 94. WYKAZ KONTROLI WIOŚ POD KĄTEM PRZEKROCZEŃ NORM HAŁASU W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015- 2016....	226
TABELA 95. WYKAZ INSTALACJI, KTÓRYCH EMISJA NIE WYMAGA POZWOLENIA ZGŁOSZONYCH W 2015 R.....	228
TABELA 96. WYKAZ INSTALACJI, KTÓRYCH EMISJA NIE WYMAGA POZWOLENIA ZGŁOSZONYCH W 2016 R.....	233
TABELA 97. WYKAZ INSTALACJI, KTÓRYCH EMISJA NIE WYMAGA POZWOLENIA ZGŁOSZONYCH W 2017 R.....	239
TABELA 98. INTERWENCJE JEDNOSTEK OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ ZWIĄZANE Z ANOMALIAMI POGODOWYMI, USUWANIEM SUBSTANCJI ROPOPOCHODNYCH Z DRÓG RATOWNICTWA CHEMICZNYMI I EKOLOGICZNYM NA TERENIE MIASTA KOSZALIN I POWIATU KOSZALIŃSKIEGO 2015.....	248
TABELA 99. INTERWENCJE JEDNOSTEK OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ ZWIĄZANE Z ANOMALIAMI POGODOWYMI, USUWANIEM SUBSTANCJI ROPOPOCHODNYCH Z DRÓG, RATOWNICTWEM CHEMICZNYMI I EKOLOGICZNYM NA TERENIE MIASTA KOSZALIN I POWIATU KOSZALIŃSKIEGO 2016.....	249
TABELA 100. INTERWENCJE JEDNOSTEK OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ ZWIĄZANE Z ANOMALIAMI POGODOWYMI, USUWANIEM SUBSTANCJI ROPOPOCHODNYCH Z DRÓG, RATOWNICTWEM CHEMICZNYMI I EKOLOGICZNYM NA TERENIE MIASTA KOSZALIN I POWIATU KOSZALIŃSKIEGO 2017.....	250
TABELA 101. DOTACJE UDZIELONE W ROKU 2015, W TRYBIE ART. 403 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA, W ZWIĄZKU Z UCHWAŁĄ NR VI/56/11 RADY POWIATU W KOSZALINIE Z DNIA 27 KWIETNIA 2011R. W SPRAWIE ZASAD UDZIELANIA DOTACJI ZE ŚRODKÓW POWIATU.....	251
TABELA 102. DOTACJE UDZIELONE W ROKU 2016, W TRYBIE ART. 403 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA, W ZWIĄZKU Z UCHWAŁĄ NR VI/56/11 RADY POWIATU W KOSZALINIE Z DNIA 27 KWIETNIA 2011R. W SPRAWIE ZASAD UDZIELANIA DOTACJI ZE ŚRODKÓW POWIATU.....	251

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

TABELA 103. DOTACJE UDZIELONE W ROKU 2017, W TRYBIE ART. 403 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA, W ZWIĄZKU Z UCHWAŁĄ NR VI/56/11 RADY POWIATU W KOSZALINIE Z DNIA 27 KWIETNIA 2011R. W SPRAWIE ZASAD UDZIELANIA DOTACJI ZE ŚRODKÓW POWIATU.....	252
TABELA 104. ZASOBY ŻŁÓŻ TORFOWYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015- 2017.	253
TABELA 105. STAN ZAGOSPODAROWANIA KOPALIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015-2016.	254
TABELA 106. STAN ZAGOSPODAROWANIA KOPALIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2017.	254
TABELA 107. POWIERZCHNIA I ZASOBY AKTUALNIE EKSPLOATOWANYCH ŻŁÓŻ NATURALNYCH.	255
TABELA 108. OSUWISKA WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	257
TABELA 109. WYKAZ OBSZARÓW PREDYSPONOWANYCH DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH ZIEMI NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	258
TABELA 110. PROCENTOWE ZESTAWIENIE UŻYTKÓW WG KATEGORII AGRONOMICZNEJ W 2015 ROKU, WG PRÓB OSCH-R W KOSZALINIE.	278
TABELA 111. PROCENTOWE ZESTAWIENIE UŻYTKÓW WG KATEGORII AGRONOMICZNEJ W 2016 ROKU, WG PRÓB OSCH-R W KOSZALINIE.	279
TABELA 112. PROCENTOWE ZESTAWIENIE UŻYTKÓW WG KATEGORII AGRONOMICZNEJ W 2017 ROKU, WG PRÓB OSCH-R W KOSZALINIE.	279
TABELA 113. WYNIKI BADAŃ ODCZYNU UŻYTKÓW ROLNYCH W ROKU 2015 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	281
TABELA 114. WYNIKI BADAŃ ODCZYNU UŻYTKÓW ROLNYCH W ROKU 2016 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	282
TABELA 115. WYNIKI BADAŃ ODCZYNU UŻYTKÓW ROLNYCH W ROKU 2017 NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	282
TABELA 116. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MAKROELEMENTY W 2015 ROKU.	283
TABELA 117. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MAKROELEMENTY W 2016 ROKU.	284
TABELA 118. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MAKROELEMENTY W 2017 ROKU.	285
TABELA 119. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MIKROELEMENTY W ROKU 2015.	285
TABELA 120. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MIKROELEMENTY W ROKU 2016.	286
TABELA 121. WYNIKI BADAŃ ZASOBNOŚCI GLEB POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W MIKROELEMENTY W ROKU 2017.	286
TABELA 122. EFEKT RZECZOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ PRZEZ SAMORZĄDOWE CENTRUM KULTURY W SARBINOWIE W ROKU 2015.....	288
TABELA 123. EFEKT RZECZOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ PRZEZ SAMORZĄDOWE CENTRUM KULTURY W SARBINOWIE W ROKU 2016.....	288
TABELA 124. EFEKT RZECZOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ PRZEZ SAMORZĄDOWE CENTRUM KULTURY W SARBINOWIE W ROKU 2017.....	289
TABELA 125. EFEKT FINANSOWY PROJEKTÓW W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONEJ PRZEZ SAMORZĄDOWE CENTRUM KULTURY W SARBINOWIE W LATACH 2015-2017.	290
TABELA 126. EFEKT RZECZOWY I FINANSOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W ROKU 2015.....	293
TABELA 127. EFEKT RZECZOWY I FINANSOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W ROKU 2016.....	294
TABELA 128. EFEKT RZECZOWY I FINANSOWY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W ROKU 2017.....	294
TABELA 129. WYNIKI KONTROLI UŻYTKOWNIKÓW ŚRODOWISKA W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2015.	295
TABELA 130. WYNIKI KONTROLI UŻYTKOWNIKÓW ŚRODOWISKA W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2016.	296
TABELA 131. SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE PODMIOTÓW KONTROLOWANYCH PRZEZ WIOŚ W 2015 I 2016 R.	298
TABELA 132 WYDATKI W DZIALE 900 GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.	309
TABELA 133. WYDATKI SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA.	310
TABELA 134. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W LATACH 2015 I 2016.	310

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

TABELA 135. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W LATACH 2015 I 2016.	311
TABELA 136. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI PRZEZNACZONYMI NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ 2015 R.	312
TABELA 137. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI PRZEZNACZONYMI NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ W 2016 R.	313
TABELA 138. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI PRZEZNACZONYMI NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ W 2017 R.	314

15 Spis rysunków.

RYSUNEK 1. EMISJA PUNKTOWA PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	58
RYSUNEK 2. EMISJA POWIERZCHNIOWA PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	60
RYSUNEK 3. EMISJA LINIOWA PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	60
RYSUNEK 4. EMISJA PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z HODOWLI Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	61
RYSUNEK 5. EMISJA PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 Z UPRAW POLOWYCH Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016.....	61
RYSUNEK 6. EMISJA PUNKTOWA BENZO(A)PIRENU Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	63
RYSUNEK 7. EMISJA POWIERZCHNIOWA BENZO(A)PIRENU Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	64
RYSUNEK 8. EMISJA LINIOWA BENZO(A)PIRENU Z TERENU STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.....	64
RYSUNEK 9. PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA STREFY DLA CELÓW OCENY JAKOŚCI POWIETRZA.....	65
RYSUNEK 10. ROZKŁAD STĘŻEŃ PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 (24-GODZINNE) .NA OBSZARZE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2016 R.....	68
RYSUNEK 11. ROZKŁAD ŚREDNIOROCZNYCH STĘŻEŃ BENZO(A)PIRANU W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	68
RYSUNEK 12. PRZESTRZENNY ROZKŁAD ŚREDNIOROCZNYCH STĘŻEŃ BENZO(A)PIRENU W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W 2016 R.	72
RYSUNEK 13. LOKALIZACJA PUNKTÓW MONITORINGU JCWP RZEK W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	81
RYSUNEK 14. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH MONITORINGU WÓD PRZYBRZEŻNYCH PRZYLEGAJĄCYCH DO POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2015 I 2016 ROKU.	84
RYSUNEK 15. LOKALIZACJA PUNKTÓW POMIAROWYCH MONITORINGU KRAJOWEGO WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2016 ROKU.	87
RYSUNEK 16. LOKALIZACJA SKŁADOWISK ODPADÓW W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	111
RYSUNEK 17. LESISTOŚĆ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.	199

16 Spis fotografii.

FOTOGRAFIA 1. JEZIORO LUBIATOWO (JEZIORO MORENOWE)	16
FOTOGRAFIA 2. JEZIORO KWIECKO (JEZIORO PRZEPŁYWOWE)	18
FOTOGRAFIA 3. JEZIORO POLICZKO (JEZIORO BEZODPŁYWOWE)	19
FOTOGRAFIA 4. JEZIORO JAMNO (JEZIORO PRZYBRZEŻNE)	22
FOTOGRAFIA 5. JEZIORO JAMNO (JEZIORO PRZYBRZEŻNE)	22
FOTOGRAFIA 6. ROSICZKA (DROSERA).....	118
FOTOGRAFIA 7. LOBELIA (LOBELIA).....	120
FOTOGRAFIA 8. PEŁNIK EUROPEJSKI (TROLLIUS EUROPÆUS).	121
FOTOGRAFIA 9. POMNIK PRZYRODY, ALEJA BUKOWA, DRÓGA JACINKI- NACŁAW, GMINA POLANÓW.	148
FOTOGRAFIA 10. ZABYTEK, ALEJA LIP W MIELENKU, GMINA MIELENO.	149
FOTOGRAFIA 11. POMNIK PRZYRODY, ALEJA KLONÓW- KŁANINO CMENTARZ, GMINA BOBOLICE.....	172
FOTOGRAFIA 12. POMNIK PRZYRODY, DĄB SZYPUŁKOWY- MIASTO SIANÓW.	172
FOTOGRAFIA 13. POMNIK PRZYRODY, WIĄZ SZYPUŁKOWY- MIELNO.	173
FOTOGRAFIA 14. POMNIK PRZYRODY, KASZTANOWIEC POSPOLITY- MIASTO SIANÓW.	173
FOTOGRAFIA 15. MAŁKLIK OTRĘBIASTY (PSEUDEVERNIA FURFURACEA).	181
FOTOGRAFIA 16. PUSTUŁKA RURKOWATA (HYPOGYMNA TUBULOSA).	182
FOTOGRAFIA 17. WABNICA KIELICHOWATA, TARCZOWNICA KIELICHOWATA (PLEUROSTICTA ACETABULUM).....	182
FOTOGRAFIA 18. BRODACZKA KĘDZIERZAWA (USNEA SUBFLORIDANA).	183
FOTOGRAFIA 19. ODNOŻYCA JESIONOWA (RAMALINA FRAXINEA).....	183
FOTOGRAFIA 20. MAŁKLIK OTRĘBIASTY (PSEUDEVERNIA FURFURACEA).	184
FOTOGRAFIA 21. ODNOŻYCA MĄCZYSTA (RAMALINA FARINACEA).	184
FOTOGRAFIA 22. UDYNEK CENTRUM KULTURY W SARBINOWIE.....	287
FOTOGRAFIA 23.	291
FOTOGRAFIA 24. UCZESTNICY WYJAZDU DO SOLARZENTRUM MECKLENBURG-VORPOMMERN W WIETOW.	292
FOTOGRAFIA 25 ENERGIE POWER GREEN HOUSE- 6000-METROWA CIEPLARNIA.....	293

17 Spis wykresów

WYKRES 1. PROCENTOWY ROZKŁAD ILOŚCI JEZIOR O POWIERZCHNI PONIŻEJ 10 HA W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.....	21
WYKRES 2. UŻYTKI ROLNE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015- 2017.....	30
WYKRES 3. ŚREDNIE MIESIĘCZNE PRĘDKOŚCI WIATRU W STREFIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	50
WYKRES 4. ROZKŁAD ŚREDNICH MIESIĘCZNYCH WARTOŚCI TEMPERATURY POWIETRZA W STREFIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	51
WYKRES 5. ROZKŁAD MIESIĘCZNYCH SUM OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH WYZNACZONY W STREFIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	51
WYKRES 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE WYSOKOŚCI WARSTWY MIESZANIA W STREFIE ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	52
WYKRES 7. UDZIAŁ PROCENTOWY EMISJI PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW POZA STREFĄ ZACHODNIOPOMORSKĄ W 2016 R.	57
WYKRES 8. PROCENTOWY UDZIAŁ EMISJI PYŁU ZWIESZONEGO PM10 POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW W EMISJI CAŁKOWITEJ ZE STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	58
WYKRES 9. UDZIAŁ PROCENTOWY TYPÓW ŹRÓDEŁ EMISJI BENZO(A)PIRENU POZA STREFĄ ZACHODNIOPOMORSKĄ W 2016 R.	62
WYKRES 10. UDZIAŁ PROCENTOWY TYPÓW ŹRÓDEŁ EMISJI BENZO(A)PIRENU ZE STREFY ZACHODNIOPOMORSKIEJ W 2016 R.	63
WYKRES 11. ŚREDNIOROCZNE STĘŻENIE BENZO(A)PIRENU W PYLE ZAWIESZONYM PM10 NA STANOWISKACH POMIAROWYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2011-2017	72
WYKRES 12. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI GAZOWEJ W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2016-2017.....	74
WYKRES 13. MASA ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE WYTWORZONYCH NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W LATACH 2015- 2016.	98
WYKRES 14. ILOŚCIOWE ZESTAWIENIE METOD ZAGOSPODAROWANYCH ODPADÓW INNYCH NIŻ KOMUNALNE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W LATACH 2015- 2017.....	100
WYKRES 15. ILOŚCI PODMIOTÓW POSIADAJĄCYCH ZEZWOLENI NA ZBIERANIE I PRZETWARZANIE ODPADÓW W PODZIALE NA GMINY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	103
WYKRES 16. PROCENTOWY ROZKŁAD ODPADÓW DOSTARCZANYCH DO REGIONALNEGO ZAKŁADU ODZYSKU ODPADÓW W SIANOWIE PRZEZ POSZCZEGÓLNE FIRMY W LATACH 2015- 2017.	109
WYKRES 17. WYKAZ POWIERZCHNI REZERWATÓW PRZYRODY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	133
WYKRES 18. WYKAZ% POWIERZCHNI TYPÓW REZERWATÓW PRZYRODY W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	133
WYKRES 19. PROCENTOWE ZESTAWIENIE SPORZĄDZONYCH PLANÓW ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000 W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	143
WYKRES 20. GATUNKOWY WYKAZ DRZEW UZNANYCH ZA POMNIKI PRZYRODY W POWIECIE KOSZALIŃSKI.	145
WYKRES 21. WYKAZ ILOŚCI POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMIN POWIATU W 2017R.	147
WYKRES 22. WYKAZ POWIERZCHNI UŻYTKÓW EKOLOGICZNYCH, POŁOŻONYCH NA TERENIE GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, W ROKU 2017.	174
WYKRES 23. PROCENTOWY ROZKŁAD DRZEW, NA KTÓRYCH WYCIĘCIE WYDANO ZEZWOLENIA W ROKU 2013- WEDŁUG DECYZJI WYDANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE DRÓG.....	186
WYKRES 24 PROCENTOWY ROZKŁAD DRZEW, NA KTÓRYCH WYCIĘCIE WYDANO ZEZWOLENIA W ROKU 2014- WEDŁUG DECYZJI WYDANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE DRÓG.....	189
WYKRES 25 PROCENTOWY ROZKŁAD DRZEW, NA KTÓRYCH WYCIĘCIE WYDANO ZEZWOLENIA W ROKU 2015- WEDŁUG DECYZJI WYDANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE DRÓG.....	189
WYKRES 26 PROCENTOWY ROZKŁAD DRZEW, NA KTÓRYCH WYCIĘCIE WYDANO ZEZWOLENIA W ROKU 2016- WEDŁUG DECYZJI WYDANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE DRÓG.....	190
WYKRES 27. PROCENTOWY ROZKŁAD DRZEW, NA KTÓRYCH WYCIĘCIE WYDANO ZEZWOLENIA W ROKU 2017- WEDŁUG DECYZJI WYDANYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM, Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE DRÓG.....	190
WYKRES 28. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH ORAZ NASADZEŃ KOMPENSACYJNYCH)- NA PODSTAWIE DECYZJI WYDANYCH PRZEZ WÓJTÓW I BURMISTRZÓW W 2015.....	192
WYKRES 29. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH ORAZ NASADZEŃ KOMPENSACYJNYCH)- NA PODSTAWIE DECYZJI WYDANYCH PRZEZ WÓJTÓW I BURMISTRZÓW W 2016 ROKU.	193
WYKRES 30. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH ORAZ NASADZEŃ KOMPENSACYJNYCH)- NA PODSTAWIE DECYZJI WYDANYCH PRZEZ WÓJTÓW I BURMISTRZÓW W 2017 ROKU.	193

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego”
za lata 2015-2017

WYKRES 31. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH WRAZ Z NASADZENIAMI KOMPENSACYJNYMI) WYDANYCH PRZEZ STAROSTĘ W 2013 ROKU.	194
WYKRES 32. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH WRAZ Z NASADZENIAMI KOMPENSACYJNYMI) WYDANYCH PRZEZ STAROSTĘ W 2014 ROKU.	194
WYKRES 33. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH WRAZ Z NASADZENIAMI KOMPENSACYJNYMI) WYDANYCH PRZEZ STAROSTĘ W 2015 ROKU.	195
WYKRES 34. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH WRAZ Z NASADZENIAMI KOMPENSACYJNYMI) WYDANYCH PRZEZ STAROSTĘ W 2016 ROKU.	195
WYKRES 35. ILOŚĆ DRZEW OBJĘTYCH ZEZWOLENIAMI (W TYM DRZEW PRZYDROŻNYCH WRAZ Z NASADZENIAMI KOMPENSACYJNYMI) WYDANYCH PRZEZ STAROSTĘ W 2017 ROKU.	196
WYKRES 36. PROCENTOWY ROZKŁAD GATUNKOWY DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE NA TERENACH STANOWIĄCYCH MIENIE GMIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2013.	196
WYKRES 37. PROCENTOWY ROZKŁAD GATUNKOWY DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE NA TERENACH STANOWIĄCYCH MIENIE GMIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2014.	197
WYKRES 38. PROCENTOWY ROZKŁAD GATUNKOWY DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE NA TERENACH STANOWIĄCYCH MIENIE GMIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2015.	197
WYKRES 39. PROCENTOWY ROZKŁAD GATUNKOWY DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE NA TERENACH STANOWIĄCYCH MIENIE GMIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2016.	198
WYKRES 40. PROCENTOWY ROZKŁAD GATUNKOWY DRZEW, KTÓRE UZYSKAŁY ZEZWOLENIA NA WYCIĘCIE NA TERENACH STANOWIĄCYCH MIENIE GMIN W POWIECIE KOSZALIŃSKIM W ROKU 2017.	198
WYKRES 41. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH [HA] NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	200
WYKRES 42. LESISTOŚĆ NA TERENIE POWIATU KOSZALIŃSKIEGO.	200
WYKRES 43. LICZBA ZAGROŻONYCH MIESZKAŃCÓW W DANYM ZAKRESIE (TYS.), WEDŁUG WSKAŹNIKA LN- TEREN WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO.	213
WYKRES 44. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEBUDOWY I REMONTÓW DRÓG KATEGORII: GMINNE, POWIATOWE, WOJEWÓDZKIE W ROKU 2015.	221
WYKRES 45. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEBUDOWY I REMONTÓW DRÓG KATEGORII: GMINNE, POWIATOWE, WOJEWÓDZKIE W ROKU 2016.	221
WYKRES 46. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEBUDOWY I REMONTÓW DRÓG KATEGORII: GMINNE, POWIATOWE, WOJEWÓDZKIE W ROKU 2017.	222
WYKRES 47. NAKŁADY PONIESIONE PRZEZ GMINY NA PRZEBUDOWY DRÓG W ROKU 2015.	224
WYKRES 48. NAKŁADY PONIESIONE PRZEZ GMINY NA PRZEBUDOWY DRÓG W ROKU 2016.	224
WYKRES 49. NAKŁADY PONIESIONE PRZEZ GMINY NA PRZEBUDOWY DRÓG W ROKU 2017.	225
WYKRES 50. SUMA EIRP (W) DLA POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2015 R.	232
WYKRES 51. SUMA EIRP (W) DLA POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2016 R.	238
WYKRES 52. SUMA EIRP (W) DLA POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO W 2017 R.	246
WYKRES 53. BONITACJA UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIECIE KOSZALIŃSKIM.	278
WYKRES 54. WYDATKI NA PODSTAWOWE DZIAŁY OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG SPRAWOZDAŃ OŚ-4G I OS- 4P.	308

UZASADNIENIE

do uchwały NR XLIV/397/18 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 25 października 2018 r. w sprawie przyjęcia raportu z wykonania "Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego" za lata: 2015-2017

Raport za lata 2015-2017 w swojej treści zawiera analizę stanu środowiska i analizę realizacji w okresie sprawozdawczym zadań Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, z wykonania programu organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport, który przedstawia się następnie Radzie Powiatu. Ostatni raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego” został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Koszalinie Nr XIV/101/15 w dniu 18 grudnia 2015 r. i dotyczył on zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019.

Na podstawie przepisów przejściowych nowelizujących ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2014 poz. 1101), programy ochrony środowiska uchwalone przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, a realizujące Politykę ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, zachowały ważność do 31 grudnia 2016r. Zarząd Województwa dokonał aktualizacji programu ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego uchwałą XVI/298/16, a Zarząd Powiatu w Koszalinie przyjął Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 – 2020, z uwzględnieniem perspektywy do 2024r. - uchwałą Rady Powiatu w Koszalinie Nr XXVII/243/17 z dnia 27 kwietnia 2017r. Niniejszy Raport stanowi dokument z wykonania dwóch programów ochrony środowiska na lata: 2012 – 2015 oraz na lata 2017 – 2020. Raport został wykonany w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu na wrzesień 2018 r. oraz dane jednostek współpracujących z Powiatem Koszalińskim, w tym w szczególności: Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie Delegatura w Koszalinie, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Koszalinie Sp. z o.o., Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, Powiatowego Zarząd Dróg w Koszalinie, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie Rejon w Koszalinie, Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie, Oddziału Zakładu Gazowniczego w Koszalinie Polska Spółka Gazownicza Sp. z o.o., Państwowej Staży Pożarnej w Koszalinie, Państwowego Instytutu Geologicznego, Okręgowej Stacji Chemiczno - Rolniczej Oddział w Koszalinie, Nadleśnictw, gmin wchodzących w skład powiatu koszalińskiego oraz Samorządowego Centrum Kultury w Sarbinowie.